

UNIVERZITA KARLOVA

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Ústav translatologie

Diplomová práce

Bc. Zuzana Zachová

**Model úsilí Daniela Gila a jeho aplikace na simultánní
tlumočení projevů nasycených vlastními jmény.
Porovnání dvou jazykových kombinací: francouzština –
čeština a český znakový jazyk – čeština.**

Daniel Gile's effort model and its application on texts containing nouns. Comparing two language pairs: French – Czech and Czech Sign Language – Czech.

Praha 2019

Vedoucí práce: prof. PhDr. Ivana Čenková, CSc.

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí své práce prof. PhDr. Ivaně Čenkové, CSc. za její čas, ochotu, připomínky a cenné rady. Můj další dík patří Aude Brunel a Mgr. Radce Novákové, které věnovaly svůj čas na přípravu a nahrání originálních projevů pro výzkum. Dále bych ráda vyjádřila své poděkování všem účastníkům výzkumu, ať už studentům, tak následně profesionálním tlumočnickům, kteří neváhali zapojit se do výzkumu, a tím tak umožnili vznik této práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 3. ledna 2019

.....

Abstrakt

Tato diplomová práce ověřuje platnost modelu úsilí Daniela Gila pro jazykové kombinace francouzština – čeština a český znakový jazyk čeština. Jedná se o práci teoreticko-empirickou.

Teoretická část blíže vysvětluje proces simultánního tlumočení, popisuje Gilův model úsilí pro simultánní tlumočení aplikovaný jak na mluvené, tak na znakové jazyky, zabývá se kvalitou v tlumočení, příčinami selhání v tlumočení a s tím souvisejícími tlumočnickými strategiemi a taktikami. S ohledem na uskutečněný výzkum, jenž probíhal na materiálu nasyceném vlastními jmény, je poslední část věnována otázce vlastních jmen v českém a českém znakovém jazyce a také problematice jejich tlumočení, neboť odborníci se shodují na tom, že vlastní jména ztěžují tlumočnickovi převod a mohou zapříčinit jeho selhání.

Empirická část se zabývá uskutečněným výzkumem. Ten byl proveden se záměrem ověřit platnost modelu úsilí za pomoci projevu nasyceného vlastními jmény. Byly sledovány tři proměnné – úspěšnost převodu vlastního jména, úspěšnost převodu segmentu obsahujícího vlastní jméno a úspěšnost převodu segmentu následujícím po úseku se jménem. Cílem experimentu bylo nejen zjistit výsledky pro jednotlivé jazykové kombinace, ale také je porovnat.

Výzkum prováděný na 14 vysokoškolských studentech posledních ročníků specializovaných programů tlumočnictví a dvou profesionálních tlumočnicích ukázal, že vlastní jména prokazatelně působí tlumočnickům problémy, neboť vlastní jména často nejsou přetlumočena, dále přítomnost vlastních jmen v projevu má dopad také na celkový smysl sdělení, kdy tlumočnick vlivem vlastního jména nezvládl převést význam segmentu s vlastním jménem či segment následující. Ze získaných dat lze dále konstatovat, že přestože český znakový jazyk jakožto jazyk vizuálně-motorický se od audio-orální francouzštiny v mnohém zásadně liší, při převodu z nich to nemělo na samotný proces tlumočení žádný vliv. U obou zkoumaných jazykových kombinací docházelo ke stejným jevům, což je velmi zásadní zjištění.

Klíčová slova: simultánní tlumočení, model úsilí, Daniel Gile, francouzština – čeština, český znakový jazyk – čeština, vlastní jména, tlumočnické taktiky

Abstract

This thesis aims to verify the applicability of Daniel Gile's Effort Model on two language pairs, French – Czech and Czech Sign Language – Czech. The nature of this thesis is both theoretical and empirical.

The theoretical part offers a brief explanation of the process of simultaneous interpreting, describes Gile's Effort Model of simultaneous interpreting for spoken and sign languages, and also looks into the quality in interpreting, the reasons of failure during transmission as well as coping strategies and tactics. Considering the implemented experiment, which was focused on proper nouns and their influence on interpreter's discourse, the last part is devoted to proper nouns and their use in Czech language, in Czech Sign Language and their transmission during interpreting, as experts agree on the fact that proper nouns are problem triggers which make the transmission of a message difficult and may cause a failure.

The empirical part consists of the actual experiment. Its aim was to verify the applicability of the Effort Model on two language pairs by using a discourse containing various proper nouns. Three variables (or factors) were examined: the successful transmission of proper nouns, of the segment containing a proper noun and also of the successive segment. The aim was not only to find out the results for each language pair, but also to compare them.

The participants of the experiment comprised fourteen university students in their last semesters of Interpreting Studies and two professional interpreters. The experiment has revealed that proper nouns do cause problems to interpreters, as these units have often not been interpreted and the sense of the segment containing a proper noun or the sense of the successive segment has not been expressed correctly. The results have also shown that although the Czech Sign Language as a visual-motoric language differs considerably from the spoken audio-oral Czech language, the process of interpreting is the same. In both language pairs, the same phenomena have been found, which is an important discovery.

Key words: Simultaneous interpreting, Effort Model, Daniel Gile, French – Czech, Czech Sign Language – Czech, proper nouns, failure, coping tactics

Obsah

1. Úvod.....	- 9 -
2. Teoretická část	- 11 -
2.1. Uvedení do problematiky	- 11 -
2.2. Osobnost Daniela Gila	- 13 -
2.3. Model úsilí Daniela Gila	- 13 -
2.3.1. Proces simultánního tlumočení	- 13 -
2.3.2. Tři typy úsilí.....	- 15 -
2.3.2.1.Úsilí recepce a analýzy.....	- 15 -
2.3.2.2.Úsilí produkce.....	- 15 -
2.3.2.3.Úsilí krátkodobě paměti.....	- 16 -
2.3.3. Model úsilí v simultánním tlumočení	- 16 -
2.3.4. Příčiny selhání.....	- 18 -
2.4. Model úsilí a znakové jazyky.....	- 20 -
2.5. Kvalita v tlumočení	- 21 -
2.5.1. Tlumočnické taktiky a strategie	- 22 -
2.5.2. Jednotka smyslu	- 25 -
2.6. Problematika vlastních jmen	- 26 -
2.6.1. Vlastní jména v českém znakovém jazyce	- 27 -
2.6.2. Problematika vlastních jmen v simultánním tlumočení	- 28 -
3. Empirická část.....	- 33 -
3.1. Příprava a provedení experimentu.....	- 33 -
3.1.1. Stanovené cíle	- 33 -
3.1.2. Účastníci výzkumu.....	- 34 -
3.1.3. Zdrojové texty	- 35 -
3.2. Průběh experimentu.....	- 38 -
3.3. Práce s daty, jejich analýza a průběžná diskuse	- 40 -
3.3.1. Přepis nahrávek	- 40 -
3.3.2. Práce s daty	- 40 -
3.3.3. Úspěšnost převodu vlastních jmen.....	- 41 -
3.3.3.1.Úspěšnost v jazykové kombinaci francouzština – čeština	- 42 -
3.3.3.2.Úspěšnost v jazykové kombinaci český znakový jazyk – čeština...	- 43 -
3.3.3.3.Porovnání výsledků z obou jazykových kombinací.....	- 45 -
3.3.4. Úspěšnost převodu segmentu obsahujícího vlastní jméno	- 47 -

3.3.4.1.Úspěšnost v jazykové kombinaci francouzština – čeština	47 -
3.3.4.2.Úspěšnost v jazykové kombinaci český znaková jazyk – čeština	50
3.3.4.3.Porovnání výsledků z obou jazykových kombinací.....	52
3.3.5. Úspěšnost převodu následujícího segmentu.....	54
3.3.5.1.Úspěšnost v jazykové kombinaci francouzština – čeština	55
3.3.5.2.Úspěšnost v jazykové kombinaci český znakový jazyk – čeština.....	58
3.3.5.3.Porovnání výsledků z obou jazykových kombinací.....	61
3.3.6. Užití taktiky.....	65
3.3.6.1.Užití taktiky v jazykové kombinaci francouzština – čeština.....	65
3.3.6.2.Užití taktiky v jazykové kombinaci český znakový jazyk – čeština ..	67
3.3.6.3.Porovnání výsledků z obou jazykových kombinací.....	69
3.3.7. Úspěšnost přetlumočení projevu č. 1	70
3.3.8. Úspěšnost jednotlivých respondentů.....	71
3.3.9. Úspěšnost převodu zkoumaných proměnných u profesionálních tlumočnicků	79
3.3.9.1.Úspěšnost převedení projevu č. 1	79
3.3.9.2.Úspěšnost převodu vlastního jména.....	80
3.3.9.3.Úspěšnost převodu segmentu obsahujícího vlastní jméno.....	81
3.3.9.4.Úspěšnost převedení následujícího segmentu.....	81
3.4. Diskuse.....	84
4. Závěr	87
Bibliografie	90
Přílohy.....	92
Příloha č. 1: Zdrojové texty	92
Příloha č. 2: Přípravy pro respondenty.....	98
Příloha č. 3: Doplnující dotazník	102
Příloha č. 4: Rozdělení projevu č. 1 na smyslové jednotky	104
Příloha č. 5: Seznam užitých vlastních jmen v projevu č. 2 s rozvíjejícími členy	118
Příloha č. 6: Přepisy nahrávek respondentů ČZJ	120
Příloha č. 7: Přepisy nahrávek respondentů FJ	157
Příloha č. 8: Analýza dat (FJ – ČJ)	192
Příloha č. 9: Analýza dat ČZJ – ČJ	203
Příloha č. 10: Konkrétní podoba taktik FJ – ČJ	214
Příloha č. 11: Konkrétní podoba taktik ČZJ – ČJ	216

Seznam užitých zkratk

ČZJ = český znakový jazyk

ČZJA1 = respondent A tlumočící z ČZJ projev č. 1

ČZJA2 = respondent A tlumočící z ČZJ projev č. 2

ČZJP1 = profesionální tlumočnick tlumočící z ČZJ projev č. 1

ČZJP2 = profesionální tlumočnick tlumočící z ČZJ projev č. 2

FF UK = Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

FJ = francouzský jazyk

FJA1 = respondent A tlumočící z FJ projev č. 1

FJA2 = respondent A tlumočící z FJ projev č. 2

FJP1 = profesionální tlumočnick tlumočící z FJ projev č. 1

FJP2 = profesionální tlumočnick tlumočící z FJ projev č. 2

1. Úvod

Tato diplomová práce je zaměřená na dílo francouzského teoretika, pedagoga a tlumočníka Daniela Gila, a to zejména na jeho model úsilí simultánního tlumočení. Jejím cílem je experimentálně ověřit platnost tohoto modelu při tlumočení v jazykové kombinaci francouzština – čeština a český znakový jazyk – čeština, přičemž navazuje na odborné práce, které se danou tematikou zabývaly. V jazykové kombinaci francouzština – čeština se jedná zejména o diplomové práce Zdenky Pukové a Jany Tauchmanové, v jazykové kombinaci český znakový jazyk – čeština zatím žádná práce na tuto problematiku nevznikla.

Ověřování platnosti modelu úsilí bude probíhat na materiálu nasyceném vlastními jmény. Cílem je porovnat tlumočené výkony u jednotlivých jazykových kombinací a zjistit tak, zda při tlumočení ze znakového jazyka do mateřštiny bude docházet ke stejným jevům jako při tlumočení z mluveného jazyka do mateřštiny, v tomto případě konkrétně z českého znakového jazyka do češtiny a z francouzského jazyka do češtiny. Zaměříme se jak na vlastní převod jmen, tak na zachování smyslu segmentu obsahujícího vlastní jméno i segmentu následujícího. Práce bude sledovat také různé taktiky a strategie, ke kterým tlumočníci přistupují při převodu vlastních jmen.

Empirické části předchází část teoretická, která více přibližuje proces simultánního tlumočení, osobnost Daniela Gila, jeho model úsilí, a také jeho aplikování na znakové jazyky. Dalšími tématy jsou pak kvalita tlumočení, příčiny selhání při tlumočení vyplývající z modelu úsilí a otázka tlumočnických taktik a strategií. Poslední část teoretické práce je věnovaná otázce vlastních jmen v českém a českém znakovém jazyce a problematice převodu vlastních jmen při simultánním tlumočení.

Simultánní tlumočení je druh tlumočení, při kterém probíhá mnoho kognitivních operací současně. Jeho podstatou je souběžnost řečových činností, kdy tlumočník musí rozdělit svou pozornost mezi recepci a analýzu originálu, zpracování informace, její uložení do operativní paměti a převod originálu do cílového jazyka. To vše probíhá prakticky souběžně a ve velmi krátkém čase. Současný francouzský teoretik, pedagog a tlumočník Daniel Gile postavil na tomto základním procesu simultánního tlumočení svůj model úsilí, jehož podstatou je omezená dostupná pracovní kapacita, kterou musí tlumočník rozdělit mezi všechny

výše zmíněné fáze a jejíž případné přetížení má negativní dopad na kvalitu tlumočení. Může to vést k různým typům selhání na úrovni prezentace, jazykové správnosti a srozumitelnosti či na úrovni významu, kdy může dojít k vynechávkám, nepřesnostem, významovým posunům nebo ztrátám informace.

Vlastní jména jsou dle Gila jedním z faktorů, který ovlivňuje kvalitu tlumočení a může způsobit přetížení pracovní kapacity tlumočnicka, zvláště pokud s nimi nebyl dopředu obeznámen. Při převodu vlastních jmen jsou kladeny značné požadavky nejen na tlumočnickovu lingvistickou znalost, ale také na jeho znalost extralingvistickou. Při tlumočení ze znakového jazyka je situace o to specifitější, že se vlastní jména vyjadřují třemi různými způsoby typickými pro znakové jazyky a jejich způsob existence. Jednotky obsahující vlastní jména jsou tak bezesporu těžší na převod, což dokládá i řada zahraničních výzkumů. Tlumočníci tak užívají různých strategií, které jim umožňují daný úsek obsahující vlastní jméno více či méně úspěšně převést.

Na funkčnost a platnost modelu úsilí Daniela Gila i na problematiku převodu vlastních jmen byla již provedena řada zahraničních i tuzemských výzkumů a prací v různých jazykových kombinacích. Nicméně jen málo z nich se věnovalo fungování při tlumočení znakových jazyků, přestože jsou jazyky přirozenými, srovnatelnými s jazyky mluvenými, a výzkum v oblasti jejich tlumočení je nezbytně nutný pro to, abychom se o tomto typu tlumočení dozvěděli více a získané poznatky mohli využít pro zlepšení kvality tlumočení, které je pro neslyšící nepostradatelné.

2. Teoretická část

2.1. Uvedení do problematiky

Tlumočení je činnost stará téměř jako lidstvo samo, neboť už od nepaměti měli lidé potřebu spolu komunikovat, ať už hovoříme o starověku, středověku či novověku. Například ve starověkém Egyptě patřili tlumočníci mezi nejváženější osoby tehdejší společnosti. Zlomovým se stalo pro tlumočnickou profesi 20. století, kdy se započalo díky rozvoji moderních technologií se simultánním tlumočením. Tento typ převodu, kdy tlumočník hovoří souběžně s řečníkem, se poprvé objevil už na konci 20. let, nicméně více se rozšířil až po druhé světové válce, kdy byl použit při Norimberských procesech s válečnými zločinci v letech 1945-1946. Další důležitou událostí přispívající k jeho rozvoji bylo založení Organizace spojených národů. Simultánní tlumočení se brzy velmi rozšířilo, neboť tento způsob převodu informací umožňoval oproti konsekutivnímu tlumočení značnou úsporu času. Není proto divu, že se celá řada odborníků, ať už z řad tlumočníků, psychologů, neurologů a dalších vědeckých disciplín, začala o tento proces zajímat.

Již v 50. letech vycházely první odborné publikace o tlumočení, které byly spíše praktického a didaktického rázu, a za jejichž napsáním stojí především praktikující tlumočníci. V 60. letech se přidává zájem psychologů, kteří zkoumali zejména fungování souběžnosti činností při simultánním tlumočení, objevují se první empirické výzkumy a teoretické práce. Pro evropský vývoj byl zlomový nástup Danici Seleskovitchové v 70. letech a její interpretativní teorie neboli teorie smyslu, která na dlouhá léta ovládla evropský pohled na tlumočnický proces.¹ A právě na tuto deskriptivní teorii, kde jde o deverbilizaci řečeného, reagoval již výše zmíněný Daniel Gile, žák Danici Seleskovitchové, který přišel s novým konceptem. Uchopil tlumočení z jiného úhlu pohledu a zaměřil se spíše než na popis samotného procesu tlumočení na to, proč při převodu dochází k chybám či k dalším typům selhání. Jeho cílem bylo motivovat studenty tlumočnických oborů a ukázat jim, proč k chybě nutně muselo dojít a jak se jí příště vyvarovat (Gile: 1995, str. 81). Vytvořil tzv. model úsilí, který je podrobně popsán v kapitole *Model úsilí Daniela Gila* (viz kapitola 2.3.3 této práce). Po Gilovi přišla řada dalších odborníků

---

¹ Čenková, I.: *Úvod do teorie tlumočení*. ČKTZJ, 2008, str. 35-46.

s novými teoriemi a modely tlumočení, nicméně tato diplomová práce je zaměřená na model úsilí Daniela Gila a není tedy jejím cílem zveřejnit kompletní přehled veškerých dostupných tlumočnických teoretických prací. Proto je Daniel Gile posledním odborníkem, kterého zde v tomto historickém přehledu zmíníme.

Co se týče vývoje tlumočení znakových jazyků, situace se vyvíjela odlišně. Nejprve bylo nutné rozvinout jejich lingvistiku a dokázat, že znakové jazyky jsou jazyky přirozenými, srovnatelnými s jazyky mluvenými. Dřívější představy o neslyšících a jejich způsobu komunikace byly mylné, neboť se na ně nahlíželo jako na osoby postižené, dorozumívající se pomocí jakýchsi primitivních gest a mimiky. Až zásluhou amerického profesora a lingvisty jménem William Stokoe a jeho publikace *Sign Language Structure*² (*Struktura znakového jazyka*), která vyšla roku 1960, se pomalu dařilo situaci měnit. V tomto svém díle podal nezvratný důkaz o dvojím členění v americkém znakovém jazyce, tedy o existenci fonémů a morfémů, a o arbitrarnosti znaků³, což jsou dva z hlavních rysů přirozených jazyků⁴. Díky tomu začaly být postupně znakové jazyky a jejich uživatelé respektováni a mohl započít výzkum jak v oblasti lingvistiky znakových jazyků, tak v oblasti dalších vědních disciplín. Od té doby vznikla řada dalších zahraničních studií zaměřených na znakové jazyky i na problematiku tlumočení pro neslyšící, které je specifické v tom, že v porovnání s mluvenými jazyky probíhá mnohem více na úrovni komunitního tlumočení, tedy tlumočení v běžných každodenních situacích, jako například u lékaře či na úřadě, výhradně simultánně a s velmi krátkou či žádnou přípravou (Hynková Dingová: 2017, str. 32).

V českém prostředí byla situace ještě o něco složitější s ohledem na politické poměry. Lingvistika českého znakového jazyka se začala rozvíjet až po roce 1989 s osobou profesorky Aleny Macurové, díky které se podařilo otevřít roku 1998 vysokoškolský obor *Čeština v komunikaci neslyšících* na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy zaměřený na lingvistiku českého znakového jazyka a na kulturu neslyšících. Výzkum v oblasti tlumočení pro neslyšící se tedy začal vyvíjet až po roce 1998, a je tak velmi mladou disciplínou.

---

² Stokoe, W.: *Sign Language Structure*, University of Buffalo, 1960.

³ Pojem *arbitrarnost* označuje náhodný vztah mezi významem a formou jazykového znaku.

⁴ viz například Saussure, F. de: *Cours de la linguistique générale*, Lausanne, Paris, Payot, 1916.

Po krátkém obecném představení historického vývoje tlumočení jak mluvených, tak znakových jazyků, jsou následující kapitoly již věnovány konkrétně Danielu Gilovi a jeho modelu úsilí, na nějž se tato práce zaměřuje.

2.2. Osobnost Daniela Gila

Daniel Gile je významný francouzský překladatel, konferenční tlumočník, pedagog a teoretik tlumočení, který se již od osmdesátých let věnuje teorii tlumočení a usiluje o větší interdisciplinaritu v oboru. S tím souvisí také založení webových stránek, které pod názvem CIRIN (*An international information network on conference interpreting research*) fungují od roku 1990 až dodnes. Jedná se o jedinečné rozhraní, kde lze mimo jiné nalézt odkazy na celou řadu významných vědeckých prací, které byly v jednotlivých letech po celém světě na téma tlumočení publikovány. Daniel Gile sám vydal na 250 odborných statí, článků a publikací, učil na mnoha významných evropských univerzitách a stal se čestným členem několika světových translátologických institucí. V současnosti se podílí na vydávání několika odborných periodik a působí jako hostující emeritní profesor na *Vysoké škole překlada a tlumočení (Ecole supérieure d'interprètes et de traducteurs)* na pařížské univerzitě *Paris Sorbonne Nouvelle*⁵. Z Gilovy teoretické práce je pravděpodobně nejzásadnější jeho model úsilí, na němž stojí i empirická část této diplomové práce, a který tak bude podrobněji vysvětlen v následující kapitole.

2.3. Model úsilí Daniela Gila

2.3.1. Proces simultánního tlumočení

Tlumočení je složitý proces, při kterém dochází ke zprostředkování mezijazykové a mezikulturní komunikace mezi řečníkem a adresátem. Do procesu tlumočení vstupují faktory lingvistické, ale také extralingvistické. Tlumočník se nemůže soustředit na pouhý jazykový převod informace, ale musí dbát také na pragmatické aspekty komunikace, tedy na zachování záměru mluvčího, na předání

---

⁵ Pro více informací viz <http://www.cirinandgile.com>.

smyslu sdělení a na dosažení stejného cíle komunikace (Čeňková: 2008, str. 11). Tlumočnickův výkon ovlivňují různé aspekty, například rychlost tlumočeného projevu, typ projevu, jeho připravenost a nepřipravenost, tedy zda jej mluvčí čte nebo mluví spontánně, celková obtížnost projevu, přílišná odbornost a podobně. Záleží také na osobě mluvčího, zda je to dobrý rétorik či nikoli, zda si je vědom toho, že je tlumočen a přizpůsobuje tomu svůj projev. Konkrétní výkon ovlivňuje také samotná osoba tlumočnicka, stejně jako například únava, stres či neznalost daného tématu.

V simultánním tlumočení do tohoto procesu kromě typu projevu, osobnosti mluvčího a tlumočnicka vstupují další faktory spíše vnějšího charakteru jako například pracovní podmínky a technické zázemí. Sem spadají kvalitní zvukový signál, adekvátní tlumočnické zařízení, dobrý výhled z kabiny na řečníka či dostatečně prostorná a klimatizovaná tlumočnická kabina.

Při samotném procesu simultánního tlumočení musí tlumočnick ve velmi omezeném čase zachytit pronesenou informaci, zanalyzovat ji, uložit do své operativní paměti a následně reformulovat v jazyce cílovém, přičemž při reformulaci už opět vnímá a analyzuje informaci novou. Tlumočnick je tedy nucen rozdělovat svou pozornost. Proces tlumočení je sám o sobě činností náročnou a s přihlédnutím k dalším výše zmíněným faktorům ovlivňujícím tlumočnickův výkon se stává činností velmi obtížnou. Není proto překvapivé, že i u těch nejzkušenějších tlumočnicků dochází k různým chybám, nepřesnostem či vynechávkám, které snižují kvalitu tlumočnického výkonu (Gile: 1995, str. 82).

A právě na problematiku různých typů selhání při tlumočení se zaměřil Daniel Gile ve svém modelu úsilí. Pomocí tří základních fází procesu tlumočení a s ohledem na další lingvistické i extralingvistické prvky se snažil vysvětlit, proč k chybám dochází. Vedla jej k tomu jak vlastní tlumočnická zkušenost, tak poté jeho činnost pedagoga, při které zaznamenal, že studenti chybují, vynechávají a obecně nepodávají stále stejné výkony. Model úsilí tedy primárně vznikl nikoli jako teoretický model, ale jako praktická pomůcka pro studenty, aby porozuměli procesu tlumočení a důvodům, proč k chybám dochází (Gile: 2018⁶, str. 3), a mohli se dále zdokonalovat. Unikátní na tomto modelu je, že jej Daniel Gile každoročně upravuje

---

⁶ odkaz na aktualizovanou elektronickou verzi Modelu úsilí, dostupnou ve formě pdf na www.cirinandgile.com pod názvem *The Effort Models and Gravitational Model. Clarifications and update*, staženo 4. 6. 2018.

a aktualizuje s ohledem na nejnovější poznatky z tlumočnické oblasti, a to i s ohledem na vývoj tlumočení znakových jazyků.

Následující kapitola se blíže věnuje třem typům úsilí, se kterými Gile ve svém modelu pracuje a které vycházejí z výše zmíněných tří základních fází procesu simultánního tlumočení. Zde je nutno dodat, že model úsilí lze aplikovat na všechny typy tlumočení, nicméně vzhledem k tématu této diplomové práce je zde uveden jen model úsilí pro simultánní tlumočení.

2.3.2. Tři typy úsilí

2.3.2.1. Úsilí recepce a analýzy

První úsilí, které Daniel Gile zmiňuje, je úsilí recepce⁷ a analýzy, tedy takové, které tlumočník musí vynaložit na první fázi tlumočnického procesu. Sem řadí Gile veškeré mentální operace, které probíhají od okamžiku zachycení fonémů projevu sluchovými či zrakovými orgány, přes rozpoznání jednotlivých slov až do momentu, kdy tlumočník přiřadí pronesenému úseku smysl. Gile klade důraz na to, že na rozdíl od situací v běžném životě, kdy se porozumění textů a projevů zdá být činností zcela přirozenou a automatickou, na niž není třeba vynakládat žádné úsilí, tlumočení takovou činností není (Gile: 1995, str. 94). Zaprvé ani samotné rozpoznání slov není vždy automatické, řečník od řečníka se může lišit a jednotlivé fóny artikulovat jiným způsobem. Dále na rozdíl od posluchačů se musí tlumočník soustředit na vše, co řečník pronesl, zatímco posluchači mohou selektovat informace podle toho, co je zajímavé. Navíc zde působí faktor času a omezené krátkodobé paměti.

2.3.2.2. Úsilí produkce

Kromě úsilí vynaloženého na porozumění textu musí tlumočník věnovat úsilí také na vlastní produkci do cílového jazyka. Do tohoto typu úsilí patří tedy veškeré mentální operace probíhající od okamžiku, kdy se tlumočník rozhodne

---

⁷ Daniel Gile aplikoval svůj model úsilí také na znakové jazyky (podrobněji viz kapitola 2.4. *Model úsilí a znakové jazyky*) a v souvislosti s tím aktualizoval také terminologii. Nadále již tedy nepoužívá zažitá pojmy *poslech* a *analýza originálu*, nýbrž *recepce* a *analýza originálu*. Proto se i my v této diplomové práci snažíme být terminologicky korektní a používat výhradně neutrálních výrazů aplikovatelných jak na projev v mluveném, tak znakovém jazyce.

převést zachycenou informaci, do doby, kdy dojde k vlastnímu pronesení informace.

Existuje několik faktorů, které zvyšují nároky na tlumočníka v porovnání s osobou pronášející vlastní projev (Gile: 1995, str. 97). Patří mezi ně například nutnost přizpůsobit se tempu řečníka a nemožnost předávat informace rychlostí, jež je přirozená pro tlumočníka. Ten často musí začít převádět informaci ve chvíli, kdy ještě neví, kam řečník svým sdělením míří. Tlumočník také musí neustále bojovat s tím, aby v jeho projevu nedocházelo k nežádoucím interferencím z výchozího jazyka do jazyka cílového. Na druhé straně je ale také řada hledisek, která produkci usnadňují, jako například možnost kopírovat syntaktickou strukturu projevu, i když zde je riziko syntaktických kalků, či lexikální příprava a dostupnost odborných termínů.

2.3.2.3. Úsilí krátkodobě paměti

Posledním úsilím, které Gile do svého modelu zařadil, je úsilí krátkodobě paměti. Sem spadají veškeré operace, jež jsou nutné pro uchování originálních úseků projevu do doby, než je tlumočník převede do cílového jazyka. S dobou uložení informací musí tlumočník aktivně pracovat. Je jasné, že není možné převést daný segment ihned, vždy je určitá časová prodleva mezi zachycením informace a jejím převedením do cílového jazyka. Někdy je ale tlumočník nucen podržet si informaci a vyčkat na následující segment s ohledem na rozdílnou strukturu obou jazyků, někdy se tak rozhodne zcela dobrovolně z taktických důvodů. Ve všech případech však informace musí být uloženy do krátkodobé, někdy se také používá termínu operativní, paměti a následně z ní být opět vybaveny.

2.3.3. Model úsilí v simultánním tlumočení

Jak je patrné z předchozí kapitoly, model úsilí Daniela Gila je model tlumočení, který se soustředí na souběžnost kognitivních operací probíhajících během procesu tlumočení. Jeho základem jsou tři výše popsané typy úsilí, které musí tlumočník vynaložit na tři základní operace procesu tlumočení. V následujícím popisu modelu úsilí simultánního tlumočení vycházíme z publikace

*Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Studies*⁸ a rovněž z elektronické aktualizované verze *Modelu úsilí*⁹. Gile jednotlivá úsilí odpovídající příslušným fázím procesu tlumočení označuje následovně. Zaprvé *úsilí poslechu a analýzy originálu L* (z anglického *Listening*), později bylo přejmenováno s ohledem na znakové jazyky na *úsilí recepce a analýzy originálu R* (z anglického *Reception*). Následuje *úsilí produkce výchozího textu* pojmenované písmenem *P* (z anglického *Production*). Posledním úsilím odpovídajícím jedné z fází procesu tlumočení je *úsilí uložení informace do krátkodobé paměti* pojmenované Gilem písmenem *M* (z anglického *Memory*). Ke zmíněným třem přidává Gile ještě *úsilí koordinace C* (z anglického *Coordination*), které zajišťuje správnou souhru předchozích úsilí. Simultánní tlumočení (SIM) tedy Gile vidí jako proces sestávající z těchto čtyř úsilí. Vzhledem ke svému matematickému vzdělání vyjadřuje tento vztah pomocí matematické rovnice takto:

$$SIM = R + P + M + C^{10}.$$

Kromě úsilí je důležitý také pojem pracovní kapacity potřebné pro uskutečnění všech fází procesu tlumočení. Každé ze čtyř výše popsaných úsilí vyžaduje určitou dávku pracovní kapacity, která v jednotlivých fázích tlumočení nemusí být nutně stejná. Záleží na mnoha faktorech okolnostech blíže popsaných v úvodní části této kapitoly. Podle situace je tak nutné vynaložit více úsilí například na recepci a analýzu originálu, či na vlastní produkci. Celková požadovaná výše pracovní kapacity (*TR* – z anglického *Total Requirements*) se však musí rovnat součtu dílčích kapacit potřebných pro jednotlivá úsilí. Gile to opět vyjadřuje matematicky, a to následovně:

---

⁸ Gile, D.: *Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Studies*. Benjamins Translation Library, 2009, str. 167-171.

⁹ dostupné ve formě pdf na www.cirinandgile.com pod názvem *The Effort Models and Gravitational Model. Clarifications and update*, staženo 4. 6. 2018.

¹⁰ Simultaneous interpreting = Reception and Analysis Effort + Speech Production Effort + Short-term memory Effort + Coordination Effort.

$$TR = LR + MR + PR + CR^{11}.$$

Od požadované či potřebné pracovní kapacity TR je potřeba odlišovat dostupnou pracovní kapacitu, což je pracovní kapacita, kterou disponuje konkrétní tlumočník v konkrétní tlumočnické situaci. V daném okamžiku musí například vynaložit více úsilí na poslech a analýzu originálu, čímž si ubírá kapacitu na další fáze tlumočení. Tato celková dostupná pracovní kapacita tlumočníka je omezena a pro úspěšné převedení projevu je nutné, aby kapacita potřebná pro jednotlivé dílčí procesy (XR) byla menší nebo alespoň rovna dostupné kapacitě (XA – z anglického *Available*). Vyjádřeno matematicky:

$$\begin{aligned} LA &\geq LR \\ MA &\geq MR \\ PA &\geq PR \\ CA &\geq CR. \end{aligned}$$

V neposlední řadě celková dostupná kapacita (TA – z anglického *Total available*) tlumočníka musí být větší či rovna celkové potřebné kapacitě (TR – z anglického *Total requirements*):

$$TA \geq TR.$$

Pokud tlumočník nemá k dispozici požadované množství pracovní kapacity, dochází k selhání při tlumočení. Tomuto jevu se věnuje následující kapitola.

2.3.4. Příčiny selhání

S ohledem na výše popsané podmínky podle Daniela Gila při tlumočení dochází k selhání, pokud některá z výše popsaných podmínek není splněna. Selhání může dle něj nastat ze dvou důvodů. Buďto je celková potřebná kapacita větší než celková dostupná kapacita ($TR \geq TA$), kdy dojde k saturaci, a tlumočnickovi se již

---

¹¹ Total processing capacity requirements = Processing capacity requirements for L + Processing capacity requirements for M + Processing capacity requirements for P + Processing capacity requirements for C.

nedostává potřebné kapacity. Druhou možností jsou individuální nedostatky tlumočnicka, kdy je sice jeho celková dostupná kapacita větší než celková potřebná kapacita, ale v některé fázi tlumočení se mu kapacity přesto nedostává. To se stává zejména studentům či čerstvým tlumočnickům, nicméně může k tomu dojít i u zkušených tlumočnicků, pokud jsou například unaveni nebo jinak indisponováni (Gile: 1995, str.107).

Faktory, které zapříčiní problémy s pracovní kapacitou, ať už při jejím nasycení nebo při individuálních nedostacích, jsou různé. Důvodem může být například informačně nahuštěný projev, kdy tlumočnick musí ve velmi krátkém čase vyslechnout a zanalyzovat velké množství informací a následně toto množství ve velmi omezeném čase převést do cílového jazyka. Zvyšuje se tedy kapacita potřebná jak na recepci a analýzu, tak na vlastní produkci. Dále může jít o projev rychlý, čtený, může obsahovat výčty či může mluvčí hovořit s přízvukem, který tlumočnickovi poslech ztěžuje. Na recepci a analýzu originálu je také velmi náročný projev, který obsahuje čísla či vlastní jména (viz kapitola 2.6.2. *Problematika vlastních jmen v simultánním tlumočení*), jelikož se jedná o velmi krátké segmenty, které nejsou nijak redundantní a které lze velmi snadno přeslechnout.

Selhání se následně projeví různými způsoby. Někdy posluchač ani nezaregistruje, že tlumočnick bojoval s přetížením kapacity. Jindy naopak je pochybení zjevné. Dochází ke gramatickým chybám, k přeroknutím, jazykovým neobratnostem, chybám v číslech, ve jménech, ve výslovnosti. Často také dochází k významovým posunům či ke ztrátám informace.

Je pozoruhodné, že většinou k selhání nedojde v obtížném úseku, ale až v úseku následujícím. To Daniel Gile vysvětluje tzv. deficitním řetězcem, kdy na problematický úsek kapacita ještě zbývá, ale na ten následující již nikoli. Pro lepší představu Gile udává hned několik konkrétních příkladů (Gile: 1995, str. 102-103). Jedním z nich je, že si tlumočnick není schopen ve fázi produkce vzpomenout na potřebný výraz, čímž zvýší pracovní kapacitu ve fázi produkce, na úkor fáze poslechu, a tak mu unikne následující segment projevu. Nebo například řečník hovoří se silným přízvukem, a tlumočnick tak musí nasměrovat co největší množství kapacity na fázi recepce a analýzy, takže si ji opět ubere na vlastní produkci, a časový posuv tak začne být příliš velký. To klade větší nároky na pracovní paměť, což vede k jejímu přetížení a následně ke ztrátě informace. Proto je prováděný

výzkum zaměřen nejen na převod vlastních jmen a na úsek obsahující konkrétní vlastní jméno, ale také na segment následující.

Závěrem lze tedy shrnout, že model Daniela Gila pracující s úsilím a pracovní kapacitou tlumočnicka ukazuje, že musí-li tlumočnick věnovat příliš mnoho energie na některou z fází tlumočení, ubere mu to příliš mnoho kapacity, které se mu poté nedostává v jiných fázích tlumočení a dochází k problémům s převodem informace.

2.4. Model úsilí a znakové jazyky

Od doby, kdy Daniel Gile publikoval v roce 1985 poprvé svůj model úsilí, jej několikrát doplnil a aktualizoval. Ve své poslední verzi z ledna roku 2018¹² již plně pracuje se znakovými jazyky. Například v první fázi tlumočení již tedy nemluví jen o slyšeném originálu, ale také viděném, a tudíž ji přejmenoval na fázi recepce a analýzy originálu. Gila na myšlenku aplikovat model úsilí také na znakové jazyky přivedla doktorandská práce Sophie Pointurier-Pourninové¹³, kterou vedl a ve které autorka pracovala právě s jeho modelem úsilí při tlumočení francouzského znakového jazyka. V souvislosti se znakovými jazyky pracovala s jeho modelem úsilí kromě Sophie Pointurier-Pourninové řada dalších odborníků, například Danielle-Claude Bélangerová, z jejichž prací následně i sám Gile vycházel ve svých aktualizacích modelu úsilí.

Takto například v poslední verzi z června roku 2018 nalezneme část věnovanou výhradně tlumočení znakových jazyků, kde jsou do rovnice vedle tří základních fází tlumočení přidány ještě faktory práce s prostorem (*SMS – Self-Management in Space*), kdy jsou brány v potaz například tyto vlivy – umístění tlumočnicka, vzdálenost od řečníka či úhel mezi řečníkem a tlumočnickem. Dalším nově přidaným faktorem je pak interakce s neslyšícími klienty na místě (*OID – Online Interaction with the Deaf*), kdy je třeba odlišovat soukromou konverzaci klientů od výpovědí určených tlumočnickovi. Gilova matematická rovnice tedy zní:

---

¹² dostupné ve formě pdf na www.cirinandgile.com pod názvem *The Effort Models and Gravitational Model. Clarifications and update*, staženo 4. 6. 2018.

¹³ Pointurier-Pournin, S.: *L'interprétation en Langue des signes française: contraintes, tactiques, efforts*. ÉSIT, Paris, 2014.

$$Sim = L + M + P + SMS + OID.$$

V českém prostředí vzniká zejména díky oboru *Čeština v komunikaci neslyšících* na FF UK Univerzity Karlovy postupně řada vysokoškolských prací na téma tlumočení znakového jazyka, nicméně s modelem úsilí Daniela Gila a jeho aplikací na český znakový jazyk pracuje prokazatelně pouze jediná, a to dizertační práce Nadi Hynkové Dingové¹⁴ obhájená roku 2017, jejímž tématem je typologie chyb při tlumočení z češtiny do českého znakového jazyka.

Pokud hovoříme o modelu úsilí Daniela Gila a o faktorech, které vedou k selhání a k chybám při tlumočení, musíme nutně zmínit také termín kvality, která bude zásadním pojmem při práci s daty v empirické části této práce. Následující kapitola pojednává právě o této problematice, avšak téma je zde zpracováno jen v takové míře, která je relevantní pro obsah a cíle této diplomové práce, neboť téma kvality tlumočení by samo o sobě vydalo na samotnou publikaci.

2.5. Kvalita v tlumočení

Kvalita je pojem, který je zásadní pro všechny účastníky komunikace. Tlumočník chce odvést kvalitní práci, klient očekává kvalitní převod informací. Kvalitou tlumočení mluvených jazyků se zabývala již celá řada významných a světově uznávaných odborníků, jako například Henri Barik, Barbara Moser-Mercerová, Sylvia Kalinová, Daniel Gile, Franz Pöchkacker a další.

V souvislosti se znakovými jazyky zmiňme například Denise Cokelyho, z jehož prací z osmdesátých a devadesátých let minulého století čerpáme dodnes, i když je nutno říci, že kvalita není v oblasti tlumočení pro neslyšící tak zásadním tématem jako je tomu u mluvených jazyků. S ohledem na specifika tlumočení pro neslyšící (viz kapitola 2.1. *Uvedení do problematiky*) jsou mnohem více řešeny například otázky role tlumočnicků znakových jazyků či zachování neutrality.

I přes velký počet odborníků zabývajících se problematikou kvality nelze tento pojem jednoznačně a jasně vymezit a definovat, a navíc jej není možné

---

¹⁴ Hynková Dingová, N.: *Typologie chyb v tlumočení z češtiny do českého znakového jazyka*. UK 2017.

zobecnit. Každá tlumočnická situace je jiná, vstupují do ní jiné vnější faktory a v každé jsou rozdílné pracovní podmínky. Definici kvality ztěžuje také fakt, že pod pojmem kvalita si každý účastník komunikace představí něco jiného. Může se stát, že očekávání tlumočnicka a klienta se budou lišit, a to pravděpodobně také v závislosti na osobách tlumočnicka a klienta¹⁵.

Námi studovaný Daniel Gile hledí na problematiku kvality tlumočení z pohledu vyučujícího i praktikujícího tlumočnicka a své zkušenosti a rovněž zkušenosti svých kolegů zobecňuje do čtyř krátkých definic. V první řadě znamená kvalita převod sdělení v jeho celistvosti, zadruhé musí být sdělení převedeno jasně a srozumitelně, dále musí být převod sdělení přesvědčivý a začtvrté kvalita spočívá také v příjemném převodu sdělení (Gile: 1995, str.120).

S ohledem na téma této diplomové práce a na její stanovené cíle je pro představovaný výzkum relevantní zejména první a druhá definice, jež se soustředí na jasné, srozumitelné a kompletní převedení sdělení. Tato kritéria jsou v následující empirické části této práce stěžejní tam, kde je posuzována správnost tlumočených úseků.

Kromě kvality tlumočnických výkonů jsou v empirické části zkoumány také taktiky a strategie¹⁶, které tlumočníci užívají, aby dosáhli úspěšného převedení určitého úseku a jejich výkon tak byl co možná nejkvalitnější. Teoretickému uvedení do problematiky se věnuje následující kapitola.

2.5.1. Tlumočnické taktiky a strategie

Jak již bylo popsáno dříve v kapitole 2.3.4. *Příčiny selhání*, existuje celá řada faktorů ovlivňujících tlumočnický výkon. Často se jedná o opakující se problémy, se kterými už se tlumočníci naučili pracovat a k jejichž překonání používají různé postupy nazývané taktiky a strategie. Tímto tématem se zabývá

---

¹⁵ Na tuto problematiku vzniklo několik výzkumů. První byl formou dotazníku H. Bühlerové z roku 1986, ve kterém se ptala 47 členů AIIC (*International Association of Conference Interpreters*) na důležitost či nedůležitost 16 různých lingvistických a extralingvistických kritérií. Následoval dotazník I. Kurzové (1989) s obdobnými kritérii, ale tentokrát odpovídali účastníci tlumočené konference. Kurzová také dělala výzkumy na různá očekávání různých klientů dle jejich profese. V roce 2010 pak zopakovala dotazník Bühlerové C. Zwischenbergerová, ale s větším počtem účastníků, konkrétně jich bylo 704.

¹⁶ pozn. V této oblasti není ustálená terminologie. Někteří autoři taktiky a strategie nerozlišují, jiní, například Daniel Gile, používají pojem strategie pro dlouhodobé přípravné aktivity mající jasný cíl a termín taktiky pro konkrétní rozhodnutí během vlastního tlumočení.

řada autorů, z nichž každý jej pojímá trochu jiným způsobem a z jiného úhlu pohledu. Vzhledem k tomu, že se tato práce věnuje modelu úsilí Daniela Gila, uveďme si jeho pojetí.

Daniel Gile rozděluje taktiky při simultánním tlumočení do tří základních skupin. Taktiky preventivní (*preventive tactics*), taktiky na porozumění (*comprehension tactics*) a taktiky na reformulaci (*reformulation tactics*)¹⁷. Mezi preventivní taktiky řadí Gile dělání si poznámek, zejména pokud v projevu zazní čísla či jména, aby nebyla zbytečně zatěžována operativní paměť, je však třeba si uvědomit, že touto taktikou tlumočnick vlastně roztrhuje pozornost a riskuje, že mu unikne následující úsek projevu. Další preventivní taktikou je dle Gila práce s časovým posuvem. Nechání si delšího odstupu od řečníka nebo naopak jeho zkrácení může tlumočnickovi pomoci těžký úsek zdárně převést. Dále Gile zmiňuje anticipaci, jakožto preventivní taktiku, kdy tlumočnick dokončí myšlenku dříve než řečník, čímž odlehčí krátkodobé paměti, na druhé straně ale anticipace nemusí být exaktní¹⁸. Poslední preventivní taktikou je změna pořadí položek ve výčtu.

Při problémech ve fázi recepce a analýzy originálu navrhuje Gile využít některé z následujících taktik. Zaprvé vyčkat s převedením informace do té doby, než tlumočnick získá více informací o dané myšlence, a bude ji tak moci bezpečně převést nebo se uchýlit k jiné taktice. Dále, pokud tlumočnick dostatečně jednoznačně nezachytil například číslo, jméno, termín a podobně, může se jej pokusit vybavit na základě kontextu. V případě, že tlumočení probíhá v kabině, lze také využít pomoci v tuto chvíli pasivního kolegy, který může aktivnímu tlumočnickovi vyhledat neznámý termín, zapsat číslo, poradit jméno. Ve většině případů má tlumočnick s sebou v kabině také řadu přípravných dokumentů, v dnešní době už standartně počítač či jiné elektronické zařízení, a pokud mu to čas dovolí, může dohledat informace v těchto zdrojích. Co se týče tlumočení znakových jazyků, je zde rovněž možné tuto taktiku využít. Tlumočení různých přednášek, workshopů či školení také probíhá minimálně ve dvou tlumočnicích, kdy jeden zastává roli tzv. pasivního tlumočnicka, a přestože nejsou v kabině, i zde je možnost,

---

¹⁷ Gile, D.: *Basic Concepts and Model for Interpreter and Translator Training*, John Benjamin Publishing Company, 2009, str. 200-211.

¹⁸ terminologie Taidy Novákové, která hovoří o anticipaci exaktní (anticipace proběhla úspěšně), aproximativní (anticipace se podařila částečně), nulové (k anticipaci nedošlo) a negativní (tlumočnick anticipoval nesprávně, řečník dokončil myšlenku jiným způsobem). Viz Nováková, T.: *Tlmočenie, teória – výučba – prax*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1993.

že pasivní tlumočník svému aktivnímu kolegovi tak říkajíc nahodí číslo, termín či jméno.

Poslední skupinou jsou taktiky ve fázi reformulace, což je skupina, jež je pro nás nejzajímavější, jelikož z ní později budeme čerpat v empirické části této práce při zkoumání toho, jak si kteří tlumočníci poradili s převodem konkrétních vlastních jmen. Zde Gile opakuje některé z již zmíněných taktik, jako například pomoc kolegy, dohledání v materiálech či vyčkání s reformulací. Kromě toho sem řadí několik taktik spíše lingvistického charakteru, jako například zobecnění, parafrázování, kalkování čili doslovný překlad, a dále také řadu taktik spojených s fonetickou a fonologickou stránkou jazyka. Sem patří například napodobení slyšeného, pokud jde třeba o nějaký odborný termín či vlastní jméno, což ale může být velmi nebezpečná taktika. Další taktikou je naturalizace výrazu, která spočívá v tom, že v případě, kdy zazní například termín, jehož odpovídající překlad v cílovém jazyce tlumočník nezná, lze jej převzít ze zdrojového jazyka a přizpůsobit ho fonologickým a morfologickým pravidlům cílového jazyka. Laicky můžeme říci, že tlumočník termín počestí. Další taktikou je odkázání posluchače na jiný zdroj informací, což je možné zejména tehdy, kdy řečník doprovází svůj projev prezentací. Pokud tlumočník cítí, že mu část sdělení unikla, může na to upozornit posluchače ve třetí osobě například způsobem „*tlumočník se omlouvá, poslední číslo nezachytil.*“¹⁹ (Gile: 2007, str. 209). K této taktice se však tlumočníci uchylují jen zřídka, stejně jako například k taktice tzv. paralelní reformulace, kdy tlumočník dle kontextu dosadí do projevu vlastní myšlenku, nebo v ještě extrémnějším případě vypne mikrofon. K čemu ale tlumočníci naopak často přistupují je vědomé filtrování informací čili záměrné vypouštění části sdělení. Tento typ výpustek je nutno odlišovat od částí sdělení, které se ztratí z důvodu nedostatečné kapacity. Vypuštění informace je v různých typologiích považována za chybu²⁰, nicméně jak píše ve své práci například Jemina Napierová, věnující se problematice tlumočení znakových jazyků, výpustka může být brána za pozitivní tlumočnickou strategii, jelikož vede k zajištění efektivního převodu informace (Napier: 2002, str. 77).

Pro úplnost informací doplníme tuto část ještě o přípravné strategie (dle terminologie Gila), což jsou činnosti, které tlumočník dělá před konkrétní akcí, dalo

---

¹⁹ Pokud není uvedeno jinak, veškeré překlady byly vyhotoveny diplomantkou.

²⁰ viz například typologie chyb Denise Cookelyho in Hynková Dingová, N.: *Typologie chyb v tlumočení z češtiny do českého znakového jazyka*. UK, 2017.

by se říci preventivně, aby snížil riziko, že bude muset v jejím průběhu přistoupit k nějaké tlumočnické taktice. Sem patří například tematická a terminologická příprava či příprava glosářů a samozřejmě také příprava celoživotní, kdy se předpokládá, že tlumočník je přirozeně zvědavý a neustále si rozšiřuje své všeobecné znalosti.

Aby bylo možné v empirické části této práce účinně zkoumat a analyzovat kvalitu tlumočených úseků a pozorovat použité taktiky, bylo potřeba originální nahrávku rozdělit na menší úseky. Aby v tom byl určitý řád, bylo využito dělení na tzv. smyslové jednotky, které jsou blíže vysvětleny v následující kapitole.

2.5.2. Jednotka smyslu

Termín smyslové jednotky používá ve svých pracích řada zahraničních odborníků. Obecně lze říci, že za jednotku smyslu je považována minimální jednotka potřebná pro porozumění a pro započítání tlumočení. Stěžejní je pro nás s ohledem na téma a na jazykové zaměření této diplomové práce přístup Danici Seleskovitchové a Marianne Ledererové působících od 80. let na pařížské translatologické škole ESIT (*École Supérieure d'Interprètes et de Traducteurs*). Byly to mimo jiné tyto dvě slavné tlumočnice a pedagožky, které poprvé tohoto termínu užily a dále jej vysvětlily.

Ledererová rozděluje porozumění řečnickovu projevu na tři fáze. V první fázi je třeba zachytit jednotlivá slova a přiřadit jim odpovídající sémy, tedy významové distinktivní prvky. Ve druhé fázi jde o celkový lexikální význam slova a ve třetí o vytvoření celkového smyslu „*la constitution de l'ensemble conceptuel*“. Právě tuto třetí část nazývá Ledererová jednotkou smyslu (Lederer: 1981, str. 145). Jednotka smyslu je výsledkem spojení lingvistických a extralingvistických znalostí tlumočníka. Proto se délka jednotek smyslu mění. Někdy je to jedno slovo, slovní spojení, jindy celá věta (Lederer: 1994, str. 27-28). Ledererová dále uvádí, že mluvený projev řečníka se mění na abstraktní řetězec jednotek smyslu, kdy každá z nich představuje jednu část sdělení, přičemž daná pochopená myšlenka je deverbalizována, tedy zbavena konkrétních slov. Dále dodává, že jednotky smyslu nejsou izolované, ale postupně se spojují v paměti tlumočníka jedna s druhou ve

větší celek, až tím vznikne velmi jasná představa o tlumočeném projevu (Lederer: 1981, str. 139).

Jinými slovy jednotku smyslu si lze představit také jako jednu myšlenku projevu. To také ostatně potvrzují Ledererová se Seleskovitchovou, když rozlišují při analýze originálního projevu mezi poslechem slov „*l'écoute de mots*“ a poslechem smyslu „*l'écoute de sens*“ (Lederer, Seleskovitch: 1989, str. 22). Následně také uvádějí, že při tlumočení jde o zachycení myšlenek, což lze také označit jako zachycení smyslu projevu. (Lederer, Seleskovitch: 1989, str. 40). Zde je dokonce vztah myšlenky a smyslu synonymický.

Z prací Seleskovitchové a Ledererové vychází například Roderick Jones, který jednotku smyslu chápe podobně jako ony, tedy jako zobrazení zamýšleného smyslu řečníka v mysli tlumočníka (Jones: 2007, str. 74), ale zaměřuje se více prakticky. Zmiňuje ji v souvislosti s problematikou, kdy má tlumočník započít svůj převod originálního projevu. Dle Jonese je smyslová jednotka určována tím, jaký nejmenší možný úsek v tlumočnickově mysli vyvolá jasnou kognitivní představu. Může to být tedy jedno slovo, jedno syntagma, v průměru většinou sedm až osm slov. Nikdy však jednotka smyslu není delší než jedna věta. Pokud má tlumočník v mysli jasnou představu, může začít tlumočit (Jones: 2007, str. 74).

V této diplomové práci je užito jednotek smyslu jakožto jednotek vyjadřujících dílčí myšlenku projevu, což umožňuje projev rozčlenit na menší segmenty a zkoumat, zda je daný účastník výzkumu přetlumočil či nikoli.

Nyní bude následovat poslední stěžejní oblast této práce – problematika vlastních jmen, jejich užití v českém jazyce, v českém znakovém jazyce a problémy, které se s nimi mohou vázat v procesu simultánního tlumočení.

2.6. Problematika vlastních jmen

Pro účely této diplomové práce si vlastní jména (*propria*) definujeme jako podstatná jména, která nazývají a identifikují objekt jako jedinečný. Podle toho, jaký typ objektů vlastní jména pojmenovávají, se dělí do několika skupin, například jména osobní (*antroponyma*), zeměpisná (*toponyma*) či jména lidských výtvarů a zařízení (*chrématonyma*), kam řadíme například oficiální názvy veřejných institucí,

názvy významných dějinných událostí, názvy filmových či literárních děl nebo názvy různých akcí a svátků²¹.

2.6.1. Vlastní jména v českém znakovém jazyce

Vlastní jména jsou jevem, který existuje ve všech přirozených jazycích. Jde tedy o tzv. jazykovou univerzálii. Jejich vyjádření se ovšem může lišit. V mluvených jazycích jsou propria běžnou součástí lexika a mají své ustálené a kodifikované užití. U znakových jazyků je třeba si uvědomit jejich odlišnosti oproti jazykům mluveným, které spočívají již ve způsobu jejich existence. Mluvené jazyky jsou audio-orální, kdežto znakové jazyky jsou vizuálně-motorické, což znamená, že jsou vnímány zrakem a produkovány tvary a pohyby rukou, hlavy a horní části těla. Další odlišností je, že na rozdíl od jazyků mluvených, kde se jednotky řadí v proudu řeči lineárně za sebou, jsou znakové jazyky charakteristické svou simultánností, a to díky dvěma nosičům významu – nosičům manuálním (zejména pro lexikální významy) a nosičům nemanuálním (zejména pro gramatické významy). V neposlední řadě je také třeba si uvědomit roli trojrozměrného prostoru, který slouží nejen k produkci jednotlivých znaků, ale má i gramatickou funkci²².

Další důležitou věcí, kterou je třeba si uvědomit, je, že pro některé skutečnosti nejsou ještě ve znakových jazycích ustálené lexikální znaky. Je to dáno historicky, kdy v minulosti neměli neslyšící příležitost, a tudíž ani potřebu bavit se o různých vědeckých tématech či reáliích, a proto neměli v těchto oblastech ani vytvořenou slovní zásobu. V současné době se situace mění a slovní zásoba znakových jazyků začíná být obohacována, nicméně stále existují skutečnosti, pro které dosud není ustálený samostatný znak. Tím se dostáváme k otázce vlastních jmen, která jsou často v podobné situaci, zároveň je to ale oblast v mnohém specifická.

Co se týče konkrétně českého znakového jazyka, existuje několik možností pro vyjádření vlastního jména. Jako první se samozřejmě nabízí možnost, že daný název má svůj arbitrární znak. Pokud tomu tak ale není, existuje několik dalších možností specifických pro znakové jazyky.

---

²¹ Čechová et al.: *Čeština – řeč a jazyk*. SPN, 2011, str. 68-70.

²² Macurová, A.: *Poznáváme český znakový jazyk* in *Speciální pedagogika* 11, 2001, č.2, str. 69-75.

Zaprvé je možné celý název vyhláskovat prstovou abecedou, což je „vizuálně-motorický kód, v nichž ustálené formalizované tvary jedné nebo obou rukou znázorňují v prostoru tvary písmen abecedy používané pro písemný záznam místního mluveného jazyka“²³. V českém znakovém jazyce je častější spíše dvouruční prstová abeceda a užívá se pro znázornění zejména vlastních jmen a odborných termínů a pojmů, jež nemají dosud vlastní lexikální znak.

Dále je možné užít tzv. inicializace znaku, kdy se užije první písmeno psané formy slova, přidá se k němu pohyb, což nahradí arbitrární znak v proudu řeči například při odkazování.

Poslední možností, která se používá výhradně v případě antroponym, je užití tzv. jmenného znaku. Většina studií a výzkumů zabývajících se vlastními jmény ve znakových jazycích se věnuje právě této problematice, a to zřejmě proto, že vznikají z iniciativy samotných neslyšících a jsou tak důležitou součástí jejich kultury (Hynková Dingová: 2017, str. 163). Jmenné znaky bývají většinou motivované buď mluveným jazykem, v tomto případě tedy češtinou, nebo nějakým charakteristickým rysem pojmenovávané osoby. V českém prostředí na toto téma existuje diplomová práce Radky Staré, dříve Faltínové²⁴, z roku 2005²⁵.

2.6.2. Problematika vlastních jmen v simultánním tlumočení

Ve svém modelu úsilí zmiňuje Gile tzv. *problem triggers*²⁶, tedy různé spouštěče problému. Gile vyjmenovává několik takových faktorů, jako například čísla, výčty, rychlý projev, silný přízvuk, malou logičnost projevu, špatný zvukový signál a v neposlední řadě také vlastní jména. Ta mohou zapříčinit jednu z následujících situací. Tlumočník dané jméno přeslechne nebo je nedokáže identifikovat, a dojde tak ke ztrátě informace. Tlumočník musí vynaložit velké úsilí na fázi recepce a analýzy originálu, vlastní jméno sice převeze, ale unikne mu segment následující (Gile: 2009, str. 171-173). Obě tyto situace budou sledovány na konkrétních případech v empirické části této práce. Gile ve své publikaci z roku

---

²³ Hudáková, A.: *Prstová abeceda pro tlumočníky*, ČKTZJ, 2008.

²⁴ Faltínová, R.: *Vlastní jména osobní v českém znakovém jazyce*, 2005, Praha, UK.

²⁵ pozn. Roku 2008 vyšla také jako publikace České komory tlumočnicků znakových jazyků pod názvem *Vlastní osobní jména v českém znakovém jazyce*.

²⁶ Gile, D.: *Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training*. John Benjamins Publishing Company, 2009, str. 171.

1995²⁷ ukazuje, jakým způsobem vlastní jméno zvýší nároky na tlumočnickovou pracovní kapacitu. Své vysvětlení ilustruje na schématu č. 1 (Gile: 1995, str. 104).

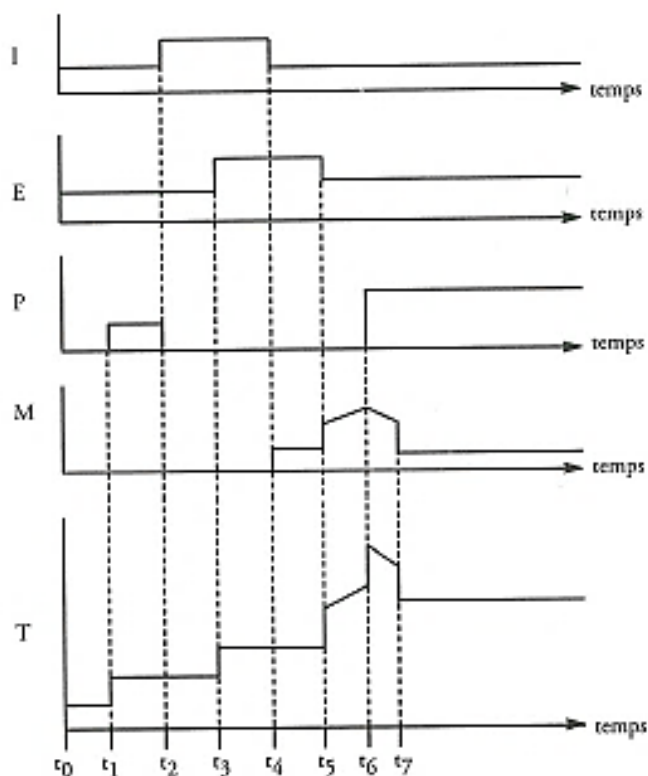

Schéma č. 1: Schematické znázornění celkové pracovní kapacity vynaložené na tlumočení jednoduché věty obsahující vlastní jméno.

I: pronesení originálního sdělení

E: pracovní kapacita vynaložená na Úsilí poslechu a analýzy originálu

P: pracovní kapacita vynaložená na Úsilí produkce

M: pracovní kapacita vynaložená na Úsilí krátkodobé paměti

T: celková vynaložená pracovní kapacita.

Schéma postupně ukazuje výši (svislá osa y) vynaložené pracovní kapacity na všechny fáze úsilí v závislosti na čase (vodorovná osa x). Graf I znázorňuje proud řeči mluvčího od započetí segmentu (t_0), přes pronesení vlastního jména (t_2 – t_4), až po dokončení úseku. Z jednotlivých grafů je jasně patrné, že tlumočnick zaznamenal vlastní jméno v čase t_3 . Následkem toho totiž nasměroval více kapacity na poslech originálu (graf E, t_3 až t_5). Další zvýšení kapacity je patrné v grafu krátkodobé paměti (graf M), neboť tlumočnick si vlastní jméno a s tím související informace ukládá do své operativní paměti (t_4 až t_6). Poté, co si je tlumočnick jist, že řečník již pronesl celé jméno, začne daný segment s vlastním jménem převádět do

²⁷ Gile, D.: *Regards sur la recherche en interprétation de conférence*. Presses universitaires de Lille, 1995, str. 104.

cílového jazyka, čímž se zvýší pracovní kapacita ve fázi produkce (graf P, t_6). Přínosný je pro nás poslední graf T, na kterém je jasně vidět, jak celková vynaložená kapacita postupně narůstá a dosahuje vrcholu v čase t_6 , přestože vlastní jméno bylo proneseno v čase t_2 až t_4 . Je tak mnohem pravděpodobnější, že pokud dojde k nějakému selhání v tlumočení, nebude to nejspíše v náročném úseku projevu (t_2 až t_4), nicméně až o něco později v čase t_6 až t_7 , kde už originální projev nevykazuje žádné obtížné prvky (Gile: 1995, str. 105-106).

Zajímavé je také sledovat, jaký typ vlastních jmen působí tlumočnickům větší problémy. Gile rozvádí problematiku tzv. složených vlastních jmen, která jsou tvořena několika podstatnými či přídavnými jmény obecnými. Těmito víceslovnými jmény nazýváme často různé organizace či instituce. A právě tato vlastní jména jsou dle Gila obtížná hned ze dvou důvodů. Zaprvé jsou informačně velmi hutná a míra redundance je tak prakticky nulová, zadruhé je většinou při jejich převodu do cílového jazyka nutná změna pořadí jednotlivých částí složeného jména. Tím pádem se zvyšují nároky na pracovní paměť (Gile: 1995, str. 107).

Gile se věnoval problematice převodu vlastních jmen nejen teoreticky, ale také prakticky. V jednom ze svých výzkumů zjišťoval úspěšnost jejich převodu a způsob, jakým byla jména přetlumočena, včetně použitých taktik. Z výzkumu vyplynulo, že tlumočníci užívají nejčastěji těchto taktik:

- pomoc pasivního kolegy
- dohledání jména v materiálech, které má tlumočnick v kabině k dispozici
- snaha o fonetickou reprodukci vlastního jména
- náhrada vlastního jména charakteristikou (např. organizace, ministr, tato společnost apod.)
- úplné vynechání informace
- uvědomění posluchače o problému.

Dále na základě výzkumu Gile zjistil, že úspěšnost převodu vlastního jména záleží na tom, o jaké vlastní jméno se jedná. Například užití křestní jméno *Bob* bylo převedeno se 100% úspěšností všemi 15 tlumočníky, nicméně celé jméno *Bob Kearney* správně převedli už jen 3 tlumočníci, úspěšnost byla teda 20%, a u jména *Pacific Islands Development Comission* byla úspěšnost 0%. To souvisí s problematikou složených vlastních jmen zmíněnou výše. Jak sám Gile dodává, je

jasné, že na tlumočnický výkon má vliv celá řada faktorů a není možné na základě pouze jednoho výzkumu zobecnit úspěšnost převodu vlastních jmen, nicméně vysoká míra nezdaru poukazuje na problém a potvrzuje obecně známý fakt, že vlastní jména představují v tlumočení problém a jejich úspěšnost převodu dosahuje v průměru 50 %.

Dalším, kdo zkoumal oblast vlastních jmen, byl například Bernd Meyer²⁸, který ve svém odborném článku²⁹ zmiňuje ještě další úskalí vlastních jmen, a to skutečnost, že vyžadují po tlumočnickovi značný všeobecný rozhled i znalost tlumočnické situace. Dále ve svém výzkumu Bernd Meyer ukázal, že jednotliví tlumočníci nakládají s vlastními jmény nejčastěji následujícími způsoby – jméno je zachováno a převedeno, jméno je vynecháno, jméno je nahrazeno zájmenem, jméno je nahrazeno obecnou charakteristikou, jméno je zachováno, ale je k němu přidán ještě jiný výraz napomáhající porozumění.

Jak je patrné z výzkumů těchto dvou osobností, ke kterým bychom mohli přidat nespočet dalších, vlastní jména prokazatelně působí problémy a těm musí tlumočníci při simultánním tlumočení čelit dennodenně, neboť vlastní jména se běžně vyskytují ve velké většině tlumočených projevů.

Co se týče mluvených jazyků, zabývá se touto problematikou řada autorů, nicméně u znakových jazyků je tato oblast zatím v mnohém neprobádaná. Je tomu tak i přesto, že je zřejmé, že problémy s převodem informace nutně nastávají i při tlumočení znakových jazyků, neboť všechny výše popsané důvody obtížnosti převodu vlastních jmen platí i pro ně. K tomu se přidávají ještě problémy specifické pro znakové jazyky.

Například v českém znakovém jazyce (viz kapitola 2.6.1. *Vlastní jména v českém znakovém jazyce*) je častým problémem to, že vlastní jména a z nich zejména jmenné znaky nejsou sdílené celou komunitou, mnohdy existuje více znaků pro jednu skutečnost a může se stát, že tlumočník nemá znak pro vlastní jméno ve své pasivní, natož aktivní slovní zásobě. Ani v případě vyjádření vlastního jména prstovou abecedou není úspěch zaručen, neboť sice odpadá problém případné neznalosti znaku, nicméně převod prstové abecedy vede často k velké míře chybovosti.

---

²⁸ pozn. německý vysokoškolský profesor, v současné době působící na německé univerzitě Johannes Gutenberg University

²⁹ Meyer, B.: *Interpreting Proper Names. Different Interventions in Simultaneous and Consecutive Interpreting?* Trans-com 1 [1], 2008.

Následující empirická část ověřuje platnost modelu úsilí na dvou jazykových kombinacích – francouzština – čeština a český znakový jazyk – čeština., k čemuž se využívá právě vlastních jmen. Na materiálu získaném provedeným experimentem je sledována úspěšnost převodu vlastního jména a převedení smyslu jak segmentu obsahujícího vlastní jméno, tak segmentu následujícího. Dále jsou zkoumány různé použité taktiky v případě nepřevodění vlastního jména. Cílem je nejen ověřit platnost modelu úsilí pro uvedené jazykové kombinace, ale také srovnat výsledky získané v jednom případě tlumočením z mluveného a ve druhém případě ze znakového jazyka.

3. Empirická část

3.1. Příprava a provedení experimentu

3.1.1. Stanovené cíle

Cílem této diplomové práce je na základě experimentu potvrdit či vyvrátit hypotézu vycházející z modelu úsilí Daniela Gila, který byl podrobně rozebrán v teoretické části této práce.

Hypotéza byla zvolena následující. Vlastní jména a názvy v simultánně tlumočeném projevu zvyšují nároky na tlumočnickovu pracovní kapacitu, což vede k tomu, že konkrétní vlastní jméno či název není převeden přesně či není převeden vůbec a současně přetížená pracovní kapacita negativně ovlivňuje přetlumočení segmentu obsahujícího vlastní jméno a segmentu následujícího.

Pravdivost či nepravdivost této hypotézy je ověřována u dvou jazykových kombinací, a to konkrétně u jazykové kombinace francouzština – čeština a český znakový jazyk – čeština. Neboť přidanou hodnotou této práce je právě porovnání situací při tlumočení z mluveného jazyka do mateřštiny a ze znakového jazyka do mateřštiny.

Zvolenou výzkumnou metodou je experiment, kdy nezávislou proměnnou je výskyt a množství vlastních jmen a názvů v projevu a závislými proměnnými je způsob jejich přetlumočení a dále také kvalita převodu segmentu obsahujícího vlastní jméno a segmentu následujícího. Pojmem *způsob* se v této práci míní, zda a jak bylo přetlumočeno vlastní jméno a zda byl zachován celkový smysl úseku. *Kvalitu* si pro účely této práce definujeme jako úspěšné vyjádření celkového smyslu daného segmentu. Pokud vlastní jméno převedeno nebylo byla zkoumána užitá tlumočnická taktika.

Experiment byl prováděn v laboratorních podmínkách se snahou o zajištění rovných podmínek pro všechny účastníky výzkumu a eliminování všech vnějších vlivů, které by mohly narušit jeho průběh. Negativem zvolené metody je, že účastník výzkumu není v reálné tlumočnické situaci, a může mu tak chybět potřebná motivace a takřkajíc ten správný adrenalin. Zároveň ale vzhledem k tomu, že účastníky výzkumu byli studenti tlumočení, se tento fakt proměnil ve výhodu, neboť účastníci nebyli v takovém stresu, jako kdyby se jednalo o reálnou tlumočnickou zakázku.

3.1.2. Účastníci výzkumu

Jak již bylo zmíněno, účastníky výzkumu byli studenti v té době druhého ročníku specializovaného programu tlumočnictví v příslušné jazykové kombinaci. Pro kombinaci francouzština – čeština šlo o magisterský studijní program *Tlumočnictví* na Ústavu translatologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Pro kombinaci český znakový jazyk – čeština srovnatelný magisterský program v České republice neexistuje, a proto byli osloveni studenti Vyšší odborné školy v Hradci Králové studující druhým rokem v programu *Tlumočnictví českého znakového jazyka*. Jejich počet však nebyl dostačující, a tak byli rovněž osloveni studenti a čerství absolventi bakalářského programu *Čeština v komunikaci neslyšících* na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, kde součástí jejich studia byl po dobu dvou let také specializovaný tlumočnický modul.

Výzkumu se zúčastnilo po sedmi studentech za každou jazykovou kombinaci, celkem tedy v experimentu figuruje čtrnáct účastníků. Takový počet pochopitelně není dostačující na to, aby mohlo dojít ke konstatování obecné platnosti prováděného výzkumu, nicméně množství studentů studujících druhý ročník oboru tlumočnictví v žádné z jazykových kombinací neumožňovalo zvýšení počtu osob. Pokud by do výzkumu byli zařazeni také studenty nižších ročníků, případně pokud by byli zapojeni profesionální tlumočníci, nebylo by možné získaná data analyzovat společně z důvodu různé úrovně respondentů. Je jasné, že i ve vzorku čtrnácti osob nemůže být úroveň zcela jednotná, a tak pro lepší představu o studentech a rozpoznání případných individuálních projevů účastníci výzkumu dostali krátký dotazník, ve kterém vyplnili základní informace o povaze a délce svého jazykového a tlumočnického vzdělání. I přes tento omezený počet účastníků by tato práce mohla být přínosem, zejména díky části věnované českému znakovému jazyku, jelikož, jak již bylo řečeno, výzkumů z této oblasti bylo v českém prostředí realizováno v porovnání s oblastí mluvených jazyků poměrně málo.

Pro ověření reliability experimentu, tedy jeho spolehlivosti, byly projevy po primární analýze dat přetlumočeny také profesionálními tlumočníky, respektive vždy jedním tlumočníkem za každou jazykovou kombinaci.

3.1.3. Zdrojové texty

Pro účely tohoto výzkumu byly vytvořeny dva texty obecného charakteru tak, aby ani jedna skupina účastníků nebyla zvýhodněna vzhledem ke své jazykové kombinaci a studované kultuře. Oba se vyznačují snahou být sestaveny tak, aby působily přirozeně a projev byl příjemný a klidný po stránce prezentace. Texty vytvořené v českém jazyce byly následně dány rodilým mluvčím příslušných jazyků, kteří je přeložili a nahráli ve svém mateřském jazyce, tedy ve francouzštině a v českém znakovém jazyce. Oba projevy byly proneseny standartní formou příslušných jazyků.

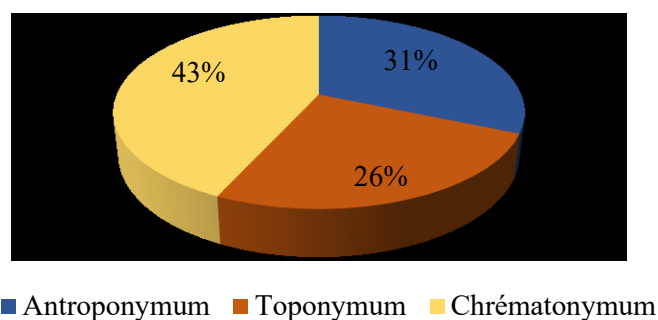
Tématem prvního textu bylo pro dnešní dobu velmi aktuální téma moderních technologií a jejich vlivu na zdraví člověka, jeho biorytmus, na navazování vztahů, na život mladší generace a na štěstí dětí. V této nahrávce se neobjevovala žádná vlastní jména. Účastníci jej tlumočili jako první, a to z toho důvodu, aby si zvykli na projev mluvčího a ztratili případnou nervozitu. První projev byl dlouhý dvanáct a čtvrt minuty v případě francouzské nahrávky a deset minut v případě nahrávky v českém znakovém jazyce. Prvotním cílem bylo mít obě nahrávky stejně dlouhé, nicméně vzhledem k rozdílné povaze zkoumaných jazyků (více viz kapitola 2.6.1. *Vlastní jména v českém znakovém jazyce*) to nakonec nebylo možné. Proto byla před jednotnou délkou raději upřednostněna celistvost projevů.

Druhý projev pojednával o strachu z létání. Účastníci byli uvedeni do následující tlumočnické situace. Jsou objednáni na tlumočení úvodní přednášky na kurzu či workshopu o strachu z létání určeném pro širokou veřejnost. Tento pro tuto práci stěžejní text byl sestavován tak, aby obsahoval značné množství vlastních jmen a názvů různých druhů. V projevu se tedy vyskytují vlastní jména osob, ať už slavných čili obecně známých, nebo různých odborníků, jejichž jména pravděpodobně tlumočníci nikdy neslyšeli, dále názvy států, organizací a institucí či názvy filmů a publikací. S ohledem na způsob vyjadřování vlastních jmen v českém znakovém jazyce bylo třeba postihnout jak vlastní jména vyjadřovaná prstovou abecedou, tak vlastní jména mající svůj znak. Jejich přesný počet a jednotlivé rozdělení jsou dobře viditelné v tabulkách a grafech č. 1 a č. 2 (viz níže). V projevu se vyskytují antroponyma, toponyma a chrématonyma. Pod pojem antroponyma spadají všechna použitá jména osob, ať už ve formě pouhých

křestních jmen či jmen obsahujících jak křestní jméno, tak příjmení. Slovem toponyma rozumíme všechna zeměpisná označení, od názvů států, měst až po regiony. Poslední skupinu vlastních jmen tvoří chrématonyma, kterých se v projevu vyskytuje nejvíce, protože se do této skupiny řadí vlastní jména všech lidských výtvorů, a je tedy mnohem rozmanitější. V našem experimentu se konkrétně objevují názvy časopisů, literárního díla, filmu, internetového portálu, dále historické události a v neposlední řadě také názvy několika institucí a organizací.

Celkem jmen ve výchozím textu		
51		
Antroponymum	Toponymum	Chrématonymum
16	13	22

Tabulka č. 1: Rozdělení druhů vlastních jmen v projevu č. 2.

Graf č. 1: Procentuální zastoupení jednotlivých druhů vlastních jmen v projevu č. 2.

Tabulka a graf č. 1 ukazují počet jednotlivých druhů vlastních jmen v originálním textu. Z celkového počtu 51 vlastních jmen se v textu objevilo 16 antroponym, 13 toponym a 22 chrématonym. Procentuálně jsou tedy antroponyma zastoupena z 31 %, toponyma z 26 % a chrématonyma ze 43 %.

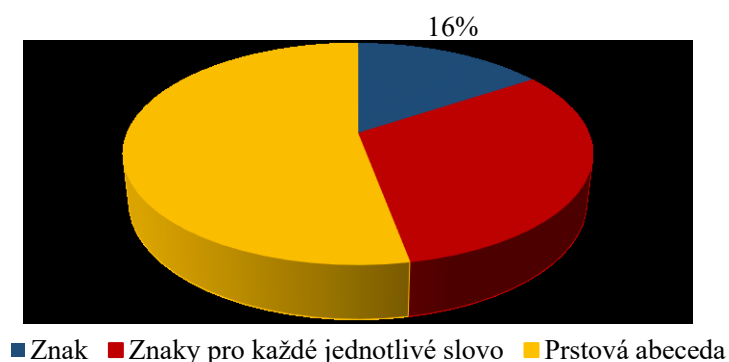
Pro znakový jazyk je také důležité, jakým způsobem jsou vlastní jména vyjadřována, neboť jak jsme se mohli dočíst v teoretické části této práce (viz kapitola 2.6.1. *Vlastní jména v českém znakovém jazyce*), existuje několik způsobů, jak se v českém znakovém jazyce pojmenovávají osoby, místa a lidské výtvoři. Primárně se dělí dle toho, zda se pro jméno užilo znaku nebo prstové abecedy. Vlastní jména vyjadřovaná lexikálně pomocí znaku se dají dále rozdělit na ta, která mají ustálený, běžně užívaný znak a dále na vlastní jména víceslovná, která ho

nemají, ale jejich název je tvořen znaky pro jednotlivá slova vlastního jména. Další velkou skupinu tvoří vlastní jména, která dosud nemají ustálený znak a jsou vyjadřována pomocí prstové abecedy.

Celkem jmen v dokumentu		
51		
Vlastní jména vyjadřovaná znakem	Vlastní jména vyjadřovaná znaky pro jednotlivá slova vlastního jména	Vlastní jména vyjadřovaná prstovou abecedou
8	16	27

Tabulka č. 2: Rozdělení vlastních jmen v projevu č. 2 dle jejich způsobu vyjadřování v ČZJ.

Graf č. 2: Procentuální zastoupení způsobu vyjadřování vlastních jmen v ČZJ.

Tabulka a graf č. 2 ukazují, že vlastních jmen majících svůj znak se ve výchozím textu vyskytlo osm. Víceslovných jmen vyjadřovaných za pomoci znaků pro jednotlivá slova pojmenování bylo užito šestnáctkrát a prstovou abecedou bylo vyjádřeno 27 vlastních jmen. Vlastní znak byl tedy použit v 16 % případů, znaky pro jednotlivá slova pojmenování v 31 % případů a prstová abeceda v 53 % případů. Obecně tedy byly znaky užity ve 47 % případů, ať už šlo o vlastní znak pro dané jméno či o znaky označující jednotlivá slova víceslovného názvu, v 53 % případů bylo užito prstové abecedy. Závěrem tedy lze říci, že zastoupení vlastních jmen dle typu vyjádření v českém znakovém jazyce bylo vyrovnané.

Aby bylo možné sledovat nejen způsob přetlumočení konkrétního vlastního jména, ale také vliv, jaký má jeho přítomnost na daný úsek i na úsek následující,

byla vlastní jména doplněna o různý počet rozvíjejících větných členů. Následně se zkoumalo, zda jich tlumočníci užívali v případě nepřevedení vlastního jména.

Druhý projev byl dlouhý dvanáct minut v případě francouzštiny a čtrnáct minut v případě nahrávky v českém znakovém jazyce. Celkově tedy tlumočení trvalo pro obě jazykové kombinace shodně dvacet čtyři minut.

Seznam všech použitých vlastních jmen i s rozvíjejícími větnými členy je přiložen na konci této diplomové práce v příloze č. 5. Původní zdrojové texty v českém jazyce se také nacházejí v přílohách (viz příloha č. 1). Zdrojové texty ve francouzském a českém jazyce jsou k dispozici na přiloženém CD. Jejich přepis nebyl vyhotoven s ohledem na to, že český znakový jazyk nemá psanou podobu.

3.2. Průběh experimentu

Potencionální účastníci výzkumu byli osloveni na začátku roku 2018. Byli seznámeni s jeho účelem, aniž by jim byl sdělen cíl, a byli ubezpečeni o zachování anonymity a o možnosti kdykoli z experimentu odstoupit. Všech čtrnáct oslovených studentů se svou účastí souhlasilo.

Samotný výzkum probíhal od února do března roku 2018 dle časových možností účastníků. Vzhledem ke své povaze probíhal experiment v tlumočnické laboratoři Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, kde bylo zajištěno adekvátní vybavení pro simultánní tlumočení. Pro tlumočení z českého znakového jazyka není žádná speciální technika potřeba, proto bylo možné provádět výzkum v jakékoli tiché místnosti, ale pokud to situace umožňovala, byl experiment realizován ve stejné laboratoři z důvodu zajištění rovných podmínek pro všechny účastníky výzkumu, přestože to samozřejmě nebylo možné zaručit stoprocentně vzhledem k tomu, že experiment probíhal v rozmezí dvou měsíců.

Každý tlumočník obdržel minimálně 48 hodin před samotným výkonem písemnou přípravu na tlumočení (viz příloha č. 2). Ta sestávala z představení hlavních témat, jež budou v projevu prezentována, z klíčových slov a dále z doplňující slovní zásoby, aby tlumočník nemusel vydávat přílišné množství své pracovní kapacity na fázi recepce a analýzy originálu. V neposlední řadě příprava obsahovala také seznam vybraných vlastních jmen osob a organizací, jež nejsou obecně známá a jejichž uvedení v rámci přípravy by tak mělo být běžnou praxí.

Pro ověření, zda zkoumané projevy odpovídají úrovni a zkušenostem účastníků a zda je zasláná příprava dostačující k úspěšnému přetlumočení nahrávek, byl před vlastní experiment vložen ještě experiment pilotní, v rámci kterého byly oba projevy přetlumočeny dvěma účastníky, jedním za každý jazyk. Poté jim bylo položeno pár základních otázek typu, jak se jim projev tlumočil, nebo zda by ocenili v předem zasláné přípravě nějakou další informaci, ať už po stránce obsahové či lexikální. Vzhledem k tomu, že oba účastníci se shodli na tom, že obtížnost projevu byla přiměřená a příprava dostačující, nebylo nutné nijak experiment modifikovat, a jejich projevy jsme tak následně připojili k materiálu získanému od zbylých šesti, respektive dvanácti účastníků, aby se počet respondentů ještě zbytečně nesnižoval.

Kromě předem zasláné přípravy byli všichni účastníci výzkumu uvedeni do kontextu ještě těsně před vlastním tlumočením. Uvedením do kontextu máme na mysli připomenutí témat, kterých se projev dotýkal, a také již konkrétnější nastínění obsahu nahrávky, přičemž každému účastníkovi bylo sděleno stejné množství informací. Přípravu si mohli vzít s sebou do kabiny, jak by tomu ostatně bylo i při reálné zakázce. Je ale nutno říci, že tlumočníci znakových jazyků nemají možnost se během tlumočení dívat do přípravy, neboť musí neustále sledovat znakovýho řečníka. Nicméně zkušený tlumočník s tímto faktem již počítá a je si vědom toho, že jména či slovní zásobu už nebude moci v průběhu tlumočení příliš konzultovat s dokumenty.

Poté již bylo přistoupeno k vlastnímu tlumočení. Po prvním projevu následovala zhruba pětiminutová pauza, během níž si mohli studenti odpočinout, napít se a chvíli zrelaxovat. Pak pokračovali v tlumočení druhého projevu. Oba tlumočnické výkony by zaznamenány na nahrávací zařízení, aby mohlo dojít k jejich přepisu do písemné podoby.

Po skončení ještě všichni účastníci vyplnili krátký dotazník (viz příloha č. 3), jehož účelem bylo najít souvislosti s případnými individuálními tlumočnickými výkony vymykajícími se průměru. Jednalo se o krátké a jednoznačné otázky ptající se na pracovní jazyky, na dokončené a probíhající vzdělání respondenta či na délku systematického studia pracovního jazyka.

3.3. Práce s daty, jejich analýza a průběžná diskuse

3.3.1. Přepis nahrávek

Před vlastním zpracováním dat byl nutný přepis tlumočených projevů z mluvené formy do formy písemné. Jen tak mohly být výkony studentů přiloženy k této práci, neboť z důvodu zachování anonymity není možné, aby byly zvukové záznamy integrovanou součástí práce. V případě potřeby jsou originální nahrávky tlumočnických výkonů k dispozici v archivu u diplomantky. Na psaném textu se také snáze a rychleji provádí analýza dat. Díky moderním technologiím bylo možné využít programu na automatické písemné zaznamenávání hlasu, což pro český jazyk rozhodně nemělo stoprocentní úspěšnost, ale u mnoha nahrávek to velmi urychlilo práci. Konkrétně byl využit program *Voice Notepad* od společnosti Google, který je volně dostupný na internetu. Společnost Google sice zaznamenává a ukládá veškerá data a materiály, které jsou do ní nahrávány, nicméně vzhledem k tomu, že se nejednalo o žádné citlivé či tajné informace, bylo možné této službě využít.

S ohledem na cíl a téma výzkumu byly přepisy zaměřeny pouze na jazykovou složku výkonu. Prezentace, intonace, hezitační zvuky či pauzy se do přepisů nijak nepromítají, naproti tomu přeroknutí či opakování slov v záznamech najdeme. Anonymizované přepisy všech nahrávek jsou k dispozici na konci této diplomové práce v přílohách č. 6 a 7.

3.3.2. Práce s daty

Po přepsání zvukových nahrávek účastníků výzkumu mohla započít již samotná práce s daty. K jejich zpracování byly použity statistické nástroje programu Microsoft Excel. Veškerá data jsou rovněž k dispozici na konci této diplomové práce v přílohách č. 8 až 11.

Následující část práce bude věnována již samotné analýze dat, popisu získaných výsledků a jejich shrnutí formou průběžných diskusí. Aby bylo možné porovnávat data z obou jazykových kombinací, bylo nutné pracovat s průměrnými hodnotami zkoumaných proměnných. V případě početnějšího vzorku respondentů by bylo pro větší relevanci údajů nutné vyřadit z analýzy krajní hodnoty vymykající se průměru (v každé jazykové kombinaci vždy po jedné z variant). V takovém

případě by ovšem počet respondentů klesl na pět, což je počet, který by byl již kriticky nízký, a proto bylo použito materiálu všech sedmi respondentů, přestože to může částečně zkreslit získané výsledky. Nicméně vzhledem k tomu, že tyto dva krajní případy byly ponechány u obou jazykových kombinací, předpokládáme, že míra zkreslení bude u obou zkoumaných jazykových kombinací stejná, nebo alespoň srovnatelná.

3.3.3. Úspěšnost převodu vlastních jmen

Hned na úvod se podíváme na výsledky úspěšnosti převodu vlastních jmen, neboť to je hlavní nezávislá proměnná, na kterou pak ostatní zkoumané jevy navazují.

Jak již bylo popsáno v předchozí kapitole v části věnované zdrojovým textům (viz 3.1.3. *Zdrojové texty*), v projevu se vyskytlo celkem 51 jmen různého druhu. Následující tabulka č. 3 obsahuje všechna vlastní jména seřazená chronologicky tak, jak se v projevu postupně objevovala. Kontext, v jakém se vlastní jméno vyskytovalo, je možné dohledat ve zdrojovém textu pro projev č. 2 (viz příloha č. 1).

1	Eva	18	Česká republika	35	Tchaj-wan
2	Rebeka	19	ministerstvo dopravy	36	Hong Kong
3	The Sun	20	ministerstvo životního prostředí	37	Cubana Airlines
4	Nicole Kidman	21	Federální letecká správa	38	Sovětský svaz
5	Austrálie	22	FAA	39	Antonov
6	Alfréd Hitchcock	23	Jennifer Aniston	40	Iljušin
7	Ptáci	24	Přátelé	41	Nicolas Bouzou
8	Rafael Nadal	25	Sean Bean	42	Xavier Titelman
9	Barack Obama	26	Pán prstenů	43	Marie
10	People	27	Nový Zéland	44	Paříž
11	Americká psychiatrická asociace	28	Ben Affleck	45	Bordeaux
12	Benjamin Rush	29	Washington	46	Stephen King
13	Válka za nezávislost	30	Askmen.com	47	Albin Michel
14	Velká Británie	31	Kenya Airways	48	Doktor Spánek
15	Švédsko	32	Philippine Airlines	49	Xavier Titelman
16	Norsko	33	Iran Air	50	Air France
17	Francie	34	China Airlines	51	Philippe Goeury

Tabulka č. 3: Seznam užitých vlastních jmen

Následující kapitola zkoumá úspěšnost převodu vlastních jmen pro jazykovou kombinaci francouzština – čeština, následně pro kombinaci český znakový jazyk – čeština, a nakonec jsou získané výsledky z obou jazykových kombinací porovnány.

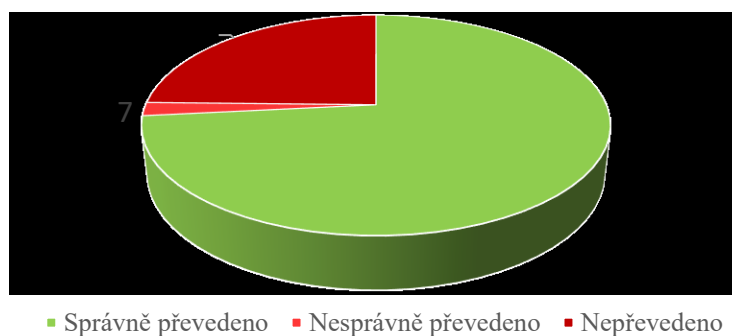
3.3.3.1. Úspěšnost v jazykové kombinaci francouzština – čeština

V jazykové kombinaci francouzština – čeština byla průměrná úspěšnost převodu vlastních jmen následující. Z celkového počtu 357 vlastních jmen³⁰ bylo přetlumočeno vlastní jméno ve 269 případech, z toho ve 262 správně. Ve zbylých 88, respektive 95 případech vlastní jméno nebylo převedeno vůbec nebo bylo přetlumočeno nesprávně. Celková průměrná úspěšnost správného převodu vlastního jména tedy činila 73,4 %, neúspěšnost 26,6 %. Pro lepší názornost jsou výsledky zachyceny v tabulce č. 4 a v grafech č. 3 a č. 4. Podrobná tabulka s rozepsanými daty pro jednotlivé účastníky výzkumu, ze kterých poté vzešly souhrnné počty v tabulce níže, je přiložena na konci této práce v přílohách (viz příloha č. 8).

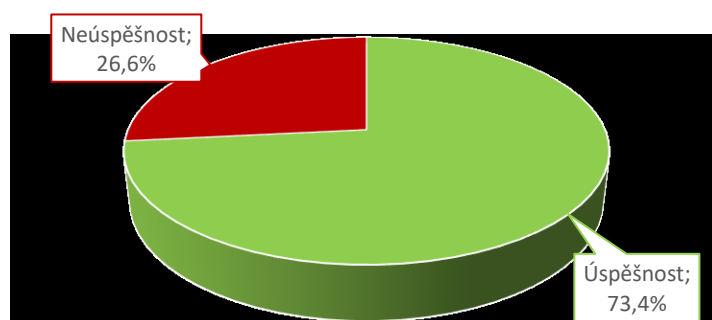
Souhrnný počet vlastních jmen	357
Souhrnný počet správně převedených vlastních jmen	262
Souhrnný počet nesprávně převedených vlastních jmen	7
Souhrnný počet nepřevedených vlastních jmen	88
Souhrnný počet nesprávně či vůbec nepřevedených vlastních jmen	95
Celková průměrná úspěšnost	73,4 %
Celková průměrná neúspěšnost	26,6 %

Tabulka č. 4: Souhrnné počty ne/převedených vlastních jmen a jejich průměrná ne/úspěšnost převodu v jazykové kombinaci FJ – ČJ.

³⁰ pozn. Číslo 357 bylo získáno vynásobením 51 vlastních jmen 7 účastníky výzkumu.

Graf č. 3: Souhrnné počty převedených a nepřevedených vlastních jmen v jazykové kombinaci FJ – ČJ.

Graf č. 4: Průměrná ne/úspěšnost převodu vlastních jmen v jazykové kombinaci FJ – ČJ.

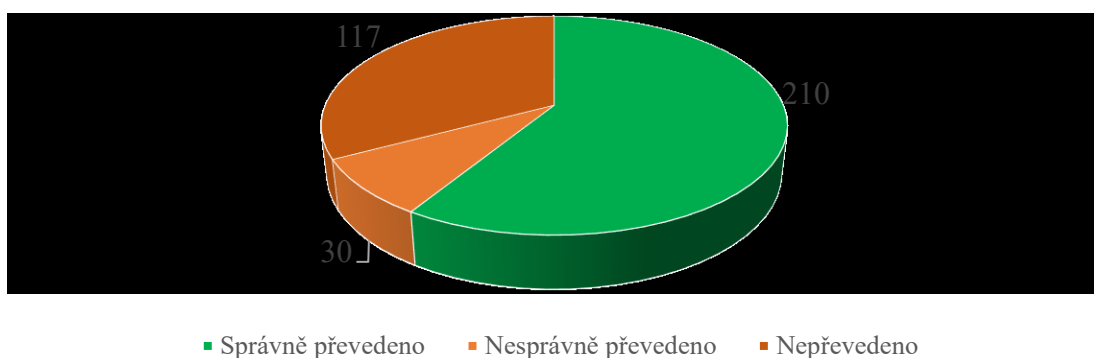
3.3.3.2. Úspěšnost v jazykové kombinaci český znakový jazyk – čeština

Pro kombinaci český znakový jazyk – čeština byla průměrná úspěšnost následující. Z 357³¹ vlastních jmen bylo vlastní jméno převedeno ve 240 případech, z toho ve 210 správně. Ve zbylých 117, respektive 147 případech vlastní jméno nezaznělo vůbec či bylo přetlumočeno nesprávně. Pro lepší názornost je opět přiložena tabulka č. 5 s výslednými celkovými počty a následně také grafy č. 5 a č. 6 znázorňující jak souhrny, tak celkovou průměrnou míru úspěšnosti. Podrobná tabulka s rozepsanými daty pro jednotlivé účastníky výzkumu, ze kterých poté vzešly souhrnné počty v tabulce níže, je přiložena na konci této práce v přílohách (viz příloha č. 9).

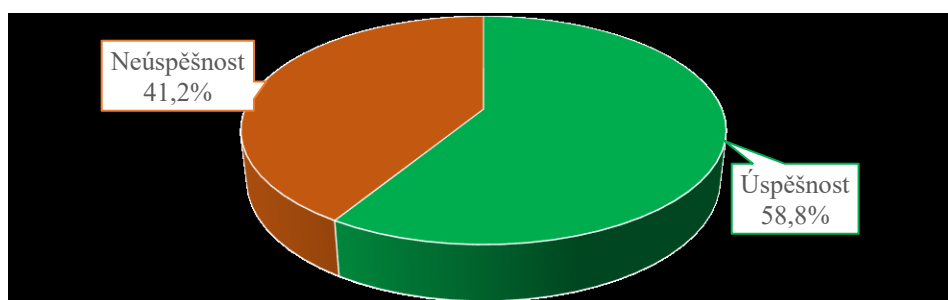
³¹ pozn. Číslo 357 bylo opět získáno vynásobením 51 vlastních jmen originálního projevu 7 účastníky výzkumu.

Souhrnný počet vlastních jmen	357
Souhrnný počet správně převedených vlastních jmen	210
Souhrnný počet nesprávně převedených vlastních jmen	30
Souhrnný počet nepřevedených vlastních jmen	117
Souhrnný počet nesprávně či vůbec nepřevedených vlastních jmen	147
Celková průměrná úspěšnost	58,8 %
Celková průměrná neúspěšnost	41,2 %

Tabulka č. 5: Souhrnné počty ne/převedených vlastních jmen a jejich průměrná ne/úspěšnost převodu v jazykové kombinaci ČZJ-ČJ.

Graf č. 5: Souhrnné počty převedených a nepřevedených vlastních jmen v jazykové kombinaci ČZJ – ČJ.

Graf č. 6: Průměrná ne/úspěšnost převodu vlastních jmen v jazykové kombinaci ČZJ – ČJ.

Jak je vidět z tabulky č. 5 a z navazujících grafů č. 5 a 6, průměrná úspěšnost správného převodu vlastního jména činila 58,8 %, neúspěšnost 41,2 %, přičemž

osmina³² přetlumočených jmen byla sice převedena, ale chybně. Porovnejme nyní výsledky získané z obou zkoumaných jazykových kombinací.

3.3.3.3. Porovnání výsledků z obou jazykových kombinací

Pokud porovnáme průměrné míry úspěšnosti dvou výše rozepsaných jazykových kombinací, zjistíme, že účastníci výzkumu tlumočící z mluvené francouzštiny do mluvené češtiny, byly v průměru úspěšnější než účastníci výzkumu tlumočící z českého znakového jazyka do mluvené češtiny, a to konkrétně o 14,6 % (viz rozdíl výsledků řádku č. 6 tabulky č. 6).

		FJ – ČJ	ČZJ – ČJ
1	Souhrnný počet vlastních jmen	357	357
2	Souhrnný počet správně převedených vlastních jmen	262	210
3	Souhrnný počet nesprávně převedených vlastních jmen	7	30
4	Souhrnný počet nepřevedených vlastních jmen	88	117
5	Souhrnný počet nesprávně či vůbec nepřevedených vlastních jmen	95	147
6	Celková průměrná úspěšnost	73,4 %	58,8 %
7	Celková průměrná neúspěšnost	26,6 %	41,2 %

Tabulka č. 6: Porovnání výsledků získaných z obou zkoumaných jazykových kombinací.

Z předchozí tabulky je také jasné vidět, že při převodu z českého znakového jazyka docházelo mnohem častěji k jevu, kdy vlastní jméno sice v tlumočeném projevu zaznělo, nicméně nesprávně (řádek 3 tabulky č. 6). Pokud vezmeme souhrnný počet případů, kdy vlastní jméno nezaznělo správně nebo vůbec (řádek 5 tabulky č. 6), u tlumočení z francouzštiny došlo k chybnému převedení vlastního jména v 7 z 95 případů, tedy v 7,4 % případů, u tlumočení z českého znakového jazyka ve 30 ze 147 případů, tedy ve 20,4 % případů.

Z námi zkoumaného materiálu lze tedy vyvodit, že při tlumočení z francouzštiny do češtiny byla úspěšnost správného převodu vlastních jmen o 14,6 % vyšší, neboť dosahovala průměrné hodnoty 73,4 %, kdežto u tlumočení

³² pozn. 30 případů z celkových 240 převedených vlastních jmen, tedy jedna osmina případů.

z českého znakového jazyka do češtiny byla průměrná úspěšnost 58,8%. Zároveň ale žádná ze zkoumaných jazykových kombinací nedosáhla hodnot blížících se 100 %. Z těchto výsledků tedy vyplývá, že vlastní jména představují zvýšenou zátěž pro tlumočnickou pracovní kapacitu, která se často projevuje vynecháním vlastního jména či jeho nesprávným převedením, a to jak při tlumočení z francouzštiny do češtiny, tak při převodu z českého znakového jazyka do češtiny.

Dále je u tlumočení z českého znakového jazyka mnohem vyšší míra chybovosti, ve smyslu nesprávného převedení vlastního jména, než u tlumočení projevu z francouzštiny. Nabízí se otázka, proč tomu tak je. Tento jev může být spojen již se samotným způsobem existence obou jazyků, neboť při tlumočení z mluveného do dalšího mluveného jazyka je jejich povaha stejná, jedná se v obou případech o jazyky audio-orální, a tlumočnick tak převádí slyšené do mluvené formy. Může tedy při převodu vlastních jmen užívat takových taktik jako naturalizace jména či pouhé zopakování slyšeného. To při tlumočení z českého znakového jazyka, tedy jazyka vizuálně-motorického, do mluvené češtiny, tedy jazyka audio-orálního, nelze. Tlumočnick převádí viděné do mluvené formy a fonetické a fonologické taktiky v tomto případě z očividných důvodů nelze využít. Tento fakt související již se samotnou podstatou obou jazyků může mít za následek menší procento úspěšnosti převodu vlastních jmen, a naopak větší míru jejich chybovosti, jak ostatně dokazují výsledky tohoto výzkumu.

Nesmíme také zapomínat na různé možnosti vyjádření vlastního jména, která jsou v českém znakovém jazyce k dispozici (viz kapitola 2.6.1. *Vlastní jména v českém znakovém jazyce*). Některé způsoby mohou být na chybovost náchylnější než jiné. Původně měla být tato problematika rozebrána v rámci této práce, nicméně by nebylo možné provést analýzu tohoto jevu dostatečně do hloubky, a proto je ponechán na případný další výzkum, zacílený konkrétně na tuto oblast.

Tato část se věnovala tomu, zda bylo konkrétní vlastní jméno převedeno či nikoli. Nicméně dalším podstatným jevem je, zda byl správně přetlumočen také konkrétní segment obsahující dané jméno, neboť při tlumočení jde zejména o kvalitní převod sdělení a nelze studovat úspěšnost převodu vlastních jmen odděleně od významu. V řadě případů totiž vlastní jméno sice nemuselo být přetlumočeno, ale na význam daného segmentu to nemuselo mít vliv, a naopak.

Proto je v následující části sledováno, zda byl zachován celkový smysl jednotlivých úseků obsahujících vlastní jméno.

3.3.4. Úspěšnost převodu segmentu obsahujícího vlastní jméno

Po analyzování průměrné úspěšnosti vlastního převodu jmen se podívejme na další související jev, a to, zda byl kvalitně přetlumočen segment obsahující vlastní jméno. Jak již bylo uvedeno dříve (viz kapitola 3.1.1. *Stanovené cíle*), pojem kvality si pro účely této diplomové práce definujeme jako úspěšné přetlumočení celkového smyslu daného segmentu. Může se totiž stát, že tlumočník sice převedl vlastní jméno, ale již mu nezbyla pracovní kapacita na správné analyzování významu segmentu, který tak není vyjádřen a celkový smysl sdělení uniká. Nebo naopak tlumočník sice nezachytí vlastní jméno, ale zachová význam čili kromě ztráty informace v podobě konkrétního vlastního jména smysl sdělení zůstává, a o to jde při tlumočení především.

Nyní se tedy podívejme, jak tomu bylo v jednotlivých zde zkoumaných jazykových kombinacích.

3.3.4.1. Úspěšnost v jazykové kombinaci francouzština – čeština

U projevu tlumočeného z francouzštiny do češtiny byl význam segmentu zachován u 327 úseků z celkových 357³³. Z toho ve 250 případech zaznělo i správně vlastní jméno. V 5 případech sice zůstal význam zachován a vlastní jméno bylo převedeno, ovšem nesprávně. U 72 dvou segmentů byl smysl úseku převeden přesně, ale vlastní jméno nebylo přetlumočeno.

Význam nebyl zachován u 30 segmentů, z čehož ve 12 zaznělo správně vlastní jméno, ale celkový smysl sdělení se oproti originálnímu sdělení lišil. Ve 2 případech pak kromě jiného významu bylo i špatně přetlumočeno vlastní jméno. V 16 úsecích nebyl zachován ani význam ani vlastní jméno. Kompletní seznam s odpovídajícími záznamy pro všechny účastníky výzkumu je k dispozici na konci této práce v přílohách (viz příloha č. 8). Tabulka č. 7 přehledně ukazuje souhrn všech výše popsaných případů.

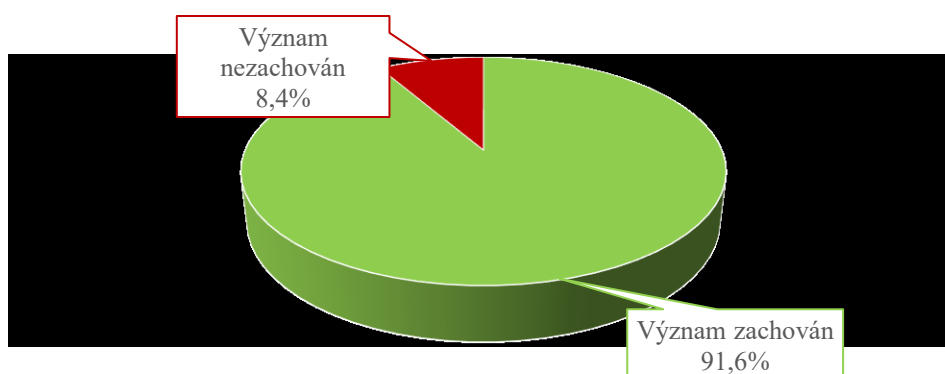
---

³³ pozn. Číslo 357 vzniklo vynásobením 51 úseků obsahujících vlastní jméno sedmi účastníky výzkumu.

Význam zachován, vlastní jméno správné	250	70,0 %
Význam zachován, vlastní jméno nesprávné	5	1,4 %
Význam zachován, vlastní jméno nezachováno	72	20,2 %
Význam nezachován, vlastní jméno správné	12	3,4 %
Význam nezachován, vlastní jméno nesprávné	2	0,6 %
Význam nezachován, vlastní jméno nezachováno	16	4,5 %
Celkem význam zachován	327	91,6 %
Celkem význam nezachován	30	8,4 %

Tabulka č. 7: Úspěšnost zachování významu segmentu obsahujícího vlastní jméno v jazykové kombinaci FJ – ČJ.

Z údajů tabulky č. 7 vychází graf č. 7, který ukazuje průměrnou úspěšnost a neúspěšnost zachování smyslu segmentu obsahujícího vlastní jméno.

Graf č. 7: Průměrná úspěšnost ne/zachování významu segmentu v jazykové kombinaci FJ – ČJ.

Jak je vidět z tabulky a z grafu č. 7, v 91,6 % případů byl význam segmentu zachován, ve zbylých nikoli.

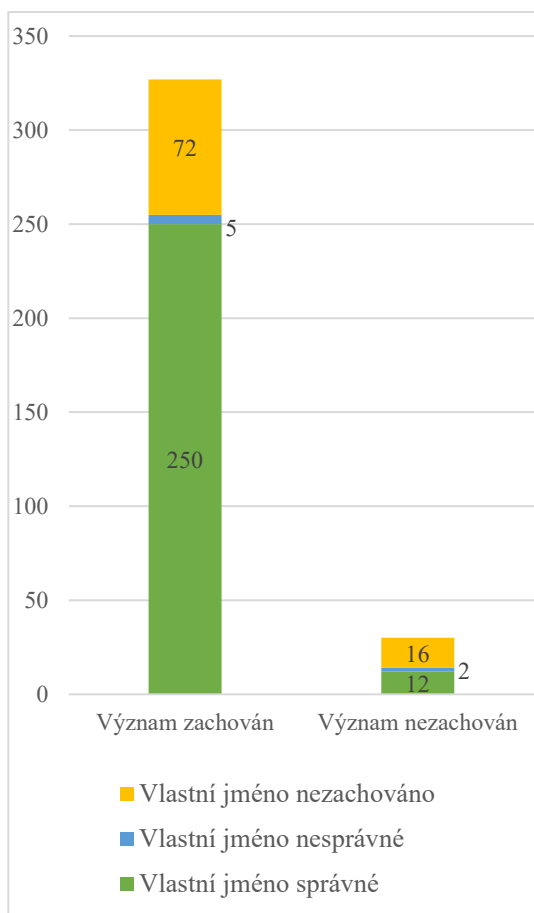
Následuje graf č. 8 znázorňující četnost výskytů jednotlivých výše popsaných případů a jejich procentuální rozdělení zobrazuje graf č. 9.

Levý sloupec grafu č. 8 ukazuje četnost tří výše popsaných situací převedení či nepřevezení vlastních jmen pro ty segmenty, kdy byl význam zachován, zatímco

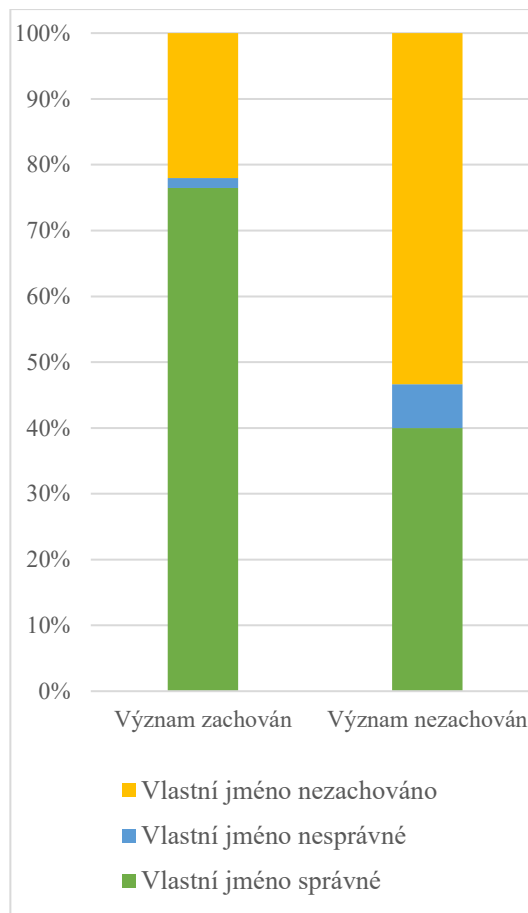

pravý sloupec ukazuje totéž, ale pro případy, kdy zachován nebyl. Z grafu tak můžeme vyčíst, zaprvé kolikrát nebyl zachován ani celkový smysl segmentu ani vlastní jméno, zadruhé, kdy naopak bylo zachováno jak vlastní jméno, tak význam, a zatřetí kolikrát vlastní jméno sice nebylo vyjádřeno, ale význam zůstal zachován.

Graf č. 9 znázorňuje procentuální rozdělení jednotlivých případů, kdy 100 % není celkový počet segmentů, tedy 357, jak tomu bylo u grafu č. 8, ale vždy celkový počet segmentů pro daný sloupec (tudiž 327 pro levý sloupec a 50 pro pravý sloupec). Tak můžeme lépe porovnat, kolik procent zaujímá daný jev v případě zachování a nezachování významu.

Graf č. 8: Rozdělení ne/zachování významu v závislosti na správnosti převedení vlastního jména v jazykové kombinaci FJ – ČJ.

Graf č. 9: Procentuální rozdělení ne/zachování významu v závislosti na správnosti převedení vlastního jména v jazykové kombinaci FJ – ČJ.

Z grafu č. 8 vyplývá, že nejpočetnější jsou případy, kdy bylo převedeno správně jak vlastní jméno, tak byl zachován význam segmentu (250 z 357 případů,

tedy 70 % případů³⁴), následuje případ, kdy byl smysl správně vyjádřen, ale vlastní jméno nezaznělo (72 z 357 případů, tedy 20,2 % případů³⁵).

Graf č. 9 ukazuje, že při zachování významu zaujímá největší procento jev, kdy bylo převedeno správně kromě smyslu segmentu také vlastní jméno³⁶. A naopak je vidět, že v případech, kdy význam zachován nebyl, s největší pravděpodobností nebylo převedeno ani vlastní jméno³⁷.

3.3.4.2. Úspěšnost v jazykové kombinaci český znaková jazyk – čeština

Při tlumočení z českého znakového jazyka do češtiny byl význam segmentu obsahujícího vlastní jméno zachován ve 295 případech z 357. Z toho ve 196 případech bylo správně přetlumočeno i vlastní jméno, ve 26 případech jméno zaznělo, ale nesprávně, a v 73 případech nebylo převedeno vůbec.

Význam segmentu nebyl zachován v 62 případech, z toho ve 12 z nich bylo vlastní jméno převedeno správně, ve 4 nesprávně a ve 44 případech nebylo převedeno vůbec. Tabulka č. 8 ukazuje přehledně všechny výše popsané situace.

Význam zachován, vlastní jméno správné	196	54,9 %
Význam zachován, vlastní jméno nesprávné	26	7,3 %
Význam zachován, vlastní jméno nezachováno	73	20,4 %
Význam nezachován, vlastní jméno správné	14	3,9 %
Význam nezachován, vlastní jméno nesprávné	4	1,1 %
Význam nezachován, vlastní jméno nezachováno	44	12,3 %
Celkem význam zachován	295	82,6 %
Celkem význam nezachován	62	17,4 %

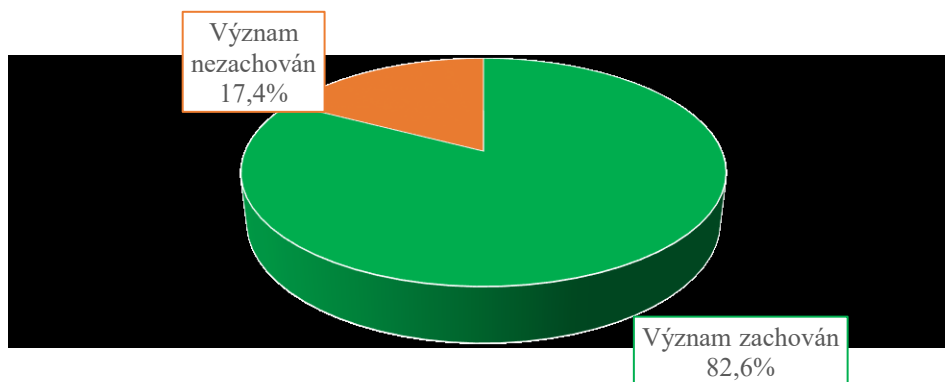
Tabulka č. 8: Úspěšnost zachování významu segmentu obsahujícího vlastní jméno v jazykové kombinaci ČZJ – ČJ.

³⁴ viz zelený úsek levého sloupce grafu č. 8

³⁵ viz žlutý úsek levého sloupce grafu č. 8

³⁶ viz zelený úsek levého sloupce grafu č. 9

³⁷ viz žlutý úsek pravého sloupce grafu č. 9

Graf č. 10: Průměrná úspěšnost ne/zachování významu segmentu v jazykové kombinaci ČZJ – ČJ.

Graf č. 10 vycházející z tabulky č. 8 znázorňuje průměrnou míru úspěšnosti a neúspěšnosti převodu celkového smyslu segmentu obsahujícího vlastní jméno. Z tabulky č. 8 a grafu č. 10 vyplývá, že význam segmentu byl zachován v 82,6 % případů. Ve zbylých 17,4 % smysl segmentu správně vyjádřen nebyl.

Grafy č. 11 a 12, stejně jako v předchozí jazykové kombinaci, vystihují četnost, respektive procentuální zastoupení jednotlivých výše popsaných situací, v závislosti na tom, zda byl význam sdělení zachován (levé sloupce) či nikoli (pravé sloupce). V každém sloupci jsou tak opět viditelné tři možné situace – vlastní jméno bylo přetlumočeno správně, vlastní jméno bylo přetlumočeno nesprávně, vlastní jméno nebylo přetlumočeno vůbec.

Z grafu č. 11 je patrné, že nejčastěji se vyskytovaly případy, kdy byl význam segmentu zachován a zároveň zaznělo správně i vlastní jméno (196 z 357 případů, tedy 54,9 % případů³⁸). Následují případy, kdy vlastní jméno nebylo převedeno, ale význam zůstal zachován (73 případů z 357, tedy 20,4 % případů³⁹).

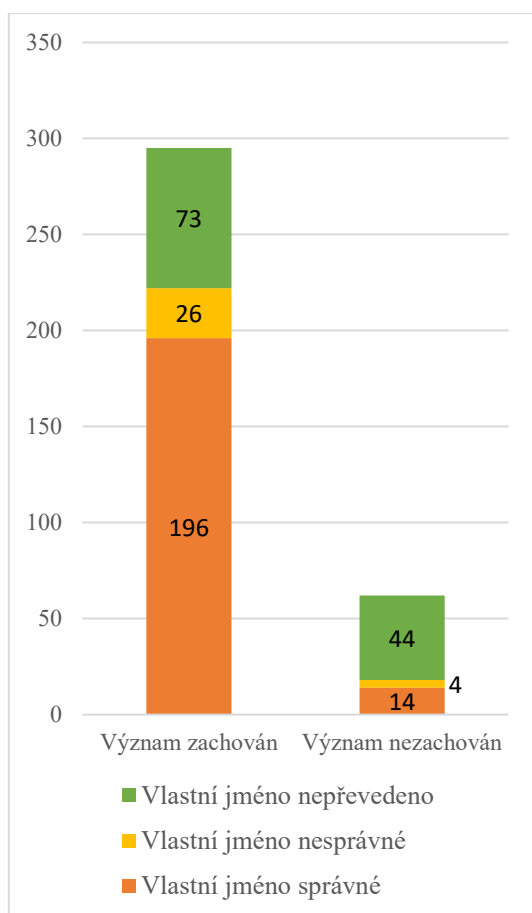
Graf č. 12 ukazuje, že nejčastěji docházelo v případě zachování významu rovněž ke správnému převedení jména⁴⁰. Naopak když nebyl význam zachován, s největší pravděpodobností nebylo správně přetlumočeno ani vlastní jméno⁴¹.

³⁸ viz oranžový úsek levého sloupce grafu č. 11

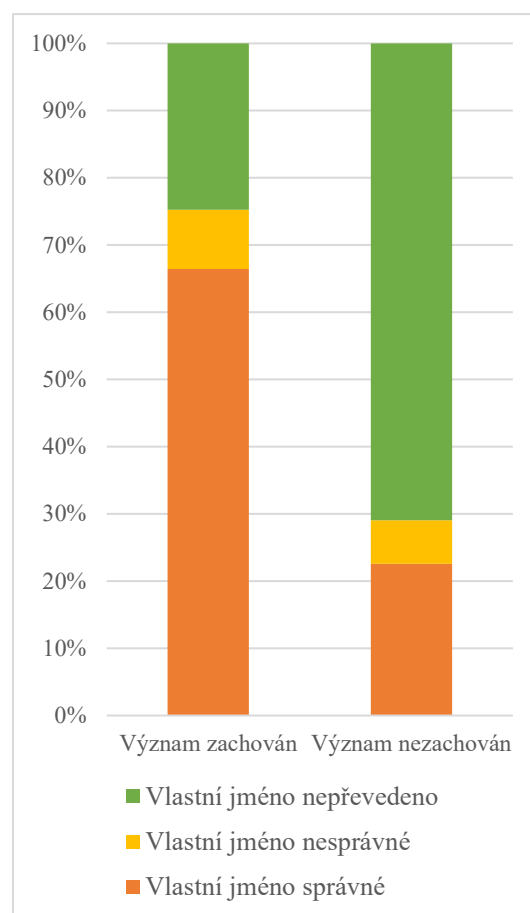
³⁹ viz zelený úsek levého sloupce grafu č. 11

⁴⁰ viz oranžový úsek levého sloupce grafu č. 12

⁴¹ viz zelený úsek pravého sloupce grafu č. 12

Graf č. 11: Rozdělení ne/zachování významu s ohledem na správnost převezení vlastního jména v jazykové kombinaci ČZJ – ČJ.

Graf č. 12: Procentuální rozdělení ne/zachování významu s ohledem na správnost převezení vlastního jména v jazykové kombinaci ČZJ – ČJ.

Nyní opět porovnejme získané výsledky z obou jazykových kombinací.

3.3.4.3. Porovnání výsledků z obou jazykových kombinací

Pokud porovnáme výše získané výsledky z obou zkoumaných jazykových kombinací, zjistíme, že u respondentů tlumočících z francouzštiny byla průměrná úspěšnost kvalitního přetlumočení segmentu obsahujícího vlastní jméno o 9 % vyšší (rozdíl hodnot řádku č. 1 tabulky č. 9 níže). Zajímavé však je, že výskyt jednotlivých případů, kdy byl význam zachován či nezachován s ohledem na správnost přetlumočení vlastních jmen, byl u obou jazykových kombinací poměrově srovnatelný. To znamená, že situace, ke kterým docházelo nejčastěji při tlumočení z francouzštiny, byly nejvíce zastoupené také při tlumočení z českého

znakového jazyka do češtiny, a naopak (řádky 3 až 5 tabulky č. 9), což dokládá tabulka č. 9 uvedená níže, ve které jsou jednotlivé případy seřazené sestupně dle četnosti.

Nejčastěji tedy u zkoumaných jazykových kombinací shodně docházelo k zachování obou sledovaných jevů, to znamená jak významu, tak vlastního jména (řádek č. 3 tabulky č. 9). Na druhém místě následoval případ, kdy vlastní jméno nebylo převedeno, ale význam byl zachován – zde je dokonce u obou jazykových kombinací shodně po 20 % (řádek č. 4 tabulky č. 9). Třetí v pořadí je co do počtu výskytů případ, kdy nebyl zachován ani význam segmentu ani vlastní jméno (řádek č. 5 tabulky č. 9).

		FJ	ČZJ	FJ	ČZJ
1	Celkem význam zachován	327	295	91,6 %	82,6 %
2	Celkem význam nezachován	30	62	8,4 %	17,4 %
3	Význam zachován, vlastní jméno správné	250	196	70,0 %	54,9 %
4	Význam zachován, vlastní jméno nezachováno	72	73	20,2 %	20,4 %
5	Význam nezachován, vlastní jméno nezachováno	16	44	4,5 %	12,3 %
6	Význam nezachován, vlastní jméno správné	12	14	3,4 %	3,9 %
7	Význam zachován, vlastní jméno nesprávné	5	26	1,4 %	7,3 %
8	Význam nezachován, vlastní jméno nesprávné	2	4	0,6 %	1,1 %

Tabulka č. 9: Úspěšnost zachování významu segmentu obsahujícího vlastní jméno v obou jazykových kombinacích.

V předchozích odstavcích byly popsány tři situace, ke kterým během výzkumu docházelo nejčastěji jak při tlumočení z francouzštiny, tak z českého znakového jazyka. Zbylé případy se dají seřadit dle počtu výskytů obdobně. Jedinou výjimkou je chybné převedení vlastního jména tehdy, kdy byl význam zachován. V českém znakovém jazyce je jich pětikrát více (řádek č. 7 tabulky č. 9). Toto zjištění není nijak překvapivé, pokud si vybavíme výsledky předchozí kapitoly, kdy byla v českém znakovém jazyce obecně mnohem větší míra chybovosti v převodu vlastních jmen.

Z výše zkoumaných dat je patrné, že pokud se v tlumočeném segmentu objevuje vlastní jméno, může to mít za následek nesprávné převedení významu daného segmentu, nicméně není to až tak vysoké procento, jak bychom možná čekali. Zároveň z výsledků vyplývá, že nepřevedení vlastního jména nutně neznamená ztrátu smyslu celého segmentu. Nicméně pokud význam sdělení nebyl zachován, s největší pravděpodobností nebylo zachováno ani vlastní jméno. Zajímavým zjištěním je také fakt, že u obou jazykových kombinací docházelo poměrově z hlediska četnosti ke stejným jevům, s výjimkou chybovosti ve vlastních jménech, která byla podrobněji zkoumána v předchozí kapitole. To dokazuje, že vlastní jména působí obdobné problémy a vedou k obdobným jevům jak v případě tlumočení z mluveného do dalšího mluveného jazyka, tak v případě tlumočení ze znakového jazyka do jazyka mluveného.

Tato část práce zkoumala, zda vlastní jméno nekomplikuje převedení smyslu daného segmentu. Zabývala se také různými situacemi, ke kterým ve výzkumu docházelo, v souvislosti se správností převedeného vlastního jména. Nyní se podívejme na to, zda přítomnost vlastního jména ovlivnila převod segmentu následujícím těsně po úseku, který jej obsahoval. Proberme si opět nejprve každou jazykovou kombinaci zvlášť a poté získané výsledky porovnejme.

3.3.5. Úspěšnost převodu následujícího segmentu

Dalším zkoumaným jevem je úspěšnost převodu segmentu následujícím po úseku s vlastním jménem. Jak bylo blíže vysvětleno v teoretické části této práce (viz kapitola 2.6.2. *Problematika vlastních jmen v simultánním tlumočení*), přítomnost vlastního jména v projevu může mít za následek přetížení tlumočnickovy pracovní kapacity, což se může projevit mnoha způsoby. Dva z nich byly popsány v předchozích kapitolách, nyní se zaměříme na další z nich, kterým je nepřevedení následujícího segmentu. Budeme postupovat obdobně jako v předchozích kapitolách, nejprve budou analyzovány a diskutovány zkoumané jazykové kombinace odděleně a následně budou získané výsledky porovnány.

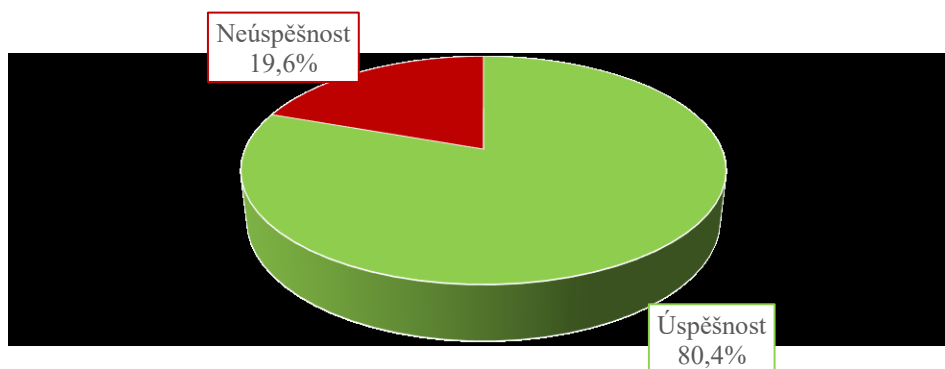
3.3.5.1. Úspěšnost v jazykové kombinaci francouzština – čeština

Pro jazykovou kombinaci francouzština – čeština byla průměrná úspěšnost převodu následujícího segmentu 80,4 %. Úspěšným převedením máme na mysli kvalitní převod segmentu, tedy správné vyjádření celkového smyslu sdělení. Ten byl zachován u 287 z 357⁴² segmentů. Kompletní seznam výsledků, ze kterých byly vypočítány celkové průměrné hodnoty zaznamenané v tabulce č. 10 uvedené níže, je k dispozici na konci této práce v přílohách (viz příloha č. 8).

Z hodnot tabulky č. 10 vychází graf č. 13, který ukazuje průměrnou míru úspěšnosti a neúspěšnosti převodu celkového smyslu sdělení segmentu následujícího po úseku s vlastním jménem.

	Počet	Průměrná ne/úspěšnost
Následující segment převeden	287	80,4 %
Následující segment nepřeveden	70	19,6 %

Tabulka č. 10: Počet ne/převedených následujících segmentů a průměrná ne/úspěšnost převodu sdělení v jazykové kombinaci FJ – ČJ.

Graf č. 13: Průměrná ne/úspěšnost převodu následujícího segmentu v jazykové kombinaci FJ – ČJ.

Zaměřme se kromě celkové průměrné úspěšnosti převodu následujícího segmentu také na to, zda byl spolu s následujícím segmentem přetlumočen rovněž úsek obsahující vlastní jméno a zda bylo toto vlastní jméno převedeno správně. Pro

⁴² pozn. Obdobně jako u předchozích zkoumaných jevů, číslo 357 bylo získáno vynásobením 51 úseků následujících po úseku s vlastním jménem sedmi účastníky výzkumu.

větší přehlednost jsou všechny případy zaznamenané v tabulce č. 11 (seřazené sestupně dle četnosti).

	Segment se jménem převeden	Vlastní jméno převeden	Následující segment převeden	Počet	Procentuální zastoupení
1	ano	ano	ano	205	57,4 %
2	ano	ne	ano	64	17,9 %
3	ano	ano	ne	45	12,6 %
4	ne	ne	ne	8	2,2 %
5	ne	ne	ano	8	2,2 %
6	ne	ano	ano	8	2,2 %
7	ano	ne	ne	8	2,2 %
8	ne	ano	ne	4	1,1 %
9	ano	ano, ale nesprávně	ne	4	1,1 %
10	ano	ano, ale nesprávně	ano	1	0,3 %
11	ne	ano, ale nesprávně	ne	1	0,3 %
12	ne	ano, ale nesprávně	ano	1	0,3 %

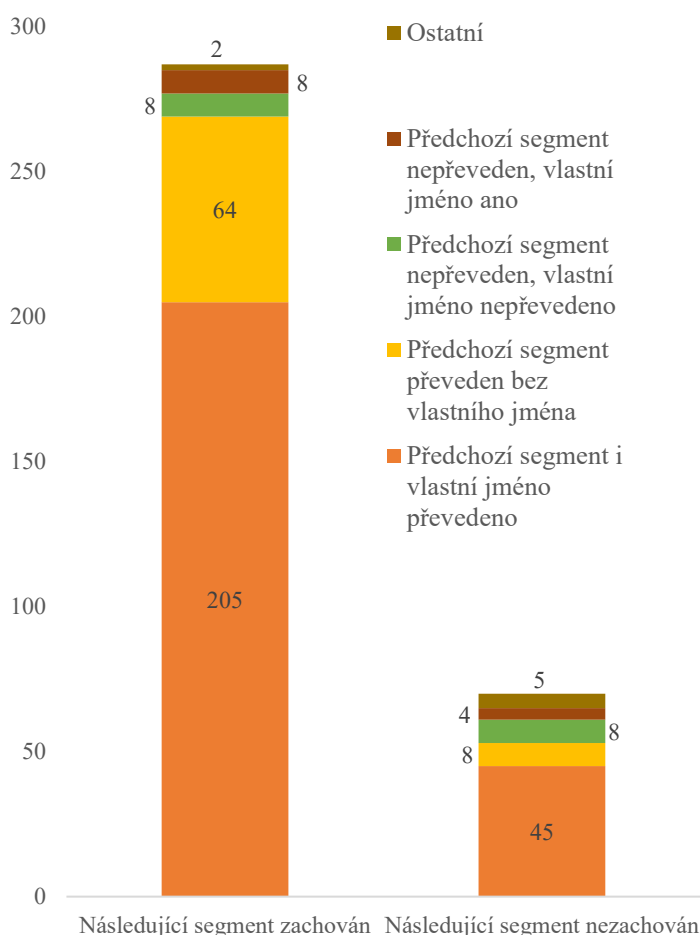
Tabulka č. 11: Četnost výskytu a procentuální zastoupení jednotlivých případů v závislosti na třech zkoumaných proměnných v jazykové kombinaci FJ – ČJ.

Lze konstatovat, že všechny tři výše zmíněné podmínky byly splněny ve 205 případech, tedy v 57,4 % případů (viz tabulka č. 11). V 64 případech byl zachován smysl sdělení obou segmentů, ale vlastní jméno nezaznělo. V 8 případech byl převeden pouze následující segment a význam segmentu obsahujícího vlastní jméno ani jméno samotné nebyly převezeny. Rovněž v 8 případech nedošlo ani k převezení vlastního jména ani segmentu obsahujícího vlastní jméno a ani segmentu následujícího. Naopak ve 45 případech byl převeden smysl segmentu, včetně vlastního jména, nicméně segment následující již nebyl přetlumočen. V 8 případech došlo také k tomu, že byl přetlumočen pouze význam segmentu

obsahujícího vlastní jméno, jméno samotné ani následující segment však již ne. V dalších 8 případech sice byl přetlumočen následující segment, zaznělo i vlastní jméno, ale význam segmentu, který jej obsahoval, nebyl zachován. Ve 4 případech se také stalo, že bylo převedeno pouze vlastní jméno, smysl obou segmentů však nebyl vyjádřen správně. Ve zbývajících 7 případech nebylo vlastní jméno přetlumočeno správně, přičemž nejčastěji (konkrétně ve 4 případech) došlo k tomu, že byl zachován smysl segmentu obsahujícího vlastní jméno, nikoli však již segment následující. U zbylých 3 případů došlo pokaždé k jiné situaci. V jednom z nich nebyl vyjádřen správně význam segmentu s vlastním jménem, nicméně následující segment už ano, v dalším byl zachován smysl obou segmentů a v posledním naopak ani jednoho z nich.

Z hodnot tabulky č. 11 vychází č. 14. Ten je postavený na stejném principu jako grafy č. 8 a 11 v přechozích kapitolách. Levý sloupec znázorňuje všechny nastalé situace v případě zachování významu následujícího segmentu, pravý sloupec v případě nezachování významu následujícího segmentu.

Graf č. 14: Četnost výskytu jednotlivých případů v závislosti na ne/zachování smyslu následujícího segmentu pro jazykovou kombinaci FJ – ČJ.

Jak je dobře vidět v tabulce č. 11 a na grafu č. 14, nejčastěji docházelo ke třem následujícím situacím. K zachování všech tří proměnných, tedy jak segmentu obsahujícího vlastní jméno, tak segmentu následujícího, tak vlastního jména (205 případů z 357, tedy 57,4 %⁴³). Dále k převedení smyslu obou sledovaných segmentů, nicméně bez vlastního jména (64 případů z 357, tedy 17,9 %⁴⁴). A konečně k přetlumočení segmentu obsahujícího vlastní jméno, včetně konkrétního jména, ale bez následujícího segmentu (45 případů z 357, tedy 12,6 %⁴⁵). Tyto tři nejpočetnější varianty tvoří dohromady 87,9 % všech dříve popsanych možností. Poslední výše popsaná situace je pro nás nejzajímavější, neboť ta je důkazem, že tlumočník musel věnovat příliš mnoho pracovní kapacity na úsek s vlastním jménem a již mu nezbylo její dostatečné množství na převedení úseku následujícího.

Nicméně stále je třeba podotknout, že v 57,4 % se tlumočníkům podařilo převést všechny tři zkoumané proměnné a ve třech čtvrtinách případů⁴⁶ se jim podařilo zachovat smysl obou sdělení, což je zásadní. Oproti tomu je 12,6 % případů, kdy se tlumočnickovi nepodařilo převést následující segment, přestože předchozí segment i s vlastním jménem úspěšně přetlumočil, zanedbatelné číslo.

3.3.5.2. Úspěšnost v jazykové kombinaci český znakový jazyk – čeština

Při tlumočení z českého znakového jazyka byla úspěšnost převodu segmentu následujícím po úseku obsahujícím vlastní jméno 67,8 %. Celkový smysl sdělení byl zachován ve 242 případech z 357. Ve zbylých 115 případech následující segment převeden nebyl. Kompletní data jednotlivých respondentů, ze kterých vychází celkové počty a průměrná míra úspěšnosti, jsou k dispozici na konci této práce v přílohách (viz příloha č. 9). Tabulka č. 12 uvedená níže ukazuje celkové hodnoty a průměrnou míru úspěšnosti, respektive neúspěšnosti převodu segmentu následujícím po úseku s vlastním jménem, stejně tak graf č. 15.

---

⁴³ viz řádek č. 1 tabulky č. 11 a oranžový úsek levého sloupce grafu č. 14.

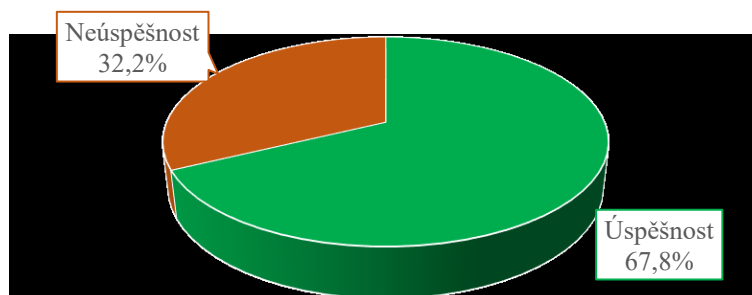
⁴⁴ viz řádek č. 2 tabulky č. 11 a žlutý úsek levého sloupce grafu č. 14.

⁴⁵ viz řádek č. 3 tabulky č. 11 a oranžový úsek pravého sloupce grafu č. 14.

⁴⁶ pozn. součet všech případů, kdy se podařilo převést celkový smysl sdělení obou segmentů, tzn. 204+64+1=270 (75,6 %)

	Počet	Průměrná ne/úspěšnost
Následující segment převeden	242	67,8 %
Následující segment nepřeveden	115	32,2 %

Tabulka č. 12: Počet ne/převedených následujících segmentů a průměrná ne/úspěšnost v jazykové kombinaci ČZJ – ČJ.

Graf č. 15: Průměrná ne/úspěšnost převodu následujícího segmentu v jazykové kombinaci ČZJ – ČJ.

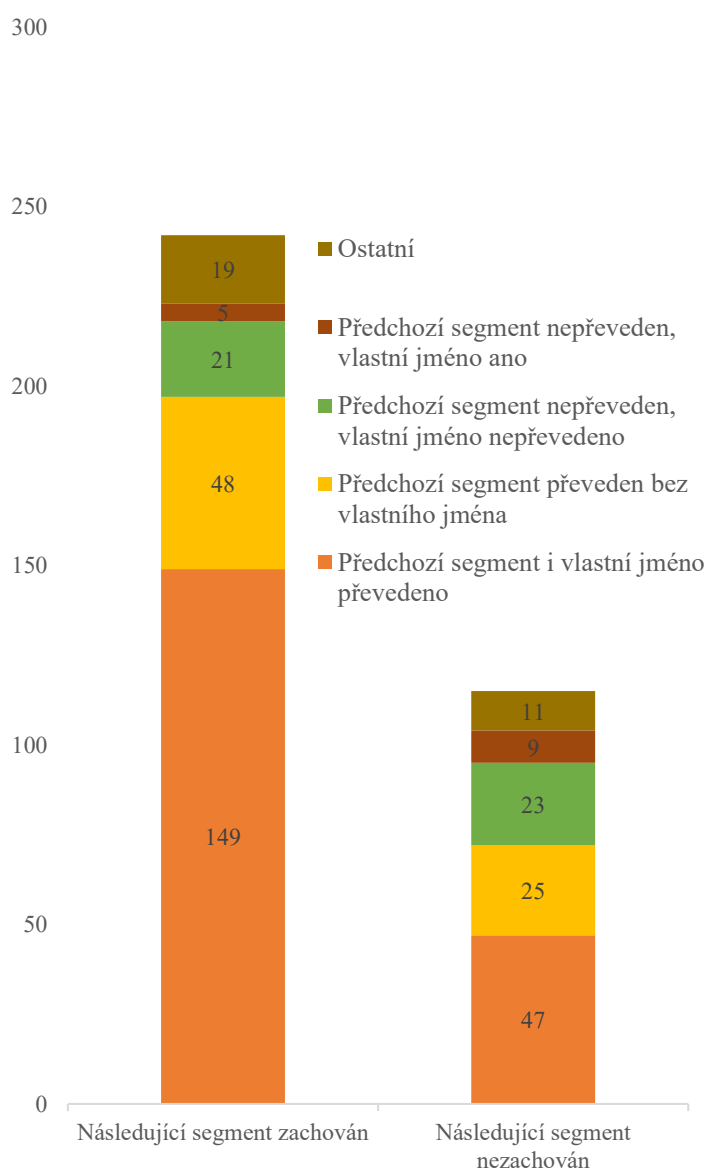
Obdobně jako v předchozí jazykové kombinaci, i zde bylo sledováno, zda spolu se segmentem následujícím po segmentu obsahujícím vlastní jméno byl převeden také tento úsek a zda bylo vlastní jméno přetlumočeno správně.

	Segment se jménem převeden	Vlastní jméno převedeno	Následující segment převeden	Počet	Procentuální zastoupení
1	ano	ano	ano	149	41,7 %
2	ano	ne	ano	48	13,4 %
3	ano	ano	ne	47	13,2 %
4	ano	ne	ne	25	7,0 %
5	ne	ne	ne	23	6,4 %
6	ne	ne	ano	21	5,9 %
7	ano	ano, ale nesprávně	ano	18	5,0 %
8	ne	ano	ne	9	2,5 %
9	ano	ano, ale nesprávně	ne	8	2,2 %
10	ne	ano	ano	5	1,4 %
11	ne	ano, ale nesprávně	ne	3	0,8 %
12	ne	ano, ale nesprávně	ano	1	0,3 %

Tabulka č. 13: Četnost výskytu a procentuální zastoupení jednotlivých případů v závislosti na třech zkoumaných proměnných pro jazykovou kombinaci ČZJ – ČJ.

Všechny tři proměnné byly správně převedeny ve 149 případech. Ve 48 to však byl pouze smysl obou zkoumaných úseků, vlastní jméno nezaznělo. Ve 47 případech byl přetlumočen správně segment obsahující vlastní jméno, včetně konkrétního jména, ale následující segment už převeden nebyl. Toto jsou tři nejčastější případy, ke kterým při tlumočení docházelo. Všechny zbylé možnosti jsou přehledně vypsány v tabulce č. 13 uvedené výše.

Z hodnot tabulky č. 13 vychází graf č. 16, který znázorňuje jednotlivé možnosti v závislosti na převedení (levý sloupec) či nepřevedení (pravý sloupec) následujícího segmentu.

Graf č. 16: Četnost výskytu jednotlivých případů v závislosti na ne/zachování smyslu následujícího segmentu pro jazykovou kombinaci ČZJ – ČJ.

Jak je vidět z tabulky č. 13 a na grafu č. 16, nejčtenější jsou opravdu ty případy, které byly popsány výše, nicméně například k situaci, kdy byl sice převeden smysl segmentu obsahujícího vlastní jméno, ale jméno samotné a následující segment již nikoli, docházelo také poměrně často⁴⁷. Dále také výsledky opět odrážejí velkou míru chybovosti vlastních jmen (viz případy, kdy je v prostředním sloupci tabulky č. 13 zaznamenáno *ano, ale nesprávně*⁴⁸). Na druhou stranu ale pokud bylo jméno převedeno chybně, v 60 % případů⁴⁹ došlo k zachování smyslu obou segmentů.

Je tedy zřejmé, že vlastní jména působí tlumočnickům znakových jazyků problémy a způsobují mimo jiné také ztrátu následujícího segmentu, a to téměř ve třetině případů (přesně ve 32,2 %), nicméně stále ve 215⁵⁰ případech, tedy v 60 % případů, tlumočníci úspěšně převedli celkový smysl obou úseků.

3.3.5.3. Porovnání výsledků obou jazykových kombinací

Předchozí kapitoly se zabývaly jednotlivými jazyky odděleně. Nyní se podívejme na obě zkoumané jazykové kombinace dohromady a porovnejme získané výsledky. Z těch vyplývá, že v případě tlumočení z českého znakového jazyka byla průměrná míra úspěšnosti převodu následujícího segmentu nižší než v případě tlumočení z francouzského jazyka, a to konkrétně o 12,6 %⁵¹. Tabulka č. 14 ukazuje jednotlivé případy, kterým byly věnovány předchozí kapitoly, pro oba jazyky. Sloupce s hodnotami získanými tlumočením z francouzského jazyka jsou řazeny sestupně dle četnosti, hodnoty z českého znakového jazyka byly doplněny k příslušným řádkům. Z dat je jasné vidět, že u jazykové kombinace ČZJ – ČJ byla míra úspěšnosti převodu současně všech tří zkoumaných proměnných podstatně nižší, konkrétně o 15,7 % (viz rozdíl hodnot řádku č. 1 tabulky č. 14). Zároveň u respondentů tlumočících z českého znakového jazyka docházelo mnohem více k situacím, kdy nebyl přetlumočen žádný ze zkoumaných jevů (viz řádek č. 4 tabulky č. 14).

⁴⁷viz řádek č. 4 tabulky č. 13 a žlutý úsek pravého sloupce grafu č. 16

⁴⁸viz také khaki barva obou sloupců grafu č. 16

⁴⁹pozn. v 18 případech ze 30

⁵⁰viz součet hodnot řádků č. 1, 2 a 7 tabulky č. 13

⁵¹získáno vypočítáním rozdílu hodnot průměrné úspěšnosti převodu následujícího segmentu z tabulek č. 10 a 12

V tabulce se také odráží již dříve potvrzená větší míra chybovosti v převodu vlastních jmen v případě tlumočení z českého znakového jazyka. Konkrétně 7 případů pro kombinaci FJ – ČJ, versus 30 případů pro kombinaci ČZJ – ČJ (viz řádky 9 až 12 tabulky č. 14). Zajímavé však je, že ačkoli respondenti tlumočící z českého znakového jazyka převedli vlastní jméno chybně, poměrově se jim dařilo mnohem častěji převést celkový smysl obou zkoumaných segmentů (viz řádek č. 9 versus řádek č. 10 tabulky č. 14).

				FJ	ČZJ	FJ	ČZJ
	Segment se jménem převeden	Vlastní jméno převedeno	Následující segment převeden	Počet		Procentuální zastoupení	
1	ano	ano	ano	205	149	57,4 %	41,7 %
2	ano	ne	ano	64	48	17,9 %	13,4 %
3	ano	ano	ne	45	47	12,6 %	13,2 %
4	ne	ne	ne	8	23	2,2 %	6,4 %
5	ne	ne	ano	8	21	2,2 %	5,9 %
6	ne	ano	ano	8	5	2,2 %	1,4 %
7	ano	ne	ne	8	25	2,2 %	7,0 %
8	ne	ano	ne	4	9	1,1 %	2,5 %
9	ano	ano, ale nesprávně	ne	4	8	1,1 %	2,2 %
10	ano	ano, ale nesprávně	ano	1	18	0,3 %	5,0 %
11	ne	ano, ale nesprávně	ne	1	3	0,3 %	0,8 %
12	ne	ano, ale nesprávně	ano	1	1	0,3 %	0,3 %

Tabulka č. 14: Četnost výskytu a procentuální zastoupení jednotlivých případů v závislosti na třech zkoumaných proměnných v obou zkoumaných jazykových kombinacích.

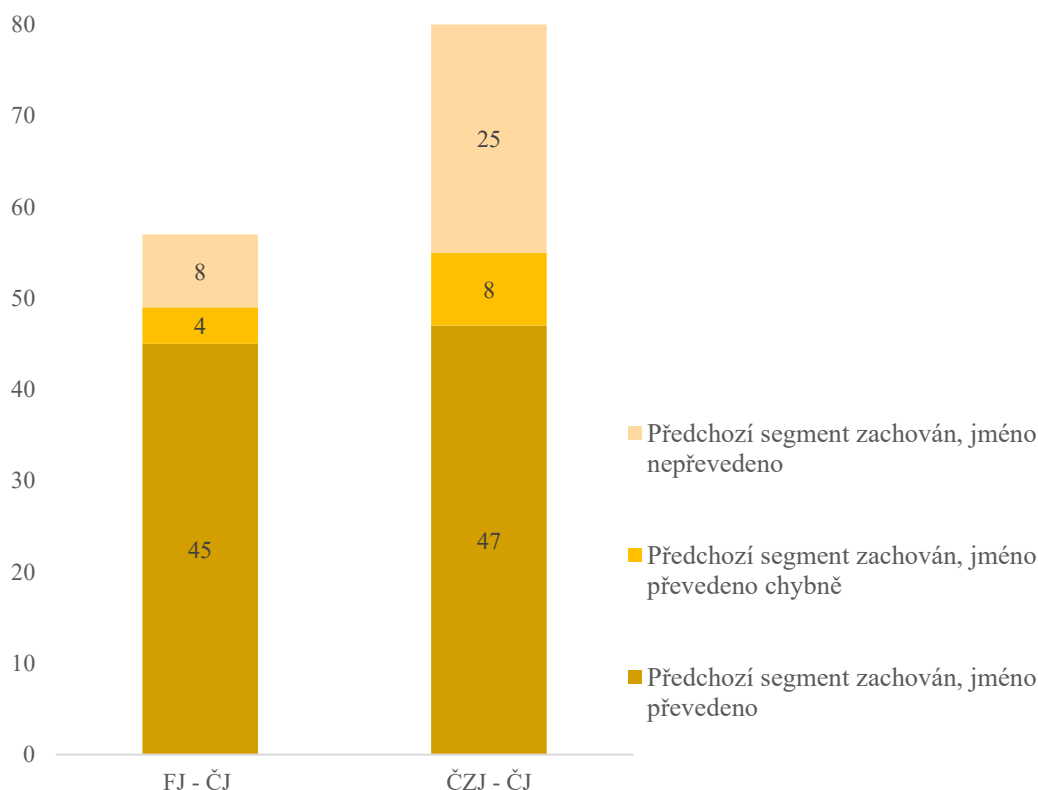
Mohlo by se zdát, že hodnoty jazykových kombinací jsou velmi rozdílné a není možné je nějakým způsobem porovnat, nicméně všimněme si, že první tři případy (viz řádek 1 až 3 tabulky č. 14) jsou nejpočetnější jak u tlumočení z francouzského jazyka, tak z českého znakového jazyka. Podobně jako v předchozí kapitole, kde byl zkoumán převod smyslu segmentu obsahujícího vlastní jméno, i zde je vidět, že docházelo ke stejným jevům. To je důkazem, že i přes rozdílnost mluvených a znakových jazyků probíhají při tlumočení shodné procesy a obecně dochází k podobným jevům a problémům. To je velmi zásadní zjištění.

Z pohledu problematiky přetížení tlumočnickovy pracovní kapacity jsou pro nás nejrelevantnější hodnoty těch případů, kdy byl zachován smysl sdělení obsahujícího vlastní jméno, ale následující segment již nikoli (řádky 3, 7 a 9 tabulky č. 14). Tyto případy totiž ukazují na možné přetížení tlumočnickovy pracovní kapacity způsobené přítomností vlastního jména. Je jasné, že toto přetížení se může projevit i jiným způsobem, například tím, že není přetlumočen segment obsahující vlastní jméno a následující segment naopak ano, nicméně cílem práce není prozkoumání veškerých možností. V centru pozornosti jsou takové případy, kdy se nedostatek pracovní kapacity projevil nepřevedením vlastního jména, ztrátou informace v segmentu, který jej obsahoval, nebo tak, že v okamžiku, kdy náročný segment byl zdárně přetlumočen, již nezbyla kapacita na převedení dalšího segmentu (viz teoretická část této práce, kapitola 2.6.2. *Problematika vlastních jmen v simultánním tlumočení*). Pro lepší přehlednost jsou hodnoty z uvedených řádků zaznamenány v grafu č. 15 uvedeném níže.

Z grafu č. 15 vyplývá několik informací. Zaprvé celková větší míra neúspěšnosti převodu úseku, který následuje po segmentu obsahujícím vlastní jméno, při tlumočení z českého znakového jazyka. Připomeňme, že ve všech třech znázorněných případech nedošlo k převedení následujícího segmentu. U jazykové kombinace francouzština – čeština došlo k nepřevedení následujícího segmentu a k převedení segmentu obsahujícího vlastní jméno v 57 případech, zatímco u českého znakového jazyka v 80 případech. Z celkového počtu 357 případů jde tedy o rozdíl 7,2 %.

Druhým zjištěním je fakt, že u obou jazykových kombinací došlo k podobnému počtu případů, kdy byl převeden segment obsahující vlastní jméno i s konkrétním jménem, a to ve 45, respektive ve 47 případech.

Konečně graf odráží větší míru neúspěšnosti převodu vlastního jména u tlumočení z českého znakového jazyka, neboť v porovnání s 8 případy u tlumočení z francouzského jazyka, znamená 25 případů u českého znakového více jak třináásobný nárůst.

Graf č. 15: Porovnání hodnot obou jazykových kombinací pro situace nepřevedení následujícího segmentu, ale zachování smyslu segmentu obsahujícího vlastní jméno

Závěrem lze říci, že vlastní jméno má vliv na převod následujícího segmentu, a to jak v případě tlumočení z francouzštiny, tak z českého znakového jazyka. Neboť přetlumočit úspěšně vlastní jméno a předat smysl úseku obsahujícího vlastní jméno a současně segmentu následujícího, se podařilo v případě jazykové kombinace francouzština – čeština v 57,4 % případů, u tlumočení z českého znakového jazyka do češtiny ve 41,7 % případů. Provedený výzkum potvrdil, že vlastní jména skutečně zatěžují tlumočnickovu pracovní kapacitu a mohou způsobit snížení kvality převodu sdělení, a to nejen úseku obsahujícího vlastní jméno, ale i segmentu následujícího, na který se tlumočnickovi již nemusí dostávat potřebné pracovní kapacity.

Tato část se zabývala úspěšností převodu segmentu následujícího po úseku obsahujícím vlastní jméno. Zkoumaly se v ní různé situace, ke kterým docházelo, s ohledem na již zkoumané proměnné, tedy zda byl převeden smysl sdělení předešlého segmentu a zda bylo přetlumočeno vlastní jméno. Tím byly vyčerpány všechny zde zkoumané možnosti vlivu vlastního jména na tlumočnickův projev.

Nyní se tedy vraťme k úvodní problematice převedení či nepřevedení konkrétního vlastního jména a blíže se podívejme na případy, kdy vlastní jméno převedeno nebylo, a na taktiky, které v tomto případě tlumočníci používali.

3.3.6. Užití taktiky

Při analýze dat bylo zjištěno, že pokud tlumočníci narazí na vlastní jméno, které z nějakého důvodu nejsou schopni převést, například proto, že dané jméno nezachytili, nebo si nebyli jisti, že jej zaslechli správně, řeší situaci různě. Pro úplnost dodejme, že zde jsou zkoumány ty taktiky, které byly dohledatelné v prepisech nahrávek. Jedná se tedy o taktiky lingvistické.

3.3.6.1. Užití taktiky v jazykové kombinaci francouzština – čeština

Na zkoumaném materiálu byly zjištěny čtyři taktiky, jejichž konkrétní provedení u jednotlivých respondentů jsou k dispozici na konci této práce v přílohách (viz příloha č. 10).

První z nich je využití rozvíjejících větných členů, které se s daným vlastním jménem pojily, a převedení alespoň těchto informací. Pro příklad si uveďme jedno z častých řešení, kdy v originálním projevu zaznělo „*létají tak s dnes již poměrně zastaralými letadly typu Antonov či Iljušin*“ a v tlumočení slyšíme „*létají tak s dnes již poměrně starými letadly*“⁵².

Druhou taktikou je generalizace neboli zobecnění. Při tlumočení sice nezaznělo konkrétní vlastní jméno, ale obecný význam zůstal zachován. Opět si uveďme jeden příklad. V originálním projevu je zmiňován „*britský časopis The Sun*“, v tlumočení nezazní *The Sun*, namísto toho je tam přidáno neurčité zájmeno jeden „*jeden britský časopis*“⁵³.

Třetí taktikou je užití kontextu a získaných informací ke změně úhlu pohledu na věc a k transformaci sdělení. Ta se objevovala jen výjimečně, konkrétně ve třech případech, ale zato ve stejném okamžiku, a to v momentě, kdy v originálu zazní „*letadla pocházejí ještě z dob spolupráce se Sovětským svazem*“. Tři účastníci

---

⁵² viz příloha č. 10, vlastní jméno 40 a 41

⁵³ viz příloha č. 10, vlastní jméno 2

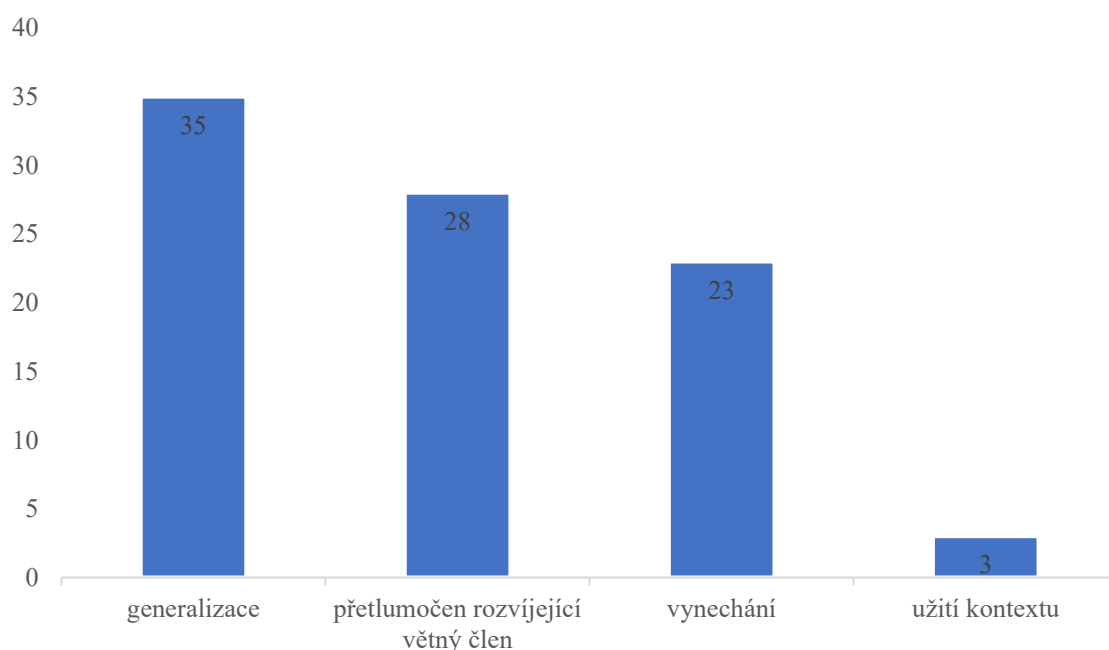
si s tím poradili následovně: „sovětská letadla“ (FJB2 a FJE2) a „letadla, která byla již v provozu za sovětské éry“ (FJG2)⁵⁴.

A konečně poslední taktikou bylo vynechání vlastního jména, povětšinou včetně celé smyslové jednotky.⁵⁵ Například v originále zaznělo „letěl do Washingtonu“ a v tlumočení zazní „letěl letadlem“⁵⁶.

Tabulka č. 15 a související graf č. 16 ukazují četnost jednotlivých taktik.

Přetlumočen rozvíjející větný člen	28	31,5 %
Generalizace	35	39,3 %
Užití kontextu	3	3,4 %
Vynechání	23	25,8 %

Tabulka č. 15: Četnost výskytu jednotlivých taktik v jazykové kombinaci FJ – ČJ.

Graf č. 16: Četnost výskytu jednotlivých taktik v jazykové kombinaci FJ – ČJ.

Z grafu č. 16 je jasně vidět, že první tři taktiky jsou co do počtu výskytu poměrně vyrovnané. Nejvíce je zastoupena taktika generalizace, následuje

⁵⁴ viz příloha č. 10, vlastní jméno 38

⁵⁵ Zde bychom mohli ještě rozlišit, jak velký úsek s vlastním jménem byl vynechán a zda se jednalo o vynechání záměrné (čili taktické), či o vynechání nevědomé. Nicméně zkoumání druhů a typů vynechávek není primárním cílem této diplomové práce, a proto se tím nebudeme zabývat do detailů.

⁵⁶ viz příloha č. 10, vlastní jméno č. 29

přetlumočení alespoň rozvíjejícího větného členu a poté je vynechání. Pokud sečteme všechny taktiky vyjma vynechání, vyjde nám, že ze 70,8 % došlo sice ke ztrátě vlastního jména, ale tato ztráta byla částečně kompenzovaná užitou taktikou, a nedošlo tak k úplnému vynechání sdělení.

Je tedy zřejmé, že pokud tlumočník není schopen vlastní jméno z jakéhokoli důvodu převést, snaží se použít různé taktiky tak, aby byla ztráta informace co nejmenší.

3.3.6.2. Užité taktiky v jazykové kombinaci český znakový jazyk – čeština

Rovněž při tlumočení z českého znakového jazyka tlumočníci užívali různých způsobů, jak vyřešit situaci, kdy nejsou schopni z nějakého důvodu vlastní jméno převést. Během analýzy dat se opět objevily stejné čtyři taktiky jako u tlumočení z francouzštiny, a sice převedení pouze rozvíjejícího větného členu, generalizace, užití kontextu a vynechání. Současně se objevila ještě jedna taktika, která u jazykové kombinace francouzština – čeština nebyla. Jeden z respondentů užil dvakrát taktiky odkazu na jiný zdroj, konkrétně takto: „*na stránkách, které si můžete přečíst v prezentaci*“ a „*jméno, které vidíte napsané za mnou*“⁵⁷. Tato taktika je jistě na místě, ale pouze v případě, že opravdu lze posluchače odkázat na jiný zdroj informací, což nebyl případ výzkumné tlumočnické situace. Nyní si uvedme příklady ke zbylým čtyřem taktikám.

Velice často přistupovali tlumočníci k přetlumočení pouze rozvíjejícího větného členu v momentě, kdy v originále zaznělo „*moje kamarádka Marie*“. Tento úsek byl tedy převáděn jako „*moje kamarádka*“⁵⁸.

Zobecnění bylo také častou taktikou, a to zejména v místě, kde byl výčet pěti států. Tlumočníci nepřevedli všechna jména, ale užili taktiku zobecnění a úsek dokončili za pomoci spojení „*a další státy*“⁵⁹.

Užití kontextu bylo užito pouze v jednom případě, a to v úseku „*letadla pocházejí ještě z dob spolupráce se Sovětským svazem*“, čili na stejném místě, jako tomu bylo u tlumočení z francouzštiny. Jeden z respondentů místo Sovětského

⁵⁷ viz příloha č. 11, vlastní jméno č. 30 a 37, respondent ČZJD2

⁵⁸ viz příloha č. 11, vlastní jméno č. 43

⁵⁹ viz příloha č. 11, vlastní jméno č. 15 až 19

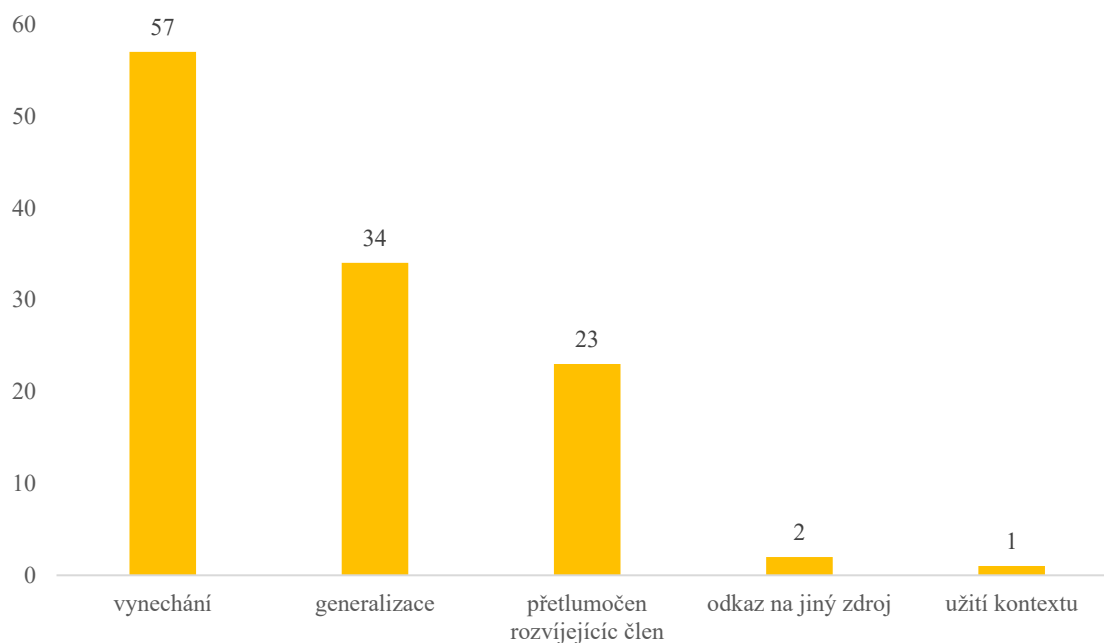
svazu užil „z doby komunismu“⁶⁰, což není přesné vzhledem k tomu, že se jedná o Kubu, kde je komunismus dodnes, nicméně určitá snaha o vyřešení situace to je.

Poslední taktikou bylo vynechání. Například v okamžiku, kdy v originále zaznělo „letadlo na cestě z Tchaj-wanu do Hong Kongu se zřítilo do moře“, byl tento úsek převeden jako „letadlo se zřítilo do moře.“⁶¹

Tabulka č. 16 a související graf č.17 ukazují četnost výskytu jednotlivých taktik.

Přetlumočen rozvíjející člen	23	19,7%
Generalizace	34	29,1%
Užití kontextu	1	0,9%
Vynechání	57	48,7%
Odkaz na jiný zdroj	2	1,7%

Tabulka č. 15: Četnost výskytu jednotlivých taktik v jazykové kombinaci ČZJ – ČJ.

Graf č. 17: Četnost výskytu jednotlivých taktik v jazykové kombinaci ČZJ – ČJ.

Z grafu č. 17 je patrné, že nejčastější taktikou bylo vynechání vlastního jména. Oproti ostatním použitým taktikám, které určitým způsobem nahrazovaly

⁶⁰ viz příloha č. 11, vlastní jméno č. 39

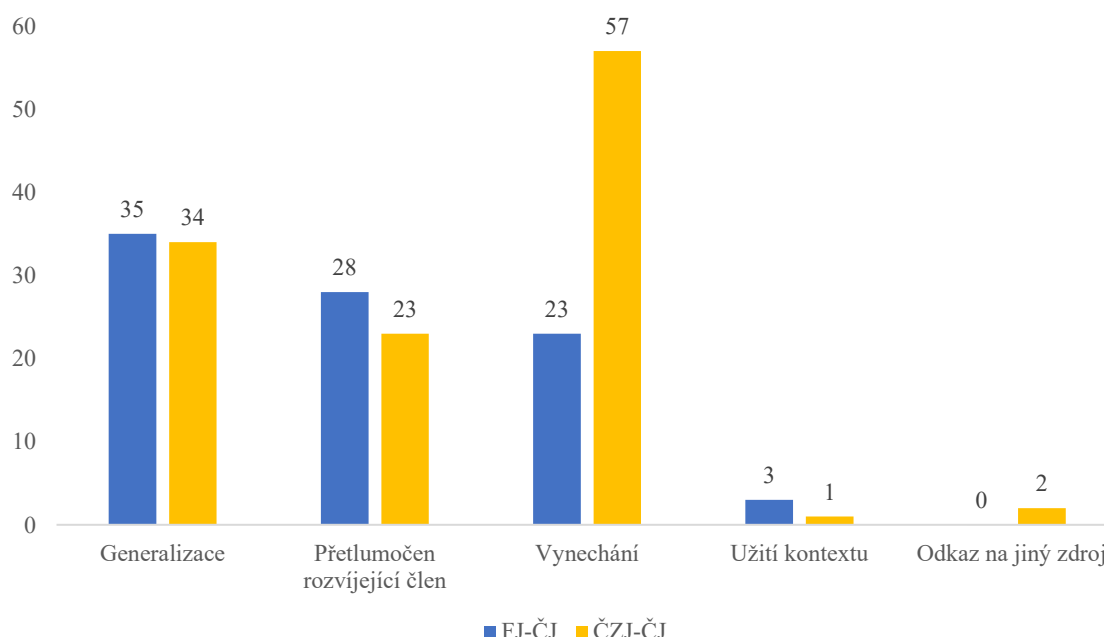
⁶¹ viz příloha č. 10, vlastní jméno č. 35 a 36

ztrátu vlastního jména, došlo k úplné ztrátě informace ve 48,7 % případů. Po vynechání následují taktiky zobecnění (29,1 %) a přetlumočení rozvíjejícího větného členu (19,1 %). Zbylé dvě, tedy odkázání na jiný zdroj a užití kontextu, se vyskytují pouze ojediněle.

Z analýzy vyplývá, že přibližně v polovině případů tlumočníci vynechali převod vlastního jména a ve zbylé polovině případů užili jiných taktik tak, aby ztrátu vlastního jména alespoň částečně kompenzovali.

3.3.6.3. Porovnání výsledků z obou jazykových kombinací

Pokud porovnáme taktiky použité tlumočníky francouzštiny a českého znakového jazyka, zjistíme, že v obou případech bylo užito podobných postupů, ovšem nikoli ve stejném poměru. Následující graf č. 18, vycházející z hodnot tabulek č. 15 a 16, to jasně ukazuje.

Graf č. 18: Četnost výskytu jednotlivých taktik v obou jazykových kombinacích.

Nejmarkantnější rozdíl je u taktiky vynechání vlastního jména. Zbytek použitých taktik je srovnatelný, ale u této je rozdíl výrazný, jedná se o více než 100 % nárůst, konkrétně o 148% nárůst počtu případů.

Můžeme si položit otázku, proč tomu tak je. Pokud tyto výsledky usouvztažíme s výsledky z přechozích zkoumaných jevů, vyjde nám, že ve všech případech byla průměrná míra úspěšnosti převodu zkoumaného jevu vždy nižší u jazykové kombinace český znakový jazyk – čeština. Ať už byl zkoumán převod konkrétního vlastního jména, převod celkového smyslu sdělení segmentu obsahujícího vlastní jméno či segmentu následujícího.

Nabízí se tedy dvě možnosti. Buďto má přítomnost vlastních jmen v projevu při simultánním tlumočení mnohem větší vliv na kvalitu tlumočení z českého znakového jazyka, nebo je obecně úroveň respondentů z českého znakového jazyka nižší než úroveň respondentů tlumočících z francouzštiny.

Abychom toto zjistili, je nutno analyzovat první tlumočený projev, který neobsahoval žádná vlastní jména.

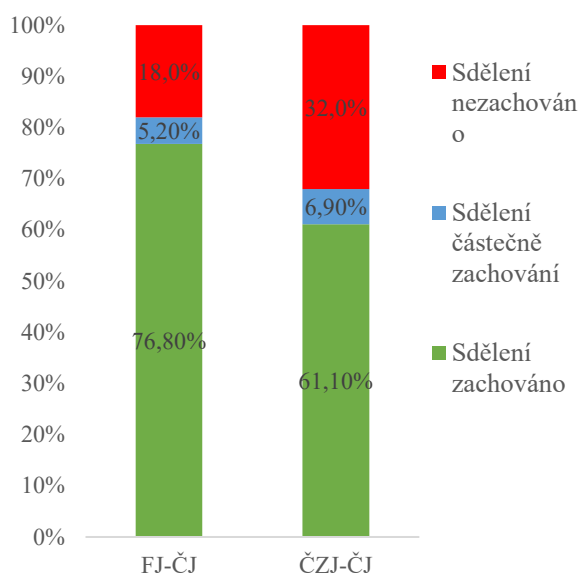
3.3.7. Úspěšnost přetlumočení projevu č. 1

K objektivní analýze kvality tlumočení projevu č. 1 bylo třeba rozdělit jej na smyslové jednotky (více viz 2.5.2. *Jednotka smyslu*). U francouzského projevu vzniklo celkem 241 smyslových jednotek, u projevu v českém znakovém jazyce 231⁶². Tento rozdíl je dán tím, že originální předloha byla v českém jazyce a do cizích jazyků byla přeložena samotnými mluvčími. Přestože byl kladen důraz na úplné zachování sdělení a snaha o zachování 100 % informací, ne vždy se to podařilo. Proto se pracuje pouze s procentuálním zastoupením, které bylo vypočítáno s ohledem na různý počet celkových smyslových jednotek. Tabulka č. 17 a související graf č. 19 ukazují celkové průměrné míry úspěšnosti převedení sdělení, částečného převedení sdělení a neúspěšnosti převedení smyslové jednotky pro obě zkoumané jazykové kombinace.

	FJ – ČJ	ČZJ – ČJ
Sdělení převedeno	76,8 %	61,1 %
Sdělení částečně převedeno	5,2 %	6,9 %
Sdělení nezachováno	18,0 %	32,0 %

Tabulka č. 17: Míra ne/úspěšnosti zachování smyslu sdělení u obou jazykových kombinací.

⁶² Kompletní výčet všech smyslových jednotek pro obě jazykové kombinace je dostupný na konci této práce v příloze č. 4.

Graf č. 19: Průměrná ne/úspěšnost převodu celkového smyslu sdělení.

Z grafu je jasně patrné, že míra úspěšnosti převodu smyslu sdělení je vyšší v případě tlumočení francouzského projevu, a to o 15,7 %. Je tedy vidět, že i v projevu, který neobsahuje žádná vlastní jména, je průměrná míra úspěšnosti převodu smyslu sdělení vyšší u tlumočení z mluveného jazyka.

S ohledem na tato data lze tedy shrnout, že u všech zkoumaných jevů v projevu č. 2 byla průměrná úspěšnost převodu nižší u tlumočení z českého znakového jazyka, ale nebylo to způsobeno vlastními jmény, nýbrž tím, že kvalita tlumočení z českého znakového jazyka byla u zkoumaných respondentů obecně nižší.

To by mohlo vést k závěru, že tlumočení z českého znakového jazyka je náročnější, nicméně je potřeba v tomto ohledu myslet na to, že ve všech případech šlo o hodnoty průměrné, získané sečtením dat všech účastníků výzkumu. Míra úspěšnosti u jednotlivých respondentů se může značně lišit, což pak ovlivní průměrné výsledky. Proto se nyní ještě podívejme na úspěšnost jednotlivých respondentů v obou jazykových kombinacích.

3.3.8. Úspěšnost jednotlivých respondentů

Tato část se věnuje úspěšnosti jednotlivých respondentů, a to nejprve u projevu č. 1. Úspěšností je míněno, zda respondenti převedli smysl sdělení. Výsledky je možno vidět v tabulce č. 18 uvedené níže. Z té vyplývá, že v každé

jazykové kombinaci jsou výsledky jednoho z respondentů nadprůměrné, konkrétně se jedná o respondenty ČZJA a FJA. Co se týče dalších účastníků tlumočících z francouzštiny, jejich úspěšnost se pohybovala v rozmezí od 73,2 % do 82,4 %, což jsou výkony celkem vyrovnané. U respondentů tlumočících z českého znakového jazyka se vymykali průměru ovšem tentokrát směrem dolů ještě dva respondenti, ČZJB a ČZJD, u kterých bylo sdělení převedeno z méně než 50 %. Zbylé výkony se pohybovaly v rozmezí od 68,6 % do 69,5 %, což jsou výkony opět velmi vyrovnané.

ČZJA1	89,0 %	ČZJE1	61,3 %	FJA1	90,9 %	FJE1	74,3 %
ČZJB1	49,4 %	ČZJF1	69 %	FJB1	79,7 %	FJF1	82, 4 %
ČZJC1	68,6 %	ČZJG1	69,5 %	FJC1	77,0 %	FJG1	78, 4 %
ČZJD1	45,2 %			FJD1	73,2 %		

Tabulka č. 18: Úspěšnost převodu sdělení jednotlivých respondentů u projevu č. 1.

Nyní se podíváme na projev č. 2, na úspěšnost převodu vlastních jmen, úspěšnost převodu smyslu segmentu obsahujícího vlastní jméno i segmentu následujícího.

Respondent	Vlastních jmen přetlumočeno správně	Úspěšnost převodu jmen	Význam segmentu obsahujícího vlastní jméno zachován	Úspěšnost zachování významu segmentu	Zachování významu následujícího segmentu	Úspěšnost zachování následujícího segmentu
ČZJA2	45	88,2%	51	100,0%	50	98,0%
ČZJB2	28	54,9%	37	72,5%	25	49,0%
ČZJC2	38	74,5%	42	82,4%	40	78,4%
ČZJD2	20	39,2%	35	68,6%	24	47,1%
ČZJE2	25	49,0%	41	80,4%	35	68,6%
ČZJF2	31	60,8%	47	92,2%	32	62,7%
ČZJG2	23	45,1%	42	82,4%	33	64,7%
FJA2	43	84,3%	50	98,0%	48	94,1%
FJB2	42	82,4%	48	94,1%	43	84,3%
FJC2	43	84,3%	46	90,2%	37	72,5%
FJD2	37	72,5%	47	92,2%	38	74,5%
FJE2	27	52,9%	48	94,1%	39	76,5%
FJF2	34	66,7%	45	88,2%	39	76,5%
FJG2	36	70,6%	43	84,3%	43	84,3%

Tabulka č. 19: Úspěšnost respondentů u zkoumaných proměnných, řazeno abecedně.

Tabulka č. 19 obsahuje veškerá data získaná postupně analýzou výkonů respondentů. Nyní seřadíme hodnoty sestupně dle jednotlivých proměnných tak, aby bylo možné lépe porovnat úspěšnost jednotlivých respondentů.

Respondent	Vlastních jmen přetlumočeno správně	Úspěšnost převodu jmen	Význam segmentu obsahujícího vlastní jméno zachován	Úspěšnost zachování významu segmentu	Zachování významu následujícího segmentu	Úspěšnost zachování následujícího segmentu
ČZJA2	45	88,2%	51	100,0%	50	98,0%
FJA2	43	84,3%	50	98,0%	48	94,1%
FJC2	43	84,3%	46	90,2%	37	72,5%
FJB2	42	82,4%	48	94,1%	43	84,3%
ČZJC2	38	74,5%	42	82,4%	40	78,4%
FJD2	37	72,5%	47	92,2%	38	74,5%
FJG2	36	70,6%	43	84,3%	43	84,3%
FJF2	34	66,7%	45	88,2%	39	76,5%
ČZJF2	31	60,8%	47	92,2%	32	62,7%
ČZJB2	28	54,9%	37	72,5%	25	49,0%
FJE2	27	52,9%	48	94,1%	39	76,5%
ČZJE2	25	49,0%	41	80,4%	35	68,6%
ČZJG2	23	45,1%	42	82,4%	33	64,7%
ČZJD2	20	39,2%	35	68,6%	24	47,1%

Tabulka č. 20: Úspěšnost respondentů u zkoumaných proměnných, řazeno sestupně dle úspěšnosti převodu vlastních jmen.

Z tabulky č. 20 vidíme, že největší úspěšnost co do počtu převedených vlastních jmen měli respondenti ČZJA2 a FJA2, což odpovídá výsledkům analýzy projevu č. 1. Zároveň na pomyslném prvním místě u této proměnné je respondent jazykové kombinace český znakový jazyk, čili nelze říci, že by platilo, že vždy dochází u jazykové kombinace ČZJ – ČJ k horším výsledkům. Stejně tak respondent ČZJC2 převedl větší počet jmen než čtyři tlumočníci z francouzštiny. Dále však vidíme, že z českého znakového jazyka byl převeden menší počet vlastních jmen, až na jednu výjimku, a to u respondenta FJE2. Vidíme také, že respondent ČZJB2, který měl v prvním projevu druhou nejnižší míru úspěšnosti převodu sdělení, si při převodu vlastních jmen vedl lépe než čtyři další respondenti.

Nyní se podívejme na úspěšnost převodu významu.

Respondent	Vlastních jmen přetlumočeno správně	Úspěšnost převodu jmen	Význam segmentu obsahujícího vlastní jméno zachován	Úspěšnost zachování významu segmentu	Zachování významu následujícího segmentu	Úspěšnost zachování následujícího segmentu
ČZJA2	45	88,2%	51	100,0%	50	98,0%
FJA2	43	84,3%	50	98,0%	48	94,1%
FJB2	42	82,4%	48	94,1%	43	84,3%
FJE2	27	52,9%	48	94,1%	39	76,5%
ČZJF2	31	60,8%	47	92,2%	32	62,7%
FJD2	37	72,5%	47	92,2%	38	74,5%
FJC2	43	84,3%	46	90,2%	37	72,5%
FJF2	34	66,7%	45	88,2%	39	76,5%
FJG2	36	70,6%	43	84,3%	43	84,3%
ČZJC2	38	74,5%	42	82,4%	40	78,4%
ČZJG2	23	45,1%	42	82,4%	33	64,7%
ČZJE2	25	49,0%	41	80,4%	35	68,6%
ČZJB2	28	54,9%	37	72,5%	25	49,0%
ČZJD2	20	39,2%	35	68,6%	24	47,1%

Tabulka č. 21: Úspěšnost respondentů u zkoumaných proměnných, řazeno sestupně dle úspěšnosti převedení celkového smyslu sdělení segmentu obsahujícího vlastní jméno.

Tabulka č. 21 ukazuje, že nejúspěšnější v převodu smyslu sdělení byli opět respondenti ČZJA2 a FJA2, smysl segmentu byl zachován ve 100 %, respektive v 98 % případů. Z respondentů tlumočících z českého znakového jazyka pak hranici 90 % překonal ještě respondent ČZJF2. U zbylých účastníků se pak už projevuje výše zjištěný fakt, že ti, kteří tlumočili z francouzštiny, byli úspěšnější než ti, kteří tlumočili z českého znakového jazyka. Nejméně úspěšní byli respondenti ČZJB2 a ČZJD2, stejně jako tomu bylo u projevu č. 1.

Poslední zkoumanou proměnnou je úspěšnost převedení segmentu následujícího po úseku obsahujícího vlastní jméno. V tabulce č. 22 se opět opakuje vzorec, který jsme již viděli v tabulce č. 21. I v případě převodu smyslu následujícího segmentu byli nejúspěšnější respondenti ČZJA2 a FJA2. Opět, až na jednu výjimku, lze konstatovat, že respondenti tlumočící z francouzštiny dosahují vyšší úspěšnosti než respondenti tlumočící z českého znakového jazyka. Znovu také na spodních místech tabulky vidíme respondenty ČZJB2 a ČZJD2.

Respondent	Vlastních jmen přetlumočeno správně	Úspěšnost převodu jmen	Význam segmentu obsahujícího vlastní jméno zachován	Úspěšnost zachování významu segmentu	Zachování významu následujícího segmentu	Úspěšnost zachování následujícího segmentu
ČZJA2	45	88,2%	51	100,0%	50	98,0%
FJA2	43	84,3%	50	98,0%	48	94,1%
FJB2	42	82,4%	48	94,1%	43	84,3%
FJG2	36	70,6%	43	84,3%	43	84,3%
ČZJC2	38	74,5%	42	82,4%	40	78,4%
FJE2	27	52,9%	48	94,1%	39	76,5%
FJF2	34	66,7%	45	88,2%	39	76,5%
FJD2	37	72,5%	47	92,2%	38	74,5%
FJC2	43	84,3%	46	90,2%	37	72,5%
ČZJE2	25	49,0%	41	80,4%	35	68,6%
ČZJG2	23	45,1%	42	82,4%	33	64,7%
ČZJF2	31	60,8%	47	92,2%	32	62,7%
ČZJB2	28	54,9%	37	72,5%	25	49,0%
ČZJD2	20	39,2%	35	68,6%	24	47,1%

Tabulka č. 22: Úspěšnost respondentů u zkoumaných proměnných, řazeno sestupně dle úspěšnosti převodu smyslu následujícího segmentu.

S ohledem na výše zjištěné výsledky lze konstatovat, že až na dvě výjimky jsou ve všech zkoumaných oblastech respondenti tlumočící z francouzštiny úspěšnější než respondenti tlumočící z českého znakového jazyka. Zároveň ale nejvyšší míry úspěšnosti dosáhl pokaždé účastník tlumočící z českého znakového jazyka, a tudíž nelze říci, že by respondenti této jazykové kombinace byli obecně horší a tlumočení z českého znakového jazyka bylo náročnější. Dále je také viditelný rozdíl ve výsledcích respondentů ČZJB2 a ČZJD2, a to jak v porovnání s výsledky ostatních respondentů této jazykové kombinace, tak obecně.

Aby bylo možné objasnit tyto jevy, podívejme se na informace získané od jednotlivých respondentů prostřednictvím dotazníku.

Kompletní dotazník je k dispozici na konci této práce v příloze č. 3⁶³. Otázky č. 1 až 4 ponechme stranou, neboť v nich není viditelná žádná tendence, která by vysvětlovala, proč je úspěšnost při tlumočení z českého znakového jazyka průměrně nižší a proč se respondenti ČZJB a ČZJD tak vymykají průměrným výsledkům. Všichni účastníci jsou studenti, kteří svá studia ještě nedokončili.

⁶³ Z důvodu zachování anonymity účastníků výzkumu nejsou v této práci k dispozici výsledky jednotlivých respondentů. V případě zájmu jsou k dispozici v archivu u autorky diplomové práce.

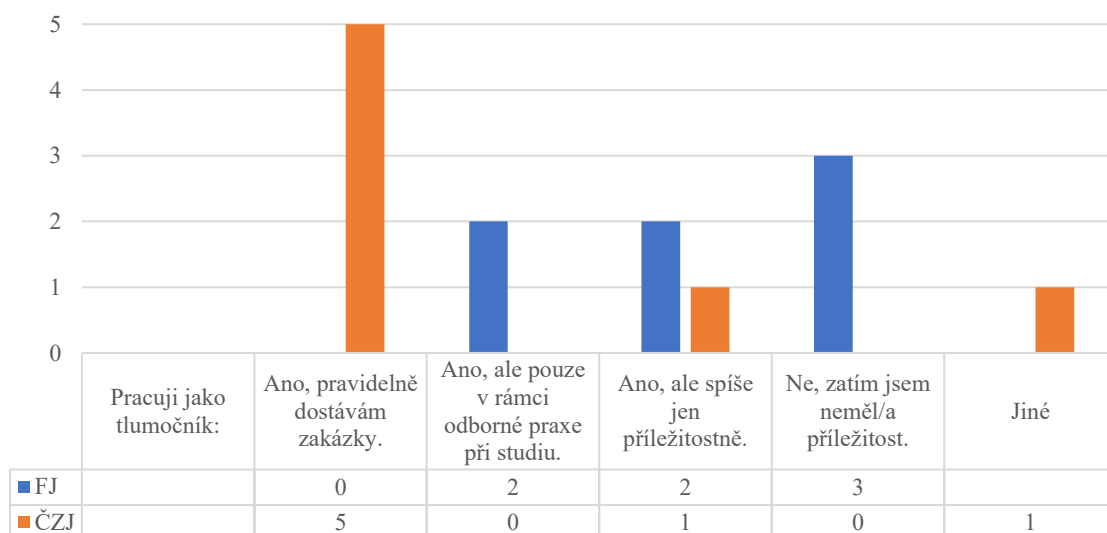
Respondenti tlumočící z francouzštiny absolvovali všichni shodně bakalářský program *Francouzština pro mezikulturní komunikaci* a nyní studují magisterský program *Tlumočnictví*. U respondentů tlumočících z českého znakového jazyka je situace rozmanitější. Ukažme si ji v tabulce č. 23. V té je vidět, že pět respondentů v době výzkumu studovalo obor *Čeština v komunikaci neslyšících*⁶⁴, tři z nich pak k němu souběžně ještě navštěvovali *Vyšší odbornou školu Tlumočnictví* v Hradci Králové. Dva respondenti již dokončili bakalářský program *Čeština v komunikaci neslyšících* a pokračují v magisterském studiu, jeden respondent na stejném oboru, druhý na zcela odlišném.

Studuji				Vystudoval/a jsem
<i>Čeština v komunikaci neslyšících (Bc.)</i>	<i>Čeština v komunikaci neslyšících (Mgr.)</i>	<i>VOŠ Tlumočnictví ČZJ-ČJ</i>	<i>Sociální práce</i>	<i>Čeština v komunikaci neslyšících (Bc.)</i>
ano	-	-	-	-
ano	-	-	-	-
-	-	-	ano	ano
ano	-	ano	-	-
ano	-	ano	-	-
ano	-	ano	-	-
-	ano	-	-	ano

Tabulka č.23: Vzdělání respondentů jazykové kombinace ČZJ-ČJ.

Mohlo by se zdát, že vzdělání bude mít vliv na výkony jednotlivých účastníků, ale není tomu tak. Nejlépe dopadl vždy respondent, který studoval „pouze“ bakalářský program *Čeština v komunikaci neslyšících*. Odpověď na otázku o příčinách různé úrovně účastníků výzkumu je tedy nutno hledat jinde. Podívejme se nyní na otázky č. 5 a 7, respektive 8. Otázka č. 5 se týkala praxe. Výsledky vidíme v grafu č. 20.

⁶⁴ pozn. Dodáváme, že již ve 4. ročníku, kdy už mají splněny všechny studijní povinnosti a dopisují pouze bakalářskou práci.

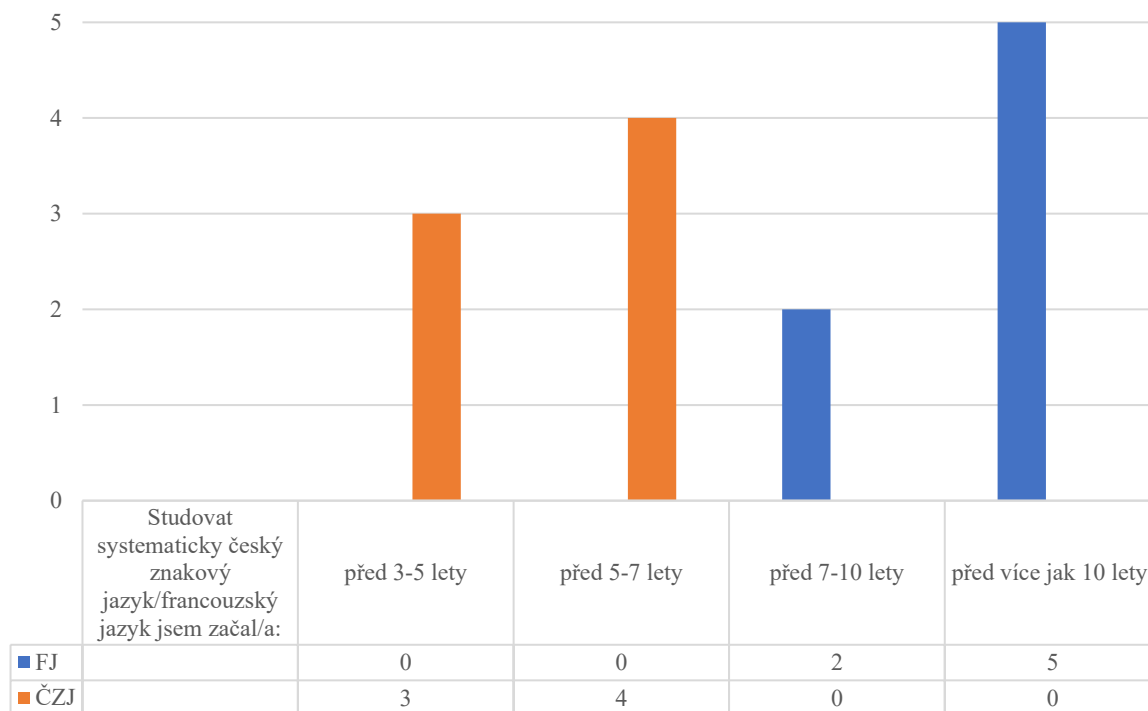

Graf č. 20: Přehled praxe s ohledem na jazykovou kombinaci.

Z grafu č. 20 vyplývá, že pět ze sedmi respondentů jazykové kombinace český znakový jazyk – čeština již aplikuje své dovednosti v praxi, zbylí dva nikoli. Pokud se podíváme do dotazníků, zjistíme, že jsou to účastníci ČZJB a ČZJD. Je tedy zřejmé, že praxe má u tlumočení z českého znakového jazyka vliv na kvalitu tlumočení. Naopak u mluvených jazyků tomu tak není. Respondenti tlumočící z francouzštiny buďto neměli ještě vůbec příležitost tlumočit reálnou zakázku, nebo jen výjimečně a v rámci školní praxe, a přesto dosahují v průměru lepších výsledků než jejich kolegové tlumočící z českého znakového jazyka.

Tento výsledek není nijak překvapivý, pokud si uvědomíme základní rozdílnosti mezi znakovými a mluvenými jazyky (viz 2.6.1. *Problematika vlastních jmen v českém znakovém jazyce*). Navíc český znakový jazyk nemá jen jednu ustálenou spisovnou podobu. Častý je případ, kdy co mluvčí českého znakového jazyka, to jiný způsob vyjadřování. Podobně jako v mluveném jazyce se i zde můžeme setkat s různými dialekty, nicméně ve znakových jazycích je tento jev mnohem výraznější a častější. Jak ukazují i naše výsledky, praxe má tedy značný vliv na úspěšnost převodu sdělení při tlumočení.

S tím se pojí také poslední otázka, otázka č. 7, respektive 8, ve které respondenti odpovídali na otázku, jak dlouho se systematicky věnují studiu svého pracovního jazyka. Výsledky jsou zaneseny v grafu č. 21.

Graf č. 21: Započatí se studiem pracovního jazyka s ohledem na jazykovou kombinaci.

Graf č. 21 objasňuje nižší míru úspěšnosti u respondentů tlumočících z českého znakového jazyka. Se studiem svého pracovního jazyka započali později než respondenti tlumočící z francouzského jazyka, a tak jejich lingvistické dovednosti jsou na nižší úrovni a výsledná kvalita tlumočení je logicky rozdílná.

Z výsledků tedy vyplývá, že pro kvalitní přetlumočení projevu je třeba dostatečná jazyková úroveň a v případě tlumočení z českého znakového jazyka zejména praxe. Tento závěr vyplývající z dat respondentů výzkumu zkusme nyní potvrdit výkony profesionálních tlumočnicků s dlouholetou praxí. Byl osloven vždy jeden tlumočnick pro každou jazykovou kombinaci.

3.3.9. Úspěšnost převodu zkoumaných proměnných u profesionálních tlumočnicků

Pro ověření předchozích tvrzení byly projevy dány k přetlumočení dvěma profesionálním tlumočnickům. Získané výsledky jsou v následující kapitole porovnány s hodnotami studentů tlumočnictví. Byly zkoumány stejné tři jevy, tedy úspěšnost převodu vlastních jmen, úspěšnost převodu smyslu segmentu obsahujícího vlastní jméno a segmentu následujícího. Všechna data, ze kterých poté vzešly hodnoty v tabulkách, jsou zaznamenány v přílohách (viz přílohy č. 8 až 11). Nejdříve se však podívejme na úspěšnost převedení projevu č. 1.

3.3.9.1. Úspěšnost převedení projevu č. 1

Při analýze dat získaných z výkonů profesionálních tlumočnicků bylo postupováno obdobně jako v případě analýzy dat respondentů. Sledovalo se, zda byly převedeny všechny smyslové jednotky, na které byl projev č. 1 rozdělen. Profesionální tlumočník tlumočící z francouzštiny převedl 93,8 % smyslových jednotek. Profesionální tlumočník českého znakového jazyka úspěšně přetlumočil 85,3 % projevu. V tabulce č. 24 jsou zaznamenány jak výsledky profesionálních tlumočnicků, tak výsledky primárních respondentů.

	FJ	ČZJ	FJP	ČZJP
Sdělení převedeno	76,8%	61,1%	93,8 %	85,3 %
Sdělení částečně převedeno	5,2%	6,9%	1,7 %	3,5 %
Sdělení nezachováno	18,0%	32,0%	4,6 %	11,3 %

Tabulka č. 24: Porovnání úspěšnosti převodu smyslu projevu č. 1 respondenty-studenty a profesionálními tlumočnický.

Z tabulky č. 24 je jasné vidět, že profesionální tlumočníci mají vyšší míru úspěšnosti převodu celkového smyslu sdělení, a to o 17 % v případě jazykové kombinace francouzština – čeština a o 24,2 % v případě jazykové kombinace český znakový jazyk – čeština. To potvrzuje dříve zjištěnou skutečnost, že praxe zvyšuje kvalitu tlumočení.

Nyní se podívejme, jaký vliv na výkony profesionálních tlumočnicků budou mít vlastní jména.

3.3.9.2. Úspěšnost převodu vlastního jména

Úspěšnost převodu vlastních jmen profesionálními tlumočníky byla následující. Tlumočnick z francouzštiny převedl 45 vlastních jmen z 51 a dosáhl tedy 88,2% úspěšnosti převodu. Z toho 44 vlastních jmen bylo přetlumočeno správně. Celková míra úspěšnosti správného převodu vlastního jména tak činila 86,3 %.

Tlumočnick z českého znakového jazyka přetlumočil 47 vlastních jmen a jeho míra úspěšnosti byla tedy 92,2 %. Z toho bylo 44 vlastních jmen přetlumočeno správně. Celková míra úspěšnosti tedy byla shodně jako v případě tlumočení z francouzštiny 86,3 %.

Míra chybovosti byla v případě tlumočení z francouzštiny 2,0 %, v případě tlumočení z českého znakového jazyka 5,9 %. Tabulka č. 25 ukazuje výsledky jak profesionálních tlumočnicků, tak studentů.

	FJ	ČZJ	FJP	ČZJP
Celková (průměrná) úspěšnost	73,4 %	58,8 %	86,3 %	86,3 %
Celková (průměrná) neúspěšnost	26,6 %	41,2 %	13,7 %	13,7 %
(Průměrná) míra chybovosti	2,0 %	8,4 %	2,0 %	5,9 %

Tabulka č. 25: Porovnání úspěšnosti převodu vlastních jmen respondenty-studenty a profesionálními tlumočníky.

Z tabulky č. 25 jasně vyplývá, že v obou případech byly výkony profesionálních tlumočnicků nadprůměrné. Převedli správně větší počet vlastních jmen než v průměru studenti, v případě francouzštiny o 12,9 %, v případě českého znakového jazyka o 27,5 %. U profesionálního tlumočnicka z českého znakového jazyka je viditelná v porovnání se studenty nižší míra chybovosti, nicméně oproti tlumočení z francouzštiny je stále procento vyšší.

3.3.9.3. Úspěšnost převodu segmentu obsahujícího vlastní jméno

Co se týče úspěšnosti zachování celkového smyslu segmentu obsahujícího vlastní jméno, u profesionálních tlumočnicků jsou výsledky následující. Tlumočnick francouzského jazyka převedl význam úseku v 96,1 %. Tlumočnick českého znakového jazyka dokonce v 98 % případů. Je tedy opět patrná nadprůměrnost hodnot profesionálních tlumočnicků. Zároveň se také zvýšil počet případů, kdy bylo převedeno jak vlastní jméno, tak byl zachován celkový smysl sdělení (řádek č. 3 tabulky č. 26). V případě jazykové kombinace francouzština – čeština o 14,3 %, v případě tlumočení z českého znakového jazyka dokonce o 31,4 %. Úměrně k tomu pak poklesl výskyt případů, kdy smysl úseku obsahujícího vlastní jméno byl zachován, ale samotné jméno nikoli (řádek č. 4 tabulky č. 26) a kdy nebyl převeden ani význam segmentu ani vlastní jméno (řádek č. 5 tabulky č. 26). Přesné hodnoty pro jednotlivé účastníky výzkumu a profesionální tlumočnický jsou zaznamenány v následující tabulce č. 26.

		FJ	FJP	ČZJ	ČZJP
1	Celkem význam zachován	91,6 %	96,1 %	82,6 %	98,0 %
2	Celkem význam nezachován	8,4 %	3,9 %	17,4 %	2,0 %
3	Význam zachován, vlastní jméno správné	70,0 %	84,3 %	54,9 %	86,3 %
4	Význam zachován, vlastní jméno nezachováno	20,2 %	9,8 %	20,4 %	5,9 %
5	Význam nezachován, vlastní jméno nezachováno	4,5 %	2,0 %	12,3 %	2,0 %
6	Význam nezachován, vlastní jméno správné	3,4 %	2,0 %	3,9 %	0 %
7	Význam zachován, vlastní jméno nesprávné	1,4 %	2,0 %	7,3 %	5,9 %
8	Význam nezachován, vlastní jméno nesprávné	0,6 %	0 %	1,1 %	0 %

Tabulka č. 26: Porovnání výsledků ne/úspěšnosti zachování významu segmentu obsahujícího vlastní jméno u respondentů-studentů a u profesionálních tlumočnicků.

3.3.9.4. Úspěšnost převedení následujícího segmentu

Poslední zkoumanou proměnnou je vliv vlastního jména na převod segmentu následujícím po úseku s vlastním jménem. Úspěšnost přetlumočení následujícího

segmentu byla 90,2% v případě jazykové kombinace francouzština – čeština a 88,2% v případě kombinace český znakový jazyk – čeština. Tabulka č. 27 uvedená níže znázorňuje nejen tato procenta, ale také průměrnou úspěšnost studentů

	FJ	FJP	ČZJ	ČZJP
Následující segment převeden	80,4 %	90,2 %	67,8 %	88,2 %
Následující segment nepřeveden	19,6 %	9,8 %	32,2 %	11,8 %

Tabulka č. 27: Úspěšnost zachování smyslu segmentu následujícího u respondentů-studentů a u profesionálních tlumočnicků.

Jak je vidět z tabulky č. 27, profesionální tlumočníci byli v převedení smyslu následujícího segmentu úspěšnější než primární respondenti výzkumu, a to o 9,8 % v případě tlumočení z francouzštiny a o 20,4 % v případě tlumočení z českého znakového jazyka.

Nyní se podívejme na všechny tři zkoumané jevy dohromady. V této části již nebudeme zkoumat všechny možnosti, ke kterým při převodu docházelo, tak jak tomu bylo u analýzy dat respondentů (viz kapitola 3.3.5. *Úspěšnost následujícího segmentu*), ale blíže budou zkoumány pouze tři nejčastější situace a dále ty případy, které jsou relevantní pro prováděný výzkum, tedy situace, kdy docházelo k přetížení tlumočnickovy pracovní kapacity z důvodu přítomnosti vlastního jména, které se projevilo nepřevedením segmentu následujícím po úseku s vlastním jménem (řádky 3-5 tabulky č. 28). Tabulka č. 28 uvedená níže reflektuje všechny výše zmíněné případy.

				FJ	FJP	ČZJ	ČZJP
	Segment se jménem převeden	Vlastní jméno převedeno	Následující segment převeden				
1	ano	ano	ano	57,4 %	78,4 %	41,7 %	76,5 %
2	ano	ne	ano	17,9 %	5,9 %	13,4 %	3,9 %
3	ano	ano	ne	12,6 %	5,9 %	13,2 %	9,8 %
4	ano	ne	ne	2,2 %	3,9 %	7,0 %	2,0 %
5	ano	ano, ale nesprávně	ne	1,1 %	0 %	2,2 %	0 %

Tabulka č. 28: Procentuální zastoupení jednotlivých případů v závislosti na třech zkoumaných proměnných pro respondenty-studenty a pro profesionální tlumočnický.

Tabulka č. 28 ukazuje, že všechny tři zkoumané jevy byly úspěšně převedeny v 78,4 % případů u profesionálního tlumočníka s francouzštinou a v 76,5 % případů u profesionálního tlumočníka českého znakového jazyka. Pokud míru úspěšnosti porovnáme s výkony primárních respondentů, zjistíme, že profesionální tlumočníci byli úspěšnější o 21 % (FJP), respektive o 34,8 % (ČZJP). Co se týče případů, kdy vlastní jméno způsobilo nepřevod následujícího segmentu, jejich počet je u profesionálních tlumočnicků nižší, nicméně vyskytují se (viz řádky č. 3-5 tabulky č. 28).

Tato část byla věnována výkonům, kterých dosáhli profesionální tlumočníci s dlouholetou praxí, a získaná data byla porovnána s výsledky primárních respondentů výzkumu, tedy studentů.

Lze konstatovat, že ve všech sledovaných jevech byla úspěšnost profesionálních tlumočnicků vyšší než průměrná úspěšnost respondentů. Zároveň jednotlivé úspěšnosti profesionálních tlumočnicků byly srovnatelné, lišily se v řádech pouhých procent. Z těchto dvou zjištění lze shrnout, že na rozdíl od primárních respondentů, u kterých se úroveň s ohledem na jazykovou kombinaci výrazně lišila, u profesionálních tlumočnicků byly výkony vyrovnané a nezáleželo na tom, z jakého jazyka byl projev tlumočen. Zároveň se tímto potvrdila dříve zjištěná zkušenost, že s praxí se zvyšuje kvalita tlumočeného projevu a snižuje se vliv vlastních jmen na výsledný projev. Nicméně i profesionální tlumočníci v několika případech nedokázali převést správně vlastní jméno či v důsledku jeho přítomnosti nebyli schopni přetlumočit následující segment. I z dat získaných od profesionálních tlumočnicků tedy vyplývá, že vlastní jména zatěžují tlumočnickovu pracovní kapacitu, což poté vede k různým typům selhání.

Závěrem této diplomové práce je nutno říci, že provedený výzkum na vliv vlastních jmen v projevu nemůže být rozhodně považován za vyčerpávající. Bylo by zajímavé sledovat celou řadu dalších faktorů, například jaký vliv na převod či nepřevod vlastních jmen má skutečnost, že část vlastních jmen byla zaslána tlumočnickům předem v přípravě, či zda má na převod vlastního jména vliv u mluvených jazyků typ vlastního jména a u znakových jazyků způsob vyjádření vlastního jména. Nicméně vzhledem k tomu, že zmíněné faktory by v rámci této

práce již nebylo možno detailně analyzovat, ponechme je nyní stranou. V budoucnu by však bylo jistě zajímavé věnovat se i jim.

3.4. Diskuse

Tato diplomová práce je první svého druhu s ohledem na zkoumané jazykové kombinace. Během výzkumu se proto objevila celá řada nepředvídaných jevů, které je nutno okomentovat.

Zprv se ukázalo, že jazyková úroveň studentů studujících tlumočnictví českého znakového jazyka nedosahuje úrovně studentů druhého ročníku magisterského oboru *Tlumočnictví: francouzština – čeština*, což následně ovlivnilo celkové výsledky. Je to dáno tím, že studenti tlumočnictví jazykové kombinace český znakový jazyk – čeština začali se studiem svého pracovního jazyka mnohem později, většinou až po nástupu na vysokou školu, na rozdíl od studentů tlumočnictví jazykové kombinace francouzština – čeština, kteří již do bakalářského programu nastoupili se solidní znalostí cizího jazyka. V dalším případném výzkumu by tak bylo vhodné na to pamatovat a zvolit respondenty tak, aby se shodovali nejen délkou tlumočnického studia, ale také délkou výuky jazyka.

Dále je třeba mít neustále na paměti, jaké dva jazyky porovnáváme. Český znakový jazyk je jazyk vizuálně-motorický, v němž hraje kromě vlastních lexikálních znaků velkou roli také mimika a práce s prostorem, které mají i gramatickou funkci. Je to tedy zcela jiný způsob projevu a ukazuje se, že při jeho převodu do mluveného jazyka musí tlumočníci vynakládat nepoměrně větší množství pracovní kapacity ve fázi recepce a analýzy, které se jim poté nedostává v ostatních fázích tlumočení. V případě vlastních jmen je na rozdíl od mluvených jazyků možné trojí vyjádření vlastního jména, včetně specifického vyjádření za pomoci jmenných znaků, kdy tlumočník, pokud daný znak nezná, ani nemusí zaznamenat, že vlastní jméno zaznělo. Je také nemožné využít taktik jako naturalizace vlastního jména či napodobení slyšeného, což notně převod vlastních jmen ztěžuje. Pro další případný výzkum by tedy bylo zajímavé zařadit mezi vlastní jména také taková, jejichž převod může působit problémy rovněž tlumočnickům

mluvených jazyků, jako jsou například názvy mezinárodních organizací označené zkratkou⁶⁵.

Jak již bylo uvedeno dříve, tento výzkum zaměřený na dopad vlastních jmen při simultánním tlumočení není zdaleka vyčerpávající. Byly zde zkoumány pouze tři jevy vhodné pro ověření modelu úsilí, a to konkrétně úspěšnost převodu vlastního jména a to, zda vlastní jméno ovlivnilo převod smyslu segmentu obsahujícího vlastní jméno a segmentu následujícího. Zajímavé by ale také bylo sledovat, zda a jaký vliv má na převod příprava či zda některé druhy vlastních jmen a některé typy vyjadřování v případě českého znakového jazyka jsou náchylnější k chybovosti. Nebylo v možnostech této práce všechny tyto faktory do hloubky prozkoumat, a proto byly vybrány pouze některé⁶⁶.

Cílem uskutečněného výzkumu bylo experimentálně ověřit platnost hypotézy, že vlastní jména tlumočnickovi projev znesnadňují, bývají převedena chybně nebo vůbec a následně také ovlivňují převod segmentu obsahujícího vlastní jméno a převod segmentu následujícího.

Analýza dat potvrdila, že vlastní jména problém představují, neboť ani v jedné ze zkoumaných jazykových kombinací průměrná míra úspěšnosti převodu vlastních jmen nepřesahovala 75 % a také při převodu z českého znakového jazyka byla zjištěna velká míra chybovosti.

Zároveň ale nelze říci, že by chybné či nulové převedení vlastního jména nutně znamenalo ztrátu celé informace, protože tlumočníci se uchýlovali k různým tlumočnickým taktikám, aby zajistili úspěšný převod smyslu segmentu. Pro jazykovou kombinaci francouzština – čeština byla úspěšnost zachování celkového smyslu segmentu sdělení 91,6 %, u jazykové kombinace český znakový jazyk – čeština 82,6 %. Zdá se tedy, že přítomnost vlastního jména nemá na kvalitní přetlumočení daného segmentu tak velký vliv, jak bychom mohli očekávat.

Větší dopad je patrný u převodu následujícího segmentu. Tam ztráta sdělení dosahuje u tlumočení z francouzštiny hodnoty 19,6 % a tlumočení z českého znakového jazyka 32,2 %.

A nejvíce viditelný dopad je v případě, že se zaměříme na správný převod všech tří zkoumaných proměnných, tedy na správný převod vlastního jména,

---

⁶⁵ např. FJ: l'OMS = l'Organisation mondiale de la santé vs. ČJ: WHO = Světová zdravotnická organizace

⁶⁶ viz také průběžné diskuse a shrnutí v hranatých závorkách v jednotlivých kapitolách

smyslu sdělení obsahujícího vlastní jméno i na převod smyslu segmentu následujícího. Tyto tři jevy se podařilo zachovat u respondentů jazykové kombinace francouzština – čeština v 57,4 % případů a u respondentů tlumočících z českého znakového jazyka ve 41,7 % případů.

Ukazuje se tedy, že vlastní jméno ovlivňuje kvalitu převodu segmentu obsahujícího vlastní jméno i segmentu následujícího. Hypotéza tedy byla výzkumem potvrzena.

Při analýze dat došlo také ke zjištění, že průměrné míry úspěšnosti převodu zkoumaných proměnných jsou vždy nižší u účastníků tlumočících z českého znakového jazyka. Na základě doplňujícího dotazníku bylo zjištěno, že je to dáno kratší dobou jazykového vzdělání. Zároveň úspěšnost jednotlivých respondentů tlumočících z českého znakového jazyka byla značně nevyrovnaná. Vymykali se zejména dva respondenti a tento fakt byl vysvětlen díky doplňujícímu dotazníku jako důsledek nedostatečných zkušeností s reálnými tlumočnickými zakázkami.

Ostatně praxe je jedním z důležitých faktorů, který minimalizuje dopad vlivu vlastních jmen na kvalitu převodu projevu, což dokazují výsledky nahrávek dvou profesionálních tlumočnicků, u kterých byly výsledky všech zkoumaných proměnných vždy nadprůměrné.

4. Závěr

Tato diplomová práce byla zaměřená na ověření platnosti modelu úsilí Daniela Gila ve dvou jazykových kombinacích – francouzština – čeština a český znakový jazyk – čeština. Právě porovnání výsledků těchto dvou jazykových kombinací, kdy v jednom případě se netlumočí z mluveného, ale ze znakového jazyka, bylo hlavním cílem a přínosem této práce. Jednalo se o práci teoreticko-empirickou, kdy teoretická část byla věnována zejména detailnímu popisu modelu úsilí Daniela Gila, tlumočnickým taktikám a problematice vlastních jmen. V empirické části pak byla popsána metodologie výzkumu a byly rozebírány výsledky jednotlivých zkoumaných jevů.

Tlumočení je proces, během něhož tlumočnický přijímá a zpracovává originální projev, ukládá si informace do operativní paměti a převádí sdělení do cílového jazyka. Jedná se tedy o proces mající tři základní fáze, kterým francouzský teoretik, pedagog a tlumočnický Daniel Gile přisuzuje jednotlivá úsilí – úsilí recepce a analýzy, úsilí krátkodobé paměti a úsilí produkce. Ve svém modelu úsilí pracuje právě s těmito třemi fázemi, respektive úsilími, které tlumočnický musí vynaložit. S tím se pojí pojem dostupné pracovní kapacity, kterou tlumočnický disponuje v konkrétní tlumočnické situaci. V ideálním případě je tato pracovní kapacita rovnoměrně rozdělena mezi tři výše zmíněná úsilí plus úsilí koordinace. Zároveň Gile k termínu dostupné kapacity připojuje pojem potřebné kapacity, která by měla být vždy nižší nebo alespoň rovna dostupné kapacitě. V opačném případě může docházet k různým typům selhání v různých fázích procesu tlumočení. Takto tedy ve zkratce funguje Gilův model úsilí, který postupně aplikoval na všechny typy tlumočení a také na tlumočení ze znakového jazyka.

Se selháním při tlumočení souvisí téma tlumočnických taktik a strategií, ke kterým se tlumočnický uchylují v případě problému. V této práci jsme se zaměřili zejména na taktiky reformulační jako například zobecnění, vynechání, naturalizaci výrazu, reformulování na základě kontextu či odkázání na jiný zdroj.

Vzhledem k tomu, že ověřování platnosti modelu úsilí Daniela Gila bylo aplikováno na simultánní tlumočení projevů nasycených vlastními jmény, poslední část teoretické práce byla věnována právě této oblasti. Vlastní jména jsou jazykově univerzální, jež existují ve všech jazycích, a to samozřejmě také v českém i českém znakovém jazyce. Rozlišujeme několik typů vlastních jmen. V českém znakovém

jazyce je lze rozdělit také podle způsobu vyjadřování, jenž je spojené s jeho vizuálně-motorickou povahou. Konkrétně zde existují tři možnosti. První možností je, že dané jméno má svůj vlastní lexikální znak, další je užití jmenného znaku, jež je specifická pro znakové jazyky a užívá se výhradně pro antroponyma. Třetí možností je pak užití prstové abecedy. V simultánním tlumočení představují dle Gila vlastní jména jeden z faktorů, který přílišně zatěžuje tlumočnickovu pracovní kapacitu, a může vést k selhání při tlumočení. Vlastní jméno nemusí být převedeno vůbec nebo je převedeno chybně, úsek obsahující vlastní jméno není přetlumočen nebo se selhání projeví až v segmentu následujícím. Právě tyto tři jevy byly zkoumány v empirické části této práce.

Výzkum byl prováděn na studentech tlumočnictví. Pro výzkum byly vytvořeny dva projevy na obecná témata v průměrné délce 12 minut. První projev neobsahoval žádná vlastní jména, druhý byl naopak nasycený vlastními jmény. Účastníci výzkumu obdrželi přípravu s tématy tlumočení, klíčovými slovy a slovní zásobou. Před vlastním tlumočením byli ještě blíže uvedeni do kontextu a poté již oba projevy přetlumočili. Jejich výkony byly zaznamenány, přepsány do psané češtiny a následně zkoumány z hlediska tří výše zmíněných proměnných.

Stanovenou hypotézou bylo tvrzení, že vlastní jména a názvy v simultánně tlumočeném projevu zvyšují nároky na tlumočnickovu pracovní kapacitu, což vede k tomu, že konkrétní vlastní jméno či název není převeden přesně či není převeden vůbec, a dále přetížená pracovní kapacita negativně ovlivňuje přetlumočení segmentu obsahujícího vlastní jméno i segmentu následujícího. Výsledky tuto hypotézu potvrdily, neboť ani u jedné jazykové kombinace nedošlo k více než 75% úspěšnosti převodu vlastních jmen. Zároveň úspěšnost převodu vlastního jména a současně smyslu segmentu obsahujícího vlastní jméno a segmentu následujícího nepřesáhla 60 %.

Z provedeného výzkumu tedy vyplývá, že vlastní jména představují zátěž pro tlumočnickovu pracovní kapacitu a mají vliv na kvalitu převedení projevu. Pokud porovnáme obě zkoumané jazykové kombinace, z tlumočnického hlediska dochází vždy ke stejným jevům, což je důkaz toho, že při převodu z mluvených i ze znakových jazyků dochází ke stejným procesům, nicméně zcela odlišný způsob existence znakových jazyků zapříčiňuje řadu problémů specifických pro znakové jazyky, které pak ve výsledku vedou k nižším mírám úspěšnosti při převodu sdělení. Z výsledků lze konstatovat, že pro kvalitní výkon při tlumočení z českého

znakového jazyka je zapotřebí hlavně zkušeností z reálných tlumočnických situací, kde se tlumočníci setkávají s rodilými mluvčími českého znakového jazyka, a tím získávají potřebné zkušenosti a znalosti. To potvrzují také data získaná od profesionálních tlumočnicků.

Tato diplomová práce zaměřená na model úsilí Daniela Gila není rozhodně vyčerpávající z pohledu převodu vlastních jmen. Bylo by zajímavé sledovat celou řadu dalších faktorů, jako například, který typ vlastních jmen je nejnáchylnější na chybovost, jaký způsob vyjadřování vlastních jmen působí tlumočnickům znakových jazyků největší problémy či jaký vliv na kvalitní převedení vlastních jmen má příprava. Zmíněné jevy však není možné zkoumat v rámci jedné diplomové práce, proto zde byly pouze zformulovány a zůstávají ponechány jako téma pro další případný výzkum.

Bibliografie

- Čechová, M. et al.: *Čeština – řeč a jazyk*. SPN, 2011.
- Čeňková, I.: *Úvod do teorie tlumočení*. ČKTZJ, 2008.
- Faltínová, R.: *Vlastní jména osobní v českém znakovém jazyce*. ČKTZJ, 2008.
- Gile, D.: *Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Studies*. Benjamins Translation Library, 2009.
- Gile, D.: *Les noms propres en interprétation simultanée*. Multilingua 3 (2), str. 79-85, 1984.
- Gile, D.: *Regards sur la recherche en interprétation de conférence*. Presse universitaire de Lille, 1995.
- Hudáková, A.: *Prstová abeceda pro tlumočníky*. ČKTZJ, 2008.
- Lederer, M.: *La traduction simultanée: expérience et théorie*. Paris, Lettre moderne, minard, 1981.
- Lederer, M., Seleskovitch, D.: *Pédagogie raisonnée de l'interprétation*. Paris, Didier érudition, 1989.
- Lederer, M.: *La traduction aujourd'hui: le modèle interprétif*. Hachette, 1994.
- Jones, R.: *Conference interpreting explained*. St Jerome publishing, 2007.
- Kuchařová, L. et al.: *Jazyk neslyšících. Co víme, co nevíme a co bychom měli vědět o českém znakovém jazyce*. FF UK, 2005.
- Macurová, A.: *Poznáváme český znakový jazyk* in *Speciální pedagogika* 11 (2), 2001, str. 69-75.
- Meyer, B.: *Interpreting Proper Names. Different Interventions in Simultaneous and Consecutive Interpreting?* Trans-com 1 (1), 2008.
- Napier, J.: *Sign language interpreting: Linguistic coping strategies*. Douglas McLean, 2002.
- Nováková, T.: *Tlmočenie, teória – výučba – prax*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1993.
- Saussure, F. de: *Cours de la linguistique générale*. Lausanne, Paris, Payot, 1916.
- Stokoe, W.: *Sign Language Structure*. University of Buffalo, 1960.
- Vysuček, P.: *Specifické znaky v českém znakovém jazyce*. ČKTZJ, 2009.

Bakalářské, diplomové a dizertační práce

- Hynková Dingová, N.: *Typologie chyb v tlumočení z češtiny do českého znakového jazyka*. UK, 2017.
- Pavlíčková, I.: *Časový posuv v závislosti na typu textu*. UK, 2004.

Pointurier-Pournin, S.: *L'interprétation en Langue des signes française: contraintes, tactiques, efforts*. ÉSIT, Paris, 2014.

Šantrůčková, V.: *Typologie chyb při tlumočení z českého znakového jazyka do češtiny*. UK, 2011.

Tauchmanová, J.: *Model úsilí Daniela Gila v simultánním tlumočení*. UK, 2011.

Internetové zdroje

An international information network on conference interpreting research. Dostupné online na www.cirinandgile.com.

Gile, D.: *The Effort Models and Gravitational Model. Clarifications and update*. Dostupné online na <http://www.cirinandgile.com/>. Staženo 4.6.2018.

Přílohy

Příloha č. 1: Zdrojové texty

Zdrojový text č. 1

Dobrý den, dnes bych vám ráda něco řekla o současné situaci ve společnosti, o závislosti mladých na počítačích, o neschopnosti navazovat partnerské vztahy, o převládajících názorech starší generace a podíváme se také na problematiku výchovy dnešních dětí.

V souvislosti se současným zvykem mladých být online 24 hodin denně sedm dní v týdnu stále častěji padá otázka, zda nadměrné sledování obrazovek, ať už monitorů, tak především tabletů a chytrých mobilů, nemá dlouhodobý vliv na biorytmus a zda tím pádem mladí netrpí poruchami spánku. Nejnovější výsledky lékařských studií tuto skutečnost potvrzují. Barevné složky světla z digitálních zařízení až stokrát více aktivují receptory sítnice ve srovnání s bílým denním světlem, což vede k narušení biologických hodin a zkracování doby spánku. Přičteme-li zvyk mladých přístroje nevypínat ani na noc a nutkání neustále kontrolovat příchozí zprávy, jsou důsledky jednoznačné. Zvýšená únava, ztráta koncentrace a spánkový deficit, což ve své kombinaci může vést i k vážnějším psychickým poruchám.

Děti začínají intenzivně využívat digitální technologie ve stále mladším věku, což vede k diskuzi nad kontrolou času, který děti tráví u počítače. S praktickou pomůckou přišli naši zahraniční kolegové, kteří doporučují dětem stanovit pro čas trávený s počítačem denní limit odpovídající deseti minutám násobeným věkem dítěte. Důležité také je digitální techniku odložit nejpozději dvě hodiny před usnutím, aby došlo k celkovému zklidnění. Jak dodávají lékaři, není nic, co může nahradit dostatek kvalitního spánku.

Současný svět chytrých telefonů, všudypřítomného internetu a sociálních sítí nepomáhá ani navazování nových partnerských vztahů.

Expertí na mezilidské vztahy potvrzují, že počítač, notebook nebo chytrý telefon a připojení k internetu začínají válcovat všechny ostatní způsoby, kterými se Češi seznamují a hledají si partnera.

Plesy, koncerty, divadelní představení a další společensko-kulturní události byly ještě před pár lety akcemi, na které se chodili muži a ženy seznamovat s potenciálními partnery. Dnes mladé muže spíše najdeme, jak hrají počítačové hry, a mladé dívky, jak listují na Facebooku. Tradičních příležitostí, jak se seznámit, ubývá, šancí na seznámení se tak stává klávesnice počítače. Většina mladých zapne raději počítač, než aby zašla pobavit se do společnosti. Důvodů, proč tomu tak je, je mnoho. Řada mladých se netají tím, že není ve společnosti schopna komunikovat ani se svými vrstevníky, jiní mají ještě před navázáním kontaktu strach, že budou odmítnuti. Mladé ženy se zase děsí, zda je na ulici neoslovuje či nesleduje nějaký podivín. Internet některým lidem pomáhá překonat sociální izolaci. Mnozí cítí, že mají nedostatek vztahů a sociálních příležitostí, a komunikace přes internet, kde mají nějaký společný zájem, nebo jen dopisování jim rozšiřuje možnosti a pomáhá překonat pocit samoty.

Podle internetových seznamek patří k jejich oceňovaným přednostem, že je možné se k nim připojit kdykoli, ihned zformulovat, o co vám při seznamování jde a jaké máte představy o partnerovi. Pokud si s někým padnete do oka, můžete se ihned domluvit na první schůzce a začít budovat partnerský vztah.

Sociální sítě či obecně internet nevyužívají k seznámení jen mladí lidé. Zájem o tento druh kontaktu roste u osamělých či rozvedených střední a starší generace. Přispívá k tomu fakt, že počítač má dnes doma prakticky každý.

Internetové seznamky a sociální sítě vyhovují podle expertů i proto, že muži a ženy toužící po seznámení přitom nejsou nikterak aktivní. Dvě pětiny zájemců o seznámení přes internet přiznaly, že se sice cíleně seznamují a o seznámení skutečně stojí, ale sami nevyvíjejí téměř žádnou aktivitu. V rámci internetových seznamek zkrátka pasivně vyčkávají, kdo je osloví.

Často se tímto způsobem ale vytvářejí velmi povrchní vztahy a dopisování je pouze únikem z reality vlastního života. Internet snadněji zkresluje, může brát či přidávat lidem osobní kouzlo.

Experti nedoporučují ihned potenciálního zájemce o seznámení zahrnout podrobnostmi ze svého života, číslem svého bankovního konta či intimními fotografiemi. Ono totiž není zase tak jisté, kdo na druhé straně počítače sedí a jaké má skutečné úmysly.

Zajímavé v této souvislosti také je, jak jsou mladí lidé vnímáni starší generací. Podle nedávného výzkumu téměř polovina lidí starších 30 let nevěří

mladé generaci. Tvrdí o ní, že je příliš pohodlná a zajímá se jen o sebe. Občas se sice někdo z nich zapojí do dobročinných projektů, ale ve výsledku to prý dělá stejně jen kvůli svému prospěchu. Dále také 80 % respondentů uvedlo, že by mladí nejraději jen seděli u počítače, hráli hry a bavili se na sociálních sítích. Zajímavé ale je, že když se ptali mladých, jak by nejraději trávili čas, pouze třetina dotázaných si zvolila možnost sezení u počítače, hraní her a zábavy na sociálních sítích.

K zajímavým výsledkům došel také UNICEF, který se ptal dětí z vyspělých průmyslových států na to, zda jsou šťastny. Nejhuře z dotazovaných zemí dopadla Velká Británie. Zpráva poukázala na problém, že rodiče často nemají čas dětem se věnovat, hrát si s nimi, číst jim přes spaním pohádky. Proto je pro ně mnohdy pohodlnější a snazší posadit je před televizi či tablet. Rodiče jsou si vědomi toho, že by se svým dětem měli více věnovat, mají svým způsobem výčitky svědomí a snaží se to napravit tím, že dětem kupují drahé hračky, kterých si ale ve výsledku děti stejně neváží. Studie se také dívala na celou problematiku z pohledu dítěte. Děti ve věku od 10 do 13 let se výzkumníci ptali, zda a kdy jsou šťastny a zda jim v rodině něco schází. Velká část dětí odpověděla, že jsou šťastné v případě, že si můžou hrát venku se svými vrstevníky. Většina dotazovaných dětí by si přála trávit více času venku se svými kamarády a zároveň by si děti přály trávit více společného času s rodinou. Myslím, že bychom se nad touto zprávou měli zamyslet a dopřát dětem to, po čem touží. Poté budeme šťastní my i ony.

Zdrojový text č. 2

Dobrý den, mé jméno je **Eva**, vítám Vás na dnešní přednášce o strachu z létání. Každý se něčeho bojíme, někdo má strach z pavouků, jiný z hadů, moje sestra **Rebeka** například z výšek. Fobie se nevyhýbají ani slavným osobnostem a někdy jsou to opravdu kuriózní obavy. Nedávno jsem se na internetových stránkách bulvárního britského časopisu ***The Sun*** dočetla, že slavná americká herečka **Nicole Kidman**, známá například z filmu ***Austrálie***, má panickou hrůzu z motýlů. Slavný režisér hororových filmů **Alfred Hitchcock** nemá strach z ptáků, jak byste si mohli myslet, pokud jste viděli jeho slavný horor ***Ptáci***, ale z vajec. Španělská tenisová jednička v žebříčku **ATP Rafael Nadal** musí mít zase celou noc rozsvícenou lampičku, protože se bojí tmy. A na závěr tohoto výčtu jedna kuriozita z politických kruhů, bývalý americký prezident **Barack Obama** se v jednom rozhovoru pro americký časopis ***People*** svěřil, že má panický strach ze sněhuláků.

Jedním z nejrozšířenějších strachů je strach z létání. ***Americká psychiatrická asociace*** uvedla, že až 80 % Američanů se bojí letět letadlem. Jen pro informaci, ***Americká psychiatrická asociace*** je jedna z největších profesních organizací tohoto druhu ve **Spojených státech amerických**, byla založena již roku 1844, a to **Benjaminem Rushem**, jedním z nejvýznamnějších lékařů v době **Války za nezávislost**. Má své vlastní nakladatelství a je velmi aktivní ve vydávání různých odborných knih a periodik. Tak vysoké procento lidí majících strach sednout do letadla neplatí jen pro Američany, různé další studie z **Velké Británie, Švédska, Norska, Francie i České republiky** ukazují, že strach z létání je opravdu jedním z nejrozšířenějších strachů vůbec.

Přitom letadlo patří mezi nejbezpečnější dopravní prostředky. Různé statistiky prováděné národními **ministerstvy dopravy** či **ministerstvy životního prostředí** dokazují, že je tomu opravdu tak. Například americká **Federální letecká správa**, působící pod **ministerstvem dopravy**, známá pod anglickou zkratkou **FAA** uvedla, že mezi lety 2002-2007 zemřelo v USA následkem autonehody téměř 200 000 osob, v tom samém časovém období zemřelo při leteckém neštěstí jen kolem stovky osob. Na celém světě pak dle údajů internetové databáze z roku 2012 zemřelo následkem autonehody v tomto roce téměř 1 300 000 osob, následkem letecké nehody to byla necelá pětistovka osob.

I tak má ale řada lidí hrůzu z létání. V úvodu mé dnešní přednášky jsem zmínila několik slavných osob, které trpí různými fobiemi, nyní vám také chci pro zajímavost vyjmenovat řadu osobností, kteří mají strach z létání, a jsou to osoby, u kterých bychom to nečekali, neboť využívají tento dopravní prostředek poměrně často. Patří mezi ně různí herci, například **Jennifer Aniston**, kterou určitě znáte z kultovního amerického seriálu **Přátelé**. Ta se začala bát létat poté, co jednou její letadlo prolétalo silnou bouří. Dalším hercem, který se bojí létat je například **Sean Bean**, hrál například v trilogii **Pán prstenů**. Tento film, jak možná víte, se natáčel na **Novém Zélandu**, kam samozřejmě musel doletět, nicméně poté už odmítl přelétávat z jednotlivých natáčecích míst helikoptérou a využíval pozemní dopravu. Také americký herec a režisér **Ben Affleck** má strach z létání, a to již od svých 9 let, kdy letěl sám bez své rodiny do **Washingtonu**, letadlo zasáhl blesk, jeden z motorů začal hořet a piloti museli nouzově přistát.

Je ale pravda, že u některých aerolinek může být strach z létání oprávněný. Dle statistik jsou totiž letecké společnosti, u kterých je riziko nehody mnohem vyšší než u jiných. Americký internetový portál **Askmen.com** vydal seznam pěti nejnebezpečnějších aerolinek. Na pátém místě je keňská společnost **Kenya Airways**, což je poměrně mladá společnost s malým počtem letů, na čtvrtém místě jsou filipínské aerolinky **Philippine Airlines**, které jsou na tomto seznamu proto, že se často stávají terčem nejrůznějších teroristických útoků. Třetí nejnebezpečnější jsou dle tohoto seznamu íránské aerolinky **Iran Air**, u kterých došlo již k mnoha tragickým nehodám. Na druhém místě jsou čínské aerolinky **China Airlines**. K nejhorší katastrofě této společnosti došlo v roce 2002 mezi **Tchaj-wanem** a **Hong Kongem**. Letadlo se zřítilo do moře s 225 lidmi na palubě. Příčinou nehody byla nedostatečná oprava letadla po předchozí nehodě. V důsledku katastrofy musela společnost zrušit na měsíc všechny své lety. No a jako vůbec nejnebezpečnější byly označeny kubánské aerolinky **Cubana Airlines**, jejichž letadla pocházejí ještě z dob spolupráce se Sovětským svazem, létají tak s dnes již poměrně zastaralými letadly typu **Antonov** či **Iljušin**. Kubánské aerolinky by se tak měly zamyslet nad tím, zda by neměly obměnit svůj letecký park.

Strach z létání nemá dopad jen na psychiku lidí trpících tímto strachem, má to také dopad na ekonomiku. Dle jedné francouzské studie, kterou provedli ekonom **Nicolas Bouzou** a odborník na leteckou bezpečnost **Xavier Titelman**, ročně odvolají pracovníci na 10 miliónů pracovních cest, a to právě kvůli tomu, že se bojí

létat. To je například případ i mé kamarádky **Marie**, která pracuje jako advokátka v **Paříži** a která se celé tři roky vyhýbala letadlům. Vyprávěla mi, že jednoho dne měla schůzku v **Bordeaux** na jihozápadě země. Letadlem by se tam dostala ani ne za hodinu, ona ale dala přednost vlakové dopravě a cesta jí zabrala 10 hodin! Přičemž samotná schůzka poté trvala jen 45 minut. **Marie** se zkrátka nemohla zbavit pocitu, že letadlo nemůže doletět v pořádku do cíle své cesty. Pokud byla opravdu nucena letět letadlem, ovlivňovalo to její myšlení, nedokázala se plně soustředit a klesala její produktivita práce.

Marie tedy patří do skupiny osob, které létají i přes svůj strach. Druhá skupina osob se rozhodla nelétat vůbec. Například současný americký autor **Stephen King** prohlásil, že má opravdu panický strach z létání a že tedy tento dopravní prostředek nebude využívat. Nicméně tento svůj slib přeci jen porušil, a to v roce 2013, kdy se francouzskému nakladatelství **Albin Michel** podařilo jej přesvědčit, aby přiletěl do Francie osobně představit svou tehdy poslední knihu, román ***Doktor Spánek***.

Ale zpátky k našemu tématu. Díky jedné služební cestě si podnik většinou přijde přibližně na 22 000 eur. Pokud je ročně zrušeno 10 milionů cest, znamená to pro podniky a nepřímě také pro stát poměrně velké ztráty. Proto se některé podniky sami snaží tuto situaci řešit a posílají své zaměstnance na speciální kurzy, které by je měli strachu z létání zbavit. Takovéto kurzy jsou dostupné prakticky v každé zemi. Buďto je organizují soukromníci, jako například **Xavier Titelman**, nebo i samotné aerolinky. **Air France** už například 21 let pořádá speciální kurz pro veřejnost, já jsem se osobně setkala s psychologem, který v tomto kurzu působí, jmenuje se **Philippe Goeury** a ten mi vysvětlil, jak takový kurz probíhá. Nejprve se účastník sejde s psychologem, kde se snaží společně přijít na to, odkud strach z létání pramení. Následuje teoretická přednáška o fungování letadel a poté přichází praktická část na leteckém simulátoru.

Já osobně strach z létání nemám, cestuji často a letadlo mi přijde jako nejrychlejší a nejbezpečnější způsob dopravy. Navíc nic se nevyrovná pohledu na svět z ptačí perspektivy. Děkuji za pozornost.

Příloha č. 2: Přípravy pro respondenty

Projev 1 – Současná situace ve společnosti (FJ)

Témata:

- závislost mladých na počítačích a moderních technologiích obecně a jejich dopad na biorytmus a na kvalitu spánku (kvůli barevným složkám světla z digitálních zařízení)
- jak určit maximální dobu, kterou může dítě strávit u počítače (rada od zahraničních kolegů)
- neschopnost navazovat partnerské vztahy (neschopnost komunikovat ve společnosti, strach z odmítnutí, strach z cizích lidí apod.)
- internetové seznamování versus seznamování klasické (důvody, výhody a nevýhody, na co si dát pozor)
- starší versus mladá generace, názory starších na mladé versus realita
- výchova dětí z vyspělých zemí – výzkum UNICEF, jehož cílem bylo zjistit, zda jsou děti z vyspělých zemí šťastné a co je dělá šťastnými.

Klíčová slova: Sociální síť (Facebook, Instagram, Twitter), moderní technologie (smartphony, tablety, počítače), biorytmus, poruchy spánku, denní limit, navazování partnerských vztahů, internetové seznamování, povrchní vztah, únik z reality, osobní kouzlo, citlivé informace, stará a mladá generace, dobročinné projekty, UNICEF, výčitky svědomí.

Doplňující slovní zásoba: - le rythme biologique = biorytmus

- des troubles (de sommeil) = poruchy (spánku)

- les récepteurs de rétine = receptory sítnice

- nouer une relation = navázat vztah

Projev 2 – Přednáška o strachu z létání (FJ)

Témata:

- výčet různých lidských fobií (pavouci, hadi, výšky apod.)
- kuriózní fobie slavných osobností
- strach z létání jakožto nejrozšířenější strach vůbec (doloženo výzkumy z mnoha zemí), přestože letadlo patří mezi nejbezpečnější dopravní prostředky (budou zmíněny různé statistiky), a to jak u „obyčejných“ lidí, tak mezi celebritami
- seznam pěti nejnebezpečnějších aerolinek světa s udáním důvodů proč tomu tak je
- ekonomický dopad strachu z létání (rušení služebních cest; + konkrétní jeden příběh)
- speciální kurzy na zbavení se strachu z létání (kdo je organizuje, jak probíhají)

Klíčová slova: strach, fobie, Americká psychiatrická asociace, Benjamin Rush (zakladatel Am. psychiatr. asociace), Federální letecká správa, letecké neštěstí, autonehoda, prolétat bouří, nouzové přistání, aerolinky, Nicolas Bouzou (odborník, jehož jméno zazní), Xavier Titelman (odborník, jehož jméno zazní), služební cesta, nakladatelství Albin Michel, Philippe Goeury (odborník, jehož jméno zazní).

Doplňující slovní zásoba: - une veilleuse = lampička

- l'Association américaine de psychiatrie = Americká psychiatrická asociace
- l'Administration de l'aviation civile = Federální letecká správa
- Un atterissage forcé en catastrophe = nouzové přistání
- S'abîmer en mer = zřítit se do moře

Projev 1 – Současná situace ve společnosti (ČZJ)

Témata:

- závislost mladých na počítačích a moderních technologiích obecně a jejich dopad na biorytmus a na kvalitu spánku (kvůli barevným složkám světla z digitálních zařízení)
- jak určit maximální dobu, kterou může dítě strávit u počítače (rada od zahraničních kolegů)
- neschopnost navazovat partnerské vztahy (neschopnost komunikovat ve společnosti, strach z odmítnutí, strach z cizích lidí apod.)
- internetové seznamování versus seznamování klasické (důvody, výhody a nevýhody, na co si dát pozor)
- starší versus mladá generace, názory starších na mladé versus realita
- výchova dětí z vyspělých zemí – výzkum UNICEF, jehož cílem bylo zjistit, zda jsou děti z vyspělých zemí šťastné a co je dělá šťastnými.

Klíčová slova: Sociální sítě (Facebook, Instagram, Twitter), moderní technologie (smartphony, tablety, počítače), biorytmus, poruchy spánku, denní limit, navazování partnerských vztahů, internetové seznamování, povrchní vztah, únik z reality, osobní kouzlo, citlivé informace, stará a mladá generace, dobročinné projekty, UNICEF, výčitky svědomí.

Doplňující slovní zásoba: - SZ⁶⁷ „ve skutečnosti“ – 2R, tvar rukou P před tělem, nejprve orientace dlaní od těla, poté pohyb zápěstí směrem dolů, dlaně končí orientovány dolů. Obě ruce vykonávají stejný pohyb. Orální komponent: semknuté rty, „pr“⁶⁸.

- SZ „druhá možnost“⁶⁹

⁶⁷ SZ = specifický znak, zvláštní skupina lexikálních prostředků v rámci znakových jazyků (více viz například Vysuček, P.: *Specifické znaky*. Praha UK, 2009.)

⁶⁸ zápis provedení znaku

⁶⁹ fotografie SZ převzata z: Vysuček, P.: *Specifické znaky*, Praha UK, 2009, str. 33.

Projev 2 – Přednáška o strachu z létání (ČZJ)

Témata:

- výčet různých lidských fobií (pavouci, hadi, výšky apod.)
- kuriózní fobie slavných osobností
- strach z létání jakožto nejrozšířenější strach vůbec (doloženo výzkumy z mnoha zemí), přestože letadlo patří mezi nejbezpečnější dopravní prostředky (budou zmíněny různé statistiky), a to jak u „obyčejných“ lidí, tak mezi celebritami
- seznam pěti nejnebezpečnějších aerolinek světa s udáním důvodů proč tomu tak je
- ekonomický dopad strachu z létání (rušení služebních cest; + konkrétní jeden příběh)
- speciální kurzy na zbavení se strachu z létání (kdo je organizuje, jak probíhají)

Klíčová slova: strach, fobie, Americká psychiatrická asociace, Benjamin Rush (zakladatel Am. psychiatr. asociace), Federální letecká správa, letecké neštěstí, autonehoda, prolétat bouří, nouzové přistání, aerolinky, Nicolas Bouzou (odborník, jehož jméno zazní), Xavier Titelman (odborník, jehož jméno zazní), služební cesta, nakladatelství Albin Michel, Philippe Goeury (odborník, jehož jméno zazní).

Doplňující slovní zásoba: - SZ „vykašlat se na něco/ignorovat“⁷⁰;

+ mluvní komponent lehce vypláznutý jazyk

- advokátka (viz <http://spreadthesign.com/>)⁷¹
- Hong Kong (viz <http://spreadthesign.com/>)

⁷⁰ fotografie SZ převzata z: Vysuček, P.: *Specifické znaky*, Praha UK, 2009, str. 217.

⁷¹ odkaz na internetový slovník

Příloha č. 3: Doplnující dotazník

Doplňující dotazník pro účastníky výzkumu pro účely DP

Vyplnění následujícího dotazníku mi pomůže lépe analyzovat data získaná z výzkumu. Předem děkuji za jeho vyplnění. Odpovědi budou využity pouze pro účely mé diplomové práce a budou uchovány v anonymitě.

1. Jsem student.

- Ano
- Ne

2. Studia jsem dokončil před:

- 0-2 lety
- 3-5 lety
- více než 5 lety
- ještě jsem je nedokončil.

3. Studuji:

Vyplňte pouze v případě, že jste v otázce č.1 odpověděl/a ANO.

- Obor Čeština v komunikaci neslyšících na FF UK
- Obor Tlumočnictví: čeština-francouzština na FF UK
- Program Tlumočnictví ČZJ NA VOŠ v Hradci Králové
- Jiné:

4. Vystudoval/a jsem:

- Obor Čeština v komunikaci neslyšících na FF UK
- Obor Francouzština pro mezikulturní komunikaci na FF UK
- Obor Tlumočnictví: Francouzština-čeština na FF UK
- Program Tlumočnictví ČZJ na VOŠ v Hradci Králové
- Jiné:

5. Pracuji jako tlumočnick:

- Ano, pravidelně dostávám zakázky.
- Ano, ale pouze v rámci odborné praxe při studiu.
- Ano, ale spíše jen příležitostně.
- Ne, zatím jsem neměl/a příležitost.

6. Mé pracovní jazyky jsou:

- Anglický jazyk
- Český jazyk
- Český znakový jazyk
- Francouzský jazyk

- Německý jazyk
- Ruský jazyk
- Španělský jazyk
- Jiné...

7. Studovat systematicky český znakový jazyk jsem začala:

Pokud ČZJ nepatří mezi vaše pracovní jazyky, ignorujte prosím tuto otázku.

- před 1-3 lety
- před 3-5 lety
- před 5-7 lety
- před 7-10 lety
- před více jak 10 lety.

8. Studovat systematicky francouzský jazyk jsem začala:

Pokud francouzština nepatří mezi vaše pracovní jazyky, ignorujte prosím tuto otázku.

- před 1-3 lety
- před 3-5 lety
- před 5-7 lety
- před 7-10 lety
- před více jak 10 lety.

Příloha č. 4: Rozdělení projevu č. 1 na smyslové jednotky

FJ1	FJA1	FJB1	FJC1	FJD1	FJE1	FJF1	FJG1	FJP1
Dobrý den	1	1	1	1	1	1	1	1
dnes bych vám ráda něco řekla	1	1	1	1	1	1	1	1
o různých společenských tématech	1	1	1	1	0,5	1	1	1
o závislosti mladých na počítačích	1	1	1	1	1	1	1	1
neschopnosti navazovat partnerské vztahy	1	1	1	1	0,5	1	1	1
o převládajících názorech starší generace	1	1	0,5	1	1	1	1	1
na výchovu dnešních dětí.	0,5	1	1	0,5	0,5	0,5	0,5	1
Mladí jsou zvyklí	1	1	1	0,5	1	0,5	0,5	1
být online	1	1	1	1	1	1	1	1
24 hodin denně	1	0	0	1	1	1	1	1
sedm dní v týdnu	1	0	0	1	0	0	0	1
stále častěji padá otázka	1	1	1	1	1	1	1	1
zda nadměrné sledování obrazovek	1	1	1	1	1	1	1	1
ať už monitorů	1	1	1	1	0	1	1	1
tak tabletů	1	1	1	1	1	1	1	1
a chytrých mobilů	1	1	1	1	1	1	1	1
nezpůsobuje poruchy spánku	1	1	1	1	1	1	1	1
Nejnovější výzkumy	0,5	1	1	1	0,5	1	0,5	1
tuto skutečnost potvrzují.	1	1	1	1	1	1	1	1
Barevné složky světla	1	0,5	0	0,5	1	1	0	1
z digitálních zařízení	1	1	1	1	0	1	1	1
až stokrát více	1	1	0	0	0	0	0	1
aktivují receptory sítnice	1	1	1	1	0	0	1	1
ve srovnání s bílým denním světlem	1	0	0	0	0,5	0	0	1
což vede k narušení biologických hodin	1	1	1	1	1	1	1	1
a zkracování doby spánku	1	1	0,5	0,5	1	0,5	1	1
přičteme-li zvyk mladých	1	1	1	1	1	0,5	1	1
přístroje nevypínat	0	1	1	1	1	1	1	1
ani na noc	1	1	1	1	1	1	1	1
a nutkání neustále kontrolovat příchozí zprávy	1	1	1	1	1	1	1	1
jsou důsledky jednoznačné.	1	1	1	1	1	1	1	1

zvýšená únava	1	1	1	1	1	1	1	1
snížená koncentrace	1	1	1	1	1	1	1	1
a spánkový deficit	1	1	1	1	1	1	1	1
dle odborníků to může vést	1	1	1	1	1	0	1	1
i k vážnějším psychickým poruchám	1	1	1	1	1	1	1	1
děti začínají	1	1	1	1	1	0,5	1	1
intenzivně využívat digitální technologie	1	1	1	1	1	1	1	1
ve stále mladším věku	1	1	1	1	1	1	1	1
což vede k diskuzi	1	1	1	1	1	1	1	1
nad kontrolou času	1	1	1	1	1	1	1	1
který děti tráví u počítače	1	1	1	1	1	1	1	1
s jednoduchou pomůckou	1	1	1	1	0,5	1	0,5	1
přišli zahraniční odborníci	1	0,5	1	1	0,5	1	1	1
kterí navrhuji	1	1	1	1	1	1	1	1
dětem stanovit	1	1	1	1	1	1	1	0
pro čas trávený s počítačem	1	1	1	1	1	1	1	1
denní limit	1	1	0	1	1	0	1	1
odpovídající deseti minutám	1	0,5	1	1	1	1	1	1
násobeným věkem dítěte	1	1	1	1	1	1	1	1
důležité také je	1	0,5	1	0,5	0,5	1	0,5	1
digitální techniku odložit	1	1	1	1	1	1	1	1
nejpozději dvě hodiny	1	1	1	1	1	1	1	1
před usnutím	1	1	1	1	1	1	1	1
aby došlo k celkovému zklidnění	1	0	0	1	0	0,5	1	1
a dítě mohlo lépe usnout	0	1	1	1	0	0,5	1	1
jak dodávají lékaři	1	0	1	1	1	1	1	1
a jak jistě víte	0	0	1	0	0	0,5	0	1
není nic	1	1	1	1	1	1	1	1
co může nahradit	1	1	1	1	1	1	1	1
dostatek kvalitního spánku	1	0,5	1	0,5	0,5	1	0,5	1
chytré telefony	1	1	1	1	1	1	0	1
všudypřítomný internet	1	0	0	0	0	1	1	0,5
a sociálních sítí	1	1	1	1	1	1	1	1
nepomáhá ani navazování nových partnerských vztahů	1	1	1	0,5	1	1	1	1
překvapivě	1	0	0	0	1	0	0	1
experti	1	1	1	1	1	0	0	1

na mezilidské vztahy	1	0	1	0	1	0	0	1
potvrzují	1	0	1	0,5	1	0	1	1
že počítač	1	0	1	1	0	0	0	1
tablet	1	0	1	1	0	0	1	1
nebo chytrý telefon	1	0	1	1	0	1	1	1
a připojení k internetu	1	1	1	1	1	1	1	1
začínají válcovat všechny ostatní způsoby	1	1	1	1	1	1	1	1
kterými se lidé seznamují	1	1	1	0	1	1	1	1
a hledají si partnera	1	1	0,5	1	0,5	0,5	1	1
plesy	1	0	1	1	0	1	1	1
koncerty	1	1	1	1	1	1	1	1
divadelní představení	1	1	1	1	1	1	1	1
a další společensko-kulturní události	1	1	1	1	1	1	1	1
byly ještě	1	1	1	1	1	1	1	1
před pár lety akcemi	1	1	1	1	1	1	1	1
na které se chodili muži a ženy	1	1	1	1	1	1	1	1
seznamovat s potenciálními partnery	1	1	1	1	1	1	0,5	1
dnes mladé muže spíše najdeme	1	1	0,5	0,5	1	0,5	1	1
jak hrají počítačové hry	0,5	1	0	0	1	1	1	1
a mladé dívky	1	1	1	1	1	1	1	1
jak listují na Facebooku	1	1	1	1	1	1	1	1
tradičních příležitostí	1	0,5	0,5	0,5	1	1	1	1
jak se seznámit	1	1	1	1	1	1	1	1
ubývá	1	1	1	1	1	0,5	1	1
šancí na seznámení	1	1	1	1	1	1	0	1
se tak stává klávesnice počítače	1	1	1	1	1	1	0	1
většina mladých	1	1	1	1	1	1	1	1
zapne raději počítač	1	1	0,5	1	1	1	1	1
než aby zašla pobavit ven	1	1	1	1	1	1	1	1
důvodů, proč tomu tak je	1	0	0	1	1	0	1	1
je mnoho	1	0	0	1	0	0	0,5	1
řada mladých se netají tím	1	1	1	1	0	1	1	1
není schopna komunikovat	1	1	1	1	0	1	1	1
ani se svými vrstevníky	1	0	1	1	0	0	0	0,5
jiní mají strach	0	1	1	0	1	1	1	0
ještě před navázáním kontaktu	0	0	0	0	0	0	0	0
že budou odmítnuti	0	1	0	0	1	0	1	0

mladé ženy	1	1	1	1	0,5	1	1	1
se zase děsí	1	1	1	1	1	1	1	1
zda je na ulici neoslovuje	0	1	1	0	1	0	1	1
či nesleduje nějaký podivín	1	0	1	1	1	1	1	1
internet některým lidem pomáhá	1	1	1	1	0,5	0	0	1
překonat sociální izolaci	1	0	1	1	1	0	0	1
mnozí cítí	1	0	0	0	0	1	0	1
že mají nedostatek vztahů	0	0	1	0	0	0	0	0
a příležitostí	1	0	1	0	0	1	0	0
a komunikace přes internet	1	1	0	1	1	1	0	1
kde mají nějaký společný zájem	1	1	0	0	1	1	0	1
a kde si mohou rychle posílat zprávy	0,5	0	1	1	1	1	1	1
jim pomáhá udržet sociální kontakt	1	0	1	1	1	0	0	1
a pomáhá překonat pocit samoty	1	1	0	1	1	1	1	1
Internetové seznamky	0,5	1	0	0	0,5	0,5	1	1
jsou výhodné	1	0,5	0	0	1	0	0,5	1
že je možné	1	1	0	0	0	1	0	1
se k nim připojit kdykoli	1	1	0	1	1	1	1	1
ihned zformulovat	1	1	1	1	1	1	0,5	1
co vám při seznamování jde	1	1	1	0	1	1	1	1
a jaké máte představy o partnerovi	1	1	1	1	1	0	1	1
pokud si s někým padnete do oka	1	1	1	0	0	1	1	1
můžete se ihned domluvit na první schůzce	1	1	1	1	1	1	1	1
a začít budovat partnerský vztah	1	0	1	0	1	1	1	1
internetové seznamky	1	1	1	1	1	1	1	1
nevyužívají k seznámení	1	1	1	1	1	1	1	1
jen mladí lidé	1	1	1	1	1	1	0,5	1
zájem o tento druh kontaktu	1	1	1	1	1	1	1	1
roste u osamělých	1	1	1	0	1	1	1	1
či rozvedených	1	1	1	1	1	1	1	1
střední a starší generace	1	1	1	1	1	1	1	1
výhodou je, že	1	1	1	0	1	1	0	1
že počítač má dnes	1	1	1	0	1	1	1	1
prakticky každý	1	1	1	0	1	1	1	1

a je to tak dostupné velkému počtu lidí.	1	0,5	0,5	0	1	1	0,5	1
internetové seznamky	0	0	1	0	0,5	1	0	1
a sociální sítě	1	1	1	1	0,5	1	1	1
preferují	1	1	1	1	1	1	1	0,5
podle expertů ti,	0	0	0	1	0	1	0	1
kteří nejsou nikterak aktivní	0	0	1	0	0	0	1	1
Dvě pětiny	1	1	0	1	1	1	1	1
zájemců o seznámení přes internet	1	1	0	1	0	1	1	1
přiznaly	1	1	0	0	0	1	1	1
že se sice cíleně seznamují	1	1	0	0	0	1	1	1
a o seznámení skutečně stojí	1	1	0	0	0	1	1	1
ale sami nevyvíjejí téměř žádnou aktivitu	1	1	1	0	1	1	1	1
zkrátka pasivně vyčkávají	1	1	1	0	1	1	1	1
kdo je osloví.	1	1	1	0	1	1	1	1
Problém ale je	1	1	1	1	0,5	1	0	1
že vytvářejí velmi povrchní vztahy	1	1	1	1	1	1	1	1
a dopisování je pouze	1	1	1	1	1	1	1	1
únikem z reality vlastního života	1	1	1	1	0,5	0,5	1	1
Výhodou i nevýhodou internetu je, že	1	1	0	1	1	1	1	1
Internet snadněji zkresluje	1	1	1	1	1	1	1	1
může brát	0	1	0	0	0	0	0	1
či přidávat	1	1	1	0	0	1	1	1
lidem osobní kouzlo.	0,5	1	1	0	0	1	1	1
Experti nedoporučují	0	0,5	1	1	0,5	0,5	1	0
zahrnout podrobnostmi ze svého života	1	1	1	1	1	1	1	1
číslem svého bankovního konta	0	1	0	1	1	1	1	0
či intimními fotografiemi.	0	0	0	1	1	1	1	1
Ono totiž není zase tak jisté	1	1	0	1	1	0	1	1
kdo na druhé straně počítače sedí	1	1	0	1	0	0	1	1
a jaké má skutečné úmysly.	1	1	0	1	1	0	1	1
Zajímavé v této souvislosti také je,	0	0	0	0	0	1	1	1
jak jsou mladí lidé vnímáni	1	1	1	1	1	1	1	1
starší generací	1	1	1	1	1	1	1	1

téměř polovina lidí	0	1	1	0	0	1	1	1
starších 30 let	0	1	1	0	0	1	1	1
nevěří mladé generaci	1	1	1	1	1	1	1	1
Tvrdí o ní	1	1	0	1	1	1	1	1
že je příliš pohodlná	1	1	0	1	0	1	1	1
a zajímá se jen o sebe	1	1	1	0	1	1	1	1
občas se sice někdo z nich	1	1	1	1	1	1	1	1
zapojí do dobročinných projektů	1	1	1	1	1	1	1	1
ale ve výsledku to prý dělá	1	1	0	0	1	1	1	1
stejně jen kvůli svému prospěchu	1	1	0	0	1	1	1	1
80 % respondentů	1	1	1	1	0	0	0	0
uvedlo	1	1	1	1	1	1	1	1
že by mladí nejraději	1	1	1	1	0	1	1	1
jen seděli u počítače	1	1	1	1	1	1	0,5	1
hráli hry	1	1	1	0	1	1	0	1
a bavili se na sociálních sítích	1	1	1	0	1	1	0	1
Zajímavé ale je	1	1	1	1	0	1	1	1
že když se ptali mladých,	1	1	1	1	0	1	1	1
pouze třetina dotázaných	1	1	1	0	0	1	1	1
si zvolila možnost sezení u počítače,	1	1	0	1	0	1	0,5	1
hraní her	1	1	1	0	0	1	0	1
a zábavy na sociálních sítích.	1	1	1	0	0	1	0	1
K zajímavým výsledkům	1	1	0	1	1	1	1	1
došel také UNICEF,	1	1	1	1	1	1	1	1
který se ptal dětí	1	1	1	1	1	1	1	1
z vyspělých průmyslových států	1	0	1	1	1	1	0	1
na to, zda jsou šťastny.	1	1	1	1	1	1	0	1
Nejhůře z dotazovaných zemí dopadla	1	0	1	1	1	1	1	1
Velká Británie.	1	0	1	1	1	1	1	1
děti říkaly	1	1	1	1	1	1	1	1
že rodiče často nemají čas	1	1	1	1	1	1	1	1
se jim věnovat	1	1	1	1	1	1	1	1
hrát si s nimi	1	0	0	1	1	1	1	1
číst jim přes spaním	1	1	0	0	0	1	0	1
Proto je pro ně snazší	1	1	1	1	1	1	1	1
posadit je před televizi	1	0,5	1	1	1	1	1	1
či tablet	1	1	1	1	1	1	1	1

Rodiče jsou si vědomi toho	1	1	1	1	1	1	1	1
že by se svým dětem měli více věnovat	1	1	1	1	1	1	1	1
mají výčitky svědomí	1	1	1	0	1	1	1	1
a snaží se to napravit tím,	1	1	1	1	1	1	1	0
že dětem kupují drahé hračky	1	1	1	1	1	1	1	1
které ale děti nezajímají	1	0	1	0	1	1	1	1
Studie se také dívala na celou problematiku	1	1	0	1	0	1	1	1
z pohledu dítěte.	1	0	1	1	0	1	1	1
Dětí ve věku	1	0	1	1	1	1	1	1
od 10 do 13 let	1	0	1	1	1	1	1	0,5
se ptali,	1	1	1	1	1	1	1	1
zda	1	1	0	1	1	1	1	1
jsou šťastny	1	1	0	1	1	1	1	1
a zda jim v rodině	1	1	1	0	0	1	0	1
něco schází.	1	1	1	0	0	1	0	1
Velká část dětí	1	1	1	1	1	1	1	1
odpověděla	1	1	1	1	1	1	1	1
že jsou šťastny v případě	1	1	1	1	0,5	0,5	1	1
že si můžou hrát venku	1	1	1	0,5	1	1	0,5	1
se svými vrstevníky.	1	1	1	1	1	1	1	1
Většina dotazovaných dětí	1	1	1	1	1	1	1	1
by si přála	1	1	1	1	1	1	1	1
trávit více času venku	1	1	1	1	1	1	1	1
se svými kamarády	1	1	1	1	1	1	0	1
a zároveň by si děti přály	1	1	1	1	1	0	0,5	1
trávit více společného času s rodiči.	1	1	1	1	1	0	1	1
Výsledky	1	1	1	1	1	1	1	1
vyzývají k zamyšlení	1	1	1	1	1	1	1	1
měli bychom přát dětem	0,5	0	0	0	1	0	0	0
aby dostaly to,	0,5	0	0	0	0,5	0	0	1
co si přejí.	1	0	0	0	1	1	0	1
Pak budou šťastni rodiče	1	0	0	0	0	0	0	1
i děti.	1	0	0	0	0	1	0	1

1 = smyslová jednotka byla zachována

0 = smyslová jednotka nebyla zachována

0,5 = smyslová jednotka částečně zachována

ČZJ1	ČZJA1	ČZJB1	ČZJC1	ČZJD1	ČZJE1	ČZJF1	ČZJG1	ČZJP1
Dobrý den	1	1	1	1	1	1	1	1
dnes bych vám ráda něco řekla	1	1	1	1	1	1	1	1
o různých tématech	0,5	1	1	0	1	1	1	1
Zaprvé o současné situaci ve společnosti	1	1	1	1	1	1	1	1
zadruhé o závislosti mladých na počítačích	1	1	0,5	0,5	0	1	1	0,5
zatřetí o neschopnosti navazovat partnerské vztahy	1	0,5	1	0	1	1	1	1
začtvrté o převládajících názorech starší generace	1	1	1	0	1	1	1	0,5
a za páté o problémech ve výchově dnešních dětí.	1	1	0,5	0	1	0	0	1
Mladí jsou zvyklí	1	1	1	1	1	1	0	1
být online 24 hodin denně	1	1	1	1	0	1	0	1
každý den	1	0	1	1	0	0	0	1
stále častěji padá otázka	0	1	0,5	0	0,5	1	0	0
zda nadměrné sledování obrazovek	1	1	1	1	0,5	1	1	1
ať už počítačů	1	1	1	0	1	0	1	1
tak především tabletů	1	1	1	1	1	1	1	1
a chytrých mobilů	1	1	1	1	1	1	1	1
nezpůsobuje problémy s biorytmem	1	0,5	1	0,5	1	0,5	0,5	1
a zda tím pádem mladí netrpí poruchami spánku	1	1	1	0,5	0	0	0,5	1
výsledky	1	1	1	1	1	1	1	0
lékařských studií	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	0,5
tuto skutečnost potvrzují	1	1	1	0,5	1	1	1	1
barevné složky světla	1	0	0,5	0	0,5	0,5	0,5	0,5
z digitálních zařízení	1	0	1	0	1	1	1	1
až stokrát více	0	0	0	0	0	0	0	1
aktivují oči	0	0	0,5	0	0,5	0	0	1
ve srovnání s bílým denním světlem	1	0	1	0	0	1	0	1
což vede k narušení biologických hodin	1	1	1	1	1	1	0	0
a zkracování doby spánku	1	1	0,5	0,5	0,5	0	0	0
přičteme-li zvyk mladých	1	1	0,5	0	0	0	1	1
přístroje nevypínat	1	1	1	0	1	0	0	1
ani na noc	1	1	1	0	1	1	1	1

a nutkání neustále kontrolovat příchozí zprávy	1	1	1	0	0	1	1	1
Důsledky jsou	1	1	1	1	0	1	1	1
zvýšená únava	1	1	1	1	0	1	1	1
ztráta koncentrace	0	0,5	1	0	1	0	0	0
a spánkový deficit	1	1	1	1	0,5	1	1	0
což ve své kombinaci může vést	1	1	1	0	1	0	1	1
i k psychickým poruchám	1	1	1	1	1	0	1	1
děti začínají	1	1	1	1	0,5	1	0,5	1
intenzivně využívat digitální technologie	1	1	1	1	1	1	1	1
ve stále mladším věku	1	1	1	1	1	1	1	1
což vede k diskuzi	1	1	1	0	1	1	1	1
nad kontrolou času	1	1	1	0	1	1	1	1
který děti tráví u počítače	1	1	1	0	1	1	1	1
s jednoduchým nápadem	1	0	0	1	0	0	1	1
přišli naši zahraniční kolegové	1	0	0	0,5	0	1	1	1
denní limit	1	1	1	1	0	0	1	1
odpovídající deseti minutám	1	0	1	0	0	0	0	1
násobeným věkem dítěte	1	0	1	0	0,5	0	0,5	1
důležité také je	1	0,5	0,5	0	1	0	0	1
digitální techniku odložit	1	1	1	0	1	1	1	1
nejpozději dvě hodiny	1	1	0	0	0	1	1	1
před usnutím	1	1	1	0	0	1	1	1
aby došlo k celkovému zklidnění	1	0	0	0	0	1	1	0
a poté byl spánek kvalitní.	1	0	1	0	0	1	1	1
jak dodávají lékaři	0,5	0	0	0	0	0	0	0,5
není nic	1	1	1	0	0	0	0	1
co může nahradit	1	1	1	0	0	0	0	1
dostatek kvalitního spánku	0,5	0,5	0,5	0	0	0	0	1
současný svět	1	1	1	0,5	1	1	1	1
chytrých telefonů	0	0	1	0,5	0	1	0	1
všudypřítomného internetu	0	0	0	0	0	0	0	1
a sociálních sítí	1	1	1	1	1	1	1	1
nepomáhá ani navazování nových partnerských vztahů	0	0	0	0	0	0	0	1

odborníci	1	0	0	0	0	0	0	1
na mezilidské vztahy	0	0	0	0	0	0	0	1
potvrzují	1	0	1	1	0,5	1	1	1
že počítač	0	0	0	1	1	1	1	0
nebo chytrý telefon	0	0	0	1	1	1	0	0
s připojením k internetu	1	1	1	0,5	0	1	0	0
začínají válcovat všechny ostatní způsoby	1	1	1	1	1	1	1	0
kterými se Češi seznamují	0,5	0,5	1	0,5	1	1	1	1
a hledají si partnera	1	1	1	1	1	1	1	1
plesy	1	1	1	0	1	1	1	1
koncerty	0	1	1	0	1	1	1	1
divadelní představení	1	1	1	0	1	0	1	1
a další kulturní program	1	1	1	0	1	0	1	1
byly ještě	1	0	1	0	0,5	0	1	1
před pár lety akcemi	1	0	0,5	0	1	0	0,5	1
na které se chodili muži a ženy	1	0,5	1	0	1	1	1	1
seznamovat s potenciálními partnery	1	0,5	1	0	1	1	1	1
dnes mladé muže spíše najdeme	1	0	1	0	1	1	1	1
jak hrají počítačové hry	1	1	1	0	1	1	1	0,5
a mladé dívky	1	0	1	0	1	1	1	1
jak listují na Facebooku	0,5	1	1	0	1	1	1	1
tradičních příležitostí	1	0	1	1	1	1	0,5	0
jak se seznámit	1	0	1	1	1	1	1	0
ubývá	1	0	1	1	1	1	0,5	0
šanci na seznámení	0,5	0	0	0	0	0	1	0
se tak stává klávesnice počítače	1	0	0	1	0	1	1	0
většina mladých	1	1	0	1	1	1	0	1
zapne raději počítač	1	1	1	1	1	1	1	1
než aby zašla pobavit se do společnosti	1	1	1	1	1	0,5	0	1
důvodů, proč tomu tak je	1	0	1	0	0	0	1	1
je mnoho	1	0	0	0	0	0	1	1
řada mladých se netají tím	1	0	0	0	1	1	1	1
že není ve společnosti	1	1	1	1	1	1	1	1
schopna komunikovat	1	1	1	1	1	1	1	1
ani se svými vrstevníky	0	0	0	0	0	0	0	1
jiní mají strach	1	1	1	0	0,5	1	1	1
že budou odmítnuti	1	1	1	0	1	1	1	1

mladé ženy	1	0	0	0	0	0	0	1
se zase děsí	1	0	1	1	1	0	1	1
zda je na ulici neoslovuje	1	0	1	1	0	1	1	1
či nesleduje nějaký podivín	0	0	0	0	1	0	0	0
kdo cítí	1	0,5	1	1	0	1	0	1
že je osamělý	1	1	1	0	1	1	1	1
nemá příležitosti k seznámení	1	0,5	0,5	0,5	0	0	0	1
tak internet představuje takovou záchranu	1	1	1	1	1	0	0	1
Může tam najít osobu	1	0	1	0	1	1	0	1
se stejnými zájmy	1	0	1	0	1	1	1	1
nebo si jen tak dopisovat	1	1	0	0	1	1	0	1
a pomáhá překonat pocit samoty	1	0	0,5	0	1	1	0	1
internetové seznamky	1	0	1	1	0	1	1	1
mají tu výhodu	1	1	1	0,5	1	1	1	1
že je možné	1	1	1	1	1	1	1	1
aby se tam přihlásil každý	0	1	0	0	1	1	1	1
ihned zformuloval	0,5	0,5	1	0,5	0,5	1	1	1
o co mu při seznamování jde	1	0,5	1	0,5	1	1	1	1
a jaké má představy o partnerovi	1	0	0	0	0,5	1	0	1
pokud si s někým padnete do oka	1	0	1	1	1	0,5	1	0
můžete se ihned domluvit na první schůzce	1	0,5	1	0	1	0	1	1
a začít budovat partnerský vztah	1	1	1	0	1	1	0	1
sociální síť	1	0	0	0	1	1	1	0
či obecně internet	1	1	1	1	0	1	0	1
nevyužívají k seznámení	1	1	1	1	1	1	1	1
jen mladí lidé z	1	1	1	1	1	1	1	1
zájem o tento druh kontaktu	1	1	1	1	1	1	1	1
roste u osamělých	1	0	0	0	0	0	1	1
či rozvedených	1	1	1	1	1	1	1	1
střední a starší generace	1	1	1	1	1	1	1	1
Taky počítač má dnes doma	1	0	1	0	1	1	1	1
prakticky každý.	1	0	1	0	1	1	1	1
internetové seznamky	1	0	1	1	0	1	1	1
se hodí	1	0	1	0	0	0	0	1

podle expertů	1	0	1	0	1	0	1	0
pro osoby toužící po seznámení	1	1	1	0	1	0	0	1
nikterak aktivní	1	1	1	1	1	1	1	1
40%	1	0	1	0	0	1	1	1
zájemců o seznámení přes internet	1	0	0	0	0	0	0	1
přiznaly	1	0	0	0	0	1	0	1
že sami nevyvíjejí téměř žádnou aktivitu	1	0	0	1	1	1	0	1
zkrátka pasivně vyčkávají	1	1	0	1	1	1	0	1
kdo je osloví.	1	1	1	1	1	1	0	1
Často se tímto způsobem	1	1	1	0	1	1	1	0
ale vytvářejí velmi povrchní vztahy	1	1	1	0	1	1	1	1
a dopisování je pouze	1	0	0	1	0	1	0	1
únikem z reality vlastního života	1	0	0	1	0	0	0	1
Internet snadněji zkresluje	0	0	1	0	0	1	0	0
může například brát	1	0	1	0	0	0	1	1
či přidávat	1	0	1	0	0	0	0	1
lidem osobní kouzlo.	1	1	1	0	0	0	1	1
Experti varují	1	0,5	0	1	1	1	1	0,5
nedávat na seznamky	1	1	0	0,5	1	1	1	1
podrobnosti ze svého života	1	1	1	1	1	1	1	1
číslo bankovního konta	1	0	1	1	0	0	1	0,5
či intimní fotografie.	1	0	0	1	1	1	1	1
Ono totiž není zase tak jisté	1	0	1	1	1	1	1	1
kdo na druhé straně počítače sedí	1	0	1	1	1	1	1	1
a jaké má skutečné úmysly.	1	1	0,5	1	1	1	1	1
Zajímavé v této souvislosti také je,	1	1	0	1	1	1	0,5	1
jak jsou mladí lidé vnímáni	1	0	0	1	1	1	1	1
starší generací	1	1	1	1	1	1	1	1
podle nedávného výzkumu	1	0	0	0,5	0	0,5	0,5	0
téměř polovina lidí	1	0	1	0	0	1	1	1
ve věku 30 let	1	0	1	0	0	1	0	1
nevěří mladé generaci	1	0	1	0,5	1	1	1	1
Tvrdí o ní	1	0	0	1	1	1	1	1
že je příliš pohodlná	1	0	0	0	0,5	0	0,5	1

a zajímá se jen o sebe	1	0	0	1	1	1	1	1
občas se sice někdo z nich	0,5	0	0	0	1	0	1	0
zapojí do dobročinných projektů	1	0	0	0	0,5	0	0	1
ale ve výsledku to prý dělá	0	0	0	0	0	0	0	1
stejně jen kvůli svému prospěchu	0	0	0	0	0	0	0	1
dále také	1	1	1	0	1	0	1	1
80 % respondentů	1	0	1	0	0	1	1	1
uvedlo	1	0	1	0	1	1	1	1
že by mladí nejraději	1	0	1	1	1	1	1	1
jen seděli u počítače	1	1	1	0	0	1	0	1
hráli hry	1	0	1	0	0	0	1	0
a bavili se na sociálních sítích	1	0	0	1	1	0,5	1	1
Zajímavé ale je	1	0	0	0,5	0,5	1	0	1
že když se ptali mladých,	1	0	1	1	1	1	1	1
jak by nejraději trávili čas	1	0	0	1	1	1	1	1
pouze 30 % dotázaných	1	1	0	0	1	1	1	1
si zvolila možnost sezení u počítače,	1	0	1	0,5	1	1	1	1
K zajímavým výsledkům	0	0	0	0	1	0,5	0,5	1
došel také UNICEF,	1	1	1	1	1	1	1	1
který se ptal dětí	1	1	0	1	1	1	1	1
z vyspělých průmyslových států	1	1	0	1	0,5	1	0,5	1
na to, zda jsou šťastny.	1	1	0	1	1	1	1	1
Nejvíce nešťastné jsou děti	1	0,5	0	0	0,5	1	0,5	1
ve Velké Británii.	1	1	0	0	0,5	0,5	0,5	1
protože rodiče často nemají čas	1	1	1	1	1	1	1	1
dětem se věnovat	1	1	0	1	1	1	1	1
hrát si s nimi	1	1	1	0	1	1	1	1
číst jim přes spaním	1	1	0	0	1	1	1	1
Proto je pro ně mnohdy snazší	0	0	1	0	0	1	0	1
posadit je před televizi či tablet.	1	1	1	0,5	1	0,5	1	1
Rodiče jsou si vědomi toho	1	0	1	0	0	0	0	1
že by se svým dětem měli více věnovat	1	0	1	0	0,5	0	1	1
mají svým způsobem výčitky svědomí	0	0	0	0	0	0	1	1

a snaží se to napravit tím,	1	0	0	1	1	0	1	1
že dětem kupují drahé hračky	1	0	0	1	1	0	1	1
které ale děti nezajímají	1	0	0	0	1	0	0,5	1
Studie se také dívala na celou problematiku z pohledu dítěte.	1	1	0	0	0	1	0	1
Děti ve věku od 10 do 13 let	1	1	1	1	1	1	1	1
se ptali,	1	1	1	1	1	1	1	1
zda	1	1	1	1	1	1	1	1
a kdy	0,5	0	0	0	0	0	0	0
jsou šťastny	1	1	0,5	1	1	1	1	1
a zda jim v rodině něco schází.	1	0	1	0	0	1	1	1
Velká část dětí odpověděla,	1	1	1	1	0	1	1	1
že jsou šťastné v případě,	0,5	1	1	1	0	1	1	1
že si můžou hrát venku	1	0,5	1	1	0	1	1	1
Většina dotazovaných dětí by si přála trávit více času venku se svými kamarády	1	0	1	1	1	1	1	1
a zároveň by si děti přály trávit více společného času s rodinou.	1	0	1	1	1	0	1	1
Měli bychom se zamyslet nad touto zprávou	1	0	1	0	0	1	1	1
a dopřát dětem to, po čem touží.	1	0	0	0	0	1	0,5	1
Poté budeme šťastní my i ony.	1	0,5	1	0	0	0	0	1
	1	0	1	0	0	1	1	1

Příloha č. 5: Seznam užitých vlastních jmen v projevu č. 2
s rozvíjejícími členy

		ČZJ		FJ	
1	Eva				
2	Rebeka	2a	moje sestra	2a	moje sestra
3	The Sun	3a	internetové stránky	3a	internetové stránky
		3b	anglického	3b	anglický
		3c	bulvárního	3c	časopis
		3d	časopisu		
4	Nicole Kidman	4a	slavná	4a	americká
		4b	americká	4b	herečka
		4c	herečka		
5	Austrálie	5	film	5	film
6	Alfréd Hitchcock	6a	slavný	6a	režisér
		6b	režisér	6b	hororových filmů
		6c	hororových filmů		
7	Ptáci	7	slavný horor	7	film
8	Rafael Nadal	8a	Španělský	8a	Španělská
		8b	tenista	8b	tenisová
		8c	žebříčku ATP	8c	jednička
				8d	v žebříčku ATP
9	Barack Obama	9a	bývalý	9a	bývalý
		9b	americký	9b	americký
		9c	prezident	9c	prezident
10	People	10a	americký	10a	americký
		10b	časopis	10b	časopis
11	Americká psychiatrická asociace				
12	Benjamin Rush	12a	lékař	12a	jeden z nejvýznamnějších
		12b	v době Války za nezávislost	12b	lékařů
				12c	v době Války za nezávislost
13	Válka za nezávislost				
14	Velká Británie				
15	Švédsko				
16	Norsko				
17	Francie				
18	Česká republika				
19	ministerstvo dopravy				
20	ministerstvo životního prostředí				

21	Federální letecká správa	21a	působící pod ministerstvem dopravy	21a	americká
		21b	známá pod zkratkou FAA	21b	působící pod ministerstvem dopravy
				21c	známá pod zkratkou FAA
22	FAA	22	anglická zkratka	22	zkratka
23	Jennifer Aniston	23a	určitě znáte	23a	určitě znáte
		23b	ze seriálu Přátelé	23b	ze seriálu Přátelé
24	Přátelé	24	americký seriál		
25	Sean Bean	25a	herec		
		25b	z Pána prstenů	25a	herec
26	Pán prstenů	26	trilogie	25b	z Pána prstenů
27	Nový Zéland	27	jak jistě víte	26	trilogie
28	Ben Affleck	28a	herec	27	jak jistě víte
		28b	režisér	28a	herec
29	Washington			28b	režisér
30	Askmen.com	30a	americký		
		30b	internetový portál	30a	americký
31	Kenya Airways	31	keňská společnost	30b	internetový portál
32	Philippine Airlines	32	filipínské aerolinky	31	keňská společnost
33	Iran Air	33	iránské společnosti	32	filipínské aerolinky
34	China Airlines	34	čínské aerolinky	33	iránské společnosti
35	Tchaj-wan				
36	Hong Kong				
37	Cubana Airlines	37	kubánské aerolinky	37	kubánské aerolinky
38	Antonov				
39	Iljušin				
40	Sovětský svaz				
41	Nicolas Bouzou	41	ekonom	41	ekonom
42	Xavier Titelman	42	odborník na leteckou bezpečnost	42	odborník na leteckou bezpečnost
43	Marie	43a	moje kamarádka	43a	moje kamarádka
		43b	advokátka	43b	advokátka
		43c	v Paříži	43c	v Paříži
44	Paříž				
45	Bordeaux	45	na jihozápadě země	45	na jihozápadě země
46	Stephen King	46a	současný	46a	americký
		46b	autor	46b	spisovatel
47	Albin Michel	47a	francouzské	47a	francouzské
		47b	nakladatelství	47b	nakladatelství
48	Doktor Spánek	48a	poslední	48a	poslední
		48b	kniha	48b	kniha
		48c	román		
49	Xavier Titelman	49	soukromník	49	soukromník
50	Air France				
51	Philippe Goeury	51	psycholog	51	psycholog

Příloha č. 6: Přepisy nahrávek respondentů ČZJ

ČZJA1

Dobrý den, chtěla bych vám vyprávět o tématu, první je lidé ve společnosti v dnešní době, jak to vypadá. A druhým tématem bude, vlastně, vidíme, že se hodně mladých je závislých na počítačích, třetím tématem je, že se neumí seznamovat a čtvrté různé názory starších lidí na mladé a pátým tématem je třeba, jak vypadá dnešní výchova dětí. O těchto pěti tématech budu hovořit.

V dnešní době vidíme, že mladí opravdu hodně používají internet. Každý ho den, čtyřicet hodin denně. Vlastně vidíte, že můžete se podívat na mladé, že pořád se dívají do počítače, do tabletu, do mobilu a vlastně souvisí to i s jejich živ biorytmem, dělá to nějaké problémy? Může to způsobovat třeba to, že v noci nemohou spát? Lékaři říkají, že ano, že to způsobuje tyto problémy, protože například tablety, telefony a tak, ty, to barevné záření z těchto obrazovek vlastně nám způsobuje, že vlastně je mnohem silnější než sluneční světlo. A tím pádem nám unavuje oči a dává nám takovou jakoby, posouvá nám náš denní rytmus. Takže tím jakoby to vypadá, že noc je kratší. Sami jste si toho určitě všimli, že i v noci pořád kontrolují mobil, jestli přišla nějaká nová zpráva. Nevypínají ho. No a právě kvůli tomu, že se na to pořád dívají, dívají se na ten telefon, způsobuje to, že jsou pořád unavení bolí je oči, málo spí, pořád vlastně, a to souvisí i s psychickými problémy.

V dnešní době už i malé děti hodně používají různé technologie. Mnohem dříve než tomu tak bývalo. A vlastně přemýšlí lidé přemýšlejí, jak to omezit, jestli mají dávat nějaké limity. No a kolegové ze zahraničí vlastně vymysleli takové jednoduché pravidlo, že by děti měly používat počítač den maximálně podle toho, kolik jim je let a vynásobit to 10 minutami. Což znamená... A vlastně také, že 2 hodiny předtím, než půjdou spát, by měly všechny technologie vypnout. Dát na stranu. Aby si tělo mohlo odpočinout a potom se jim lépe spalo. Ti zahraniční odborníci také říkají, že vlastně spánek nelze nahradit, že je potřeba opravdu dlouho spát, aby se tělo cítilo dobře.

Dále tedy. V dnešním světě, vlastně proč se sociální sítě Facebook, Twitter, Instagram a tak dále, vlastně tyto sítě nám pomáhají k tomu se seznamovat. Ale vlastně odborníci říkají, že co se týče těch vztahů, tak to vlastně zhoršuje. Že dříve, když se jsme se seznamovali, třeba někde, že jsme se seznámili někde na místě a vlastně více v realitě, dnes je to více na internetu. Třeba před několika lety se ještě muži s ženami seznamovali někde na plesech, v divadlech, na různých takovýchto akcích. Ale v dnešní době je situace úplně jiná. Mladí se více seznamují třeba, nebo kluci se seznamují, hodně zabývají počítačovými hrami, dívky různé sociální sítě, tudíž takovéto přirozené seznamování už se

mizí a více se zabývají tím počítačem. Mnoho mladých už teď vlastně nechce jít za zábavou, stačí jim ten počítač. A je to, důvody jsou různé. Hodně mladých říká, že vlastně neví, jak komunikovat ve společnosti, jak se zapojit, když se třeba chtějí seznámit s někým, netuší vlastně jak komunikovat, jak se seznamovat. Také se říká, že vlastně se bojí odmítnutí, že proto je lepší ten počítač. Například se říká, že mladé ženy hodně třeba nevědí, že se bojí, když k nim přijde někdo cizí. Nějaký cizí muž. Naopak kdo třeba má problémy, že je sám a neví, jak se zapojit, nemůže se zapojit, nemá možnosti se seznamovat, tak pro něj může být ten internet takovou jako náhradou, že aspoň nějakou tu komunikaci má, že někoho, s někým se může přes internet seznámit, třeba skrze nějaké zájmy. Nebo jen tak prostě z nudy se bavit, vlastně že to tomu člověku pomáhá, že není sám, že má nějakou tu komunikaci.

Co se týče teda toho seznamování na internetu, tak to samozřejmě má nějaké výhody, že třeba někdo může přihlásit někde, na nějaký, vytvořit si účet, jaký tam má, jaké tam má přání, vyplnit si koho, s kým by se chtěl seznámit, a když se to opravdu povede, někdo si ho vybere, že se mu líbí, mohou se domluvit, domluvit na nějakou první schůzku, mohou spolu začít nějaký vztah například.

Co se týče Facebooku a různých dalších internetových programů, tak to nepoužívají jen mladí, ale i lidé středního věku nebo i starší, někdo, kdo je třeba rozvedený, nebo prostě, ovdovělý, sám, protože v dnešní době už každý má svůj vlastní počítač.

Co se týče toho internetového seznamování, tak odborníci říkají, že je hodně pro někoho, kdo je takový, chce se seznámit, ale je takový pasivnější, že čeká, až si ho někdo najde. Ptali se teda těch lidí, co se seznamují na internetu a zhruba 40 % z těch lidí, že ano, jsou pasivnější, spíš čekají, až se někdo jim ozve. Ale opravdu to seznamování není do hloubky, jsou to takové spíš povrchní vztahy, které takto vznikají. Také jsou to lidé, kteří mají třeba vlastní život se jim nelíbí, nebo nejsou spokojeni s vlastním životem, tak aspoň si to nahradí na tom internetu. Ale vlastně přes ten internet není možné přenést takové to vlastně osobní kouzlo, když tam napíšu, protože někdo třeba může napsat, že takové to kouzlo, ten osobní šarm, nemá ve skutečnosti, ale na internetu to vypadá, že má, nebo naopak, není to přesné. Odborníci také chtějí varovat, že seznamování na internetu, že není, že při seznamování na internetu není dobré předávat všechny informace, například číslo účtu nebo nějaké citlivé fotografie, protože nevíme, kdo je na druhé straně toho počítače, jaký je jeho cíl, jaký má plán, tak je nejlepší být ze začátku opravdu opatrný.

Ještě jedna zajímavost, to souvisí s tím, že vlastně starší lidé, jak se dívají na mladší generaci, Nedávno proběhl výzkum u, vlastně, skupina 30 letých, vlastně zhruba polovina z nich nevěří mladým lidem, protože jsou opravdu takoví hodně pohodlní, hodně myslí jenom sami na sebe. Ale ano, ale zase je pravda, že polovina z těch mladých třeba, že, ano, dělá nějakou dobročinnou činnost, ale vlastně polovina ne. Také ta skupina, ta, na které se

ptali, těch 80 % z nich říká, že mladí pořád sedí doma, pořád hrají na počítači, koukají na Facebook, Twitter, Instagram a tak podobně. No. Ale obráceně, když jsme se ptali mladých, tak, co dělají ve volném čase, a co dě, vlastně, tak oni říkají, že třeba, jenom 30 % se zabývá tím, že je hodně na tom počítači, zbytek měl jiné odpovědi, což bylo velmi zajímavé.

Ted' bych chtěla mluvit o výzkumu od UNICEf, který se ptal v státech, které jsou hodně vyspělé. Tak v těchto státech se ptali dětí, jestli jsou šťastní nebo ne. Anebo kdy jsou, třeba nejvíce nešťastní jsou v děti ve Velké Británii, protože třeba z toho důvodu, že na ně rodiče nemají čas, nehrají si s nimi. Nebo před spánkem jim vůbec nečtou. No takže vlastně dětí, třeba jim dají tablet nebo je posadí k televizi, ale vlastně netráví s nimi čas. Vlastně polovina těch rodičů ví, že to tak dělají, že vlastně, jim, že nemají na ně čas, ale dávají jim aspoň drahé dárky. Ale ve skutečnosti ty děti, ty to nezajímá, ty drahé dárky, ty jim nijak nepomáhají. Ale je vlastně zajímavé, že je jiný pohled dětí a dospělých. Ptali se dětí, že asi kolem 10-13 let, jestli jsou šťastné a jak se cítí, A ptali se jich jako, co jim chybí v domácím prostředí, v té rodině. A děti více odpovídaly, že kdyby třeba si mohly dovolit chodit ven, tak by byly opravdu šťastní, nebo že by chtěly chodit ven s kamarády si hrát. Také říkaly, že by chtěly více strávit společný čas doma s rodiči. To tedy znamená, že bysme tedy měli přemýšlet o tom, jak splnit dětem ta jejich přání, aby byly šťastné, protože když budou šťastné děti, budeme šťastní i my, tak na to je důležité myslet.

ČZJB1

Zdravím vás, chtěla bych vám říct něco o různých tématech. První bude o lidské společnosti, jak dnes vypadá. O tom, jak jsou mladí závislí na počítači, jak se seznamují, udržují přátelské vztahy, jak je neumí navázat a různé názory například starších na tuto problematiku. A také věci, které se týkají výchovy. O těchle tématech bych vám ted' chtěla sdělit nějaké informace.

Ted' je takový trend, že mladí chtějí být stále na počítači, opravdu 24 hodin denně, pořád do něj koukají, do všech moderních technologií, do tabletů, do počítačů, do smartphonů, a ted'ka je otázka, nezpůsobuje to nějaké problémy? Například jejich problémy se spánkem? Byly na to různé výzkumy, které toto potvrdily. To, že děti používají stále tyhle technologie, které vysílají za záření, tak způsobuje problémy se spánkem. Bolí je z toho oči, kazí jim to jejich biorytmus. Kvůli tomu i kratší dobu spí, jsou zvyklí i v noci se budit a koukat do telefonů, nikdy je vlastně nevypínají. Potom jsou více unavený, hůře se soustředí, mají problémy se spánkem, celé dny jsou ospalí a můžou z toho mít i nějaké psychické problémy.

Vlastně děti používají moderní technologie už téměř, prostě od svého narození, už ve velmi raném věku. Je otázka, jak jaký maximální denní limit pro tyto počítače a tablety by děti měly mít, jak dlouho by je měly denně moci používat. Například třeba deset minut

nebo dvě hodiny a tak. Také odborníci říkají, že by děti měly tyto počítače, tablety a tak vypínat například dvě hodiny před tím, než půjdou spát. Protože spánek je důležitý.

Ted' ve světě se používají různé, různé sí sociální sítě, Facebook, Twitter a tak dále a někteří je používají k tomu, aby se seznamovali. Protože už méně lidi hledají někde ve společnosti partnera, ale více se zaměřují na internet. Už místo toho, aby šli například na nějaký ples, koncert, do divadla nebo na jinou společenskou událost, tak je pro ně jednodušší si sednout k počítači. Například si píšou na Facebooku. Už dnes ty mladé nebaví prostě jít do společnost a tam se seznámit, je pro ně jednodušší si sednout k počítači, například si zahrát nějakou hru nebo se seznámit na Facebooku. Už to vlastně v té společnosti ani neumí, je to pro ně vlastně náročné se seznámit s živým člověkem, ve společnosti, přímo. Bojí se například, že by byli odmítnuti, nebo že by to bylo nějaké trapné. A třeba jen tak po ulici, že by šli, a zeptali se někoho druhého, jestli půjde na kávu, to už vůbec neexistuje. Je problém, že jsou lidi často sami a mají problém si někoho k sobě najít. A tento jejich strach z odmítnutí, nebo to, že se stydí, nahradí právě internetem. S někým si psát je pro ně jednodušší než mluvit přímo tváří v tvář. Ty sociální sítě mají výhodu, že se tam může přihlásit každý, můžeme tam přidat nějaké informace o sobě, najít si podle těchto informací a fotky třeba i člověka, který se nám líbí, a začít si psát. Časem se třeba i seznámit, sejít a začít spolu chodit.

Ale není pravda, že by internet pro seznamování používali pouze mladí, používají to i starší, například když se někdo v pozdějším věku rozvede, tak i takoví lidé třeba se přihlásí na sociální síť a hledají partnera přes internet.

Často se lidé chtějí seznámit, ale jsou prostě na to moc pasivní. Proto se přihlásí do nějaké skupiny na internetu, kde se všichni chtějí seznámit a je to takové jednodušší. A často třeba i čekají, že je osloví někdo jiný. Ale takové vztahy mohou být spíše takové povrchní, protože pouze vidíme fotografii, nějaké informace, pak si můžeme psát, ale není to prostě ono, je to takové povrchní. Nemůžeme zjistit, jestli nám ten člověk vyhovuje, například podle toho, co říká, jestli má takové to kouzlo osobnosti, vidíme pouze, jak ten člověk vypadá, ale prostě víc informací nemáme. Ale není vhodné dávat na takovou internetovou seznamku nebo na Facebook moc informací ze svého soukromého života, je lepší tam dát pouze nějaké základní informace. Je důležité na to být opatrný, aby je někdo jiný nemohl zneužít.

Ale co je zajímavé, to, jak starší lidé na tuto novou dobu, kdy se lidé seznamují přes internet, koukají. A zase naopak, jak na to koukají mladší. Těch 80, vlastně ti starší si myslí, že 85 % procent sedí jenom doma a seznamují se přes ten internet, koukají do počítače a vlastně 30 % jako na tyhleto seznamování nereaguje.

UNICEF dělal ve vyspělých státech výzkum na to, jak jsou děti šťastné a jestli jsou vůbec šťastné. Například v Británii zjistil, že jsou děti častěji nešťastné než šťastné. Často

že si třeba vlastně před spaním nečtou, mají problémy se spánkem, vlastně často vlastně je rodiče odbývají, že místo toho, aby si s nima hráli, četli jim, vymýšleli prostě nějaké aktivity, tak jim prostě dají tablet a hraj si sám. Mají na to vlastně jiný pohled dospělí a děti. Když se zeptáme dětí, třeba od 10 do 13 let, jsi šťastný, ano nebo ne? A spousta těch dětí řekne, že vlastně rodiče jim akorát furt něco zakazují, furt jim říkají, co mají za chyby, že by si chtěly spíš hrát venku, nemají moc možnost, že mají vlastně takhle problémy v rodině. Dospělí na to mají zase jiný názor. Je to důležité, aby lidi byli šťastni.

ČZJC1

Dobrý den, chtěla bych vám dnes povědět o několika tématech. Na začátek bych začala tím, jak vypadá situace mezi dnešní společností, dále bych se chtěla věnovat závislosti mladých na internetu a také neschopností lidí navázat vztahy a také bych chtěla v neposlední řadě zmínit, jak se tváří na to starší generace a následně bych chtěla ještě něco říct o výchově.

V dnešní době vidíte, že mladí lidé opravdu potřebují být 24 hodin na internetu, chci abychom teďka společně přemýšleli o tom, když lidé jsou neustále na počítači, tabletu nebo na mobilu a celý den prostě na něm sedí, jestli to nějak ovlivní jejich denní rytmus, jestli to třeba může mít nějakou souvislost s problémy se spaním. Ano, na to vám hned odpovím, může, jsou na to různé výzkumy, jedná se o to, že tyto chytrá zařízení vysílají různé světelné signály, které normální denní světlo, když ho s tím porovnáme, tak vlastně to světlo z těch tabletů v porovnání s tím denním světlem je trošku horší a je takové ostřejší do očí, to znamená, že to tělo si potom vlastně posune ten svůj denní rytmus a má potom ty období bez světla kratší. Všimli jste si toho? Všimli jste si, že třeba i když spíte, tak v noci, když se probudíte, tak stále máte jako potřebu kontrolovat ten telefon? Že ho nikdy nevypnete úplně a necháte ho být? A jaké to má potom následky? Jsme unavení, hůř se soustředíme, jsme takoví nedospalí, a to také může ovlivňovat naši psychiku.

Vidíte také, že v dnešní době už děti se s technikou setkávají v mnohem dřívějším věku, než to bylo dříve. Také chci, abychom se zamysleli nad tím, jestli by třeba děti neměly mít nějaký předem daný omezený čas na to, aby se těm technologiím moderním věnovaly. Na to byl taky provedený výzkum a došlo se k tomu, že denní limit pro jedno dítě, záleží samozřejmě, podle věku, jo, takže když máte věk dítěte krát deset minut, tak tolik je celkový denní limit pro to dítě na den. Také je doporučeno, aby bylo, techn, aby všechna ta chytrá zařízení byla dána z ruky, když chceme spát, tak v nějaký čas i předtím, abychom dokázali dobře spát, protože spánek je opravdu důležitá součást života a nemůžeme ho ničím nahradit.

Víte, že teďko ve světě se velice rozšíří technologie a také různé sociální sítě Facebook, Twitter a tak dále, a to dává mimo jiné také možnost na seznámení. Povídá se,

že dříve se lidé, třeba u nás v Čechách, se víc seznamovali, hledali nějaká místa pro seznámení a teď už vlastně ten reálný život, to reálné seznamování přešlo na tu virtuální plochu. Dříve že jo jsme se setkávali na koncertech, na plesech nebo v divadlech, na různých kulturních akcích, ale v dnešní době už se situace změnila jo, mladí se více zaměřují na hraní počítačových her, například muži, ženy si píší na Facebooku a to znamená ty dřívější způsoby seznamování v reálném životě se zmenšují. Je pravda, že společnost se může bavit a poznávat, pardon, je pravda, že někteří lidé možná úmyslně nejdou na žádné akce jako reálně se sprátnelit, potkat a raději jsou na těch moderních technologiích, ale proč to tak je? No já jako myslím si, že už to neumí, neumí se normálně bavit s člověkem naživo, už to prostě neovládají tyhle sociální dovednosti. A taky se říkají, lidé, než se seznámit s někým, kdo jim prostě ublíží, nebo kde to nakonec nevyjde, tak radši nebudou dělat nic, radši se s nikým neseznámí, s nikým chodit nebudou. Nebo taky mají strach, že k nim někdo přijde a bude s nimi hovořit. Ale taky naopak musíme říci, že když jsou lidé někde sami, třeba na samotě, nebo nemají prostě své vrstevníky v okolí a mají problém se seznámit, tak je pravda, že naopak díky těm technologiím můžou potkat někoho nového, někoho, kdo je podobných podobné povahy, má podobné zájmy, tak tam to naopak pomoci může samozřejmě, takže i takhle to může fungovat. Myslím si, že obecně seznamování na internetu může jako někomu dávat nějaké výhody, dáte tam že jo svoje údaje na ten svůj profil na seznamce, napíšete, co vás baví, co máte rádi a hledáte vlastně někoho podobného a v případě, že ho najdete, může se domluvit na sraz, můžete jít někam spolu ven a může z toho samozřejmě vzejít i chození a trvalý vztah.

Myslíte si, že pouze mladí lidé seznamují se seznamují na internetu? Ne, určitě i lidé středního věku, například rozvedení, myslím si, že každý má doma vlastní počítač, takže může si na seznamce vytvořit svůj profil.

Ale odborníci se k tomuto stavějí, že na seznamky se hodí jeden typ lidí, že se na ně hodí ti, kteří chtějí mít vztah, ale nechtějí být ti aktivní, kteří hledají svého partnera, chtějí být jakoby ti vybraní. Tak potom tenhle typ osob se hodí na seznamování. Takových osob je asi 40 %, takže pro ně je to vhodné. Je ale pravda, že ty vztahy, které jsou ze seznamky většinou bývají spíše povrchní, než hluboké a trvalé. Jo, že lidé si prostě nedokáží udržet své vztahy a raději neustále mění své zaměření a přes internet, možná je to i proto, že přes internet taky nepoznáte toho člověka do hloubky, nepoznáte jeho osobní kouzlo, nepoznáte ho, jaký je opravdu ve skutečnosti, protože to, jak vypadáme na fotkách, to, co o sobě napíšeme na internetu, nemusí být vždy pravda, Chtěla bych vás také varovat ohledně seznamování na internetu. Když se s někým seznámíte, hned s ním nezačínajte, prosím, žít, nedávejte lidem svoje osobní, kontaktní údaje nebo bankovní účet nebo další svoje citlivé údaje, protože nikdy nevíte, s čím do toho ten váš protějšek na seznamce jde, jestli je stejně tak otevřený jako vy.

Co myslíte, že si myslí o seznamování na internetu starší generace? Třeba, když máme skupinu třicátníků, tak z nich tak zhruba polovina má jistou nedůvěru k mladým, jo, někteří s nimi opravdu nechtějí být ve styku, protože si myslí, že je chtějí nějak jakoby obrát nebo nějak je využít, ale naopak druhá polovina se ráda zapojí do mladých. Třeba 80 % osob si myslí, že mladí více jsou na internetu, hrajou počítačové hry, ale když jsme se zeptali obráceně mladých, co děláte na počítači, tak to říkali úplně obráceně, skoro nehrajou a že prostě se věnují jiným aktivitám.

K tomuto tématu třeba UNICEF dělal výzkum o státech, které jsou vyspělé a mají v nich děti a lidé přístup k internetu odmalinka. A zjistili, že opravdu děti v těhletech světech jsou velmi fixované na techniku, protože třeba rodiče nemají tolik času si s nimi fyzicky hrát, a tak prostě je posadí před počítač nebo před televizi, dají jim tablet a nechají je, ať si hrají. A je pravda, že když se těch rodičů ptali, že to opravdu ví, že to není dobré, že z toho nemají dobré pocity, dobré svědomí, ale tak jako co mají s těmi dětmi dělat, no, tak je prostě před ten počítač posadí a neřeší to, no. Ptali se také děti, jak jsou spokojené, těm dětem bylo okolo 10 až 13 let a ptali se jich, jste šťastní takhle s tím tabletem? A doma, když jste s rodiči, tak co myslíte, že vám tam chybí nebo co byste jim chtěli říct? A ve výsledku většina těch dětí odpověděla, že já můžu klidně odejít, když můžu jít ven si hrát, tak jsem šťastnější, nebo když jsem s kamarády v partě a hrajeme si, tak to mě také baví. A také říkaly, když jsme doma s rodiči, tak bychom opravdu chtěly, aby se nám ti rodiče více věnovali, abychom trávili více rodinného času. A proto myslím, že bychom všichni měli na tohleto myslet, měli bychom myslet na to, abychom byli šťastni nejen my, jako budoucí rodiče, ale také naše děti.

ČZJD1

Krásný dobrý den, mým úkolem je dneska uvést téma vlastně současné situace ve společnosti a potom vám budu ještě vyprávět něco o tom, jak vypadá vlastně současná situace ohledně počítače, techniky, jakým způsobem se mladí lidi dneska cítí ve společnosti a obecně jaké jsou problémy současné doby.

V současné době jistě víte, že jsou moderní technologie velmi rozšířené, a to především mezi mladými lidmi. Stále vidíte, stále potkáváte mladé lidi, které je používají, tablety, telefony a všechny možné vymoženosti současné a používají je každodenně a celý den a na základě toho samozřejmě může vzniknout i spousta problémů. V současné době vznikají i výzkumy, které se na tyto problémy zaměřují a zaměřují se také na to, jakým způsobem ty moderní technologie ovlivňují náš každodenní život. Třeba jaké to má, jaký to má dopad na biorytmus náš, jaký dopad to má na naše zrakové vnímání nebo obecně jestli ty vlastně moderní technologie způsobují nějaké poruchy spánku nebo jestli třeba

díky tomu se cítíme více unaveni nebo méně spíme, máme nějaké psychické problémy a podobně.

V současné době vlastně i mladé, velmi malé děti používají moderní technologie, už ve velmi raném věku, vlastně hnedka se učí s počítačem, s telefonem, s tablety. A vlastně v cizině vznikl takový nápad, že, vlastně na výzkum, kterým zjišťovali, kolik času by měly děti používat telefon denně, kolik by byla maximální, nějaký maximální čas a také, jak to ovlivňuje jejich spánek, jestli jim to nějakým způsobem narušuje.

Jistě znáte všechny možné moderní technologie a vymoženosti, různé programy – Facebook, Twitter a podobné stránky a jistě taky víte, že pomocí těchto sociálních sítí se můžeme seznamovat. A vlastně v současné době se to seznamování děje hlavně díky těm moderním technologiím, díky tomu Facebooku a díky těm všem jiným stránkám, jiným sociálním sítím, a to skutečné setkávání, na to už moc nezbývá čas, už to, tak bych tak řekla, není v kurzu. Mladí se více soustředí právě na to seznamování přes Facebook nebo přes ty jiné sociální sítě nebo prostě přes počítač. A to reálné setkávání a s tím spojenou zábavu už tak trochu opomíjejí a pořád se soustředí pouze na ten počítač. A vlastně i výzkumy to víceméně potvrzují, že opravdu mladí lidé už se neumí seznamovat na živo, neumí už chodit ven a opravdu si popovídat a nějakým způsobem se, ty vztahy navazovat nebo je třeba i odmítat a podobně. A můžeme i vidět třeba nějaké obavy nebo strachy, když třeba nás osloví cizí člověk na ulici a my se mu bojíme odpovědět. Samozřejmě to internetové seznamování má i svoje výhody. Někdo jen tak snadno nedokáže někoho oslovit nebo má takové problémy, tak samozřejmě to seznamování po internetu je takové jednodušší a samozřejmě mu to může pomoci snáze navázat ten kontakt a samozřejmě i různé internetové seznamky nabízejí možnost si třeba něco o sobě napsat nebo vlastně můžeme si i přeciť něco o tom svém potenciálním partnerovi a vlastně zjistit, jestli bysme se tak k sobě hodili.

V současné době možná je takový názor, že ty seznamky používají hlavně mladí, ale není to pravda. Na těch seznamkách se objevují i lidé se středním věkem, kteří třeba prodělali rozvod nebo podobně a chtějí se seznámit, a tak právě volí tudleňtu možnost.

Na té seznamce samozřejmě máte i možnost jakoby ne aktivně vyhledávat, ale třeba čekat, až si vás někdo vyhledá a nebýt vlastně pasivní, být pasivní v tom vyhledávání tím, že si jenom založím ten profil a čekám, až se mi vlastně někdo ozve. A ten internet samozřejmě nám nabízí spoustu výhod. Člověk tam může zapomenout na svoje každodenní starosti a může se, může si prostě jen tak pochátovat, ale odborníci vlastně varují, že všechno úplně nemusí vždycky probíhat hladce na té seznamce, že to, že někomu vlastně pošlu svůj kontakt nebo ukážu mu fotku, může být vlastně nebezpečné, protože já neznám přesně toho člověka, nevím, o koho jde, nevím vlastně, komu ten svůj kontakt posílám, takže na to je potřeba si dávat pozor.

A byl provedený i takový výzkum, který právě reflektoval názor starší skupiny, skupiny starších lidí na mladé a vlastně se zjistilo, ti staří si nějakým způsobem nemyslí o těch mladých nic dobrého a nemyslí si, že by to byli, byla skupina, která by uměla plně využívat svůj čas, a vlastně jsou jenom na sociálních sítích a na Twitteru a na Facebooku a jenom chatují a vlastně se o ten život ani nezajímají, jsou více takoví sobečtí. Ale když sme se potom, když se v rámci toho výzkumu ptali těch mladých, co tedy opravdu dělají a jak využívají svůj čas, tak se zjistilo, že mají spoustu dalších aktivit.

A vlastně podobný výzkum i dělala organizace UNICEF, která nakonec zjistila, že, nebo ptala se na to, jestli děti v... ve vyspělých zemích jsou šťastnější a jestli, a co dělá jejich život šťastným. A zjistili, že takové děti stráví opravdu mnoho svého času u počítače a že vlastně rodiče se jim nevěnují, netráví s nimi čas a vlastně je spíše obdarovávají a tu svojí lásku kompenzují tím, že jim kupují drahé věci. A v tom výzkumu se ptali i dětí mezi desátým a sedm, třináctým rokem, jestli se cítí šťastní, a výsledkem bylo, že že děti by se cítily mnohem šťastnější, kdyby mohly chodit ven a kdyby si mohly hrát se svými přáteli, a místo toho, aby trávily čas u počítače, nebo také by se cítily šťastnějšími, kdyby trávily více času se svými rodiči, a to je asi tak všechno, co bych vám k tomu chtěla říct.

ČZJE1

Takže já vás zdravím, chtěla bych teď mluvit o různých tématech. Zaprvé, jaká je teď společnost, nynější situace ve společnosti, jak to vypadá například s partnerskými vztahy, jestli se lidé umí dát dohromady, dále jaké má starší generace názory na mladší generaci a jak tedy vypadá současná výchova dětí. O tom všem bych chtěla teď mluvit.

Ted'kon mladší generace, tak je často vidět, že mají pořád u sebe telefon, nestrhnou z něj oči. A já tak jako přemýšlím, že když se na tu mladou generaci podívám, a pořád oni jak jsou na tom počítači nebo na tabletech, na mobilech, tak jim to určitě ovlivňuje nějaký jako denní biorytmus, nějaký jejich každodenní režim, protože s tím pak se pojí různé problémy. Například byly dělané různé výzkumy a opravdu se zjistilo, že se s tím pojí různé problémy, protože tím, že lidé jako neustále koukají do mobilů a do tabletů každý den, tak všechny ty přístroje vysílají různé světlo a tím, to ovlivňuje naše oči a porušuje to ten denní biorytmus, například jsou problémy se spánkem, nebo obecně v noci, když třeba lidé spí, tak mají vedle sebe zapnutý telefon, a to ovlivňuje jejich spánek. A tělo je potom z toho unavené, nedokáže si pořádně odpočinout a lidé se cítí špatně, jsou neustále unavení a také se přišlo na to, že to souvisí s psychikou, že to mobilní záření ovlivňuje psychiku.

A také v nynější době můžeme vidět to, že i děti už se na těchto mobilních zařízeních nebo obecně technologiích jsou závislé, a snažilo se přijít na to, jaká je maximální doba, kterou by děti měly, nebo můžou, na těch technologiích strávit. A přišlo se na to, že, nebo liší se to podle toho, kolik je tomu dítěti let. Podle toho, kolik mu je, tak

tolik maximálně, takovou maximální dobu může na tom mobilu například strávit. A potom by měly ty, například ten mobil nebo počítač dát úplně pryč a odpočinout si od něj. A hlavně by to zařízení u sebe neměly mít při spánku, protože to ten spánek porušuje.

Obecně je prostě teď ve světě je hrozně důležité používat Twitter, Facebook, Instagram a různé tyto sociální sítě, a také je možnost se přes tyto sociální sítě seznámit. Dříve lidé, například tady v Česku, se seznamovali, třeba, jako normálně ve společnosti a teď už je to míň, teď se seznamují spíše přes počítač, přes mobil. Ale pamatuju si, že třeba když žena hledala muže, tak šla třeba na nějaký ples nebo na koncert, do divadla, do různých takovýchhle situací a teď už se ta doba hrozně změnila, teďkon víc prostě muži hrají počítačové hry, ženy jsou pořád na Facebooku a taková ta, to seznamování jako dřív už teď moc není. Obecně mladší lidé jsou teďkon líní chodit do společnosti a právě to řeší spíše přes ty sociální sítě. A lidé to i přiznávají, jako mladší lidé, že už ani neví, kdyby přišli do společnosti, jak s ostatními komunikovat. Kdyby měli přijít na nějaký ples nebo prostě na nějakou zábavu, tak ani neví, jak se seznamovat nebo tak. A dělají to taky kvůli tomu, nebo nechtějí se seznamovat právě z toho důvodu, že třeba je to lepší, kdyby přišli do společnosti a někdo by je akorát odmítl, tak radši se nebudou vůbec snažit, protože se bojí, že by třeba, taky by je mohl třeba někdo pronásledovat, kdyby to byl nějaký úchyl nebo tak. A taky jsou hodně na internetu díky tomu, že mají, nebo kvůli tomu, že mají pocit, že je to právě může zachránit od nějaké samoty, že na tom internetu mohou najít někoho, kdo by jim jako vyhovoval, někoho, kdo by si byl s nimi podobný, měl s nimi stejné záliby, nebo si chtějí třeba jen tak popovídat, nebo mají pocit, že třeba na tom Facebooku, když si s někým píšou, že alespoň jako nejsou sami. Také výhoda internetu je to, že se můžete seznámit s lidmi. Například každý se může přihlásit na nějakou seznamku, představit sen, napsat o sobě nějaký krátký popis a třeba se někomu budu líbit, ten si mě vybere a potom už se můžeme domluvit na nějaké schůzce, sejít se a může se stát, že spolu třeba ti dva začnou chodit.

Na Facebooku anebo na dalších různých sociálních sítích, všechno toto nepoužívají jenom mladí lidé, ale i staršího věku nebo ve středním věku, například rozvedení nebo tak, protože každý už má v dnešní době doma vlastní počítač.

A odborníci tvrdí, že lidé se sice jako seznamovat chtějí, ale nemají už žádnou, jako jsou takoví pasivní, nenaloží tomu nějakou tu správnou aktivitu, prostě jenom čekají, kdy se jim někdo ozve, kdy se budou někomu líbit. A nějaká ta internetová seznamka, tak to není o tom, že byste se nějak poznali do hloubky, jedná se spíše o ty povrchní vztahy. Ale lidé by si měli dávat pozor, co všechno o sobě jako na tom internetu zveřejňují. Jakože třeba aby tam nezveřejňovali nějaké velmi jako osobní údaje nebo tak, nebo nějaké přesné informace. Odborníci varují, že pokud, že právě pokud bychom byli na nějaké takové seznamce nebo na nějaké internetové stránce, tak bychom tam neměli třeba ukazovat nahé

fotky nebo tam psát nějaký detailní popis našeho života, protože nikdy nevíme, kdo vlastně sedí na té druhé straně a co je jeho plán.

A další zajímavostí je, že třeba starší lidé, nebo jaký mají starší lidé obecně pohled na mladší. Na mladší generaci. Skupina lidí, kteří, kterým. Obecně se teda uvádí, že starší generace mladším nevěří, že jsou takoví, že mladší generace je moc líná, myslí pořád jenom na sebe, jsou sobečtí, protože ano, samozřejmě i v té mladé generaci se vyskytují jako světlé výjimky, ale spíše jsou ty názory jako vesměs negativní. A taky byl dělaný výzkum, že se ptali té přibližně, té starší generace teda, co si myslí, že doma ta mladší generace dělá a odpovídali, že jsou jako na Facebooku, na sociálních sítích, na Instagramu a tak, ale naopak, když jste se zeptali těch mladších lidí, té mladé generace, co dělají ve svém volném čase, tak ty odpovědi třeba jenom z 30 % bylo, že jako opravdu přiznali, že by byli doma na počítači hodně, ale jinak měli jako jiné zájmové aktivity.

Také byl dělaný zajímavý výzkum od organizace UNICEF, která se ptala lidí z různých států. Ptala se dětí, jestli jsou šťastné. A výsledkem bylo, že jsou spíše nešťastné. Například ve Velké Británii děti měly pocit, že na ně rodiče nemají čas, že si málo hrají, že s nimi rodiče před spaním nic nečtou, že jim třeba strčí jenom tablet nebo počítač a vůbec se o ně nestarají. Že to třeba vynahrazují drahými dárky, které jim kupují, ale tak jako ty děti ten drahý dárek prostě dostají, dostanou a jako co z toho mají, nic, byly by radši, kdyby se jim třeba věnovali ty rodiče víc, dávali jim víc jako ze svého volného času. A ptali se, ten výzkum byl dělán na dětech okolo 10 až 13 let, jestli jsou šťastní nebo ne, zkrátka těm dětem šlo více o to, jestli si s nimi někdo hraje, jestli mají kamarády, se kterými si mohou hrát a tak podobně. A že ani jim nezáleží na tom, kdyby měly ject třeba na nějakou drahou dovolenou, ale spíše by třeba chtěly, aby se jim více věnovali ty rodiče, aby jim plnili jejich přání a tak, to je pro ty děti důležité.

ČZJF1

Zdravím, já bych vám teďka chtěla vyprávět o různých tématech. První, jak vůbec vypadá aktuální situace ve společnosti, druhé téma, že mladí jsou závislí na počítačích a na technologiích, třetí téma že se lidé neumí seznamovat, mají problém s navazováním vztahů, čtvrtý, pohled, pohled starých a mladých a pátý pohled těch mladých.

Tak. Co se týká internetu, tak mladí teďka stále pořád všichni koukají do tabletů nebo do telefonu a vlastně úplně celý den a může to vlastně způsobit nějaký problém, když neustále koukáte na tu obrazovku? No, lékaři se teďka věnují výzkumům, právě přišli na to, že ano, že to může způsobit problém, protože vlastně ty obrazovky vyzařují takové speciální světlo, které je úplně jiné než denní světlo, a je to horší pro oči, kazí je to. A právě taky to narušuje biorytmus těla, protože zkrátka to funguje úplně jinak než to denní světlo.

Třeba v noci, pokud spíme a máme jako vedle sebe na nočním stolku třeba telefon a občas se probudíme, podíváme se, jestli nám něco nepřišlo, nebo nám zavibruje telefon, tak nás to vzbudí, takže se nemůžeme pořádně vyspat, potom jsme unavení druhý den, máme pocit, že jsme jako málo spali, pořád nám padají oči a zkrátka se to podepíše na tom těle.

Co se týká druhého tématu, tak už malé děti používají hrozně moc moderní technologie, je to mnohem dřív, než to bylo předtím. A právě teďka je takový trend přemýšlet o tom, jak omezit ten čas, který by trávily na technologiích a jak by vlastně to mělo vypadat. Tak úplně jednoduché pravidlo je takové, že děti by vlastně měly trávit, takže nejdéle dvě hodiny před spaním, protože před tím spaním už potřebuje potom to tělo taky se jakoby zklidnit, proto už by to, neměly by používat jakoby dříve, nebo déle než dvě hodiny před spaním. No a pokud budou dobře spát, tak potom nebude problém.

Teďka prostě všichni mají mobily, tablety, všichni používají Facebook, sociální síť, ale právě přestalo seznamování jakoby z očí do očí, když se ti lidi jako opravdu fyzicky potkají. Dřív, třeba tady v Čechách se prostě lidé potkali, někde, chodili na různá místa, hledali si tam svoje protějšky, no a teďka už jsou prostě na počítači nebo na telefonu, používají internet. A i muži i ženy prostě už třeba nechodí, nechodí na ples nebo na koncerty, kde by se mohli seznamovat, ale mladí víc prostě hrají třeba, muži hrají počítačové hry, ženy jsou třeba hodně na Facebooku, koukají na nové příspěvky, a ty možnosti, jak by se mohli seznamovat se velmi zmenšují. A ta společná zábava už prostě není, není tak trendy, spíš jsou doma a věnují se těm počítačům a technologiím. Jako mladí si to uvědomují, ano je to pravda, jako že už vlastně ani neví, jak se zapojit do té společnosti, neumí to, neumí spolu komunikovat, neví, jak se seznámit, jak někoho potkat, protože na to zkrátka nejsou zvyklí, nedělají to. A pokud se třeba potkají, naživo, tak by se báli, kdyby se seznamovali, že třeba ten protějšek je odmítne, tak zkrátka ten strach taky v tom hraje určitě roli. Nebo co kdyby mě třeba někdo, někdo oslovil, ptal se mě, jak budu reagovat. No a mnoho lidí prostě třeba má pocit v reálném životě, že je samo, ale na internetu, tam je to jiné, tam třeba mají těch přátel hodně. Tam si někoho najdou, řeknou si, ha, podobný, jako to je podobný člověk, má třeba podobné zájmy, dobrý, začnou si psát, dopisovat a tomu člověku to vlastně pomůže v tom, že najednou není sám, že má někoho na tom internetu. A seznamování na internetu má určitě výhody. Protože každý se může přihlásit třeba do té seznamky, vyplní si tam o sobě nějaké informace, jakou má představu o tom svém partnerovi, jak by měl vypadat. A pokud mi ta seznamka najde někoho pro mě vhodného, tak si můžeme začít psát a potom třeba výsledkem může být vztah.

Ale třeba internety, sociální síť používají jenom mladí lidé? No to není pravda, ale třeba i lidé středního věku, trochu starší, pokud jsou třeba po rozvodu a hledají si nového partnera, každý prostě, kdo má doma vlastní počítač, což už je dneska skoro každý, tak se může do té seznamky přihlásit.

Jsou tam samozřejmě také i lidé, kteří nehledají, ale čekají jenom, jestli třeba je si někdo najde. Podle výzkumu asi 40 % spíš jako čeká, že je někdo osloví. Ale taky si říkají, že nevznikají nějaké jako hluboké vztahy, je to spíš takové jako povrchnější. No anebo prostě někdo nehledá vztah, ale chce si třeba jenom popovídat s někým, třeba vyměňovat si zprávy Ale nebezpečí, které je, třeba když tam někdo o sobě vyplní ten obsah, tak to nemusí být pravdivé, může prostě, může to vyplnit jinak. Odborníci varují, že pokud se s někým seznamujete na internetu, tak neříkejte mu hnedka všechny detaily ze svého života, vůbec ne, jo, neposílejte ani fotky, neukazujte, vy nikdy vlastně nevíte, kdo je na té druhé straně, nikdy nevíte, jaký může mít plán, co s vámi zamýšlí.

A další zajímavé téma, jak se starší lidé koukají na mladé, co si o nich myslí. Proběhl výzkum, kdy skupina třicátníků jakoby co si myslí, o těch mladých, tak polovina říkala, že jim nevěří, že jim nevěří, že jsou moc namyšlení, sobečtí. A druhá skupina z těch třicátníků, asi 80 % řeklo, že má pocit, že mladí prostě jsou zavření doma, jsou tam na počítači, na internetu. A co je zajímavé, když jsme se potom ptali mladých, jak třeba tráví volný čas, tak více odpovědí, asi 30 % řeklo, ano, že to je pravda, že jsou třeba doma na internetu, no ale zbytek odpověděl jinak.

A ještě další téma podle dalšího výzkumu od organizace UNICEF se ptalo v různých bohatých, vyspělých zemích, v moderních státech, ptali se dětí, jestli jsou šťastné. No a výsledky, výsledky byly překvapující, více, že jsou děti nešťastné, no tak ptali se proč? Co se děje? No a děti právě odpovídaly, že třeba rodiče na ně nemají čas, že si s nimi nechtějí hrát, že jim nechtějí číst pohádky přes spaním, že třeba se jim nevěnují, že jim radši pustí televizi, pustí nějaký film, aby měli pokoj. A rodiče zkrátka nemají čas, nevěnují se jim. A děti ještě říkaly, že třeba dospělí na to mají jako úplně jiný pohled. Se ptali dětí od 10 do 13 let, jestli jsou šťastné, jestli cítí, že jim doma třeba něco chybí. Tak jaké byly výsledky, tak děti třeba říkaly, že pokud můžou jít ven, pokud nemusí být doma, můžou si hrát venku, tak že jsou šťastné, ano. Nebo pokud tam jsou venku s partou, s kamarády, můžou si hrát s nimi. No tak teďka můžete přemýšlet, jak to udělat, jaké jsou přání dětí, a co zlepšit, aby byly šťastné.

FJG1

Dobrý den všem, dnes bych chtěla mluvit o společnosti, především o závislosti mladých lidí na počítačích anebo schopnosti navázat nějaké vztahy s jinými lidmi. A dále také zmíním o, zmíním názor starších generací o dnešních dětech.

Nejprve tedy budu hovořit o vlivu počítačů na biologické rytmy, protože lidé mají v současné době zvyk být připojení 24 hodin denně, a nachází se tedy před svými obrazovka tabletů, smartphonů a počítačů. Můžeme se tedy ptát, jestli tohle náhodou nějak neovlivní spánek nebo nevyprovokuje nějaké, nějaké problémy. A vědci poslední dobou říkají, že je

to tak, že je to pravda. Říká se, že obrazovky několikrát více aktivují naše receptory na sítnici, z toho důvodů se nám pokazí biologické hodiny a narušuje se tak doba spánku. Když k tomu přidáme ještě to, že mladí používají různé technologie i během noci a kontrolují například své zprávy, tak ty důsledky jsou samozřejmě jednoznačné. Nárůst, nárůst únavy, pokles koncentrace a nedostatečný spánek. Experti říkají, že psychické problémy se potom také zvyšují.

Určitě víte, že děti používají moderní technologie v stále nižším věku a stále častěji si pokládáme otázku, jestli by bylo třeba kontrolovat ten čas, který před obrazovky děti stráví. Vědci z různých zemí předložili různé možnosti, jak by se dalo, jak by se dala doba strávená u obrazovek kontrolovat. Způsob je následující. Desetkrát, znásobte věk dítěte deseti minutami a tím vlastně dostanete čas, který dítě denně může strávit u obrazovky. Další doporučení je vypnout technologie dvě hodiny před tím, než jdete spát, což vlastně dovolí dítěti se uvolnit a poté i usnout. Jak to často opakují lékaři, tak spánek je velice důležitý a je důležité ho také dostat v odpovídajícím množství.

Internet a sociální sítě ale nepodporují vznik nových, nových známostí. Vlastně je potvrzeno, že smartphony, tablety a obecně veškeré technologie, které se dají připojit k internetu, dnes nahrazují různé způsoby, které existovaly dříve k tomu, abychom se seznámili s nějakými jinými lidmi a s našimi partnery. Dříve se chodili tedy na koncerty, plesy, do divadla nebo na různé jiné společenské události. Ale dnes už se tedy tyto společenské události moc nepraktikují. Mladí se dnes spíše nachází před obrazovkami, kluci hrají počítačové hry, dívky sedí u Facebooku, a možnosti na seznámení tak klesají, především tedy ty tradiční, a tak se zdá, že dneska je to složitější. Mnoho mladých lidí dnes raději zapne počítač, než aby šli ven, a ty důvody jsou různé. Mladí například neskrývají to, že opravdu mají takovou neschopnost komunikovat s ostatními, dále mají také strach z toho, že je ostatní odmítnou, dívky říkají, že mají strach vycházet na ulici, protože mají z toho, mají strach z toho, aby je někdo nepronásledoval nebo je na ulici neoslovil, proto jsou, proto se vyskytly různé iniciativy, které jsou si vědomy tohoto omezeného, této omezené možnosti seznamování, a jedná se tedy o sítě, kde mohou posílat zprávy, je to rychlé a tady tedy mohou lidé poznat další osoby. Možnost mít takovýto kontakt samozřejmě lidem usnadňuje ten pocit samoty. Nyní bych chtěla hovořit o seznamovacích, o seznamkách, například nabízejí se nám připojit v jakoukoliv hodinu, dále na nich můžete rychle vysvětlit někomu, jakou myšlenku máte, koho přesně hledáte, a pokud potkáte někoho, kdo se vám líbí tak, tak si samozřejmě můžete ihned domluvit setkání a následně si vytvořit nějaký vztah.

Tyto sítě jsou používány mladou generací, ale samozřejmě i staršími, například osobami, které jsou sami, které jsou starší nebo rozvedené, a dnes má navíc počítač téměř každý, tudíž to tuto komunikaci usnadňuje.

Sociální sítě jsou oblíbené, protože ti, kteří je používají nejsou tolik aktivní. Asi dvě pětiny lidí, kteří hledají svého partnera na internetu, tak říkají, že je pro mě důležité najít partnera, ale nejsou stále tolik aktivní, spíše to pasivně očekávají, očekávají, že jim někdo napíše. Tyto vztahy jsou celkem často povrchní a ta komunikace vypadá spíše jako únik z reality. Internet má samozřejmě výhodu i nevýhodu toho, že deformuje realitu a může tedy osobám dodat určitý šarm. Experti samozřejmě doporučují lidem, kteří jsou na sociálních sítích, aby příliš neodhalovaly své soukromí, například intimní fotografie nebo číslo účtu, protože nikdy nevíme, kdo je na druhé stránce, na druhé straně a neznámé jeho nebo její úmysly.

Nyní bych chtěla hovořit o tom, jak starší generace vidí mladé lidi. Je zajímavé vidět, že asi polovina lidí starších 30 let nevěří mladým lidem a nemají v nich, nemají v ně důvěru, protože říkají, že tyto osoby se soustředí pouze na sebe a na svůj, na své pohodlí. Říkají, že mnozí mladí lidé se zúčastňují různých dobrovolnických činností, ale podle starších lidí to dělají opravdu pouze jen pro sebe. Velká část mladých lidí říká, že raději komunikuje přes internet, ale, pardon, tady to platí pro starší lidi, ale bylo zajímavé, že když jsme tuto otázku položili i mladší generaci, tak pouze třetina tento systém komunikaci upřednostňuje.

Chtěla bych ještě zmínit výzkum UNICEFu, který dospěl k celkem zajímavým výsledkům. Tento výzkum byl uskutečněn u dětí v rozvojových zemích a UNICEF se jich ptal, jak se cítí doma, a Velká Británie se umístila na posledním místě, hlavním problémem, který děti zmiňovaly, bylo to, že rodiče věnují dětem velmi málo času, nehrají si s nimi a často je pro rodiče snadnější je usadit před tablety nebo televize. Je třeba také zmínit, že rodiče často ví, že by měli trávit s dětmi více času, často je jim líto, že nemohou s dětmi trávit tolik času, proto kupují dětem drahé hračky, ale děti to příliš nezajímá. Tento výzkum také položil dětem věku 10 až 13 let otázku, jestli jsou doma šťastní, a děti řekly, že jsou velmi šťastné, když si mohou hrát se svými rodiči nebo kamarády, ale většina si přeje, aby mohla trávit více času venku nebo s rodiči. Tento výsledek samozřejmě podněcuje další myšlenky. Děkuji vám za pozornost.

ČZJP1

Dobrý den, ráda bych pohovořila na několik různých témat, jednak jaká je situace v současné společnosti, jednak jak mladí lidé využívají moderních technologií, jednak jaké problémy existují v navazování vztahů, jednak jaké jsou vztahy mezi staršími a mladšími lidmi ve společnosti a jednak jak vychováváme děti v dnešní společnosti. O tomto bych ráda pohovořila.

V současné době mladí lidé jsou opravdu závislí na internetu. Musí mít připojení nonstop, 24 hodinové. Mladí lidé visí na počítači, tabletu, chytrých telefonech. A možná si

často neuvědomují, že to může mít neblahý vliv na biorytmus jejich organismu. Možná si neuvědomují, že to může mít nějaký dopad na kvalitu spánku. Odborníci toto potvrzují. Ten hlavní důvod je ten, že světlo vyzařující tyto moderní technologie je oproti dennímu světlu mnohem škodlivější, a to až stokrát více, je více škodlivé pro lidské oko než běžné světlo. Druhým důvodem je krátký spánek. Což samozřejmě vy můžete pravděpodobně potvrdit ze svého okolí. Mladí lidé, když jdou spát, nechávají si telefon zapnutý, a i v průběhu noci kontrolují zprávy, což se odráží na nekvalitním spánku a ranní únavě, což může v důsledku vést k velkým psychickým problémům.

V současné době už velmi malé děti mají přístup k moderním technologiím. A to opravdu ve velmi raném věku. Někteří přemýšlí, jak nastavit pravidla pro užívání těchto moderních technologií dětmi. A kolegové přišli s nápadem, že by mohli nastavit jednoduché pravidlo. Dítě v průběhu dne by mělo trávit tolik času, kolik je mu let, krát deset a výsledek je tedy v minutách. Zároveň je také důležité druhé pravidlo, a to je dvě hodiny před spánkem už odložit veškeré tyto moderní technologie, a tím podpořit kvalitní spánek. Odborníci uvádí, že spánek je nenahraditelný. Spánek je pro lidské tělo velmi důležitý. Pokud je dostatečně dlouhý a vydatný, pak je dostatečně příznivý pro lidské zdraví.

V současné době máme mnoho moderních technologií. Máme internet, sociální sítě, Instagram a podobně, což by mohlo vést ke kvalitnímu a lepšímu seznamování, ale tak to není. Odborníci na lidské vztahy říkají, že dříve u nás v Čechách se lidé seznamovali na konkrétních místech. Ale těchto příležitostí ubývá, protože lidé využívají moderních technologií. Není to tak dávno, co se lidé chodili seznamovat na plesy, koncerty, divadla a jiné podobné kulturní události. Dneska se v tomto ohledu společnost významně změnila. Chlapci tráví čas u her, ženy, mladé ženy tráví čas na sociálních sítích, a ten čas strávený u počítače je velmi výrazný. Lidé, pokud by měli jít do společnosti za zábavou nebo za hledáním nových vztahů, tak většinou upřednostní počítač. Těch důvodů je mnoho. Jedním z důvodů je, že si nejsou jisti, jak navázat takovýhle vztah, a to i mezi vrstevníky, prostě to neumí. Dalším důvodem, který uváděli, je, že se bojí odmítnutí, a proto ani nejsou aktivní v tom navazování vztahů. Dále také uvádí jako jeden z důvodů strach z cizích lidí, a to především mladé ženy, které se bojí, pokud je osloví někdo neznámý na ulici.

Na druhou stranu jsou lidé, kteří jsou opravdu sami a nemají možnost navázat vztah a pro ně jsou moderní technologie opravdu záchranou. Jsou to lidé, kteří mají z mnoha důvodů jazykovou a komunikační bariéru a takový počítač, internet, jim dá možnost najít protějšek, který je podobně laděný, s podobnými zájmy a třeba jenom pro nezávaznou komunikaci jim pomůže vyvést je ze samoty.

Samozřejmě že v tomto ohledu nám moderní technologie dávají jednoznačné možnosti. Můžeme se zaregistrovat na seznamce, můžeme si sepsat inzerát, kde můžeme

popsat, jak bychom si představovali náš protějšek, na který může někdo zareagovat. Může nastat komunikace, potom se můžeme, můžou domluvit na termínu setkání a může vzniknout vztah.

Seznamku nevyužívají jenom mladí lidé. Využívají ji i lidé ve středním a starším věku, lidé po rozvodu nebo lidé, kteří žijí single a jsou sami. Vychází to ze situace, kdy téměř každá domácnost má svůj počítač.

Vyhovuje to velmi lidem, kteří jsou pasivnější v navazování kontaktu. Rádi by kontakt a vztah měli, nicméně nevyhledávají ho, čekají, až někdo si vyhledá je. Ve 40 % opravdu lidé na seznamce potvrdili, že jsou pasivní ve vyhledávání a navazování kontaktu, zároveň je jim jasné, že kontakty a vztahy vzniklé na internetu jsou většinou povrchní. Mnohdy jim internet dává možnost pro únik z reality. Lidé, kteří mají osobní kouzlo, tak ne vždy jej přes inzerát na seznamce mohou předat dále. Lidé, kteří nemají toto kouzlo, mohou vyznívat, že jej mají podle inzerátu a naopak. Musíme brát takový inzerát na seznamce s velkou rezervou. Zároveň se připojuje varování. Pokud začínáte komunikovat s někým přes seznamku, buďte opatrní v předávání citlivých, choulostivých, soukromých informací, protože nikdy nevíte, kdo je na druhé straně a jaké má plány. Měli bychom být velmi opatrní.

Zároveň bych hovořila ráda o dalším zajímavém tématu, a to vztahu starších a mladších lidí ve společnosti. Lidé v průměrném věku 30 let, více než v polovině hovořili o tom, že s velkou nedůvěrou pohlíží na mladé lidi, kteří jsou vyhodnocováni jako sebestřední a pohodlní. Je pravda, že velká část těchto mladých lidí, pokud jsou zapojeni do dobročinných akcí, tak většinou sledují nějaký osobní profit. 80 % skupiny třicetiletých pohlíží na mladé jako lidi, kteří tráví velký čas u počítače a sociálních sítí. Ale odborníci ověřovali tuto informaci a ptali se mladých lidí, jak tráví volný čas. Ve 30 % potvrdili, že je to doma u počítače, ale ve zbylém počtu procent uváděli jiné a opravdu různorodé aktivity, což je zajímavé.

Úplně jiný výzkum, který tentokrát realizoval UNICEF, byl zaměřený na vyspělé, průmyslové, mocné státy, a především na děti, které v těchto státech žijí. Ptali se jich, v rámci výzkumu, zda jsou šťastné. Nejnešťastnější děti byly ve Velké Británii. A to především proto, že tamní rodiče na děti nemají čas, před spaním jim nevyprávějí pohádky, nehrajou si s nimi, pokud jsou rodiče s dětmi, tak je posadí spíše k televizi nebo jim dají tablet. A pokud si rodiče toto uvědomí, ozve se jim jejich svědomí, tak tuto situaci řeší tak, že nakoupí nějaké movité dárky, a tím děti chtějí uchlácholit, ale děti o takové dárky nestojí, není to to, co očekávají. Pohled dětí a pohled rodičů se opravdu v mnohém liší. Ve výzkumu se ptali dětí ve věku 10 až 13 let, jestli jsou šťastní, a jak se cítí doma ve společnosti rodičů, co jim chybí, většinou uváděly, že by byly mnohem šťastnější, pokud by mohly trávit více času s kamarády venku. Pokud by mohly chodit častěji ven. A zároveň uváděly, že by byly

moc rádi, pokud by mohly s rodiči doma trávit více času. Pokud my známe takového výsledek výzkumu, známe přání dětí, tak bychom měli přemýšlet, jak tato přání naplnit. Pokud budou šťastné děti, budeme šťastní i my a o to nám přeci jde.

ČZJA2

Dobrý den, já se jmenuji Eva a chtěla bych vás dnes přivítat na přednášce, která se týká strachu z létání. Je samozřejmé, že každý se něčeho bojí. Někdo se bojí například pavouků, někdo se bojí hadů, například moje sestra Rebeka se bojí výšek. Samozřejmě máme různé fobie. Některé jsou opravdu velmi zvláštní. Například že, nebojí se jen obyčejní lidé, ale samozřejmě i slavné osobnosti se něčeho bojí. Například nedávno jsem se na internetu dívala na anglický časopis The Sun, vlastně takové jako bulvární články. Vlastně určitě znáte amerického herce, americkou herečku, Nicole Kidman, hrála ve filmu Austrálie, no tak ona se bojí motýlů, což je opravdu kuriózní, že? Slavný režisér, který se vlastně zaměřuje na hororové filmy, Alfréd Hitchcock, tak tento režisér se bojí ptáků, pamatujete si, že on má, nebo mysleli jsme si, že by se bál ptáků, protože měl horor Ptáci, ale on se ve skutečnosti bojí vajec. Také slavný tenista Rafael Nadal, je to Španěl, tak on musí během, když spí, tak musí mít světlo, nemůže mít úplnou tmou, protože té se příliš bojí. No a samozřejmě tady ještě vyberu nějakého politika, například bývalý americký prezident Obama, tak dělal v americkém časopise People rozhovor a tam jim řekl, že se bojí sněhuláků.

Máme tedy různé, lidé se bojí různých věcí, ale hodně se bojí létání. Americká psychiatrická asociace napsala, uvedla, že v Americe je 80 % lidí se létání bojí. Chtěla bych vám říct ještě jednu informaci k té Americké psychiatrické asociaci, můžeme také říci společnosti, ta říká, že vlastně v Americe mají jsou různé podobné společnosti, ale toto je opravdu nejdůležitější. Vznikla v roce 1844 a založil ji muž jménem Benjamin Rush. Tento muž, Benjamin Rush, byl lékař a vlastně byl to lékař v období války za nezávislost. A právě tento muž si založil sám vlastní časopis, snažil se různé odborné knížky a časopisy, nebo vydavatelství a vydával různé odborné časopisy a knihy. Nejen v Americe, není to jen tak, že jen v Americe by se hodně lidí bálo létání, je to po celém světě. Například se dělaly výzkumy třeba ve Velké Británii, Švédsku, Norsku a dalších státech a výsledky byly podobné.

Různé typy dopravy, auta, letadel, vlaky, a tak dále, tak z nich nejvíce bezpečná jsou právě letadla. Berme třeba různé ministerstva dopravy, ministerstva životního prostředí dělali různé výzkumy, mají důkazy ve statistikách, které říkají, že právě letadla jsou nejbezpečnější. Právě v Americe ministerstvo dopravy má pod ním Federální leteckou správu, anglická zkratka je FAA, a společnost dělala právě výzkum z let 2002-2007 a vlastně počítali, kolikrát se staly různé nehody, a zemřelo v Americe 200 milionů lidí a v

leteckých haváriích jen dvacet třicet (?). V různých databázích právě let 2012 zemřelo v různých nehodách skoro milion tři sta tisíc lidí a co se týče v leteckých nehodách, jen skoro 50 osob, takže mnohem bezpečnější jsou právě ta letadla podle těchto statistik.

Ale hodně lidí se létání bojí a jak jsem říkala na úvod své přednášky, tak i různí slavné osobnosti mají různé fobie. No a teď vám chci právě říct, kdo se bojí létání, z těch slavných osobností. Tak určitě budete překvapeni, že oni třeba právě často hodně létají kvůli práci, například herci. A právě třeba jedna herečka, právě třeba herečka Jennifer Aniston, určitě ji znáte ze seriálu, z amerického seriálu Přátelé, tak ona se třeba bojí létání. a právě z jakého důvodu, protože jednou letěla letadlem, které prolétalo silnou bouří a od té doby se bojí. Tak třeba herec Sean Bean, který hrál ve filmech Pán prstenů, tak ten se také hodně bojí, přitom samozřejmě tyto filmy se natáčely na Novém Zélandu a tam se muselo doletět letadlem a on samozřejmě i když po po tom samotném Novém Zélandu se pohybovalo letadlem, tak on to odmítl a jezdil vlastním autem. A například herec Ben Affleck, který také režíruje, se také bojí létání. Vlastně začalo to, když mu bylo 9 let, a letěl sám, bez rodičů, a v tu chvíli, kdy byl v tom letadle, vlastně uhodil do toho letadla blesk, začal hořet a bylo nutné nouzově přistát. A od té doby se tedy létání bojí.

Je také pravda, že se někdo bojí létání v některých leteckých společnostech. Je pravda, že některé statistiky vlastně dokládají, že některé letecké společnosti musí nouzově přistávat častěji než jiné. Na jedné webových stránkách, jedny webové stránky ukazují, vlastně vypočítávají pět nejnebezpečnějších aerolinek, které musejí nejčastěji přistávat. Například společnost Kenya Airways, tak tato aerolinka byla velmi čerstvě založena a létá velmi málo. Na čtvrtém místě je letecká společnost Filipín, která se jmenuje Philippines Airlines, a to hodně kvůli teroristickým útokům, které útočí na jejich letadla právě. Na třetím místě letecká společnost Íránu, která se jmenuje Iran Air a právě oni mají také často nehody. Na druhém místě je China Airlines, kterému se vlastně hodně období, v roce 2002, z Tchaj-wanu až do Hong Kongu, vlastně tam se přistálo, bylo vlastně spadlo letadlo a zemřelo tam 220 osob. A vlastně, co se stalo, protože vlastně byla nějaká nehoda, a nebylo opraveno to letadlo, a proto museli, a proto ten následující měsíc byly všechny lety zrušeny a potom tedy dále fungují. A první nejnebezpečnější společnost je z Kuby, která se jmenuje Cubana Airlines, a je to z toho důvodu, že za období komunismu, když byl, spolupracovaly se Sovětským svazem, tak létala hodně stará letadla. Například se jmenovala Antonov a tak dále. A vlastně tyto staré přístroje létají až dodnes. No tak je právě důležité, že právě na Kubě musí koupit nová, modernější letadla.

Strach z létání nám nezpůsobuje jen psychické problémy, ale poškozuje i ekonomiku. Například dva odborníci z Francie, Nicolas Bouzou (Buzou), což je ekonom, a ten druhý je Xavier Titelman, což je odborník na leteckou bezpečnost, tak tyto dva muži právě dělali výzkum a zjistili, že na světě vlastně je odvoláno celkem 10 milionů, 10

milionů lidí zruší pracovní cesty, protože se právě bojí létání. Moje kamarádka Marie pracuje právě v Paříži jako advokátka a ona odmítá létat, vyprávěla mi to. Že ale zrovna potřebovala právě do francouzského jižního města Bordeaux na nějakou schůzi a je to opravdu velmi krátký let, maximálně hodinu, ale ona to odmítla a radši jela vlakem. Deset hodin jela vlakem, aby mohla na tu schůzi, která trvala jen 45 minut. Kdyby letěla letadlem, tak by to bylo opravdu mnohem rychlejší, ale říkala, že nemůže, že se opravdu bojí. Tak jsem si říkala, že kdyby to náhodou vydržela, nebo překonala se a byla opravdu nervózní v tom letadle, tak by potom se na té schůzce nemohla soustředit. Říkala, že když jede tím vlakem, tak je mnohem víc v klidu a potom ta schůzka probíhá potom mnohem lépe.

A taky ta kamarádka Marie říkala, že když je ve skupině, když letí s někým, tak může. Například režisér Stephen King řekl, že nebude nikdy létat, že nemůže, ale samozřejmě jednou letěl, v roce 2013, francouzské nakladatelství Albin Michel ho požádalo, jestli by mohl přiletět do Francie, protože budou vydávat jeho knihu Doktor Spáč. A jestli by tedy nemohl přijet a on tedy to vydržel, překonal se a přiletěl do Francie.

No to bylo tedy psychické, ale abysme se tedy vrátili k té ekonomii. Tak jedna firma posílá na služební cesty, když pošle, 22 000 euro, třeba za, když si představíme, že za rok 10 tisíc, milionu odmítne služební cesty, tak ty škody ekonomické. A právě firmy se snaží přemýšlet, jak to udělat, aby se zaměstnanci právě nebáli létání. Tak je posílají například na nějaké speciální kurzy, které je mají odnaučit se bát. Kde se tyto kurzy pořádají všude na světě. Například jsou to odborníci, jak jsem říkala vám o tom Xavierovi Titelmanovi, tak on třeba v těchto kurzech vyučuje, nebo například letecké společnosti tyto kurzy dělají, například ve Francii společnost Air France už 21 let pořádá takovéto speciální kurzy pro veřejnost. Například jsem se potkala s psychologem, který tam pracuje v těchto kurzech a on mi právě vysvětloval, jak ty kurzy probíhají. Tento psycholog se jmenuje Philippe Goeury a on mi tedy vysvětloval, jak se, jak to probíhá. Například tam někdo přijde, nějaký účastník a poprvé se s ním setká a on se tedy snaží zjistit, proč se ten člověk bojí. Potom vlastně je taková teoretická přednáška o letadlech, jak fungují a tak dále a třetí část toho kurzu je taková jako jako let, takový cvičný let, aby lidé zjistili, jak to vypadá a už byli odvážnější a nebáli se.

Já sama se létat nebojím, létám opravdu často, protože je to opravdu rychlé a opravdu bezpečné. A navíc když se dívám, když se dívám dolů z letadla, tak je opravdu krásný výhled. Tak vám teď mockrát děkuji za pozornost a na shledanou.

ČZJB2

Dobrý den, jmenuji se Eva. Vítám vás na své přednášce, která se týká strachu z létání. Samozřejmě každý člověk má nějakou fobii. Někdo se bojí třeba pavouků, někdo hadů. A například moje sestra, Rebeka, ta se strašně bojí výšek, nemůže nikam vysoko

vylézt. Lidé mají zkrátka různé fobie. Nemají to ale jenom obyčejní lidé, například, mají to i slavní. Například například když se podíváme na časopis The Sun, tak tam vždycky píšou o tom, že různí slavní herci, například Nicole Šindman se například ta například je z Austrálie bojí se například netopýrů. Nebo slavný režisér, který točí horory, Alfréd Hitchcock, určitě ho znáte, tak se třeba bál ptáků. A další slavní, například Raffael Adal ze Španělska, tak ten třeba když spí, tak musí mít rozsvícené světlo, bojí se spát za tmy. A třeba i politici mají různé fobie. Například v americkém časopise People se o tom můžeme dočíst mnohé. O politicích a jejich fobiích.

Ale co je zajímavé, nejčastější fobií člověka je fobie z létání. Vlastně 80 % lidí se podle výzkumu létání bojí. Americká psychiatrická asociace to zkoumala. Ta Americká asociace byla v roce 19 1844 založena, Benem Rushem, 1984, pardon. A ona vlastně také své nakladatelství, kde jsou různé odborné tiskoviny vydávány. Říká, že většina Američanů se vlastně létání bojí. Ale například i v Ameri, v Anglii, ve Švédsku, ve Španělsku a v dalších státech je tomu podobně, také mají lidé strach z létání.

Když se vlastně představíme různé dopravní prostředky, tak podle statistik je v, například podle Federální letecké správy, FAA, tak spočítali, že v roce 2006-2007 bylo vlastně mnoho bouráček automobilových, ale prostě leteckých katastrof? Opravdu málo, dvě, tři, čtyři, pět. Ale prostě, například v roce 2012 zemřelo na ulici 1 300 000 osob vlastně zemřelo díky pozemní dopravě a jenom 500 lidí kvůli letadlu, což je prostě nepoměrně obrovský.

Různí lidé se tedy bojí létání natolik, aby do letadla nevstoupili, a to i slavné osoby. Ale někdo prostě to letadlo často používat musí. Například žena Jennifer Aniston, slavná herečka, určitě ji znáte, například z amerického seriálu Přátelé, tak ta se létání bojí. A to kvůli silným bouřím. Například Sean Bean, zase herec, ze seriálu Pán prstenů, ten se také bál létání. Ale víte, že tento seriál se natáčel na Novém Zélandě, tak je logické, že on vlastně letět musel, ale on vlastně odmítal létat, takže prostě cestoval jiným způsobem. Anebo třeba další herec, Ben Affleck, je tedy hercem i režisérem, ten se také bojí lítání. Vlastně od svých 19 let, kdy letěl poprvé sám a letěl ve veliké bouři, tak už létat odmítá, natolik ho to vyděsilo.

Jsou různé aerolinky a je opravdu statisticky dokázáno, že některé jsou nebezpečnější než jiné, mají častější havárie. Například na internetových stránkách Asmen.com je ukázán seznam těch aerolinek, konkrétně pěti, které jsou nejnebezpečnější. Na pátém místě je aerolinka od ze státu Keňa, jedna z jejich aerolinek, na čtvrtém místě je filipínská aerolinka Philippine Airlines a to často, kvůli terorismu je nejnebezpečnější. Na třetím místě je aerolinka íránská Iran a na druhém místě je čínská aerolinka China Airlines. Tam často letadla padala, například v roce 2002, když, například prostě mnoho lidí zemřelo kvůli tomu, že vlastně to letadlo spadlo do moře a potom už vlastně celý měsíc zrušili lety,

protože měli problémy celkově s nastavením letů. A kubánská aerolinka, ta je vlastně na prvním místě, a to vlastně už z období komunismu, kdy vlastně létat s ní bylo docela nebezpečné, ale prostě neřešila to, a i když se stávaly nějaké problémy, havárie, tak pořád pokračovala ve svém provozu, akorát zavedla nějaká nová letadla.

Ted' vám něco řeknu o dvou francouzských odbornících, například Nicolas Bouzou, který je, se zajímá o, a Xavier Titelman. A tito dva odborníci zkoumali to, jak lidé vlastně řeší své pracovní cesty. Protože vlastně mnoho lidí se bojí létat, ale potom mají, vlastně pro jejich povolání je to důležité. A například moje kamarádka je advokát a musela letět třeba do Paříže. Nechtěla vlastně vůbec, vůbec nechtěla cestovat leteckou dopravou, ale potřebovala prostě, prostě v Bordeaux se sejít a něco vyřešit jako advokát, bylo to důležité. A prostě řekla si, že je to vlastně daleko, ale vlastně ne tolik, aby tam nemohla dojet za 10 hodin vlakem, místo toho, aby nějakou hodinku letěla. Ale stejně se rozhodla, že pojede tím vlakem, až natolik se bojí létat. Věděla, že prostě když by letěla, tak by byla nervózní a potom by ta, prostě ten sraz, ta konzultace, nemusela dopadnout dobře, tak raději zvolila cestu vlakem a byla v klidu.

Vlastně ona kvůli tomu, aby se přestala bát létání, tak to chtěla nějak řešit a jsou vlastně různé možnosti, jak se toho strachu zbavit. Například z nakladatelství Albin Michel se vlastně vyšel, vyšla kniha, která, nějaká instruktáž na téma, jak se zbavit strachu z létání. Nebo se tím zabýval například autor Stephen King.

Vlastně mnoho lidí se bojí létání, ale prostě je důležité, aby létali na služební cesty. Pak se může stát, že firmy, jejich zaměstnanci nejsou schopni létat, přichází o peníze. Tak to firmy začaly řešit a chtěly přimět své zaměstnance, aby už se létání nebáli, a tak jim zařídily nějaké kurzy na, aby se ti zaměstnanci odnaučili strachu z létání. Například francouzská aerolinka Air France nabízí vyloženě kurzy dělané i pro veřejnost a tam jsem vlastně byla i já se podívat, jak to funguje, a například Philippe Goeury mluvil o tom, jak se postupuje v těchto kurzech, a i o tom, proč se tak bojíme létat. Vlastně začne to teorií, takový kurz, řekneme si něco o letadlech, jak fungují, potom se baví s kurzistama o pocitech při létání, nebo pocitech z létání, a pak se to řeší dál.

Například já létám často, já úplně tomu nerozumím, já strach z létání nemám. Ale navíc ten pohled ze shora je vždycky krásný, já jsem s tím problém nikdy neměla. Ale ostatní jsou na tom jinak. Tak já vám děkuji a loučím se s vámi.

ČZJC2

Dobrý den, ráda bych se představila, jmenuji se Eva a dnes bych vám chtěla na úvod přednášky o tématu strachu z létání něco povědět. Každý člověk má něco, čeho se bojí. Někteří se bojí pavouka, někteří se bojí hadů. Nebo moje sestra Rebeka, se například bojí výšek, když vidí dolů, tak je úplně hotová. Každý člověk má jiný strach, kterému se

říká fobie. Myslíte si, že se lidé se bojí, že se bojí pouze obyčejní lidé? Ne, bojí se i slavní, i slavní mají své fobie. Otevřela jsem si otevířela jsem si třeba anglický časopis The Sun a tak jsem si přečetla, že třeba slavná herečka, americká herečka, Nicole Kidman, má třeba str, ta hrála třeba ve filmu Austrálie, určitě ji znáte, tak tahleta herečka, Nicole Kidman, se bojí třeba motýlů, to je taková zvláštní fobie. Nebo slavný filmový režisér, který natáčí různé horory, Alfréd Hitchcock, tak tenhle režisér se bojí ptáků, protože jistě si pamatujete, že natočil slavný horor Ptáci, a od té doby má tuto fobii. Také tenista Rafael Nadal, to je španělský tenista, tak ten se bojí, když, bojí se tmy. Musí i v noci mít rozsvícenou lampičku, aby mohl spát. Takhle bychom mohli vybírat různé slavné lidi, ale třeba bývalý americký prezident Obama, to zase mám z angli amerického časopisu People, tak ten tam přiznal, že se bojí sněhuláků.

Jak jsme si už dokázali, lidé se můžou bát různých věcí, ale nejrozšířenější fobie je strach z létání. Výzkumníci uvádějí, že z Američanů se přes 40 % bojí létat. Například Americká asociace pro psychologický výzkum, která vznikla v roce 1844 a založil ji muž Benjamin Rush, tak on je lékař, samozřejmě, bylo to v době, kdy byla v Americe Válka o nezávislost. Tak tenhle muž, Benjamin Rush, měl vlastní nakladatelství a snažil se o rozšíření různých odborných knih a v nich uváděl, že většina osob se bojí létání a nejenom amerických občanů, ale třeba i z Velké Británie, z Norska nebo třeba i tady u nás v České republice.

Jistě víte, že existují různé typy dopravy. Automobilová, autobusová, vlaková, letecká a ministerstvo životního prostředí právě dělalo statistiky o tom, jak vlastně doprava ovlivňuje životní prostředí. Americká letecká správa, což je z anglického originálu zkratka FAA, měřila, dělala statistiku v roce 2000, 2002 až 2007 a počítala, kolik bylo usmrčených osob za to období v automobilové dopravě a bylo to přes 200 tisíc osob. Za stejné období v letecké dopravě bylo usmrceno jen kolem 200 až 300 osob. Při automobilové dopravě bylo ve světě celkově usmrceno ve stejném období mnohem více osob než za stejné období na celém světě v letecké dopravě.

Je pravda, že hodně lidí se bojí létat. Jak už jsem říkala na úvodu, i slavné osoby mají různé fobie, tak také bych vám chtěla říct o slavných osobnostech, které mají fobii právě z létání. A určitě se budete divit, že jste to nevěděli, že jste to nečekali, protože tyto slavné osobnosti často musejí využívat letecké dopravy, neboť často cestují. Například jednou z takových slavných hereček, která se bojí létat, je Jennifer Aniston, tu můžete znát třeba ze seriálu Přátelé. A proč se vlastně bojí, no protože jednou letěla při strašné bouřce, a od té doby má prostě hrozný strach z létání. Další slavnou osobností je to herec Š Mistr Bean, nebo herec, který ztvárnil z anglického seriálu Mistr Bean. Pardon, je to herec, který hrál ve filmu Pán prstenů. A on právě muse létat často na Nový Zéland, kde se tento film natáčel, a protože měl takovýto strach z létání, tak musel tam jezdit autama a cesta mu

trvala opravdu dlouho. Další slavná osobnost, ta se bojí od svých devíti let, protože když letěla ve svých devíti letech, tak letadlo muselo nouzově přistát, a od té doby má také hrozný strach létat.

Je ale pravda, že některé letecké společnosti dávají takový ten důvod ke strachu, protože když se podíváme, mají třeba často nehody. Například na amerických internových stránkách www.askin.com, bylo uvedeno pět leteckých společností, které mají opravdu velmi velký problém s bezpečností. Jedna z nich je keňská společnost Kenya, keňská letecká společnost, která právě teďko nedávno vznikla, létá velice málo, a tak ta na tom listu byla uvedena na pátém místě. Na čtvrtém místě je filipínská aerolinka Philippine Airlines a ti mají velmi velký problém s terorismem, který souvisí s letectvím. Na třetím místě skončila letecká společnost, která velmi často, její lety končí havárií. Na druhém místě se umístila společnost Čína Airlines, protože za rok 2002, z Tchaj-wanu do Hongkongu, 220 osob na palubě zemřelo právě při tomto letu, když se letadlo zřítilo do moře. A bylo to z toho důvodu, že zanedbali opravdu opravu poškozeného stroje a z toho důvodu vlastně to letadlo havarovalo a na to konto byla celá ta aerolinka zrušena. A na prvním místě je kubánská aerolinka Cubana Aerlines a to z toho důvodu, že v době komunismu, v spolupráci se Sovětským svazem, tak létaly stroje typu Antonov nebo Ljušin, a ty létaly dál, přestože jsou to stroje velmi staré, a již prostě nová letadla nekoupili a stále s nimi létají, tak proto jsou na prvním místě.

A myslíte si, že to dává, strach z letectví, pouze psychické problémy? Bohužel ne, souvisí s tím také ekonomické problémy. Například ekonom Nicolas Bouzou a Xavier Titelman se zaměřují právě na leteckou bezpečnost a související dopady na ekonomiku. A ty dělali výzkum, každoročně pracovní cesty, které jsou vlastně letadlem uskutečňovány, byly zrušeny, z důvodu právě toho, že se několik těch, několik těch cest bylo zrušeno, protože se právě ti cestující báli letět. Například jedna francouzská advokátka vyprávěla, že se taky strašně bojí létat, ale zrovna byla povolána a byla povolána na služební cestu do Bordeaux, měla tam jet na důležitou schůzi, a letadlem by tam byla opravdu za hodinku, krátká cesta, ale ona prostě z toho strachu raději jela vlakem. Ta cesta vlakem trvá deset hodin, přijela po deseti hodinách jízdy vlakem na tu schůzku a ta trvala 45 minut. A tak říkala, to není možný, opravdu já nemůžu takhle ztrácet čas, musím s tím něco dělat, abych neměla prostě ty starosti a ty problémy, protože, pardon, nemohla létat, protože by pak měla tak psychické problémy, že by nemohla uskutečnit ani tu schůzku, nemohla by ji dovést do zdárného konce.

Přesto jsou ale lidé, kteří opravdu cestovat letadlem nikdy nemohou za žádných okolností, anebo lidé, kteří to tedy nějakým způsobem přečkají. Například slavná osobnost Stephen King už kdysi prohlásil, že nebude nikdy létat, prostě nikdy, za žádných okolností, ale by pozván od francouzského nakladatele, Albina Michaela (AJ), aby přijel vyprávět o

svém románu Doktor Spánek, a tak teda překonal tu svoji fobii z létání a na to pozvání do té Francie tedy přiletěl. Bylo to v roce 2013.

Ty služební cesty, jak už jsme říkali, ty firmy musí platit. A když se taková služební cesta odvolá, tak ty firmy přichází o peníze. Proto se snaží firmy myslet na to, nebo jak udělat to, aby se lidé nebáli a odjeli na služební cestu tak, jak bylo naplánováno, letadlem. A na to konto zjistili, že v každém státě na světě si může soukromá osoba, třeba jak už jsem vám vyprávěla, ten Xavier Titelman, může právě udělat kurz, jak lidi zbavit strachu z létání. Tak třeba tenhle pan Titelman takový kurz má. Vlastně už 21 let třeba ve Francii při Air France je tento speciální kurz otevřený veřejnosti a já jsem se sama setkala s jednou účastnicí kurzu a oni mi vyprávěli, jak to probíhalo. Pardon, hovořila jsem přímo s psychologem, který ty kurzy vede. Ten psycholog se jmenuje Philippe Goeury a on mi právě říkal, že člověk, který tam přijde, tak poprvé potká psychologa a ten hledá, odkud vlastně vzešel ten strach z létání. Následně je taková teoretická přednáška o tom, jak funguje letadlo, jak vypadá a takové ty technické stránky, a následně jsou lidé puštěni do leteckého simulátoru a díky tomu se vlastně zbaví toho strachu a dokáží potom sami cestovat tím letadlem.

Já osobně nemám strach z létání, létám poměrně často a mám pocit, že to je opravdu příjemné, líbí se mi ten pohled na tu krásnou zem a nemám s tím opravdu žádný problém. Chtěla bych vám poděkovat za pozornost a mějte se hezky. Na shledanou.

ČZJD2

Dobrý den, já vás všechny zdravím, já se jmenuju Eva a chtěla bych vás přivítat tady na přednášce, jejíž tématem je strach z létání. Vy jistě víte, že každý z nás má nějaké svoje osobní obavy, každý se něčeho bojí. Můžete se bát hadů nebo můžete se bát různých zvířat. Můžete mít také strach z výšky. Všechny tyto strachy, všem těmto strachům se říká fobie, z medicínského hlediska, a jsou opravdu různého typu. Má je opravdu každý z nás, a to včetně slavných osobností. Například znáte možná The Sun, vlastně týdeník, který, takový bulvární časopis, který se právě zabývá různými vlastně životopisy slavných osobností a vytahuje na ně různou špínu. Takže například takhle zjistila o jedné slavné osobnosti, že se bojí třeba motýlů. Nebo třeba filmový režisér, Alfréd Hitchcock, znáte ho určitě z režírování různých hororů, tak ten má třeba fobii z ptáků. Možná i znáte Rafaela Nadala, který třeba například má fobii z tmy. Takže musí spát celou noc s rozsvícenou lampičkou. A určitě znáte i Baracka Obamu, bývalého prezidenta Spojených států amerických, a ten má třeba fobii ze sněhuláků, což je taková úsměvná fobie.

Když se dělal průzkum, jaká fobie je vlastně nejčastější, tak se zjistilo, že je to fobie z létání. Zjistilo se, že asi 80 % Američanů se bojí létání. A vlastně jedna Americká psychiatrická asociace, vlastně zkoumala i dopady na ekonomiku. Vlastně Benjamin Rush

je vlastně odborník, doktor, který se zabýval fobiemi a vydal o nich spoustu článků a spoustu časopisů a zjistil, že právě nejvíce lidí se bojí létání. A z čeho vlastně ta, ten výzkum vyplýval. Vyplýval z různých, vlastně byl vytvořený na základě respondentů z různých evropských zemí, například ze Švédska nebo podobných zemí.

A vlastně se zjistilo, že lidé na celém světě se opravdu nejvíce bojí létání, přesto že je to jedna z nejbezpečnějších doprav. Federální letecká správa vlastně zjistila, že v průběhu let 2002-2007 zemřelo zhruba 250 tisíc lidí následkem autonehody. A vlastně následkem letecké katastrofy zemřelo snad jenom 200 nebo 300 lidí. Do roku 2012 to bylo zhruba 1 300 000, který zemřeli následkem autonehody. A následkem letecké nehody zemřelo snad jenom 500 lidí. Což jsou jistě zajímavá čísla.

Nicméně lidé se stále nejvíce bojí létání. A samozřejmě to jsou jednak obyčejní lidé, ale samozřejmě i celebrity některé mají právě strach z létání. Samozřejmě mě to velmi překvapilo, protože například slavní herci, třeba Jennifer Aniston, určitě ji znáte ze seriálu Přátelé, tak ta má třeba například fobii z létání. A té se třeba i stalo, že letěla a zastihla ji bouře. Nebo třeba Mistr Bean, znáte ho určitě, ne pardon, omlouvám se, herce z seriálu Pán prstenů, tak samozřejmě všichni herci se museli přepravit na Nový Zéland, aby se tam mohlo natáčet, a spoustu lidí to kvůli tomu odmítlo vlastně angažování v tom filmu, právě proto, že měli fobii z létání. Jsou zde ale i další, třeba z řady režisérů, kteří se bojí létání, třeba následkem nějaké vzpomínky, která se jim stala při letu, kdy je třeba málem zasáhl blesk, nebo kdy letěli třeba v bouři.

Na stránkách, které si potom můžete přečíst v prezentaci, vlastně byl dělaný výzkum pát pěti společností, které jsou nejméně bezpečné. Jednou z nich je společnost letecká z Keni, která je poměrně nová, a ta je opravdu málo bezpečná. Čtvrtým nejméně bezpečným jsou Philippine Airlines a je to právě díky terorismu, který se této společnosti bohužel často stává. Druhým nejhorším, nejméně bezpečným, bezpečnou leteckou společností je společnost Čína Airlines a je to právě proto, že asi 250 tisíc zemřelo lidí zemřelo následkem nehody. A právě bylo to dané chybou vlastně v letadle, nebo v konstrukci letadla, ale Číňané to nijak neopravovali a dále posílali tyto porouchaná letadla s cestujícími dál. Tak a jméno první nejméně bezpečné letecké společnosti vidíte napsané za mnou a je to vlastně společnost z Kuby a ty vlastně, je tak málo bezpečná právě proto, že jsou tam už zastaralé všechny letadla.

Ted' bych vám ještě chtěla něco říct ohledně dopadu vlastně těchto fobií na ekonomiku. Vlastně pan Nicolas Bouzou a Xavier Titelman jsou výzkumníci, kteří prováděli celosvětový výzkum a který prováděli na a zjistili, že zhruba 10 milion lidí se bo, má obavy z létání a vůbec nechťejí létat. A například ve Francii v městě Bordeaux, ano, to se stalo jedné mé kamarádce, která právě místo toho, aby si zvolila kratší cestu letadlem z Paříže do Bordeaux, která by trvala asi 40 minut, tak místo toho si zvolila cestu delší, raději

jela vlakem, a než aby se stresovala v letadle. Takže raději zvolila vlak s tím, že jí ta cesta potrvá několikanásobně déle, ale zato to bude mít bez stresu.

Já jsem mluvila vlastně o tom, že spousta lidí má opravdu obavy z létání, ale to neznamená, že do toho letadla opravdu nenasednou. Třeba jsou samozřejmě, existují lidé, u kterých je ta fobie tak závažná, jako například u Stephena Kinga, že do toho letadla vůbec nenasednou. A samozřejmě si mohou třeba, pokud to je v jejich možnostech, tak si to nějakým způsobem zařídit jinak, ale pokud ty možnosti nemají, tak zvolí většinou jinou cestu než tím letadlem.

Zhruba 10 milionů lidí celkově se právě rozhoduje podobným způsobem, to znamená, že když nemusí volit tu leteckou přepravu, tak zvolí nějakou jinou. Tím pádem ale samozřejmě letecká, letecké společnosti přicházejí o zisk. Už jsem vám vyprávěla o někom, kdo se jmenuje Xavier Titelman, nebo kdo, je to vlastně jeden z těch výzkumníků, který vlastně se rozhodl vlastně udělat nějaké vlastní kurzy a vydat nějaké vlastní publikace, aby vlastně vysvětloval lidem a odbourával ty jejich strachy z létání. A on vlastně se samozřejmě schází i s různými psychology a čte různé teoretické publikace o tom, jakým způsobem vlastně fungují strachy a jakým způsobem vlastně fungují letadla, aby to dokázal těm lidem předat a aby dokázal odbourat ten jejich strach z létání.

Já osobně problém s létáním nemám. Já mám pocit, že je to velmi bezpečná možnost, jak cestovat, také se mi líbí ten krásný výhled, který člověk má z okénka, z okénka letadla. Takže to je asi tak všechno, co bych vám k tomu řekla, a přeji vám krásný zbytek dne.

ČZJE2

Tak hezký den, moje jméno je Eva a chtěla bych teď něco říct o strachu z létání. Jako asi všichni víme, že každý člověk má z něčeho jako nějak strach. Třeba někdo vidí pavouka a může šílet, někdo vidí hada a má strach a například moje sestra, která se jmenuje Rebeka, tak ta se hrozně bojí výšek. A také ještě existují různé fobie, například takové jako různé kuriozity. A netýká se to pouze obyčejných lidí, ale například i slavných osobností. Teďko nedávno já jsem četla na internetu anglického časopisu, který se jako je takový jako bulvár, tak tam se psalo o herci, velmi slavném, který se jmenuje, o herečce Nicole Kidman, znáte ji asi z filmu, z australského filmu, tak ta se hrozně moc bojí motýlů. Mně to jako hrozně překvapilo. A taky například režisér, celkem slavný, který režíroval mnoho hororových filmů, který se jmenuje Alfréd Hitchcock, tak on se hrozně moc, jak on vymyslel ten, nebo režíroval film, který se týká ptáků. A další slavná světová osobnost, Rafael Nadal, který je ze Španělska, tak ten, když spí, tak musí mít celou dobou rozsvíceno, protože se hrozně bojí tmy. A takhle tam bylo ještě dalších různých slavných osobností,

například ze sféry politiky, například americký prezident, bývalý, Obama, tak ten udělal rozhovor s časopisem People a uvedl tam, že se velmi bojí sněhuláků.

Ale nejčastější fobie je právě z létání. Americká psychiatrická asociace tvrdí, že konkrétně v Americe celkem 80 % lidí se bojí hrozně moc létání. A ještě se s tím pojí taková zajímavá informace, že právě ta Americká psychiatrická asociace dělala výzkum a porovnávala, jak je to v různých státech, jinak byla založena roku 1944 osobou jménem Benjamin Rush a to je lékař, který byl, pochází z válečné doby, a právě Benjamin Rush vydával různé odborné knihy a časopisy, které se právě fobii týkají. A ten strach z létání se nepojí pouze s Amerikou, ale velmi se lidé bojí také ve Velké Británii, ve Švédsku a v dalších státech Evropy.

Jsou různé typy dopravy, například auto, vlak, a tak. Ale nejvíc nebezpečný právě létání vůbec není, zjistilo se, že je nejvíc bezpečný. Například v Americe ministerstvo dopravy, tak, kam patří federativní, hlavní letecká správa, tak ta dělala výzkum a počítala za rok, od roku 2002 do roku 2007, kolik zemřelo lidí při autonehodě a bylo jich skoro 200 tisíc, ale kdežto u letadla, nebo u letecké dopravy, když to počítali, tak jich bylo celkem tak 300. A celkem, nebo tyto čísla jsou k nalezení na internetu. A v letecké dopravě celkem, ne, v letecké dopravě zemřelo celkem 500 osob, kdežto v normální auto dopravě už přes milion osob.

Na začátku jsem mluvila o tom, že i slavné osoby se bojí létání. A teď bych chtěla vyprávět znovu ještě trošičku o slavných osobnostech, které se bojí létání. Ale slavné osobnosti musí často létat. A je to například Jennifer Aniston, která je z Ameriky, je to herečka, tak ta se také velmi bojí létání. A stalo se, že měla totiž letět, a když byla v letadle, ve vzduchu, tak akorát byla bouřka, a od té doby nemůže do letadla vůbec nasednout. Dalším takovým, další takovou osobou, je Ben, který se také velmi bojí létat. A procestoval Nový Zéland. Další osobou je Ben Affleck, což je herec a taky režisér, a on se taky velmi bojí létat. A bojí se takhle létat už od devíti let, kdy se stalo, že bez maminky, sám, letěl do zahraničí, a právě akorát v tu chvíli, kdy byl ve vzduchu, tak je, začala bouřka, byly silné turbulence a museli nouzově přistát, a od té doby už se velmi bojí létat.

Ale také je pravda, že to souvisí i s leteckými společnostmi, protože se počítalo, které letecké společnosti jsou nejvíc nebezpečné, které mají nejvíc takových jako problematických letů. Je to na internetových stránkách Askens.com. A tam ukazují nějaké různé statistiky, jaké letecké, jako pět nejrizikovějších leteckých společností. Pátá je Kenya, je to letecká společnost z Keni, která vznikla teprve nedávno. Čtvrtá je z Filipín a jmenuje se Philippine Airlines a je to z toho důvodu, že se tam vyskytuje, nebo v tom území se vyskytuje mnoho teroristů. Třetí nejnebezpečnější je Islam Airlines. Druhá je čínská společnost, která se jmenuje China Airlines, tam se stala taková hrozná katastrofa, protože v období od roku 2002, když letěli z Číny do Hongkongu, tak letadlo spadlo do moře a 225

lidí tam zemřelo. A stalo se to kvůli tomu, že vlastně před tím samotným letem byla nějaká porucha v letadle, ale oni se na ni vykašlali, letadlo neopravili a z toho důvodu právě ztroskotala. A ta nejvíc nejnebezpečnější je z Kuby a ta letecká společnost se jmenuje Cubanian Airlines, a je to z toho důvodu, že za období komunismu Ruský svaz, spolupracoval s leteckou společností z Kuby a mají tam nějaký starý letadla asi.

Ale například i v Evropě se lidé velmi bojí létat. Například ve Francii jsou dva známí, známé osobnosti, Xavier Titelman a Nicolas Bouzou, což jsou odborníci, kteří se právě zabývají bezpečností létání, a pravidelně každý rok se celkem zruší několik milionů letů, právě jenom kvůli tomu, že se lidé bojí létání. Například moje kamarádka, která se jmenuje Markéta, tak ta pracuje v Paříži jako advokátka a už tři roky nechce létat. A právě mi vyprávěla, že se jí nedávno stalo, že se potřebovala s někým sejít v Bordeauxu, což je město na jihu Francie a potřebovala tam jet na nějakou schůzi, ale jako ten let by trval třeba maximálně hodinku a ona prostě řekla, že ne, že se bojí, a jela radši vlakem, což trvalo deset hodin, a tam se potkala na nějakých jako 40 minut, na tu diskuzi, místo toho, aby tam jela pohodlně chvilku vlakem, letadlem, tak tam jela vlakem, protože z toho má prostě velký strach. Nedokázala si představit, že by to nějak vydržela, byla by z toho hrozně nervózní, a kdyby jako letěla tím letadle, tak by z toho byla zbytečně nervózní a pak ta schůze by nedopadla dobře, a proto je pro ni lepší jet tím vlakem sice dlouho, ale být jako uvolněná.

A právě Markéta patří mezi lidi, kteří by to třeba ještě nějak přežili, ale ještě jsou slavní, například slavní spisovatelé, kteří patří do skupiny, například Stephen King patří do skupiny, kteří by v životě prostě do toho letadla ani nenastoupili, že to prostě neexistuje. A v roce 2013 se stalo, že Albin Michel poprosil někoho, aby jel z Francie někam a ukázal tam něco a on to vydržel a nakonec přiletěl.

A teď bych se chtěla vrátit k vyprávění o Evropě, protože létání také často slouží k tomu, že lidé létají na nějaké služební cesty. A přibližně 10 milionu lidí za rok tu služební cestu zrušilo, což má velký takový ekonomický dopad. A lidé právě z Evropy přemýšleli, jak to udělat, a je možnost chodit na speciální kurzy, aby lidé se svého strachu z létání zbavili. A jinak tyto kurzy jsou všude po světě, jsou řízeny buďto soukromě, nějakými soukromými osobami, například Xavier Titelmanem, což je učitel, který se tímto zabývá. Anebo také jsou různé společnosti, které tyto kurzy poskytují. Například ve Francii mají, dělají kurzy speciální pro veřejnost. Já jsem se s tímto člověkem, který pracuje v organizaci, osobně setkala a on mi vyprávěl o tom, jak vysvětlují lidem, že se toho nemusí bát. Ten člověk se jmenuje Philippe Goeury a on mi vyprávěl o tom, jaký je správný postup. Nejdříve, když se s tím člověkem potká, tak mají takovou psychologickou debatu a snaží se přijít na to, proč se toho létání bojí. Potom to zjistí a potom dochází na takové přednášky a semináře, kde se učí o tom, jak létání funguje, potom, potom jsou dělané různé jako simulace, že ty

lidé si sednou do do letadla a dělají, že jako na vlastní kůži lítají, a snaží se tím odbourat ten strach.

Já osobně s létáním nemám problém, cítím, že to je bezpečné, a taky mi hrozně baví, že když sedím v tom letadle, tak je tam nádherný výhled na přírodu a na krajinu kolem. Tak to je ode mě asi tak všechno, děkuji, ahoj.

ČZJF2

Já vás zdravím, jmenuju se Eva a chtěla bych vás přivítat na přednášce na téma strach z létání. Tak. Je samozřejmě hromada věcí, kterých se lidé bojí, různé fobie. Třeba fobie z pavouků nebo z hadů. A moje sestra Rebeka ta se třeba bojí výšek. Jakmile je nahoře a podívá se dolů, tak se neskutečně bojí. Těch fobií je opravdu velké množství, některé jsou zvláštní, je jich opravdu hodně. Ale nemají to jen obyčejní lidé, mají to třeba i slavné osobnosti. Například třeba jeden Angličan, třeba i Nicole Kidman, určitě ji znáte, známá herečka filmová, australská, tak ta také, ta se bojí motýlů třeba. Nebo co je ještě zajímavé. Slavný režisér hororů, Alfréd Hitchcock, tak ten se bojí ptáků, takže právě nemohl třeba natáčet horor o ptácích. A potom nějaký Španěl, ten se třeba bojí tmy. Musí spát a musí tam mít trochu světlo. Za tmy prostě neusne, opravdu se bojí. A pak jsem si vybrala třeba bývalý americký prezident Obama, dělal rozhovor a ten říkal, že se bojí sněhuláků.

Ale hodně lidí se bojí létání, je to opravdu rozšířená fobie. Americká psychiatrická asociace vlastně říká, že 80 % procent Američanů se bojí létání. K tomu bych jen přidala jednu informaci, ta Americká psychiatrická asociace, co to vlastně je. Tak je ve světě různý, jsou různé psychiatrické asociace, ale v Americe je největší. Vznikla v roce 1844 a její zakladatel byl Benjamin Rush, to je lékař a založil to někdy za války. Rush taky vydává třeba různé odborné publikace a podobně. A říkal, že v Americe, Američané se opravdu hodně bojí létání. A ještě taky Velká Británie, Švédsko, Norsko, Francie a ještě jeden stát.

Máme různé typy dopravy. Auta, autobusy, vlaky a byl výzkum, co je nejbezpečnější, a jsou to právě letadla. A opravdu jako procentu, například v Americe tam je Federální letecká správa, FAA, tak v roce 2002 až 2007 v Americe vlastně zemřely 2 miliony osob, mezi lety 2002 až 2007, třeba na silnicích, ale to měřili v letadlech to bylo třeba 200, 300. A potom celosvětově v roce 2002, tak zase na silnicích to bylo asi milion 300 tisíc a v leteckých kolem 500 osob. Takže vidíte, že letadlo, létání je určitě bezpečnější.

Tak lidé se opravdu hodně bojí létání. A já už jsem vám říkala o těch slavných osobnostech, které se bojí létat, tak teďka bych vám chtěla říct o dalších osobnostech, které se bojí, myslím, že budete určitě překvapeni, ale třeba Jennifer Aniston, taky známá Američanka ze seriálu Přátelé, tak ta se bojí. Ona právě jednou letěla, ale vlétla do velmi silné bouře a od té doby se bojí. A potom ještě další známý herec z filmu Pán prstenů, ten se také bojí létat. A právě Pán prstenů se natáčel na Novém Zélandě, takže tam musel létat,

ale potom radši už jezdil autobusem, třeba po tom Novém Zélandě už nepřelétával na ta různá místa. A potom ještě Jen Aflk (?), režisér, tak ten poprvé v devíti letech letěl sám a blesk uhodil do letadla, jedno křídlo začalo hořet, pilot musel nouzově přistát, a od té doby prostě nelétá, bojí se.

Je pravda, že jsou některé společnosti, které jsou opravdu nebezpečné. Měly opravdu hodně nehod. Mnoho letadel nedoletělo. V Americe jsou internetové stránky Ask.com a ti ukazují přehled těch leteckých společností, právě pět úplně těch nejnebezpečnějších. První lidé jsou Keň, Kenya Awards, čtvrté místo filipínská jmenuje se Philippine Airlines, tam zase bylo hodně teroristických útoků. Třetí místo, Iran Air, tam také bylo hodně problémů. Potom Čína, China Airlines, tak ta od roku 2002, v roce 2002 vlastně vylétělo letadlo a spadlo do moře. 225 osob zemřelo v tom letadle, to byla například velká nešťastná událost. A už před tím už se vlastně stalo něco podobného, oni to opravili, ale stalo se to potom právě znovu. Takže ten měsíc potom vlastně zrušili úplně všechny lety, ale teďka pokračují zas normálně dál. A úplně první nejnebezpečnější je kubánská, jmenují se Cubana Airlines, a tam vlastně ještě za komunismu, když spolupracovali se Sovětským svazem, tak letadla třeba Antonov, nebo Ljusin, ta stará prostě, hrozná letadla, dneska už opravdu jako pravěká, tak právě létají. Měli by si pořídit nová, moderní, ta stará jsou nebezpečná.

Tak. Samozřejmě pokud se bojíme létat, je to psychický problém, a dva odborníci, muž první, Nicolas Bouzou a druhý odborník Alfréd, dělali výzkum a na co přišli. Každý rok samozřejmě potřebují zaměstnanci různých firem létat na různé pracovní cesty. Například třeba moje kamarádka, Markéta, pracuje v Paříži jako advokátka, a ona prostě nechce létat, nechce. A právě mi vyprávěla, co se jí stalo, právě měla letět do města Bordeaux, což je na jihu a je to maximálně hodinu, když tam letíte. A ona ne, ona prostě radši jela vlakem, to trvalo 10 hodin, a právě tam vlakem, vlakem to bylo prostě o hrozně moc delší, ale ona se prostě bojí letadel, takže neletěla. Říkala, že radši pojede tím vlakem, že to prostě. No a potom teda, říkala, že by, potom teda jednou letěla letadlem, že to vydržela, ale říkala, že byla tak rozhozená, že na té konferenci vůbec nedávala pozor, prostě vůbec z toho nic neměla.

No a právě Markéta se jako bojí, ale aspoň třeba někdy letí. A potom je druhá skupina lidí, kteří prostě nikdy neletí. Třeba spisovatel Stephen King, ten prostě řekl ne, já prostě nikdy neletím, nikdy, bojím se, prostě nejede přes to vlak. Třeba v roce 2013 Albin Mel prosil prosím, prosím, potřebovali bychom vytisknout knihu, román, chtěli bychom, abyste tam jako byl, dobře, tak to teda vydržel a přiletěl.

Tak ještě se vrátím k těm firmám, když vysílají ty zaměstnance na ty služební cesty, je to třeba 20 tisíc eur, co dají za ty služební cesty. A za rok 10 milionů lidí zruší služební cestu, což je hrozná škoda, protože firma samozřejmě na tom trátí, přichází o peníze. No,

takže právě potom třeba ruší ty cesty a firmy přemýšlejí, co s tím, tak posílají své zaměstnance na kurzy, kde by je právě měli zbavit toho strachu z létání. Jsou ve všech státech a kdo to vede. Jsou to soukromé osoby, jsou to psychologové, třeba Xavier Titelman, nebo třeba různé letecké společnosti dělají kurzy. Třeba francouzská firma Air France už 20 let dělá tady ty kurzy, které jsou právě určeny pro lidi, kteří se bojí létání. Já jsem taky byla na tom kurzu, potkala jsem tam člověka, on mi vysvětloval, jak to vlastně vypadá na tom kurzu, jak to probíhá. Ten muž se jmenoval Philippe Goeurry, takže poprvé se ten člověk setká s psychologem a hledá se ta příčina, důvod, kde vznikl ten strach z létání. Potom je teoretická přednáška, jak funguje letadlo, vlastně vysvětlí se to všechno, potom vlastně je to jako, člověk se prostě posadí do letadla, aby si zažil ten pocit, aby získal odvalu, no a potom už by se to vlastně mělo zlepšit, neměl by se bát létat.

Já sama nemám problém s létáním. Létám, cestuji letadlem, nemám s tím problém. Je to rychlé, je to bezpečné. A co je hlavně důležité, když jsem v letadle, dívám se dolů na tu zemi, je to prostě nádhera. Děkuji za pozornost, mějte se krásně.

ČZJG2

Krásný den všem, já se jmenuji Eva a teďko vám budu, teďko budu mít přednášku o fobii z létání. Samozřejmě na světě existují různé fobie, nejen strach z létání, třeba strach z pavouků, z hadů, například moje sestra Rebeka ta se bojí výšek, ta má závratě, jakmile se podívá dolů. A samozřejmě můžeme vidět úplně nejrůznější, zvláštní fobie. Úplně, bojí se pouze obyčejní lidé? Kdepak, bojí se i celebrity. Viděla jsem třeba v jednom anglickém časopise, v bulváru jsem četla zajímavou zprávu, že slavná americká herečka Nicole Kidman, která hrála v nejrůznějších filmech, se bojí třeba motýlů. Jiný slavný režisér, který se zaměřuje na hororové filmy, Hitchcock, ten se bojí různých ptáků, nesouvisí to s tím, s těmi jeho filmy, ale bojí se i třeba vajec. Další slavná osoba, světový známý horolezec ze Španělska, tak ten se bojí tmy, spí dycky za světla. A je spousty dalších slavných osobností, já jsem si vybrala ještě amerického bývalého prezidenta Obamu, to jsem četla v zase v americkém časopise, a ten se obává sněhuláků.

Fobii je samozřejmě celá řada, ale nejvíce lidí se bojí právě létání. Americká psychiatrická asociace k tomuto tématu dodává, že asi kolem 80 % lidí se bojí létání. Ráda bych jenom něco řekla o té Americké psychiatrické asociaci, ta, to není jakoby jediná psychiatrická organizace, ale je jedna z největších. Vznikla v roce tisíc, v 19. století, a jejím zakladatelem je Benjamin Rush. Což byl vlastně lékař, který založil tuto organizaci. On totiž měl nejrůznější, on sepsal nejrůznější odborné knihy a časopisy o psychice lidí a právě zjistil, že v Americe se mnoho lidí bojí z létání. Není to tedy jenom v Americe, ale i v Anglii, ve Švédsku, v Norsku a v dalších státech.

Máme nejruznější typy dopravy, automobilovou, vlakovou, leteckou, a myslíte si, že letadla jsou nejnebezpečnější? To určitě ne. Proběhly také různé výzkumy ohledně toho, která, který způsob dopravy je nejnebezpečnější. Americká Federace právě počítala za rok, 2000, od roku 2002 až do roku 2007 došlo přes, zemřelo přes 200 tisíc osob nějakou havárií aut a v letecké dopravě to bylo kolem 200, 300, takže vlastně mnohem méně. Na internetu se dají dohledat samozřejmě různé seznamy přímo ke kolika těm událostem, nebo kolik lidí vlastně zemřelo v aut, při automobilových haváriích nebo leteckých, a ta letecká doprava dopadla mnohem lépe, a přesto se spousta lidí toho létání bojí.

Z toho důvodu se také stává, že někteří lidé, i třeba ty celebrity, o kterých už jsem vyprávěla, ani létat nechtějí, a přitom se to pojí s jejich prací, že jo. Třeba herci potřebují létat a je spousta herců, kteří se bojí létání. Třeba i někteří herci ze seriálu Přátelé se bojí létat a vždycky, protože třeba někdo z toho seriálu Přátelé má špatnou zkušenost s tím, že letěl a zrovna byla silná bouře, a to letadlo mělo silné turbulence a od té doby se toho bojí. Také herec z Pána prstenů se bojí létat. Víte, že Pán prstenů se natáčel na Novém Zélandu, takže tam bylo potřeba doletět, a potom bylo ještě potřeba cestovat po tom Novém Zélandu a také se tam přesouvat letecky, takže potom se ty herci museli ještě vystřídat, vyměnit, protože to létání prostě odmítli. Také někteří herci, kteří už jsou starší, nechtějí létat. Hlavně to vychází z toho, že mají jakoby nějakou špatnou zkušenost, kolikrát už se jim stala nějaká menší nehoda, že třeba bylo nějaké porouchané to letadlo, nic se třeba nestalo, ale od té doby už létat nechtějí.

Samozřejmě ačkoliv letecká doprava se nejeví nějak nebezpečně, jsou letecké společnosti, kterým se staly nějaké havárie. Na amerických webových stránkách je seznam pěti leteckých společností, které jsou nejnebezpečnější. Těch pět to je z, jednak z Keni, Kenya Airways, tam se, tato společnost vlastně má málo letů, ale přesto se stalo několik havárií. Další společností Philippine Airlines a ty vlastně, za to nebezpečí, za ty havárie ani nemohou, ale proběhlo na ně několik teroristických útoků. Ještě další je čínská společnost, kde se stalo to, že kolem roku 2002 letěli z Tchaj-wanu do Hongkongu, a to letadlo spadlo do moře a zemřelo tam přes 200 lidí. Stalo se to proto, že to letadlo vlastně bylo ve špatném havarijním stavu a přesto vzlétlo, takže to bylo zanedbání ze strany té společnosti. První nejnebezpečnější společnost je z Kuby a to proto, že používají vlastně letadla ze Sovětského svazu, která už by dávno měla být vyřazená z provozu. A tadleta kubánská společnost dávno používá tyto staré stroje, a proto by se možná do budoucna měla zamyslet nad nákupem nových moderních letadel.

Strach z létání má jednak psychické důsledky, ale i ekonomické, dva francouzští odborníci Nicolas Bouzou, což je ekonom, a Xavier Titelman, který je odborníkem na leteckou bezpečnost, dělali takový výzkum a zjistili, že na světě se každým rokem zruší 10 milionů letů právě ze strachu, nebo pracovních letů, právě ze strachu z létání. Já sama mám

kamarádku Marii, která pracuje v Paříži jako advokátka, a i ona má strach z létání. Právě mi vyprávěla, že se stalo, že musela z pracovních důvodů odjet na jih Francie na nějakou pracovní schůzku, ten let by trval necelou hodinu, ale ona raději využila vlak, jela tam asi 10 hodin a potom ta schůzka trvala ani ne hodinu, ale ona prostě odmítla ten, tu leteckou dopravu, protože měla takový strach, že raději prostě absolvovala tu dlouhou cestu vlakem než aby, než aby se takhle obávala. Ve výsledku ta práce, ten pohovor, všechno dopadlo v pořádku, ale strávila tím spoustu času.

Ta moje kamarádka Marie se sice bojí létat, ale někdy se dokáže překonat a letět. Ale jsou i lidé, kteří, kteří prostě nikdy by neletěli. Například spisovatel Stephen King říká, že nikdy, nikdy by do letadla nesedl. Třeba v roce 2013 se stalo, že ve Francii v nakladatelství Albin Michel chtěli mít nějakou jakoby akci s tím Stephenem Kingem a žádali ho, aby přijel, ale on řekl, on se, ano, on se v tom případě překonal a nakonec tedy do Francie přijel.

Pokud bych se teda ještě vrátila k těm ekonomickým důsledkům toho, že lidé nechtějí létat, tak se průměrně, ty firmy ztratí opravdu jakoby miliony korun tím, že prostě ti zaměstnanci nechtějí někam jet, nedohodnou se nějaké další třeba finanční, nebo nějaká další spolupráce, která by na ně mohla mít, na ty firmy, mít nějaký společenský, nebo prostě nějaký dopad. Proto se pořádají různé kurzy, které mají právě zabraňovat tomu strachu z létání, a i samy firmy se to snaží podporovat, potom ti zaměstnanci docházejí na kurzy a snaží se prostě nějak jakoby těm svým fobiím zabránit, aby potom následně mohli i na ty pracovní schůze vyjíždět. Ty kurzy už mají delší tradici, není to žádná novinka, už fungují asi 21 let. Já osobně jsem se jednoho z kurzů zúčastnila a ptala jsem se toho lektora, jak ty kurzy probíhají, zjišťovala jsem si tom nějak více, a ten lektor říkal, že to funguje tak, že nejdříve k němu přijdou ti lidé a nejdříve si o tom povídají a zjišťují, odkud vlastně ten jejich strach pochází. Potom jsou různé teoretické přednášky, jak fungují letadla, jak funguje letectví obecně, potom třetí částí je nějaký letecký simulátor, kde si zkusí, jak to vypadá, a potom vlastně už mohou zkusit skutečnou leteckou dopravu.

Já se třeba strachu z létání vůbec nebojím, lítám celkem často a myslím si, že letecká doprava je bezpečná a také pohled ven, dolů na zem, je krásný. A tím bych chtěla svou přednášku uzavřít.

ČZJP2

Dobrý den, moje jméno je Eva a ráda bych zahájila dnešní konferenci a zamyslela se nad tématem strachu z létání. Téměř všichni lidé kolem nás trpí nějakým strachem, obavou. Někdo se bojí pavouků, jiní lidé mají obavu z hadů. Konkrétně moje sestra Rebeka, ta trpí strachem z výšek. Takových strachů, obav, fobií nejrůznějšího charakteru je mezi lidmi hodně a netýkají se jenom obyčejných lidí, ale i celebrit. Zrovna nedávno jsem si

prohlížela stránky časopisu The Sun, což je bulvární, elektronický, internetový plátek, kde jsem se dočetla, že například herečka Nicole Kidman, což je opravdu významná australská filmová herečka, ta trpí strachem z motýlů, což je překvapující. Dále režisér, známý režisér, především hororů, Alfred Hitchcock, ten netrpí strachem z ptáků, jak bychom mohli očekávat na základě jeho filmů, ale trpí strachem z vajec. Tenista, který je na předních příčkách ATP, španělský sportovec, Rafael Nadal, ten trpí strachem ze tmy. Pokud jde spát, musí mít v pokoji rozsvícené alespoň malé světlo. Ale i mezi politiky najdeme lidi s různými strachy. Například bývalý americký prezident Obama v rozhovoru pro časopis People uvedl, že se bojí sněhuláků.

Strach, obavy a fobie, jsou nejrůznějšího charakteru a řadíme mezi ně i strach z létání. Americká psychiatrická asociace uvádí, že až 80 % Američanů se bojí létat. Možná bych k tomu uvedla, že tato Americká psychiatrická asociace, si je vědoma toho, že po Americe je mnoho podobných organizací a mezi nimi i jedna taková opravdu významná, která byla založena v roce 1844, mužem jménem Benjamin Rush, což byl lékař, který v době Války za nezávislost působil v rámci lékařské praxe. Zároveň měl svoje nakladatelství, ve kterém se snažil vydávat různé odborné publikace a časopisy. Ve Spojených státech je to opravdu vysoké množství lidí, kteří mají obavu létání, ale zdaleka to není jenom Amerika, jsou to i jiné země, jako například Velká Británie, Švédsko, Norsko, Francie, ale i Česká republika, kde je mnoho lidí, kteří trpí, obavou, strachem, nebo dokonce fobií z létání.

Pokud si představíme různé formy transportu, tak tím nejbezpečnějším je právě letecká doprava. Ministerstvo dopravy nebo ministerstvo životního prostředí to na základě svých statistik potvrdily. Ve spojených státech ministerstvo dopravy má odbor, který se jmenuje Federální letecká správa, možná ji znáte pod zkratkou FAA, která udělala takový výzkum z let 2002 až 2007 a zajímala se o počty automobilových nehod, kterých bylo 200 tisíc, za stejné období to bylo jen několik set leteckých nehod. Na internetu je možné dohledat databázi různých dopravních nehod a za stejné období to bylo 1 300 000 lidí, kteří zemřeli při automobilových nehodách, a jen 500 lidí, kteří zemřeli při leteckých neštěstích, což je opravdu velký rozdíl.

Přesto se lidé bojí létat. V úvodu své prezentace jsem hovořila o různých obavách a fobiích významných lidí. A nyní bych ráda k tomu přidala informace o lidech, kteří se bojí létat, a možná jsou to častokrát osobnosti, u kterých bychom to nejméně čekali, protože v rámci své praxe musí používat leteckou dopravu. Je to například americká herečka Jennifer Aniston, kterou můžeme znát z amerického seriálu Přátelé, a ona svůj strach z létání získala při jednom konkrétním letu, kdy zažila na palubě letadla bouřku. Dále to může, můžeme uvést i herce Seana Beana z trilogie Pán Prstenů, my víme, že se natáčel Pán Prstenů na Novém Zélandu, kam tedy musel doletět, ale tam na místě už se přepravoval

jinými formami transportu, autem nebo autobusem, odmítl létat. Další osobností je herec a producent Ben Affleck, který se také bojí létat, a bojí se létat od svých 9 let, kdy zažil bouři na palubě letadla, v rámci které začal hořet motor letadla a pilot byl nucen přistát předčasně, od té doby tedy vznikl strach, obava z létání.

Někdy samozřejmě svojí vinu na tom mají konkrétní letecké společnosti, jsou takové, které mají častější nehody než společnosti jiné. Na webových stránkách askmen.com je zveřejněný seznam leteckých společností, z nichž pět je vyhlášeno opravdu jako rizikových. Na pátém místě je to Keňa, Kenya Airways, letecká společnost, která je relativně mladá a má tedy málo leteckých zkušeností. Na čtvrtém místě jsou to Filipíny a jejich letecká společnost Philippine Airlines a je to pravděpodobně proto, že s touto společností jsou spojeny častokrát teroristické útoky. Potom je to Írán, a jejich letecká společnost, na třetím místě, na druhém místě je to Čína, letecká společnost China Airlines, která v době 2002 od Tchaj-wanu do Hongkongu zažila leteckou katastrofu, kdy letadlo skončilo v moři s 225 cestujícími. A k tomuto neštěstí pravděpodobně došlo proto, že před letem došlo k opravě, která byla nedokonale provedena, a skončilo to takovouto katastrofou, kdy po ní ještě další měsíc byly zrušené všechny lety. Potom je to kubánská společnost Cubana Airlines, která je také velmi riziková. A tady to riziko plyne z toho, z partnerství se Sovětský svazem, stále ještě používají jejich letecké stroje Iljušin, Antonov, a Kuba nyní přemýšlí o tom, že obnoví svůj letecký park, že jej zmodernizuje.

Samozřejmě že strach z létání může mít vliv na naši psychiku, ale má to dopad i ekonomický. Dva odborníci, první jménem Nicolas Bouzou a Xavier Titelban, kteří se zabývají leteckou bezpečností, hovořili o tom, že každoročně zruší služební cestu letadlem až 10 milionu lidí. Například moje kamarádka Marie, která pracuje v Paříži jako advokátka, tak po dobu tří let odmítá létat. A vyprávěla mi, že zrovna v té době měla domluvenou schůzku v Bordeaux, což je na jihu Francie, a letecky by tam byla za necelou hodinu, přesto odmítla využít tento typ dopravy a raději upřednostnila vlak, jela 10 hodin na schůzku, která měla jen 45 minut. Ona to vysvětlovala tak, že i kdyby překonala svůj strach z létání a letěla, byla by z letu tak vystresovaná, že by se vůbec nemohla soustředit na pracovní schůzku, a proto upřednostnila delší, ale poklidnější cestu vlakem.

Marie zastupuje lidi, kteří se bojí létat, nicméně tento strach z létání mohou v některých chvílích potlačit. Ale jsou lidé, kteří nemohou, nedokáží překonat tento strach z létání. Například spisovatel Stephan King, ten oznámil, že se bojí natolik létat, že opravdu nemůže nastoupit na palubu letadla, nicméně jednou to porušil, v roce 2013, francouzské nakladatelství jménem Albin Michel se obrátilo na tohoto spisovatele s tím, že bude vydáván román *Doktore, spi*, a že by ho měl odprezentovat, tak překonal právě v souvislosti s touto situací svůj strach z létání a na místo odletěl.

Ráda bych se vrátila k ekonomickým dopadům strachu z létání. Pokud si představíte, že přínos, ekonomický přínos, může být v mnoha tisících dolarech, respektive eurech, zkuste přepočítat, pokud každoročně 10 milionů lidí zruší služební cestu, tak jaký to může mít ekonomický dopad. Samozřejmě že zaměstnavatelé přemýšlí, jak tento dopad zmírnit, a přemýšlí nad možnostmi, jak napomoci svým zaměstnancům překonávat strach z létání. Takové různé kurzy realizují leckde, například, například Xavier Titelban, kterého už jsem zmiňovala, tak ten dělá například takovéto kurzy, a Air France je další společností, která už posledních 20 let dělá speciální kurzy pro veřejnost. A já osobně jsem se setkala s psychologem z těchto kurzů, který mi vysvětloval, jak mají nastavené tyto kurzy, Philippe Goeury se jmenuje tento psycholog, a on mi říkal, že účastník takového kurzu nejdříve projde osobním pohovorem, v rámci kterého se pokoušejí společně s psychologem najít důvod strachu z létání. Potom na to navazuje taková přednáška o fungování letadla v době letu a potom takový praktický nácvik létání na simulátoru. To všechno by mělo dodat odvahu účastníkům takového kurzu, aby dokázali létat.

Já osobně se létání nebojím, létám poměrně často, jednat proto, že to je rychlé a bezpečné. A navíc vám to dává možnost krásného pohledu, který se vám nenaskytne z okna aut. Děkuji za pozornost a na shledanou.

Příloha č. 7: Přepisy nahrávek respondentů FJ

FJA1

Dobrý den, milé kolegyně, ráda bych s náma, s vámi dnes mluvila o společenských tématech, a to konkrétně o závislosti mladých na počítačích nebo například o schopnosti navazovat společenské vztahy. Dalším tématem, na které bychom se mohli podívat, je názor starší společnosti na vzdělávání dnešních dětí.

Podívejme se nejdříve na otázku, která se týká, jaký mají, toho, jaký mají vliv obrazovky na biorytmus. Mladí lidé jsou dnes téměř 24 hodin z 24 sedm dní v týdnu před obrazovkami, ať jsou to obrazovky počítačů, tabletů či smartphonů. Nabízí se pak otázka, jestli to bude mít dopady na spánek, jestli to způsobuje poruchy spánku, a studie potvrzují, že tomu tak je. Pojí se s tím taková technická otázka, barevné složky světla z digitálních zařízení totiž aktivují stokrát více receptory sítnice než běžné bílé denní světlo. Důsledky jsou různé, jak jsem již říkala, změní se biorytmus, zkrátí se doba spánku. K tomu se pak přidává také fakt, že mladí lidé se dívají na obrazovky i v noci, protože je potřeba samozřejmě neustále kontrolovat mobil, jestli nepřišly nové zprávy, a to způsobuje ty jasné dopady, zvyšuje to únavu, naopak to snižuje soustředění a způsobuje to nedostatek spánku. Všichni odborníci se shodují na tom, že to s sebou nese rizika psychologických, také, problémů.

Děti začínají s novými technologií v čím dál tím mladším věku. Otázkou pak je, jestli by se nějakým způsobem měl kontrolovat čas, který mladí lidé a děti tráví před obrazovkami. Odborníci v zahraničí navrhli takový jednoduchý prostředek, jak změřit ten denní limit, který by mělo dítě strávit před obrazovkou. Stačí pouze vynásobit věk dítěte deseti minutami, a to nám dává denní limit doby, kterou bychom měli respektovat, nebo kterou by děti měly respektovat. Důležité je říci, že digitální zařízení je také nutné vypnout minimálně dvě hodiny před tím, než si jde dítě lehnout, aby mělo dostatečný klidný režim, klidovou dobu před tím, než aby, než než usne. Doktoři totiž často připomínají, že nejdůležitější je kvalitní spánek a dostatečně dlouhý spánek.

Smartphony jsou všudypřítomné, internet, sociální sítě rovněž, avšak nepřispívají k tomu, aby lidé lépe navazovali lidské vztahy. Odborníci v lidských vztazích potvrzují, že počítače, smartphony, tablety, obecně všechny tyto moderní technologie, které, které umožňují internetové připojení a spojení, nahrazují v současné době ty tradiční způsoby navazování partnerských, navazování vztahů a setkávání se s novými lidmi. V minulosti se chodilo na bály, na koncerty, do divadla či na další kulturní události, společenské události. V minulosti to bylo právě na těchto událostí, událostech, kde se lidé setkávali a navazovali nové nové potenciální partnerské vztahy. V současné chvíli, v současné době mladí chlapci tráví dny tím, že hrajou hry, mladé dívky se neustále dívají na Facebook, a v důsledku tedy

tak těch příležitostí, jak se nějakým způsobem setkat, ubývá. Tyto tradiční příležitosti ubývají. V současné době je snadnější někoho potkat prostřednictvím počítače. V současné chvíli mnoho mladých lidí raději zapne počítač, než aby šli do společnosti. Existuje k tomu celá řada důvodů. Mladí lidé neskrývají to, že jsou svým způsobem již neschopní komunikovat se svými vrstevníky, a mladé dívky pak také potvrzují, že se bojí chodit ven, protože se bojí, že by je mohl například někdo pronásledovat. V ten moment pak používají právě internet, aby omezili tuto společenskou izolaci. Mnoho z těchto mladých lidí si je vědomo toho, že nemají dostatečný počet příležitostí, jak se setkat s vrstevníky, a tak právě využívající těch internetových možností setkat se s lidmi, kteří mají stejné, stejné zájmy a prostřednictvím různých komunikačních technologií, tak udržují ten společenský kontakt. Tento sociální, společenský kontakt a tyto možnosti jim pomáhá překonat pocit samoty a osamělosti. Ráda bych se zaměřila na toto seznamování přes internet, který mají, který má určité výhody. Zprvu se můžeme připojit kdykoli. Dále je možné velmi rychle vyjádřit, co hledáte, co očekáváte od potenciálního partnera a podobně. V případě, že někoho takového, někoho, kdo se vám líbí, potkáte, tak si můžete velmi rychle domluvit setkání a případně tedy tak navázat partnerský vztah.

Těch, mladí lidé používají těchto příležitostí, ale využívají je i starší osoby, které jsou osamělé, starší nebo po rozvodu, a výhodou tedy tak je, že každý má počítač a je to tedy tak přístupné široké škále společnosti.

Dále je nutné zmínit sociální síť, protože sociální jsou často nejoblíbenějším tímto způsobem. A čas asi asi dvě pětiny osob, které hledají partnera, přiznávají, že hledají setkání, že je to pro ně důležité, ale jsou neaktivní v tom hledání a spíše tedy tak pasivně čekají, že je někdo osloví. Problémem je, že se tak často navazují povrchní vztahy a komunikace se vyznačuje tím, že lidé unikají od běžné reality do toho internetového světa. Výhodou i nevýhodou je tedy, že se deformuje určitým způsobem realita světa, a daná osoba si tak může třeba přidat nějaké dobré vlastnosti, které nemá. Odborníci potvrzují, že tito uživatelé neodhalují příliš detailů o svých osobních životech, často si, často ani neznají fotografie té další osoby, a tím pádem tak není nikdy jisté, jaké jsou záměry té druhé osoby, kdo je přesně ta osoba.

Ráda bych se ještě na závěr podívala na to, jak vnímají starší osoby, nebo starší generace, současné mladé lidé. Většina starší populace nevěří mladým, nedůvěřuje jim, protože mají za to, že mladí jsou příliš sebestřední a pouze se soustředí na jejich vlastní pohodlí. Uznávají, že někteří mladí lidé se účastní například dobročinných projektů, ale je jich málo a většina z nich to dělá pouze s nějakým osobním důvodem, dělají to sami pro sebe a ne pro ostatní. Asi 80 % procent tázaných osob mají za to, že mladí mají, preferují sedět za počítačem, hrát hry, komunikovat prostřednictvím sociálních sítí. Zajímavé je, že

když byla stejná otázka položena mladým lidem, tak pouze jedna třetina z nich potvrdila, že dají přednost počítači, hraní her a sociálním sítím.

Závěrem bych ráda zmínila anketu fondu UNICEF, která odhalila docela zajímavý výsledek, jedná se o studii, která se zajímá, která se zaměřila na děti z těch nejvyspělejších zemí. Otázkou bylo, jestli jsou tyto děti šťastné. Zajímavé bylo, že z toho žebříčku vyšla nejhůře Velká Británie. Hlavním problémem v této zemi je, že děti mají za to, že se jim rodiče dostatečně nevěnují, nevěnují jim dostatečně času na to, aby si s nimi hráli, aby jim četli před spaním, a pro rodiče je tak často mnohem jednodušší je posadit před televizi či před tablet. Obecně je nutno zmínit, že rodiče jsou si toho problému vědomí, vědí, že by měli trávit více času se svými dětmi, někteří z nich dokonce přiznávají, že mají výčitky svědomí a snaží si tak děti koupit, například, že jim koupí drahé hračky, aby jim to vynahradili, ale děti tyto úplatky až tolik nezajímají. Zajímavý je pohled na problém dětí, otázka byla položena dětem od 10 do 13 let, otázka zněla, jestli jsou šťastné, jestli jim něco v životě, v rodině chybí. A spousta z nich odpověděla, že jsou šťastné, pokud si mohou hrát venku s ostatními kamarády, a valná většina z nich si přeje trávit více času venku, právě s kamarády, a také trávit více času se svými rodiči. Tyto výsledky vyzývají k zamýšlení a je zajímavé se podívat se na to právě, co děti očekávají, protože díky tomu by mohli být jak děti, tak rodiče šťastnější. Děkuji za vaši pozornost.

FJB1

Dobrý den všem, já bych dnes chtěla mluvit o jednom společenském tématu, budu mluvit o závislosti mladých lidí na počítači a o tom, jak se jim daří navazovat vztahy s ostatními lidmi, a dále bych se chtěla podívat na názory starší generace p výchově dětí.

Nejprve bych se tedy chtěla podívat to, jaký dopad mají obrazovky na biorytmus mladých lidí, protože mladí lidé jsou v dnešní době neustále přilepení na svých obrazovkách, ať už jde o počítače, tablety nebo smartphony. Takže si můžeme položit otázku, jestli to mám nějaké následky na spánek a jestli to způsobuje nějaké spánkové problémy. Nejnovější studie ukazují, že je tomu opravdu tak. Je potřeba vědět, že obrazovky mají barevná světla, která aktivují stokrát víc receptory na naší sítnici. To potom způsobuje problémy s naším biorytmem a snižuje to čas spánku. K tomu se ještě přidává fakt, že mladí lidé nechávají přes noc většinou zapnutá svá elektronická zařízení a kontrolují zprávy, které jim přichází, a ty důsledky tedy jsou poměrně evidentní. Zvyšuje to únavu, snižuje to jejich koncentraci a samozřejmě pak mohou trpět nedostatkem spánku. Jak říkají experti také, tak to může dokonce způsobovat i psychické problémy.

Určitě víte, že děti používají moderní technologie čím dál tím dříve, a tak si můžeme klást otázku, jestli je potřeba sledovat, kolik času tráví u svých, u obrazovek. Experti navrhuji poměrně jednoduchý způsob, jak sledovat čas, který děti stráví před

obrazovkou. Tím způsobem je vynásobit věk dítěte deseti a tím dostanete limit, který je potřeba denně respektovat. Experti doporučují, že je potřeba vypnout elektronická zařízení aspoň dvě hodiny před tím, než si jdete lehnout, nebo než si dítě jde lehnout, a díky by tedy mělo lépe spát. Protože kvalitní spánek je velmi důležitý.

Co se týče smartphonů a všudypřítomnosti sociálních sítí, tak experti ukazují, že nepomáhají navazovat nové vztahy. Co se týče internetové komunikace, tak ta v současnosti nahrazuje způsoby, které existovaly v minulosti, tedy způsoby navazování vztahů a hledání partnerů. V minulosti lidé chodili na koncerty, do divadla a na další společenské události, aby se setkávali s dalšími lidmi a také zde potkávali své partnery. V dnešní době ale mladí muži většinou hrají hry na počítači, dívky sledují Facebook a ve výsledku ty šance na potkání nového partnera se snižují. Vypadá to, že v současnosti je jednodušší se seznámit po internetu. Mnoho mladých lidí je radši v současnosti na počítači, než aby se vydalo někam ven. Mladí lidé tento fakt neskrývají a přiznávají, že mají problémy s běžnou komunikací a že se bojí, že je ostatní odmítnou v reálné situaci. Dívky se bojí dokonce vycházet ven, protože se bojí, že je někdo bude obtěžovat. Takže internet je takovým prostředkem, jak těmto problémům předejít. Komunikace na internetu je tedy velmi jednoduchá v tom smyslu, že se mladí mohou seznamovat, potkávat s lidmi, kteří mají stejné zájmy, jednoduchým způsobem se seznámit. A možnost mít tento kontakt vlastně jim umožňuje necítit samotu.

Ted' bych chtěla mluvit o internetových seznamkách. Internetové seznamky nabízejí možnost se připojit, kdy chcete, můžete zde snadno popsat, koho hledáte, co si představujete jako hlavní kvality u svého partnera, a když najdete někoho, kdo se vám líbí, tak si s ním můžete jednoduše domluvit okamžitou schůzku. Internetové seznamky jsou hojně využívány mladými lidmi, ale také staršími lidmi, kteří se cítí osamělí, využívají je také rozvedení lidé a výhodou těchto internetových sezonek je, že jsou opravdu velmi snadno přístupné, protože v dnešní době má každý z nás počítač.

Co se týče sociálních sítí, tak ty většinou preferují, preferuje většina lidí, dvě pětiny lidí, kteří hledají partnera na internetu, přiznávají, že je pro ně důležité se s někým seznámit, ale nejsou v tom vyhledávání příliš aktivní a spíše pasivně čekají až jim někdo napíše. Problém je ten, že se často jedná o poměrně povrchní vztahy a jde vlastně spíš o útěk před každodenní realitou než o nějaký opravdový vztah. Internet má výhodu, ale i nevýhodu, že deformuje realitu a že může přidat anebo naopak ubrat šarm nějaké osobě. Výhodou je, že nemusíme uvádět detailní informace o nás, a neměli bychom ani uvádět například osobní informace nebo čísla bankovní karty, protože nevíme přesně, s kým komunikujeme a nevíme, jestli by nezneužil.

Ted' bych se chtěla podívat na to, jak starší generace vidí mladší generaci. Polovina lidí starších 30 let nevěří v mladou generaci, nedůvěřuje jim, protože si myslí, že jsou příliš

soustředění sami na sebe a na svůj komfort. Připouští, že někteří mladí lidé se účastní například dobrovolných projektů, ale starší lidé si myslí, že to mladí lidé dělají pouze, když z toho mají nějaký vlastní zisk. 80 % dotázaných lidí si myslí, že mladí lidé radši sedí u počítače, hrají hry a komunikují na sociálních sítích. Ale je zajímavé, že když se dotázali mladých lidí, tak ti odpověděli, že pouze třetina z nich radši sedí u počítače nebo hraje na počítači nebo je sociálních sítích.

Na závěr bych chtěla zmínit anketu organizace UNICEF, která došla k poměrně zajímavým výsledkům, a ta byla provedena u dětí z rozvojových zemí. Otázka, která jim byla položena, byla ta, zda jsou šťastni. Hlavní problém, který je často zmiňován dětmi, že jim rodiče věnují málo času, že jim například nečtou, než si jdou lehnout, a že pro jejich rodiče je jednodušší dát jim do ruky tablet nebo je posadit před obrazovku. Rodiče si většinu času uvědomují, že by měli trávit s dětmi více času, někdy mají výčitky, že s nimi netráví tolik času, kolik by mohli, a proto jim například kupují drahé hračky, aby se, aby jim to vynahradili. Tato studie také ukázala odpověď na otázku, jestli jsou šťastní a jestli jim něco chybí v rodině. Tak většina dětí odpověděla, že jsou rádi, když, nebo se cítí šťastni, když si mohou hrát se svými přáteli, a většina z nich by si přála trávit více času venku s kamarády a také trávit více času s rodiči. Tyto výsledky nás vedou k zamyšlení, co děti činí opravdu šťastnými, děkuji za pozornost.

FJC1

Dobrý den všem, dnes bych ráda s vámi mluvila o několika tématech, která jsou sociální, prvním z nich bude závislost mladých na počítačích, pak také schopnost navázat vztahy s ostatními lidmi a také názory generací na výchovu dětí.

Také bych chtěla mluvit o závislosti na obrazovkách, neboť to narušuje biorytmy, protože mladí jsou pořád na počítačích, na obrazovkách, ať už jsou to tablety, smartphony nebo počítače a pokládáme si otázku, jaké to má dopady na jejich spánek. Jestli mají nějaké problémy, existují studie, nedávné studie, které říkají, že ano. Je tu otázka techniky, protože elektronika v obrazovkách aktivuje mnohem víc receptory na sítnici a tím důsledkem tohoto jevu jsou, je narušení biologických hodin. A tedy problémy se spánkem. Pokud navíc přidáme ještě fakt, že mladí nevypínají přístroje během noci, aby mohly kontrolovat zprávy, tak musíme uznat, že následky jsou jasné. Zvyšuje to únavu, oproti tomu to snižuje koncentraci a samozřejmě to vyvolává nedostatek spánku. Všichni experti říkají, že to také může způsobovat významné psychické problémy.

Děti používají nové technologie čím dál tím dříve. Samozřejmě si musíme položit otázku, jestli je třeba je kontrolovat a kontrolovat i čas, který tráví u obrazovky. Různí experti ze zahraničí nabízejí jednoduché řešení, abychom mohli kontrolovat čas, který děti stráví před obrazovkami, stačí pouze vynásobit věk dětí 10 minutami a toto číslo by měli

rodiče respektovat. Je třeba vypínat přístroje dvě hodiny před tím, než jdeme spát, abychom se uklidnili, a děti tak mohly v klidu usnout. Jak víte, lékaři často opakují, nic nenahradí kvalitní spánek a jeho dostatečnou dobu.

Smartphony jsou všudypřítomné, sociální sítě a tak dále, a to stěžuje navazování vztahů. Experti na lidské vztahy potvrzují, že počítače, tablety a smartphony, obecně veškerá internetová připojení, nahrazují v současné době tradiční způsoby seznamování se. Dříve jsme chodili na plesy, na koncerty, do divadla a na další společenské události, kde jsme se seznamovali ještě před několika lety. Právě na takovýchto místech jsme mohli potkat své potenciální partnery. V současné době se mladí lidé nacházejí pořád nalepení na obrazovky, slečny tráví čas na Facebooku a příležitosti, jak potkat partnera, jsou čím dál tím méně časté. A v současné době se zdá, že abyste někoho potkali, máme víc možností prostřednictvím internetu. Spoustu mladých lidí radši zapnou telefon, než aby vyšli ven. Sítě se znásobují, mladí lidé to ani neskrývají a nejsou schopni komunikovat s jejich vrstevníky, také mají strach ze seznamování, spoustu mladých dívek má strach vycházet ven, protože mají strach, že budou na ulici obtěžovány nebo pronásledovány. A internet se zdá, že pomáhá lidem limitovat tuto sociální izolaci. Nedostatek příležitostí a vztahů narušuje komunikaci, která probíhá v současné době zejména na internetu. Mladí mohou rychle poslat zprávu, a to jim pomáhá udržovat společenské vztahy. Možnost se kontaktovat s ostatními lidmi je samozřejmě podporována, ale zároveň i vzniká pocit samoty. Internet tedy zvyšuje možnost seznámit se víc než tradiční metody, pro lidi, kteří mají strach. Můžete rychle vyjádřit, co hledáte u partnera, můžete rychle vysvětlit, jaké máte názory o vašem partnerovi a představy, a pokud potkáte osobu, která se vám líbí, máte možnost si okamžitě domluvit schůzku. A v podstatě hned začít vztah.

Internetové seznamky jsou používány mladými lidmi, ale nejenom jimi, i staršími, kteří se cítí osamělí, například rozvedenými lidmi, a dnes má doma tedy počítač každý, takže internetové seznamování je dostupné každému.

Stránky, seznamovací stránky a sociální sítě jsou preferovány uživateli, neboť lidé, kteří je používají, nejsou velmi aktivní lidé. Každý pátý člověk, který se chce seznámit na internetu zůstává málo aktivní a většina lidí zůstává tedy pasivními a čeká, než jim někdo napíše. Častým problémem je, že navazujeme povrchní vztahy. Komunikace je takovým útokem, útekem z reality a z vlastního života osob, které komunikují určitým způsobem. Internet deformuje realitu, můžeme tedy přidat například někomu šarm. Co internet říká nebo neříká naopak, experti říkají, že lidé na sebe říkají mnoho konkrétních, intimních informací. A tyto informace bychom nikdy neměli dávat internet. Lidé si na to dávají málo pozor.

Nyní bych chtěla s vámi řešit téma, jak vidí starší generace mladší generaci. Polovina lidí nad 30 let nevěří mladým lidem, neboť je všeobecně známo, že tato generace

se příliš soustředí sama na sebe. Lidé také říkají, že mladí se zúčastňují dobrovolnické činnosti, ale většina z nich se nezajímá o nic jiného než sami o sebe. 80 procent dotazovaných řikalo, že mladí nejradši zůstávají doma před počítačem, hrají hry a komunikují na sociálních sítích. Zvláštní je, že když jsme podali tuto otázku mladým lidem, tak pouze třetina z nich nejradši hraje hry na internetu a komunikuje přes sociální sítě.

Můžeme také citovat jeden výzkum skupiny UNICEF, jedná se o výzkum, který byl realizován u dětí v rozvinutých zemích. Ptali se jich, jestli děti jsou šťastné. Velká Británie dopadla nejhůře, byla velmi špatně umístěná, hlavním problémem, který byl často zmiňován dětmi, bylo to, že děti, že rodiče dávají, věnují rodičům málo času. A často je pro rodiče jednodušší posadit děti před tablet nebo televizi. Rodiče si všeobecně uvědomují, že je třeba trávit více času s dětmi, často cítí výčitky svědomí a snaží se si děti koupit tím, že jim kupují hračky, drahé hračky, ale děti se zdá se nejsou příliš zaujaté novými hračkami. Z pohledu dětí, ptali jsme se dětí mezi 10 až 13 lety, co jim chybí v rodině, děti odpovídaly, že jsou šťastní, když si mohou jít hrát ven s dětmi, a většina z nich si přeje trávit víc času venku se svými přáteli a také se svými rodiči. Výsledek rozhodně si žádá nějaké zamyšlení, jestli existuje něco, co by udělalo děti a jejich rodiče šťastnými. Děkuji za pozornost.

FJD1

Dobrý den všem, dnes bych se chtěla s Vámi věnovat několika společenským tématům, například závislost mladých na počítačích nebo neschopnost mít vztahy, blízké vztahy s dalšími osoby, osobami. Nebo také jaké je, jaký je názor starší generace na dnešní mládež.

Nejdříve bych se chtěla věnovat otázce, a to je vliv obrazovek na biorytmus, protože mladí jsou často připojení 24 hodin denně 7 dní v týdnu, a tak mají před sebou stále nějaké obrazovky smartphonů, počítačů či tabletu. Můžeme si klást otázky, jestli to má vliv na spánek, jestli to způsobuje nějaké poruchy spánku. Současné etody, studie říkají, že pravděpodobně ano, že způsobují. Existuje technická otázka a to, jak, jak ovlivňují, ovlivňuje složení světla z obrazovky náš spánek, je to tak, že působí na receptory sítnice, tím, že vysílá určitý druh světla. Ovlivňuje tedy náš biologický rytmus, naše hodiny a může způsobovat poruchy spánku. Často mladí nechávají rozsvícené své přístroje přes noc, protože chtějí, nechávají je zapnuté, protože chtějí kontrolovat své zprávy i přes noc, a to má samozřejmě určité následky. Zvyšuje to únavu, snižuje soustředění a samozřejmě to způsobuje, že mají nedostatek spánku. A jak říká mnoho expertů, tak způsobuje psychické problémy, má to také rizika.

Nové technologie používají čím dál tím mladší děti a můžeme si klást otázku, jestli je potřeba kontrolovat ten čas, který tráví před obrazovkou. Mnozí odborníci v zahraničí

nabídli jednoduchý způsob, jak zjistit, kolik času tráví dítě před obrazovkou denně. Jde o to, že se vynásobí věk dítěte deseti minutami a dostanete denní dávku, jakou by takové dítě mělo maximálně trávit před obrazovkou. Rada odborníků je taková, že minimálně dvě hodiny před spánkem byste měli vypnout obrazovku. A v tom případě byste měli, v tom případě to dítě by dosáhlo toho správného klidu, které potřebuje k usnutí. Jak často opakují lékaři, nic nenahradí kvalitní spánek.

Smartphony jsou tedy neustále přítomné v našem životě stejně jako sociální sítě a podobně a tyto nám ovlivňují i naše vztahy. Odborníci tvrdí, že smartphony, počítače a tablety, v každém případě přístroje na které, díky kterým máme internetové spojení, tak ty nám nahrazují dnes různé prostředky, které byly dříve, které nám umožňovaly potkávat nové partnery. Dříve jsme chodili na plesy, na koncerty nebo do divadla a na další události, společenské akce, ale právě tady jsme se seznamovali, mohli jsme potkat potenciální partnery. Ale dnes jsou mladí před, tráví svůj čas na počítačích, dívky jsou stále na Facebooku, a tak všem stále ubývají příležitosti potkávat druhé a vypadá to tedy, že abyste někoho mohli potkat, více šancí máte právě přes počítač. Mnoho mladých má raději zapnutý počítač, než aby šlo ven. Je mnoho důvodů. Mladí neskrývají, že svým způsobem ztrácejí kapacitu, schopnost komunikovat se svými vrstevníky. Mnoho dívek říká, že má strach z toho jít ven, protože mají strach, že by je někdo mohl třeba pronásledovat, a proto jim pomáhá internet k tomu, aby se necítili tak společensky izolovaní. Komunikace přes internet, kde mladí potkávají mladé lidi, zde mohou také, mohou si zde posílat zprávy a udržovat společenský kontakt. Ta možnost mít tento kontakt jim samozřejmě, díky němu se necítí tak sami. Díky smartphonům mají mladí možnost se přihlásit na internet téměř všude. Na těchto internetových seznamkách máte možnost označit, jaký typ partnera preferujete, a okamžitě můžete se s tímto partnerem seznámit.

Tyto stránky jsou používané mladými, ale také staršími, například rozvedenými.

Podle odborníků jsou sociální sítě zpravidla oblíbenější u uživatelů, protože ty osoby, které je používají, jsou většinou velmi aktivní. Zpravidla je to asi dvě pětiny lidí, kteří jsou na internetu, na sociálních sítích jsou ty aktivní. Problémem je, že často jsou to povrchní vztahy a to znamená, že ta komunikace je spíše únik z reality, z toho vlastního života osoby, která takto komunikuje. Internet má tu výhodu, ale také nevýhody, internet má nevýhodu, že deformuje realitu. Odborníci radí, abychom neodhalovali příliš o svém soukromém životě, například svoje bankovní číslo nebo intimní fotografie, protože nikdy nevíme, kdo je na druhé straně, a neznáme úmysly těch druhých.

Tedy bych se chtěla věnovat tématu, jak starší generace pohlíží na mladší, na mladé z dneška. Zpravidla ta starší generace, starších lidí, nevěří mladým, myslí si, že jsou příliš zaměřeni na svůj komfort. Připouštějí, že někteří se účastní projektů dobrovolnictví, ale zpravidla mladí jednájí spíše z vlastních zájmů, ne pro druhé. 80 % osob, kterých se dotá,

80 % dotázaných řeklo, že, tvrdilo, že 80, že mladí lidé jsou stále na internetu, ale pokud jsme se zeptali mladých, tak to bylo mnohem menší procento, kteří to potvrdili.

Na závěr bych chtěla mluvit ještě o jedné, o jednom výzkumu z UNICEFu, který představuje velmi zajímavé výsledky. Tento výzkum byl proveden u dětí z nejrozvinutějších zemí. Otázka byla, jestli se cítí šťastní. Nejhůře vyšla Velká Británie. Protože často byl problém, který děti zmiňovaly, v tom, že rodiče jim věnují málo času, aby si s nimi hráli nebo aby se jim věnovali, a že často pro rodiče je jednodušší dát jim do ruky tablet nebo je posadit před televizi. Děti jsou, rodiče jsou často vědomi toho, že by měli věnovat více času dětem, ale často si jim to vynahrazují tím například, že jim něco koupí, novou hračku například. Tato studie zdůrazňovala také pohled dětí, a to dětí od 10 do 13, kterých se ptala, jestli, jestli se cítí šťastní. A mnoho z nich odpovědělo, že jsou rádi, když si mohou jít hrát s kamarády. A většina z nich by si přála, aby mohly strávit více času venku s přáteli a také více času se svými rodiči. Tyto výsledky, můžeme se nad nimi zamyslet a zamyslet se nad časem, jak ho trávíme. Děkuji za pozornost.

FJE1

Dobrý den, vážení kolegové, dneska bych chtěla mluvit o tématu, který se týká společnosti, a to závislosti mladých na počítačích a měla bych, chtěla bych taky mluvit o tom, jak vlastně tyto moderní technologie ovlivňují vztahy s dalšími lidmi, zaměřím se na názory starších lidí na výchovu mladých dnes.

Nejdříve se zaměřím teda na to, jak vlastně moderní technologie ovlivňují náš biorytmus, protože lidé nyní používají moderní technologie 24 hodin denně a dívají se na všechny možné ordina, obrazovky, jako na smartphony nebo na tablety. Takže si samozřejmě můžeme položit otázku, jak to ovlivňuje náš spánkový rytmus, jestli to neprovokuje nějaké problémy. A specialisté řekli ano, způsobuje to problémy, nejdříve si můžeme položit otázku vlastně, jak to teda způsobuje problémy, jedná se o barevné složky z digitálního záření a vlastně toto záření aktivuje více náš organismus než normální světlo, tím pádem náš biorytmus je vlastně ohrožen a funguje jinak a tím pádem spíme méně. Navíc mladí lidé často nechávají zapnuté přístroje i přes noc, aby mohli kontrolovat svoje zprávy, takže to má samozřejmě důsledky na náš organismus, lidé jsou více unavení, méně se koncentrují a taky to samozřejmě způsobuje nedostatek spánku, a s tím pádem to může podle specialistů vyvolat různé psychické problémy.

Určitě víte, že děti začínají používat moderní technologie čím dál tím častěji a čím dál tím dříve a musíme samozřejmě si položit otázku, jestli bysme měli kontrolovat čas, který děti stráví na, u těchto moderních technologií. Specialisté představili takový dobrý vzoreček na to, jak bychom měli vypočítat čas, který by děti měly strávit na počítači, měli bychom vynásobit čas, věk dítěte deseti, a tak získáme v minutách čas, který by dítě mělo

trávit na počítači denně. Dále by dítě nemělo trávit čas na počítači přesně, úplně před tím, než si půjde lehnout, minimálně dvě hodiny by to nemělo dělat. A také, jak velmi často zdůrazňují doktoři, opravdu spánek je něco, co bychom neměli podceňovat, nic nenahradí velmi dobrý kvalitní spánek.

Dnes jsme obklopeni moderními technologiemi a používáme sociální sítě, což ale vlastně nepodporuje navazování nových vztahů, experti jsou si jisti tím, že vlastně tyto typy komunikace na síti mají vliv na naše vztahy a na navazování vztahů a vlastně vlastně jakým, jsou jakýmsi, jakousi náhradou za tradiční způsoby seznamování. Vlastně zde, teď na síti nacházíme nové vztahy. Předtím jsme chodili na koncerty, na různá, do divadla, na další různé společenské události, na kulturní události, ale nyní, ještě před několika lety přesně existovaly tyto tradiční způsoby seznamování, nyní už je to jiné, mladí lidé často tráví své dny na počítači, hrají počítačové hry, to je hlavně případ mladých mužů, dívky stráví čas na Facebooku, na sociálních sítích, takže tradiční způsoby seznamování je jich čím dál tím méně. Máme asi více možností seznámit se na počítači. Lidé radši, mladí lidé raději zapnou svůj počítač, než aby šli ven. Jaké jsou vlastně důvody, proč to tak dělají? Je možné, že mladí lidé takto vlastně vyjadřují to, že mají strach z odmítnutí, bojí se komunikovat, takhle to vlastně jaksi kamuflují. Mladí lidé mají strach z toho, že by na ulici, když jdou ven, mohl by je někdo oslovit, mohl by je někdo sledovat. A vlastně díky sociálním sítím se nemohou, necítí tak sociálně izolováni. Komunikace na internetu vlastně umožňuje mluvit s lidmi, kteří mají stejné zájmy, můžeme rychle posílat zprávy a takto se vlastně můžeme cítit ve společnosti, i když vlastně nevylezeme z bytu. Další faktem je to, že to ovlivňuje pocit, necítíme se osamělí, když jsme takhle třeba připojení. Internet má určitě jisté výhody oproti jiným médiím. Jedná se například o to, že na internetu můžeme rychle vyjádřit své názory, můžeme rychle najít to, co hledáme, můžeme rychle vlastně vyjádřit to, jakého partnera hledáme na internetu, můžeme si rychle sjednat schůzku a potom rychleji například přistoupit k nějakému vážnějšímu vztahu.

Seznamování na internetu používají mladí lidé, ale i lidé, kteří se cítí osamělí, kteří nejsou tak mladí, kteří jsou starší, například kteří jsou rozvedení. A jaké, jaký je, jaká je vlastně výhoda tohoto seznamování, je to vlastně způsob seznamování, který je pro všechny dostupný, všichni mají teď počítač.

Seznamování na sociálních sítích se také, je také velmi oblíbené a samozřejmě hlavně pro ty, kdo používá tyto sítě. Hlavně, asi dvě pětiny lidí, kteří používají sociální sítě, používají také tyto sítě k seznamování. Ale většinou tito lidé jsou pasivní na těch sociálních sítích, to znamená, že spíš čekají, že je někdo kontaktuje. Ale z těchto, z tohoto seznamování vznikají spíš takové povrchní vztahy. Lidé jako by nežili v realitě, nežijí skutečné životy, žijí pouze v té sociální bublině na sociálních sítích. Internet má tu výhodu i zároveň nevýhodu, že deformuje realitu. Také bych chtěla zdůraznit to, že na internetu

bychom neměli mluvit o všech intimních detailech z našeho života, neměli bychom postovat osobní fotky nebo například čísla účtů, protože nikdy nevíme, kdo vlastně použije a jak použije tyto naše osobní údaje.

Nyní bych se chtěla zaměřit na to, jak vlastně starší vidí mladou generaci. Celkově můžeme říci, že starší lidé nevěří mladým lidem, jsou podle nich egoistický, egoističtí a zaměřují se pouze na svůj vlastní úspěch. Samozřejmě jsou zde výjimky, někteří mladí lidé jsou například dobrovolníci, ale většinou, pokud z toho neplyne nějaký úspěch pro mladé lidi, tak to nedělají, nedělají nějakou aktivitu. Skoro 90 % lidí představ, preferují zůstat doma a na počítači hrát počítačové hry nebo jsou na sociálních sítích, pouze jedna třetina mladých lidí...

Abych skončila svůj příspěvek, tak bych se chtěla zaměřit na výzkum UNICEFu, který přišel s velmi zajímavými výsledky, jednalo se o výzkum, který se zaměřil na děti z vyspělých zemí, ptali jsme se jich, nebo v tomto výzkumu se těchto dětí ptalo, jestli jsou tyto děti šťastné, a vlastně z tohoto výzkumu nejhůře vyšla Velká Británie a jaký byl vlastně problém? Kteří děti řešily, děti řeší, mluvily o tom, že vlastně děti, rodiče si s nimi málo hrají, tráví s nimi málo času a pro rodiče je teď mnohem snadnější je dát k tabletu, k televizi, a nemusí se jim tak věnovat. Ale chtělo by zdůraznit, že rodiče jsou si vědomi toho, že by měli trávit s dětmi více času, mají z toho výčitky, jako by si kupovali děti, kupují jim například nějaké lepší hračky. Ale děti vlastně ani nechtějí tyto hračky, opravdu by spíše chtěly, aby s nimi rodiče trávili více času. Dětem od 10 do 13 let se tedy pokládali otázky, jestli jsou šťastné ve svých rodinách, mnoho dětí řeklo, že jsou šťastné, že si můžou hrát venku s jinými kamarády, ale většina dětí si opravdu přála hrát si více venku také se svým kamarády a se svými rodiči. Takže myslím, že jsou to výsledky k zamyšlení a doufám, že děti opravdu ve svém životě budou mít to, co chtějí. Děkuji za pozornost.

FJF1

Dobrý den, ráda bych s vámi dnes mluvila o několika společenských tématech. Například o závislosti mladých na počítačích, rovněž také o schopnosti navazovat vztahy s dalšími lidmi, také bych chtěla zmínit názory starších na dnešní mladé.

Nejdříve se podívejme na otázku biologických rytmů. Někteří lidé jsou 24 hodin denně stále před obrazovkou, ať už to je počítač, tablet nebo smartphone. A tak se můžeme ptát, jestli tohle má nějaký vliv na spánek, jestli to způsobuje nějaké problémy. Nejnovější studie ukazují, že tomu tak je. Zprv je tu technická otázka, jsou tu taková složení těch obrazovek, která vlastně způsobí, že jsou obrazovky barevné, a tím pádem to má efekt na lidi, kteří ty obrazovky pozorují. To má potom také vliv na celkový rytmus dne člověka, a

to potom tedy i na spánek. Někteří dokonce si nechávají zapnuté své obrazovky během noci, protože chtějí stále kontrolovat zprávy, které jim chodí, takže to samozřejmě na ně má velký vliv. Jsou tyto lidi unavenější, také se hůře soustředí. A nakonec také mají, spějí méně. A to samozřejmě potom má i vliv na třeba některé psychické problémy, které to může způsobovat.

Nové technologie jsou užívány čím dál tím mladšími lidmi, a tak bychom se měli ptát, jestli bychom měli sledovat, kolik času děti stráví před obrazovkami. Různí zahraniční experti přišli s návrhem, jak jednoduše měřit čas, které by, který by dítě mohlo strávit před obrazovkou. Jaký je to tedy způsob. Stačí vynásobit věk dítěte deseti minutami a dostanete tu částku. Podle expertů je nutné vypnout obrazovky a přístroje dvě hodiny před tím, než půjdete spát. Tím pádem se dostanete do stavu, kdy jste klidní, a tak můžete dobře spát. Jak totiž říkají i lékaři, nic nemůže nahradit kvalitní a dostatečný spánek.

Chytré telefony, internet, který je všude, sociální sítě, to samozřejmě nepomáhá našim spánkovým, spánkovému rytmu, ale ani tomu, způsobu, jakým navazujeme vztahy. Chytré telefony, připojení na internet vlastně dnes nahrazuje různé způsoby navazování kontaktu, které existovaly v minulosti. A také způsoby, jak si najít partnera. V minulosti se chodilo na koncerty, na plesy, do divadla nebo jinam, na další sociální či společenské a kulturní akce. Bylo tomu tak i před teprve pár lety, tam hlavně si lidé hledali své partnery. Ale dnes? Dnes mladí většinou stráví čas před obrazovkou, hrají hry, mladé dívky jsou na Facebooku, a tak nakonec ty možnosti, jak někoho potkat, jsou vlastně trochu jiné, méně tradiční. Zdá se, že dnes je tedy mnohem těžší vlastně někoho potkat a je to spíše přes počítač. Mladí spíše zapínají své počítače, než aby šli někde ven. Tito mladí lidé také ale neskrývají, že mají menší schopnosti, jak komunikovat se svým okolím. Někdy mají ze setkání strach, podobně také mladé dívky mají strach, že je někdo bude po ulici následovat třeba nebo pronásledovat, a tak raději zůstanou izolované doma a snaží se někoho najít přes internet. Někteří si to uvědomují, že mají méně možností někoho potkat. Snaží se tedy na internetu najít někoho, s kým by měli podobné koníčky. Na internetu rychle odpovídají na zprávy, a to vlastně umožňuje dále rozvíjet takovouto známost. Tento kontakt přes internet je tedy jiný, mladí se tedy tím pádem snaží bojovat proti samotě. Podívejme se teď na možnosti setkávání se na internetu. Zprvu je tu možnost tedy se připojit vlastně odkudkoli a kdykoli. Zadruhé velmi rychle můžete říci, co potřebujete. Jednoduše, jednodušeji se dá zjistit tedy, jestli je to člověk, kterého chcete potkat, a jestli někoho takového najdete, tak potom můžete vlastně s ním si sjednat nějakou schůzku a následně třeba postavit vztah.

Seznamky používají mladí lidé, ale také lidé, kteří jsou třeba starší, nebo se cítí sami, kteří jsou rozvedení. Jaké jsou výhody seznámk? Všichni mají počítač, tak je seznamka vlastně přístupná pro mnoho lidí.

Podle odborníků sociální sítě a seznamky jsou preferovány více než ty tradiční způsoby. Vlastně dvě pětiny lidí, kteří hledají partnera přes internet, hledají seriózní vztah, ale nejsou příliš aktivní ve svém hledání, spíše pasivně čekají, až jim někdo napíše. Problém je, že se jedná často o jen povrchní vztahy. Komunikace mezi těmi lidmi vypadá jinak než ta reálná. Jako by stála taková komunikace mimo realitu. Internet má výhody a nevýhody, může deformovat realitu, může například někomu přidat na šarmu. Co na internetu, co internet říká nebo ne, respektive, co tam můžeme nebo nemůžeme najít. Neměli bychom nechávat přílišné detaily o sobě, jako intimní fotografie nebo čísla bankovních účtů. To by samozřejmě bylo riskantní.

A teď bych se s vámi chtěla podívat na další téma. Jak hodnotí mladou generaci starší lidé. Je zajímavé, že polovina lidí, kterým je přes 30 let nevěří příliš mladým, mladé generaci. Myslí si, že mladí se příliš soustředí na sami sebe a na jejich vlastní pohodlí. Stane se, že někteří mladí se pouští do dobrovolných akcí, ale zdá se, že to je, když to pro ně má nějaký další význam, že to dělají tedy kvůli něčemu jinému, než že by chtěli pomoci. Podle nich také mladí lidé raději sedí před počítačem a hrají hry či se pohybují na sociálních sítích. Nicméně, když jsme se ptali mladých lidí, tak jen třetina z nich vlastně dává přednost počítači, hrám a sociálním sítím.

Nakonec bych chtěla zmínit výzkum UNICEfu, který přinesl zajímavé výsledky. Je to tedy výzkum, který se prováděl na dětech v těch nejvíce vyvinutých zemích. Například Velká Británie, ta se v tomto výzkumu umístila vůbec na nejhorším místě. Ve Spojeném království děti většinou si stěžovaly, že se jim rodiče dostatečně nevěnují, že si s nimi nehrají, nechtou třeba před tím, než jdou spát. Často že je prý rodiče raději posadí před televizi nebo před tablet, protože to je jednodušší. Rodiče ale si uvědomují, že by měli, respektive uvědomují si, že by měli trávit více času se svými dětmi, a litují, že to tak nedělají, takže třeba potom dětem kupují dražší hračky, ale to děti tolik nezajímá samozřejmě. Tato studie také zveřejnila názory dětí od 10 do 13 let, ptali se jich, jestli jsou šťastní a jestli jim třeba něco v rodinách chybí. Mnozí děti říkaly, že jsou šťastní, že si mohou jít hrát ven se svými kamarády. Většina z nich si přeje, aby vůbec měly ještě více času na to, aby mohly být venku se svými kamarády. Výsledky nám pomáhají vlastně přijít s reflexí a se srovnáním, ukazují, co by si také děti přály a jak by mohly být šťastnější. Děkuji za pozornost.

FJG1

Dobrý den všem, dnes bych chtěla mluvit o společnosti, především o závislosti mladých lidí na počítačích anebo schopnosti navázat nějaké vztahy s jinými lidmi. A dále také zmíním o, zmíním názor starších generací o dnešních dětech.

Nejprve tedy budu hovořit o vlivu počítačů na biologické rytmy, protože lidé mají v současné době zvyk být připojeni 24 hodin denně, a nachází se tedy před svými obrazovkami tabletů, smartphonů a počítačů. Můžeme se tedy ptát, jestli tohle náhodou nějak neovlivní spánek nebo nevyprovokuje nějaké, nějaké problémy. A vědci poslední dobou říkají, že je to tak, že je to pravda. Říká se, že obrazovky několikrát více aktivují naše receptory na sítnici, z toho důvodů se nám pokazí biologické hodiny a narušuje se tak doba spánku. Když k tomu přidáme ještě to, že mladí používají různé technologie i během noci a kontrolují například své zprávy, tak ty důsledky jsou samozřejmě jednoznačné. Nárůst, nárůst únavy, pokles koncentrace a nedostatečný spánek. Experti říkají, že psychické problémy se potom také zvyšují.

Určitě víte, že děti používají moderní technologie v stále nižším věku a stále častěji si pokládáme otázku, jestli by bylo třeba kontrolovat ten čas, který před obrazovkami děti stráví. Vědci z různých zemí předložili různé možnosti, jak by se dalo, jak by se dala doba strávená u obrazovek kontrolovat. Způsob je následující. Desetkrát, znásobte věk dítěte deseti minutami a tím vlastně dostanete čas, který dítě denně může strávit u obrazovky. Další doporučení je vypnout technologie dvě hodiny před tím, než jdete spát, což vlastně dovolí dítěti se uvolnit a poté i usnout. Jak to často opakují lékaři, tak spánek je velice důležitý a je důležité ho také dostat v odpovídajícím množství.

Internet a sociální sítě ale nepodporují vznik nových, nových známostí. Vlastně je potvrzeno, že smartphony, tablety a obecně veškeré technologie, které se dají připojit k internetu, dnes nahrazují různé způsoby, které existovaly dříve k tomu, abychom se seznámili s nějakými jinými lidmi a s našimi partnery. Dříve se chodili tedy na koncerty, plesy, do divadla nebo na různé jiné společenské události. Ale dnes už se tedy tyto společenské události moc nepraktikují. Mladí se dnes spíše nachází před obrazovkami, kluci hrají počítačové hry, dívky sedí u Facebooku, a možnosti na seznámení tak klesají, především tedy ty tradiční, a tak se zdá, že dneska je to složitější. Mnoho mladých lidí dnes raději zapne počítač, než aby šli ven, a ty důvody jsou různé. Mladí například neskrývají to, že opravdu mají takovou neschopnost komunikovat s ostatními, dále mají také strach z toho, že je ostatní odmítnou, dívky říkají, že mají strach vycházet na ulici, protože mají z toho, mají strach z toho, aby je někdo nepronásledoval nebo je na ulici neoslovil, proto jsou, proto se vyskytly různé iniciativy, které jsou si vědomy tohoto omezeného, této omezené možnosti seznamování, a jedná se tedy o sítě, kde mohou posílat zprávy, je to rychlé a tady tedy mohou lidé poznat další osoby. Možnost mít takovýto kontakt samozřejmě lidem usnadňuje ten pocit samoty. Nyní bych chtěla hovořit o seznamovacích, o seznamkách, například nabízejí se nám připojit v jakoukoliv hodinu, dále na nich můžete rychle vysvětlit někomu, jakou myšlenku máte, koho přesně hledáte, a pokud potkáte

někoho, kdo se vám líbí tak, tak si samozřejmě můžete ihned domluvit setkání a následně si vytvořit nějaký vztah.

Tyto sítě jsou používány mladou generací, ale samozřejmě i staršími, například osobami, které jsou sami, které jsou starší nebo rozvedené, a dnes má navíc počítač téměř každý, tudíž to tuto komunikaci usnadňuje.

Sociální sítě jsou oblíbené, protože ti, kteří je používají nejsou tolik aktivní. Asi dvě pětiny lidí, kteří hledají svého partnera na internetu, tak říkají, že je pro mě důležité najít partnera, ale nejsou stále tolik aktivní, spíše to pasivně očekávají, očekávají, že jim někdo napíše. Tyto vztahy jsou celkem často povrchní a ta komunikace vypadá spíše jako únik z reality. Internet má samozřejmě výhodu i nevýhodu toho, že deformuje realitu a může tedy osobám dodat určitý šarm. Experti samozřejmě doporučují lidem, kteří jsou na sociálních sítích, aby příliš neodhalovaly své soukromí, například intimní fotografie nebo číslo účtu, protože nikdy nevíme, kdo je na druhé straně, na druhé straně a neznámé jeho nebo její úmysly.

Nyní bych chtěla hovořit o tom, jak starší generace vidí mladé lidi. Je zajímavé vidět, že asi polovina lidí starších 30 let nevěří mladým lidem a nemají v nich, nemají v ně důvěru, protože říkají, že tyto osoby se soustředí pouze na sebe a na svůj, na své pohodlí. Říkají, že mnozí mladí lidé se zúčastňují různých dobrovolnických činností, ale podle starších lidí to dělají opravdu pouze jen pro sebe. Velká část mladých lidí říká, že raději komunikuje přes internet, ale, pardon, tady to platí pro starší lidi, ale bylo zajímavé, že když jsme tuto otázku položili i mladší generaci, tak pouze třetina tento systém komunikaci upřednostňuje.

Chtěla bych ještě zmínit výzkum UNICEFu, který dospěl k celkem zajímavým výsledkům. Tento výzkum byl uskutečněn u dětí v rozvojových zemích a UNICEF se jich ptal, jak se cítí doma, a Velká Británie se umístila na posledním místě, hlavním problémem, který děti zmiňovaly, bylo to, že rodiče věnují dětem velmi málo času, nehrají si s nimi a často je pro rodiče snadnější je usadit před tablety nebo televize. Je třeba také zmínit, že rodiče často ví, že by měli trávit s dětmi více času, často je jim líto, že nemohou s dětmi trávit tolik času, proto kupují dětem drahé hračky, ale děti to příliš nezajímá. Tento výzkum také položil dětem věku 10 až 13 let otázku, jestli jsou doma šťastní, a děti řekly, že jsou velmi šťastné, když si mohou hrát se svými rodiči nebo kamarády, ale většina si přeje, aby mohla trávit více času venku nebo s rodiči. Tento výsledek samozřejmě podněcuje další myšlenky. Děkuji vám za pozornost.

FJP1

Dobrý den všem, ráda bych dnes s vámi hovořila o některých společenských tématech, jako například o závislosti mladých lidí na počítačích anebo budeme hovořit také

o jejich schopnosti navazovat intimní vztahy s dalšími osobami. Budeme také hovořit o názorech starších generací o vzdělávání a výchově mladých lidí.

Nejprve bych se chtěla podívat na to, jaké budou mít následky na biorytmy sledování počítače nebo jiných obrazovek, protože mladí lidé jsou často nonstop před svými obrazovkami. Mohou to být obrazovky počítačů, tabletů anebo inteligentních telefonů. Otázka tedy je, zda to může mít dopady na jejich spánek a zda to může jejich spánek narušit. Nejčerstvější studie ukazují, že tomu tak opravdu je. Nejprve si můžeme položit technickou otázku ohledně barevných komponentů zařízení elektronických zařízení a obrazovek, prostě ty aktivují stokrát více receptory sítnice než běžné denní světlo. A proto se tímto narušuje biologický rytmus a také se zkracuje doba spánku. Když k tomu všemu přidáme ještě skutečnost, že mladí lidé často nechávají svá zařízení zapnutá i přes noc, protože chtějí moci pořád kontrolovat zprávy, které jim přicházejí, tak dopady potom jsou jednoznačné. Zvyšuje to únavu, snižuje to schopnost pozornosti a může to tedy také způsobit nedostatek spánku. Všichni vědci se shodují na tom, že to může potom vést k psychologickým poruchám, které mohou být velmi závažné.

Víte, že děti používají stále, používají nové technologie ve stále mladším věku, a proto je otázka, zda bychom měli kontrolovat, kolik času děti stráví před obrazovkami. Odborníci v zahraničí nabídli docela jednoduché řešení, jak zjistit, jak dlouho dítě sedí před obrazovkou. Jedná se o tento způsob. V podstatě stačí znásobit věk dítěte deseti minutami a zjistíte tak denní limit, který by mělo dítě strávit před obrazovkou. Co je také důležité podle odborníků je, že je potřeba vypínat zařízení přinejmenším dvě hodiny před tím, než se uložíme ke spánku, a to proto, aby se tělo uklidnilo a aby dítě bylo schopno usnout. Jak víte a jak často lékaři také opakují, nic nemůže nahradit kvalitní spánek a také spánek, který je dostatečně dlouhý.

Mobilní telefony a také všudypřítomnost sociálních sítí a počítače nám nepomáhá navazovat nové vztahy, na rozdíl od toho, co bychom si mohli myslet. Odborníci na mezilidské vztahy potvrzují, že počítače, tablety, případně inteligentní telefony nebo obecně jakýkoli způsob připojení se na internet, že toto tedy nahrazuje nejružnější způsoby, které existovaly dříve a které vedly k nacházení partnerů a k seznamování se. V minulosti se chodilo na nejružnější plesy, koncerty, do divadla nebo na jiné společenské a kulturní události, a právě tam se lidé seznamovali, bylo tomu tak ještě před několika lety. Byla to místa, kde člověk mohl potkat svého potenciálního partnera. Dnes mladí muži většinou hrají na počítačích hry, dívky se dívají na Facebook, a to vede k tomu, že příležitosti někoho potkat jsou stále vzácnější, ty tradiční příležitosti jsou stále vzácnější, a zdá se, že dnes aby člověk někoho potkal, tak větší šanci má, když sedí před počítačem. Mnoho mladých lidí raději si otevrou, zapnou svůj počítač spíše, než aby šli někam ven. Důvodů je mnoho. Mladí lidé konec konců ani neskrývají určitou neschopnost komunikovat se svými, s lidmi

kolem sebe, a je tedy obtížnější kohokoli potkat. Mnoho mladých dívek říká, že mají strach jít ven, bojí se, že by je mohl někdo pronásledovat nebo že by mohly být obětí nějakého útoku, a právě internet potom těmto lidem do určité míry umožňuje omezit tuto společenskou izolaci.

A proto tedy existuje menší množství příležitostí komunikovat prostřednictvím internetu, kde potkávají lidé se stejnými zájmy, tedy mohou je potkat na internetu a mohou také rychle poslat těmto lidem zprávu, což jim umožňuje navazovat společenské vztahy. A možnost mít takovýto kontakt jim také umožňuje překonat poměrně rozšířený pocit osamocení.

Ráda bych teď hovořila o internetových seznamkách, které se holedbají svými výhodami oproti tradičním médiím. Zprvte máte příležitost se k nim připojit kdykoli, můžete také velmi lehce, rychle vyjádřit svá přání i svá očekávání. Můžete velmi rychle vysvětlit, jakou představu máte o svém ideálním partnerovi, a pokud potkáte někoho, kdo se vám líbí, tak se můžete dohodnout okamžitě na schůzce a případně následně i navázat vztah.

Seznamky na internetu používají mladí lidé, používají je ale i starší lidé, kteří se cítí sami, mohou to být rozvedení lidé, a výhoda těchto sezonek je, že všichni mají počítač, to znamená, že i ty seznamky jsou dostupné velkému množství lidí. Podle odborníků seznamky a sociální sítě obecně jsou tím preferovaným způsobem uživatelů, protože osoby, které je používají, nejsou příliš aktivní. Přibližně dvě pětiny osob, které, kteří, pardon, které hledají partnery na internetu a chtějí někoho potkat, tak přesto přece všechno jsou velmi málo proaktivní a většinou čekají pasivně, že jim někdo napíše. Potíž je, že se jedná často o velmi povrchní vztahy, které z tohoto plynou, a komunikace je spíše takovým útekem z reality, útekem z vlastního života. Výhodou a nevýhodou internetu je, že zkresluje realitu, můžete přidat někomu na šarmu anebo mu naopak na šarmu ubrat. A často člověk vlastně neříká příliš věcí o svých detailech, detaily ze svého života, své intimní fotografie, protože nikdy nevíte, kdo je na druhé straně a nikdy úplně nevíte, jaké jsou úmysly té druhé osoby.

Teď bych se s vámi ráda podívala na to, jak starší generace se dívají, jaký mají názor na dnešní mladou generaci. Je zajímavé, že polovina lidí, kteří jsou starší 30 let, nevěří mladým lidem a nedůvěřují mladým lidem, většinou je považují za lidi, kteří se příliš soustředí sami na sebe a na svoje vlastní pohodlí. Připouštějí, že někteří mladí lidé se účastní nejružnějších dobrovolnických akcí, ale obecně tito lidé si myslí, že něco, mladí lidé něco udělají, jenom pokud jim z toho něco plyne, ne z pocitu povinnosti vůči ostatním. Názorem starší generace také je, že mladí lidé radši stráví čas před počítačem, hrají hry, komunikují na sociálních sítích, ale je zajímavé, že když položíte stejnou otázku mladým

lidem, tak jenom jedna třetina z nich dává přednost sezení před počítačem a hrát hry nebo komunikovat na sociálních sítích.

Na závěr bych chtěla zmínit průzkum UNICEFu, který ukazuje zajímavé výsledky, jedná se o průzkum, který byl prováděn s dětmi z nejvíce rozvinutých zemí, a otázka byla, zda jsou šťastné. Bylo zajímavé zjistit, že nejhorší výsledky mělo Spojené království, hlavní problém, který byl velmi často zmiňován dětmi, je, že si myslí, že jejich rodiče s nimi netráví dostatek času, že si s nimi dostatečně nehrají, nečtou jim, například před spaním, často také pro rodiče je jednoduché je posadit před televizi nebo před tablet. Je potřeba říci, že obecně rodiče si jsou vědomi toho, že by měli trávit se svými dětmi více času, někteří rodiče dokonce si to vyčítají, že si tak trochu kupují nejružnějším způsobem děti, například když jim kupují drahé hračky, přestože děti většinou o ty nové značky, pardon, hračky zase tolik nestojí. Tento průzkum také ukázal názory dětí, jednalo se o děti mezi 7 a 13 lety a otázka tedy byla, zda jsou šťastné, zda jim něco chybí v jejich rodině, mnoho z těchto dětí odpovědělo, že jsou šťastni, když si mohou hrát venku se svými kamarády. Většina z nich by si přála trávit více času venku se svými kamarády a trávit více času také se svými rodiči. Tyto výsledky nás vedou k zamyšlení, přáli bychom si, aby se dětem splnila jejich očekávání, což by umožnilo, aby byly šťastnější nejenom ty děti, ale také jejich rodiče. Děkuji vám za pozornost.

FJA2

Dobrý den všem, jmenuji se Eva a vítám vás na konferenci, jejíž tématem je strach z létání. Samozřejmě každý se něčeho bojí. Někdo se bojí pavouků, někdo se bojí hadů. Moje sestra Rebeka má závrať, bojí se výšek. A některé celebrity mají také docela kuriózní fobie. Nedávno jsem na jednom anglickém periodiku četla, že herečka Nicole Kidmanová, kterou znáte možná z filmu Austrálie, se panicky bojí motýlů. Alfréd Hitchcock, slavný režisér, má také zajímavou fobii, na základě jeho filmu Ptáci byste se možná mohli ptát, že se bojí ptáků, ale on se bojí vajec. Španělský tenista Rafael Nadal, který vede na žebříčkách, tenisových, se bojí tmy. Závěrem bych ráda zmínila někoho z politické z politického světa, tak například Barack Obama, bývalý americký prezident, během jednoho rozhovoru pro americký magazín People přiznal, že se panicky bojí sněhuláků.

Přesto by se mohlo zdát, že strach z létání je daleko nejrozšířenějším strachem, Americká psychiatrická asociace potvrzuje, že 80 % Američanů se bojí skutečně létání. Ráda bych upřesnila, že Americká psychiatrická asociace byla vytvořena v roce 1844, byla založena Benjaminem Rushem, což byl jeden z nejuznávanějších doktorů během Války za nezávislost. Asociace má vlastní nakladatelství, je to velmi aktivní spolek, publikuje celou řadu různých odborných knih a časopisů. Je zajímavé, že to procento lidí, kteří se bojí létání, bylo potvrzeno také dalšími studiemi z dalších zemí, například z Velké Británie,

Švédska, Norska, či například Francie nebo České republiky. Zdá se tedy, že strach z létání je skutečně tím nejběžnějším strachem ze všech.

Navzdory tomu letadlo je jedno z nejbezpečnějších dopravních prostředků. Když se podíváme na čísla ministerstev dopravy nebo ministerstev životního prostředí, tak si, tak vidíme, že tato čísla tento fakt potvrzují. Například americká Federální letecká správa, která spadá pod ministerstvo dopravy a kterou možná znáte pod zkratkou FAA, ukazuje následující čísla. Mezi lety 2002 a 2007 více než 200 tisíc osob zemřelo na silnicích, zatímco během stejného období zemřelo asi 100 osob během leteckých katastrof. Dle databáze, internetové databáze, v roce 2012 asi tři 1,3 milion osob zemřelo na ulicích, zatímco asi pouze 500 osob zemřelo v leteckém neštěstí.

Navzdory těmto číslům strach z létání přetrvává. Na začátku jsem mluvila o různých fobiích různých osobností, teď bychom se mohli podívat na konkrétní osoby, které trpí právě strachem z létání a jsou to osoby, u kterých bychom něco takového neočekávali, protože jsou to často osoby, které musí létat nebo které létají pravidelně. Mezi těmito osobnostmi jsou například herci a herečky, můžeme zmínit americkou herečku Jennifer Anistonovou, kterou znáte bezpochyby ze série ze seriálu *Přátelé*. Jennifer Anistonová se bojí létání od té chvíle, co projela bouřkou právě na palubě letadla. Dalším hercem je Sean Bean, který kterého znáte z trilogie *Pán prstenů*, jak víte, tak tato série trilogie se natáčela na Novém Zéland Zéland Zélandě, takže se musel tento herec často pře pře přepravovat letadlem a on kvůli svému strachu odmítal například létat helikoptérou, aby se přemísťoval a pouze se tedy tak, pouze cestoval pozemskými prostředky. Můžeme zmínit dále Bena Afflecka, který se bojí létání od svých devíti let. V této době totiž jel letadlem sám, letěl do Washingtonu a během letu byli zasaženi bouřkou, bleskem, a letadlo muselo nouzově přistát.

Navzdory tomu musíme přiznat, že z některých leteckých společností je logické mít strach, protože mají vysoký vysoké procento nehod. Na jedné americké stránce byl zveřejněn seznam pěti nejnebezpečnějších aerolinek světa. Na pátém místě se nachází keňská společnost Kenya Airways, jedná se o malou společnost, která má pouze málo letů. Na čtvrtém místě se nachází Philipine Airlines, která se bohužel často stala obětí teroristických útoků, na třetím místě pak iránská aerolinka Iran Air, tato tato aerolinka má na svém kontě celou řadu tragických událostí. Na druhém místě je pak China Airlines a u této společnosti je nutno zmínit nejhorší katastrofu z roku 2002 z Tchaj-wanu. Během této události asi 225 pět osob zemřelo a důvodem této nehody byl byla byl špatný technický stav letadla. V důsledku toho musela tato letecká společnost zrušit lety na příštích měsíc. Na prvním místě tohoto žebříčku, čili nejnebezpečnější aerolinka na celém světě, je Cubana Airlines, kubánská společnost. Letadla jsou velmi stará, pochází z doby, kdy spolu spolupracovali se Sovětským svazem, a jsou to tedy skutečně velmi staré stroje. Je možná

nejvyšší čas, aby se tato společnost zamyslela nad tím, jak obnovit a modernizovat svoje svůj letecký svá letadla.

Strach z létání má psychologické dopady, ale má dopady i ekonomické. Jedna francouzská studie, kterou vytvořil Nikolas Bouzou, odborník v bezpečnosti, a spolupracoval s Xavierem Titelmanem, odhaduje se, že asi jeden milion služebních cest je zrušeno z důvodu strachu z létání. Já znám jednu takovou osobu, má přítelkyně Marie je advokátkou v Paříži a už nějakou dobu se systematicky snaží vyhnout létání. Nedávno musela jet do Bordeaux a mohla jet letadlem, byla by tam za hodinu, ale ona radši jela vlakem, strávila ve vlaku tak asi 10 hodin, a je potřeba zmínit, že celá ta pracovní schůzka trvala asi 45 minut. Navzdory tomu všeho se Marie rozhodla skutečně vyhnout se letadlu, protože neustále myslela na to, že by letadlo mohlo cestou spadnout, a ona by do Bordeaux tak nedojela nikdy. Avšak i přesto někdy musí letadlem skutečně letět a říká, že to má strašný dopad na její schopnost se soustředit a negativně to tak tedy ovlivňuje její produktivitu.

Marie se tedy tak snaží nelétat a patří tedy tak mezi lidi, kteří ale na letadlo, které které do letadla stejně někdy vstoupí. Pak existuje jiná skupina lidí, kteří by na letadlo nevlez do letadla nešli nikdy. Takovým člověkem je například Stephen King, americký spisovatel. V roce 2013 však musel tento tuto zásadu porušit. Byl pozván nakladatelstvím Albin Michel do Francie, aby prezentoval svou svou knihu, a on tedy tak skutečně letěl do Francie, aby svůj poslední román ve Francii představil.

V závěru bych se podívala na ty ekonomické dopady strachu z létání, v důsledku rušení služebních cest se odhaduje, dochází ke ztrátě asi 22 000 eur a asi 18 milionů služebních cest je ročně zrušeno, což s sebou nese logicky důležité finanční ztráty jak pro samotné podniky, tak pro stát. Z toho důvodu se snaží podniky firmy s tímto problémem bojovat a posílají své zaměstnance na speciální kurzy, jejichž cílem je zbavit účastníky strachu z létání. Takovéto kurzy existují téměř v každé zemi, organizují je různé společnosti, třeba letecké společnosti, ale také i jednotlivci, a i ve Francii tyto kurzy existují již asi 20 let. Ráda bych zmínila psychologa, který se účastní těchto kurzů, nebo který je částečně organizuje, jmenuje se Philippe Goeury, a ten vysvětlil, jakým způsobem takový kurz funguje. Účastníci se potkají, setkají s psychologem, popovídají si o tom odkud jejich strach pochází, poté absolvují teoretický kurz, ve kterém se dozvědí, jak fungují letadla a ve třetí části přijde na praxi, kdy se účastníci kdy kdy účastníci mají možnost se dostat na letecký simulátor.

Já osobně často letadlem cestuji, mám za to, že letadlo je nejbezpečnějším a nejrychlejším dopravním prostředkem a musím přiznat, že navíc úplně zbožňuji ten výhled z letadla. Děkuji za vaši pozornost.

FJB2

Dobrý den všem, jmenuji se Eva a všechny vás zde vítám na dnešní konferenci, která má téma strach z létání. Samozřejmě každý z nás má nějaký strach z něčeho. Ať už z pavouků nebo z výšek jako moje sestra Rebeka. Ale i některé celebrity mají fobie, který které se nám mohou zdát poměrně zvláštní. Já jsem například na stránkách jednoho britského časopisu četla, že americká herečka Nicole Kidman, kterou podle mě znáte z filmu Australian, se bojí motýlů. Režisér filmů Alfréd Hitchcock, možná byste si mysleli, že má strach z ptáků, podle toho filmu, co natočil, ale není tomu tak. Rafael Nadal si musí v noci nechávat rozsvícenou lampičku, protože má strach z tmy. A strach mají i politici, například Barack Obama, bývalý americký prezident, během rozhovoru pro časopis People přiznal, že se bojí sněhuláků.

Nicméně strach z létání je fobie, která je vůbec nejrozšířenější. Americká psychiatrická asociace dokazuje, že 80 % Američanů má strach z létání. Americká psychiatrická asociace byla založena v roce 1844 Benjaminem Rushem, což byl velmi uznávaný lékař během Války o nezávislost, a tato asociace vydává mnoho knih a revue. Je zajímavé, že toto procento, tedy těch 80, to že má 80 % lidí strach z létání, se ukázalo také například v Norsku nebo v České republice, a vypadá to tedy, že je to opravdu velmi častá fobie.

Ale letadlo je přitom jedním z nejbezpečnějších dopravních prostředků. Když se podíváme na statistiky ministerstva životního prostředí nebo ministerstva dopravy, tak ta čísla to potvrzují. Federální letecká správa Spojených států, kterou možná znáte pod zkratkou FAA, uvádí následující čísla. Mezi roky 2002 až 2007 více než dva dvě stě, dvě stě lidí zemřelo v autonehodách a 100 lidí v leteckých nehodách. Podle internetu v roce 2012 zemřelo milion tři sta tisíc lidí při autonehodách a pouze 60 lidí v leteckých nehodách.

I přes tato čísla se mnoho lidí létání stále bojí. Na začátku jsem zmiňovala fobie některých celebrit, teď bych mohla zmínit fobie lidí, kteří se bojí létání. A jsou to lidé, kteří líta létají často, takže je to poměrně překvapivé. Jedná se například o některé herce nebo herečky. Například americká herečka Jennifer Aniston, kterou znáte ze seriálu Přátele, tak ta se bojí létání od té doby, co proletěla bouřkou. Další herec Sean Bean, který hrál v trilogie Pán prstenů, tak jak určitě víte, ten film byl natočen na Novém Zélandu a herec se tam tak musel dostavit letadlem, ale když tam doletěl, tak odmítal nastoupit do helikoptéry, která ho měla přenést na místa natáčení, a trval na tom, že se bude pohybovat pouze po zemi. Ben Affleck se bojí létat od svých devíti let, protože když mu bylo devět, tak poprvé letěl sám do Washingtonu, a letadlo zasáhl blesk, jeden motor začal hořet a letadlo muselo provést nouzové přistání.

Podle statistik existují některé letecké společnosti, kde hrozí větší riziko nehody. Například americký portál askmen dot tečka com uvádí seznam leteckých společností,

kteře jsou poměrně považovány za nebezpečné. Na pátém místě je letecká společnost Kenya Airways, je to malá letecká společnost, která nabízí pouze málo letů. Na čtvrtém místě je filipínská společnost Philippine Airlines, která je známá pro letecký útok. Na třetím místě je letecká společnost Iran Air, na druhém místě je společnost China Airlines a co se týče této společnosti, tak ta nejhorší katastrofa ji zasáhla v roce 2002, bylo to, šlo o let z Tchaj-wanu do Hongkongu, a při této katastrofě se letadlo zřítilo do moře a zemřelo 225 lidí. Tato společnost poté musela zrušit všechny lety po dobu jednoho měsíce. Na prvním místě je potom společnost, tedy vůbec společnost, která je považovaná za nejnebezpečnější, je společnost Cubane Airlines. Používá sovětská letadla, velmi stará letadla jako například Antonov nebo Iljušin. A myslím si, že tato společnost by měla obnovit svůj letecký arsenal.

Strach z létání nemá jen psychologické následky, má i ekonomické následky, ekonom Nicolas Bouzou a Xavier Titelman uvádí, že milion pracovních služebních cest je zrušeno kvůli tomu, že zaměstnanci mají strach z létání. Já mám kamarádku Marii, která je advokátkou v Paříži, a ta už se osm let, osm let odmítá létat, protože když jednou, když měla letět do Bordeaux na konferenci, tak raději jela vlakem a strávila ve vlaku o mnoho hodin víc. Protože ona se, ona má opravdu velký strach z létání. Říká, že létání snižuje její schopnost koncentrace a negativně ovlivňuje její produktivitu.

Marie patří do skupiny lidí, kteří přesto občas létají, i když se bojí. Další osoba, která kategoricky odmítá létat letadlem, je například Stephen King, který se rozhodl, že už nebude létat nikdy. I přesto v roce 2013 toto porušil, protože francouzský nakladatel Albin Michel ho pozval do Francie, aby zde prezentoval svou novou knihu. Takže Stephen King do Francie odletěl letadlem.

Ted' bych se chtěla vrátit k té ekonomické otázce strachu z létání. Uvádí se, že společnosti ročně ztrácí 22 milionů eur, jen kvůli rušení služebních cest. To tedy znamená, že společnosti kvůli strachu z létání velmi trátí a trátí kvůli němu i celé státy. Nicméně existuje řešení. Společnosti začaly posílat své zaměstnance na různá školení, kde se mají odnaučit strachu z létání, tato školení existují v různých zemích, většinou je organizují soukromé společnosti, anebo dokonce i letecké společnosti samy. Například společnost Air France už 20 let nabízí veřejné kurzy. Philippe Goeury, psycholog, který se účastní těchto kurzů, mi vysvětlil, jak tyto kurzy fungují. Nejprve se účastníci setkají s psychologem a ten se snaží odhalit, proč ten strach z létání mají. Dále pak projdou teoretickým kurzem, kde se seznámí s tím, jak funguje letadlo a létání, a dále potom jsou posazeni na simulátor, kde si vyzkouší, jak letadlo letí.

Já osobně cestuji letadlem poměrně často, protože je to velmi rychlý a velmi bezpečný podle mě způsob cestování a miluji pohled na nebe z letadla. Děkuji.

FJC2

Dobrý den všem, jmenuji se Eva, vítám vás tady na této kon přednášce, která má za téma strach z létání. Samozřejmě každý má z něčeho strach. Pro někoho jsou to pavouci, hadi, někdo má například strach z výšek, dokonce některé známé osobnosti mají fobie, které nám mohou připadat zvláštní. Na jednom angrickém, angli, britském magazínu *The Sun* jsem četla, že Nicole Kidman během natáčení filmu *Austrálie* měla velký strach z pavouků. Alfréd Hitchcock měl také fobii, můžete samozřejmě přemýšlet o filmu *Ptáci*, ale ve skutečnosti měl strach z vody. Španělský tenista, který je první v tabulce ATP, Rafael Nadal, musí usínat s lampičkou, protože má strach z tmy. Když vám, můžu citovat ještě někoho z politické sféry, například bývalý americký prezident Obama pro časopis *People* řekne, že má panický strach z ze sněhových koulí.

Často mají lidé strach z letadel, Americká psychiatrická asociace přináší zprávu, že 80 přes 80 % má strach z létání. Americká psychiatrická asociace byla vytvořena roku 84 Benjaminem Rushem, který je jedním, byl jedním z nejuznávanějších psychiatrů doby. Publikuje velké množství specializovaných knih a píše články. Toto množství lidí, kteří mají strach z létání, bylo také potvrzeno dalšími studiemi z jiných zemí například z Velké Británie, Švédska, Francie, Norska nebo České republiky.

A lidé tedy tvrdí a dokázalo se tedy, že strach z létání je tedy nejrozšířenějším strachem. Je zvl, je to paradoxní, neboť letadlo je nejbezpečnějším dopravním prostředkem. Číslo ministerstva dopravy ta toto potvrzuje. Federální letecká správa ve Spojených státech a ministerstvo sp dopravy a FAA v roce 2007 připravilo v roce 2007 zemřelo vel mnohem větší množství lidí na silnicích než v letadlech. Podle internetových údajů v roce 2012 1,3 milionu lidí zemřelo na silnicích, zatímco jenom 50 lidí zemřelo na v letadlech. 500 lidí zemřelo v letadlech.

Na začátek bych vám chtěla říct ještě několik fobií celebrit. Jména lidí, kteří ma, slavných lidí, kteří mají strach z létání. Protože oni vlastně často používají letadlo. Například několik herců nebo hereček, já můžu jmenovat například americkou herečku Jennifer Aniston, kterou znáte díky seriálu *Přátelé*. Jennifer Aniston má strach z létání od doby, kdy letěla za velmi silné bouřky. Dalším hercem je například Sean Bean, který je známý z trilogie *Pán prstenů*. Jak víte film se natáčel na Novém Zélandu a herec tedy musel letět letadlem, nicméně na místě odmítnul vstoupit do helikoptéry, aby se mohl přemísťovat na různá natáčecí místa a používal tedy jen pozemní cesty. Jako na posledním místě můžeme jmenovat herce a režiséra Bena Afflecka, který dříve v mladém věku letěl letadlem se svou rodinou a blesk zasáhl letadlo, jeden motor začal hořet a letadlo muselo nouzově přistát.

Nicméně je třeba přiznat, že některé letecké společnosti mohou vyvolávat strach. Existují statistiky, že některé letecké společnosti způsobují mnohem větší riziko. Existuje

seznam pěti nejhorších. Na pátém místě se nachází keňské aerolinky Kenya Airways, které nemají však velké procento na trhu. Pak také filipínská letecká společnost Philippine Airlines, kde je riziko teroristického útoku, pak iránská společnost Iran Air, tato společnost měla několik tragických nehod. Na druhém místě je čínská společnost Chi China Airlines. Tato v této společnosti se stala nejhorší letecká katastrofa v roce 2002 z letadla z Tchajwanu do Hongkongu, kdy se letadlo zřítilo do moře se všemi, s několika stovkami obyva pasažéry na palubě. Společnost musela zrušit na měsíc všechny své lety. A na prvním místě, tedy nejhorší leteckou společností, co se týče bezpečnosti, je kubánská společnost Cubana Airlines, která má stará letadla ještě z období spolupráce se Sovětským svazem. Ostatně kubánská společnost by měla skutečně přemýšlet o obnově svého leteckého parku.

Strach z létání má samozřejmě dopady na psychiku, ale také na v širším kontextu na ekonomickou situaci. Ekonom Nicolas Bouzou, specialista na leteckou bezpečnost, a Xavier Titelman, další odborník, říkají, že každý rok je spousta služebních cest rušeno, neboť lidé mají strach z létání. Já znám jednu takovou osobu, jmenuje se Marie. Je to advo právníčka v Paříži a musela jet do Bordeaux. Musěli jsme se setkat v Bordeaux, nicméně ona preferovala vlak, který trval mnohem delší dobu, než kdyby letěla letadlem, které by let trvalo pouze 45 minut. Nicméně stává se, že někdy lidé musí jet letět letadlem a Marie (FJ) říká, že to má vliv na její soustředění.

I když Marie (FJ) se snaží nelétat, jsou lidé, kteří někdy musí vstoupit na palubu letadla, i když mají strach. Jsou lidé, kteří kategoricky odmítají létat, a to je například případ Stevena Kinga, amerického spisovatele, který se rozhodl, že už nikdy na palubu letadla nevstoupí. Nicméně roku 2013 porušil tento slib, byl pozván svým francouzským vydavatelem, Albinem Michelem, do Francie, do Paříže, a Steven King tedy přijel, aby prezentoval svou knihu.

Nyní se budu věnovat svému tématu, neboť kvůli neuskutečněným služebním cestám přichází firmy o zisk, a nejen, tyto finanční ztráty se netýkají jenom soukromých subjektů ale i státu. Jak, pokud někdo má takovýto strach existují možnosti, jak to řešit, například speciální kurzy, tento zp, tyto kurzy existují ve většině zemí, jsou to soukromé kurzy, například pan Titelman, o kterém jsem nedávno mluvila, dává takovéto kurzy. Společnost Air France už 2000 let nabízí otevřené kurzy pro veřejnost. Lidé se setkají s psychologem a já jsem se setkala s, já jsem s ním také setkala a Philippe Goeury, tento odborník, řek vysvětlí účastníkům kurzu, odkud pramení jejich strach. Také je tam teoretická část, která ve které se účastníci dozví, jak fungují letadla a praktická část se simulátorem letu.

Já nemám strach z létání, já často létám, já si myslím že je to jeden z nejrychlejších a nejbezpečnějších prostředků dopravy a nic se nevyrovná pohledu na nebe. Děkuji za pozornost.

FJD2

Dobrý den, jmenuji se Eva a vítám vás na této konferenci. Téma této konference je strach z letadel, z létání. Existuje mnoho fobií z výšek, z pavouků, z hadů, někte některé slavné osobnosti mají strachy, které nám mohou přijít zvláštní. Vycházím z jednoho, ze stránky jednoho anglického časopisu, který říká že Nicole Kidman, kterou možná znáte, má velký strach z motýlů. Alfréd Hitchcock například, myslíte si, že podle jeho z jeho filmů vyplývá, že má strach z ptáků, ale má strach z vajíček. Nejlepší španělský tenista Rafael Nadal, ten musí nechávat rozsvícenou lampičku v noci, protože má strach z tmy. Když přijdeme do politiky, například Barack Obama, bývalý americký prezident při jedné příležitosti řekl, že má strach z sněhuláků.

Vypadá to tedy, že, nicméně strach z létání je nejrozšířenější strach. Podle Americké psychiatrické asociace, 80 % Američanů mají prý strach z létání. Upřesňuji, že tato asociace byla vytvořena v roce 80, 1844 Benjaminem Rushem, což je nejznámější lékař Války za nezávislost. Je velmi aktivní, publikuje mnoho specializovaných knih. Zajímavé je, že procento lidí, kteří mají strach z létání bylo potvrzeno i jinými studiemi z jiných zemí, například z Velkou, Velkou Británií, Švédskem, Francií, Norskem nebo i v České republice.

A vypadá to, že tedy, že strach z létání ten nejrozšířenější. A to přesto, že letadlo je nejbezpečnější způsob dopravy prostřed dopravní prostředek. A dotvr potvrzující to i čísla z ministerstva dopravy. Například Federální letecká správa, které patří pod Ministerstvo dopravy, kterou možná znáte pod zkratkou FAA, uvádí tato čísla. Mezi lety 2002 a 2005 to bylo více než 200 tisíc lidí, kteří zemřeli na silnicích. Zatímco ve stejném období je to asi stovka osob z leteckých nehod. Podle internetu bylo v roce 2012 2 milionů smrti na ul na silnicích, kdežto jen 500 osob z leteckých neštěstí.

Přesto všechno, přes tato čísla strach z létání se přetrvává, a jak už jsem změnila strachy různých slavných osob, můžu zmínit ještě fobie, strach těch osob, kteří mají strach z létání. A přesto tento způsob využívají, způsob dopravy využívají přesto často. Například je to Jennifer Aniston, kterou jistě znáte ze se ze seriálu *Přátelé*. Jennifer Aniston má strach z letadel od té doby, kdy proš pro zažila v letadle bouřku. Někteří některý někteří herci, kteří museli natáčet v Austrálii tak často museli také létat helikoptérou, aby se dostali z jednoho místa na druhou, ale trvali na tom, že budou se pohybovat po zemi. Ben Affleck takto musel například letět do Washingtonu, ale jejich letadlo mělo problémy, a tak bylo nutné přistoupit k nouzovému přistání.

Některé společnosti letecké opravdu mohou nahánět strach, protože existují společnosti, u kterých je množství nehod vyšší. Internetová stránka Asmen com uvedla několik společností. Pět kde, pět nejčastější společností, které mají nehody. Na pátém místě

je Kenya Airways, což je malá společnost, která nabízí jen málo letů, na čtvrtém místě je společnost Philippine Airlines, která byla často cílem teroristických útoků, na třetím místě je Iran Air a tato společnost zaznamenala několik tragických nehod. Na druhém místě je China Airlines, co se týče této společnosti, tak nejhorší katastrofa byla v roce 2002 mezi Tchaj-wanem a Hongkongem, jelikož letadlo této společnosti se zřítilo do moře s 200 osobami na palubě, a bylo to způsobeno nedostatečnou opravou letadla. Společnost musela zrušit všechny lety jeden měsíc po této nehodě. A na prvním místě tedy ta nejhorší letecká společnost z hlediska bezpečnosti je Cubana Airlines, jejich letadla pocházejí už z doby, kdy spolupracovali se Sovětskou Unií. A vypadá to zřejmě, že tato společnost by měla přemýšlet o obnovení svého svého letadel.

Létání má, tedy strach z létání má psychické následky, ale také ekonomické následky. Zde vycházím z čísel od Nicola Bouzu, Bouzua a také Xaviera Titelmana. Mnoho letů je zrušeno každý rok kvůli tomu, že lidé mají strach z létání. Moje kamarádka Marie, která je právníčkou, advokátkou v Paříži, nedávno se musela vydat do Bordeaux na schůzku. Ale ona raději jela vlakem, kde strávila několik hodin, místo aby letěla jednu hodinu letadlem. Přesto moje kamarádka Marie se nemohla ubránit tomu strachu z létání. Někdy se stává, že jsou lidé přinuceni let, použít letadlo ke své cestě a říkají, že tento strach má vliv i na jejich produktivitu.

Moje kamarádka Marie tedy patří k osobě ke skupině lidí, kteří mají čas od času, který čas od času jsou nuceni letět letadlem. Stephen King také řekl, že má panický strach z létání a že již nikdy nebude létat. Nicméně v roce 2013 tento slib porušil, protože byl pozván svým francouzským editorem Al Albinem Michelem do Francie a Steven King tedy vyšel přijel do Francie, přiletěl do Francie.

Tedy se vrátím k tomu tématu, k ekonomické otázce, protože podniky ztrácejí, jelikož je asi 18 milionů schůzek zrušených kvůli tomuto strachu z létání. Z tohoto důvodu některé podniky chtějí řešit tento problém strachu z létání, a to tak, že nabízí svým zaměstnancům speciální kurzy, které mají, které je mají zbavit strachu z létání. Tyto kurzy existují téměř ve všech zemích, často jsou organizovány soukromými subjekty. Například i leteckými společnostmi, funguje to tak například u společnosti Air France, která nabízí kurzy veřejnosti. Zde se můžete zúčastnit, zde se můžete setkat s psychologem, například zeptala jsem se Philippa Goeuryho který takto pracuje, zeptala jsem se ho odkud, respektive na kurzu se můžete dozvědět, odkud pochází tento strach. Další částí je také trénink na simulátoru.

Já osobně strach z létání nemám, častěji cestuji často, protože létání letadlo je jeden z nejrychlejších způsobů dopravy.

Dobrý den, jmenuji se Eva, chtěla bych vás přivítat na této konferenci, která má za cíl mluvit o strachu z létání. Samozřejmě všichni se něčeho bojí, někdo se bojí pavouků, někdo se bojí výšek, někdo se bojí hadů, někdo má fobie, které vám nám mohou připadat třeba trochu zvláštní. Například americká herečka Nicole Kidman má například panický strach z motýlů. Dále Alfréd Hitchcock, režisér hororů, byste si například mohli myslet, že má strach z ptáků, ale to není pravda. Například Rafael Nadal ten má s, ten si vždycky, ten má strach z tmy, takže si vždycky nechává zapnutou lampičku. Dále bych chtěla mluvit o Barackovi Obamovi, minule prezidentovi Amerik Ameriky předchozím, který má strach z sněhuláků.

Ale zdá se, že strach z létání je st vlastně fobie, která je opravdu velice rozšířená, ne, úplně nejrozšířenější. Americká psychiatrická asociace mluvila o tom, že 80 procent Američanů má strach právě z létání. Abych to, abych přidala nějaké detaily, tato asociace byla založena Benjaminem Rushem, což je lékař, který se proslavil za Války o nezávislost. Je velmi aktivní a publikuje často mnohé články a knihy. Fobie z létání, o ní se mluví v mnoha studiích, například studiích ze Švédska a z Francie, ale i ze Švédska ale i, ale i například v České republice se o tom mluví.

Takže doopravdy je to opravdu strach, který je opravdu rozšířený. Ale je to zvláštní, protože létání a letadla, jsou nejbezpečnějším vlastně dopravním prostředkem. Protože pokud se podíváme na statistiky, na statistiky ministerstev, a tak toto tvrzení že je to nejbezpečnější dopravní prostředek, je potvrzeno. Například Federální letecká správa, která spadá pod ministerstvo dopravy a kterým kterým kterou možná znáte pod zkratkou FAA. Tak tato sp tato tato správa uvádí, tato organizace uvádí, že opravdu těch leteckých nehod je mnohem méně. Například v roce 2012 bylo, například v roce 2012 umřelo 700 lidí v rámci nehod letadel, ale bylo to 1,3 miliánu lidí na silnicích.

Na začátku jsem mluvila o některých fobiích celebrit, ale nyní se zaměřím na lidé lidi, kteří mají strach z létání. Jsou, ale zaměřím se na lidi, pro které to představuje problém, protože používají letadlo velmi často. Jedná se například o některé herečky. Jedná se například o herečku Jennifer Aniston, kterou určitě znáte z seriálu Přátelé. Tato herečka má strach z létání od té doby, kdy se, kdy letěla a proběhla bouře. Další herec z Pána prstenů, ten ten určitě víte, že tento film byl natáčen na Novém Zélandu, a tím pádem musel se tam nějak dopravit, ale tento herec odmí odmí odmítal se dopravovat na toto místo helikoptérou a chtěl používat pozemní dopravu. Další herec, o kterém bych chtěla mluvit, tak ten má strach z letadel už od devíti let, a protože měl špatnou zkušenost s létáním vlastně musel, zažil nouzové přistání.

Mě musíme si přiznat, že některé aerolinky mohou vyvolávat strach. Existují aerolinky, kde jsou ty nehody častější. Například Askmen.com tato internetová, tento internetový portál, vytvořil seznam pěti nejnebezpečnějších aerolinek světa. Na pátém

místě je keň keňská společnost, je to velmi malá společnost, dále na čtvrtém místě je filipínská společnost Philippine Airlines, která se stala cílem teroristického útoku, na třetím místě máme iránskou společnost a tato společnost bohužel zažila mnoho špatných katastrof. A na druhém místě máme čínskou společnost, v roce dva tisíce dvě, dva, došlo k nehodě mezi Tchaj-wanem, Tchaj-wanem a Čínou a a na na cestě mezi Tchaj-wanem a Čínou byla to velmi těžká nehoda, 250 lidí na palubě zemřelo. A kvu kvu kvůli tomu jeden měsíc nemohly létat letadla této společnosti. A na prvním místě je ten nejhorší letecká společnost, co se týče bezpečnosti, je to kubánská společnost, její stroje jsou velmi zastaralé, ale pořád se používá, jedná se například o staré sovětské stroje, které jsou opravdu velmi nebezpečné. Myslím, že by si to kubánská společnost měla uvědomit, že je to problém a něco dělat se svým parkem.

Samozřejmě strach z létání má psychické dopady, ale i ekonomické dopady. Jedna francouzská, francouzský výzkum, který byl veden s panem Tilmanem, mluví o tom, že asi jeden milion služebních cest je zrušen kvůli strachu z létání. Já mám, můžu dát jeden příklad, například moje kamarádka Marie, která bydlí v Paříži, ta se už 3 roky bojí létat letadlem. Například naposled se musela přemístit do Bordeaux, ale ona se bála si vzít letadlo, a takže používala pozemní dopravu, což trvalo samozřejmě velmi dlouho, a ona do toho Bordeaux jela kvůli krátké schůzce, která trvala velmi krátce, takže se to vlastně vůbec nevyplatilo. Samozřejmě v některých případech si musí, je nucená letět letadlem, což má velké dopady na její psychiku na její psychický stav, na její produktivitu na její koncentraci.

I když se Marie snaží létat letadlem co nejméně, opravdu někdy je to nevyhnutelné. Dále máme skupinu lidí, kteří opravdu kategoricky odmítají létat letadlem, je to například případ Američana Kinga, což je spisovatel, který řekl, že už opravdu letadlem nepoletí. Ale v roce 2013 nedodržel svůj slib, protože byl pozván paní Obamou, byl pozván do Francie, aby představil svojí knihu, takže letěl letadlem.

Tedy bych se chtěla zaměřit na ekonomický aspekt celé věci, protože samozřejmě pokud, pokud se podíváme na to, že máme asi 18 milionů schůzek a pracovních cest za rok u různých společností, a pokud jsou tyto služební cesty rušeny, tak to představuje velký ekonomický problém pro tyto společnosti. Proto tyto společnosti posílají své zaměstnance na různé kurzy, kde se snaží zbavit tohoto strachu z létání. Tyto kurzy probíhají v různých zemích a tyto kurzy jsou organizovány jak samotnými leteckými společnostmi, tak různými specialisty, například aerolinky Air France organizují tyto kurzy. Já jsem se setkala s jedním psychologem, s Philippem Goeurym, který právě organizuje tyto kurzy létání, a mluvil mi o tom, jak vlastně fungují tyto kurzy. Lidé, kteří se účastní těchto kurzů, tak mluví s psychologem. Dále je takový teoretický základ a dále máme praktickou zkoušku, kde vlastně jsou lidé, se účastní simulovaného letu.

Já bych chtěla říci, že já se nebojím létání, já často létám, já si uvědomuji to, že je to velmi bezpečný prostředek a velmi rychlý prostředek a já myslím, že opravdu nejhezčí pohled na zem je právě z letadla.

FJF2

Dobrý den, jmenuji se Eva. Ráda bych vás tady přivítala na té konferenci. Konferenci o strachu z létání. Samozřejmě všichni se můžeme něčeho bát, někdo možná pavouků, někdo hadů, někdo výšek. Dokonce i někteří slavní lidé mají fobie, některé trochu zvláštní. Například na jednom, jednom britském webu jsem zjistila že Nicole Kidmanová, kterou možná znáte z různých filmů, má panickou hrůzu z motýlů. Alfréd Hitchcock, možná toho taky znáte, tak ten má dokonce strach, tedy z dalších tedy kuriózních zvířátek. Rafael Nadal, ten má strach ze tmy, a tak vždy usíná s malým světlem. A Nakonec z politického světa, Barack Obama, bývalý americký prezident, během jednoho rozhovoru s americkými novinami přiznal, že se bojí sněhuláků.

Nicméně strach z létání je vlastně vůbec nejrozšířenější. Podle Americké psychiatrické asociace vychází najevo, že 80 % Amerika Američanů se bojí létání. A tato americká asociace byla založena v roce 1800, 1904 tedy Benjaminem Rushem, který se angažoval jako doktor v různých válečných konfliktech. Vydávají, vydává také specializované knihy o tomto strachu z létání. I jiné studie potvrdily, že je opravdu hodně lidí, kteří se bojí létání. Jako třeba studie z Francie, Švédska, České republiky, ale také Spojeného království.

Zdá se že, strach z létání je opravdu nejrozšířenější. Nicméně přesto je vlastně letadlo jedno z nejjistějších dopravních prostředků. Když se podíváme na údaje ministerstva dopravy nebo životního prostředí, uvidíme, že čísla ukazují, že to je opravdu nejbezpečnější způsob cestování. Podle americké, jedné americké organizace, která také je napojená vlastně na ministerstvo dopravy, dává následující čísla. Před ro, mezi roky 2002 a 7 více než tedy 200 tisíc lidí zemřelo na silnicích. Nicméně to bylo jenom asi padesátka lidí v leteckých nehodách. V roce 2012 zemřelo 1,3 milionu lidí na silnicích. Nicméně v leteckých nehodách to bylo jen 500.

Navzdory těmto údajům se lidé stále létat bojí. Jak už jsem říkala různé fobie různých celebrit, tak teď mohu dát příklady dalších. Jedná se lidi, o lidi, kteří se bojí vz létání a jedná se o lidi, kt u kterých bychom to nepředpokládali, protože létají často. Jedná se o některé herce nebo herečky, například Jennifer Anistonová, americká herečka, kterou určitě znáte ze seriálu Přátelé. Jennifer se bojí létat potom, co tedy letěla jednou skrz bouřku. Také další herečka, která se například se objevila v Pánovi prstenů, se také bojí létání, nicméně tento film se točil Novém Zélandu, a tak herečka samozřejmě tam musela doletět. Když tedy točila tento film, tak odmítala nastupovat do helikoptéry a vlastně se

přeppravovat na různá místa, kde se mělo točit. Mezi nimi je tedy i Ben Affleck. Ten lítá od svých devíti let. Létal sám do Washingtonu bez své rodiny. V té době jeden motor vzplál, a nakonec celá cesta skončila katastrofou. A tak mu zůstal ten strach z létání.

Některé statistiky tedy ukazují toto a respektive statistiky ukazují toto, ale vychází najevo, že některé aerolinky opravdu bezpečně moc nejsou. Existuje seznam pěti společností, které jsou vůbec nejméně jisté. Patří sem keňská aerolinka Kenya Airways, je to malá letecká společnost, létají jen trošku. Na čtvrtém místě je to filipínská aerolinka Philippine Airlines. Ta bohužel byla, a ta, respektive na ní byly často zaměřeny teroristické útoky. Na dalším místě po tom se nachází China Airlines, čínské aerolinky. Jaká byla nejhorší katastrofa? Je z roku 2002, kdy letělo letadlo mezi Tchaj-wanem a Hongkongem. A toto letadlo se zřítilo do moře a zemřelo, respektive na palubě bylo 205 lidí. Bohužel to tedy dopadlo katastroficky. Nakonec společnost vlastně musela na jeden měsíc zrušit všechny své lety. A jaká je vůbec ta nejméně bezpečná letecká společnost? Touto společností je Cuban Airlines, tedy kubánská aerolinka. Tato spolupracovala hodně s bývalou, s bývalým Sovětským svazem. Používali teda i stará ruská letadla. Možná by tato společnost měla se zamyslet nad svým managementem a obnovit svá letadla.

Strach z létání má dopady na psychiku lidí, ale také na ekonomiku. A tohle bylo měřeno ekonomem Nicola Bouzou a rovněž také Xavierem Titelmanem, to jsou oba odborníci na strach z létání. Každý rok vlastně provádí nová šetření a výzkumy. Já také mám jednu svoji kamarádku Marie (FJ), která žije v Paříži a odmítá létat. když měla jet na jihozápad Francie do Bordeaux, mohla by letět letadlem během jedné hodiny, nicméně ona raději jela vlakem, a strávila ve vlaku tak asi 10 hodin. To setkání, na které vlastně jela, trvalo jen je pouhých 45 minut, nicméně i tak moje kamarádka musela jet vlakem, protože byla přesvědčená, že její letadlo by se do Bordeaux v bezpečí rozhodně nedostalo. Vysvětluje, že tohle má vlastně vztah i na psychiku, má to tak vztah, dopady na to, jak se Marie cítí. Nicméně i ona má tedy li kamarády, kteří se bojí létání, ale někdy svůj strach, na rozdíl od ní, překonají. Americký spisovatel Stephen King také přiznal, že měl má panický strach z létání, a odmítá už kdykoli létat. Nicméně v roce 2013 nedodržel toto své prohlášení, jel totiž do nakladatelství Albin Michel představit svou novou knihu do Francie. A jel tedy do Francie, a to právě letadlem.

Chtěla bych se teď podívat na ekonomickou otázku, jedná se také o služební cesty. Společnosti vlastně ztrácí tím, že se lidé bojí cestovat letadlem, až třeba na 22 milionů ročně. Má to tedy velký dopad na stát i na společnosti. Společnosti se tak snaží strach, strachu z létání čelit. Posílají své zaměstnance na speciální kurzy. A ty jsou zaměřeny na to, aby lidé se zbavili tohoto svého strachu z létání. Takovéto kurzy existují téměř všech zemích a můžou být buď třeba soukromé, jak už jsem zmiňovala, mohou to být, ale třeba aerolinky, které podobné kurzy organizují, například francouzská Air France. Vytva, tedy

dělají vůbec kurzy pro širokou veřejnost. A těchto kurzů se účastní i psycholog Philippe Goeury, který mi vysvětloval, jak takovýhle kurz vypadá. Za prvé nejdříve se účastníci kurzu setkají s psychologem a snaží se přijít na to, odkud tento strach pochází. Za druhé je tu teoretický, teoretická přednáška, kde se vysvětluje, jak letadlo funguje a za třetí, je tu potom samotný simulovaný let.

Já sama nemám strach z létání, létám docela často, protože cestuji často, a to často letadlem, protože si myslím, že to je rychlé a že to je také nejbezpečnější způsob a nemám rozhodně strach z toho, že spadnu z nebe. Děkuji.

FJG2

Dobrý den všem, jmenuju se Eva a vítám vás tady na této konferenci, která bude hovořit o strachu z létání. Samozřejmě všichni mají z něčeho strach. Pro někoho jsou to pavouci nebo hadi, moje sestra nesnáší výšky a samozřejmě i různé osobnosti mají fobie, které se nám mohou zdát s celkem podivné. Šla jsem na stránky společnosti, magazínu The Sun a Nicole Kidman, když nachází, natáčela film Austrálie, tak má strach z motýlů. Alfréd Hitchcock, když si vzpomenete na jeho film Ptáci, tak byste řekli, že má možná strach s z ptáků, ale není to tak. Má strach z jiných, z jiných, z jiných věcí. Chtěla bych ještě zmínit někoho z politické scény, například Barack Obama, bývalý americký prezident, během jednoho rozhovoru pro magazín People přiznal, že má panický strach ze sněhuláků.

Zdá se, že strach z létání je ten nejrozšířenější strach. Americká psychiatrická asociace řekla, že asi 80% Američanů mají strach z létání. Chtěla bych ještě upřesnit, že tato Americká asociace byla vytvořena v roce 1844 lékařem Benjaminem Rushem, který byl velice známý během Války o nezávislost. Americká psychiatrická asociace má své vlastní nakladatelství, je velice aktivní a publikuje různé specializované časopisy. Takže vidíme, že tedy to procento lidí které, které, kteří mají strach z létání bylo potvrzeno různými dalšími výzkumy například ve Švédsku, v Norsku, ve Francii nebo v České republice.

A zdá se, že tedy strach z létání je ten, je strach nejrozšířenější. Ale přesto je letadlo ten nejistější, nejbezpečnější dopravní prostředek, a když se nyní podíváme na různé statistiky, tak si uvědomíme, že tat, že tyto statistiky potvrzují tuto tendenci. Například Federální letecká správa, která patří k Ministerstvu dopravy, říká, že mezi 2002 a rokem 2007 zemřelo asi 200 tisíc lidí na silnicích, zatímco v letadlech zemřelo asi 100 lidí v tu samou dobu. V roce 2012 1,3 milionů lidí zemře na na, zemřelo na silnicích, zatímco během nehod v letadlech zemřelo pouze 500 lidí.

Nyní bych vám chtěla zmínit několik fobií známých osobností a chtěla bych zmínit některé celebrity, které mají také samozřejmě strach z létání, i když u kterých nás to celkem představí, protože létají letadlem celkem často. Jedná se o různé herce a herečky, zmíním

Jennifer Aniston, kterou určitě znáte ze série Přátelé. A Jennifer Aniston má strach z letadla od té doby, kdy letadlem prolétala bouří. Další herec, který má strach z létání je Sean Bean, který je hrál v trilogii Pán prstenů, a jak víte, tak film se natáčel na Novém Zélandu, a tento herec byl tedy nucen doletět na Nový Zéland letadlem, když se když doletěl na Nový Zéland, tak odmítl vstoupit do helikoptéry, aby se tedy přemístil se skupinou na jiné místo, a musel se přemístit, musel použít pozemní dopravní prostředky. Herec Affleck, když letěl bez své rodiny do Washingtonu, byl by letadlo vlastně zasaženo bleskem a piloti byli nuceni přistát.

Je jasné, že některé aerolinky jsou samozřejmě nebezpečnější. Jeden americký portál představil seznam pěti nejnebezpečnějších aerolinek světa. Páté místo je obsazené keňskou společností Kenya Airways, což je malá letecká společnost, která má pouze velké velmi málo letů, na čtvrtém místě jsou Philippine Airlines, která byla několikrát terčem teroristických útoků, na třetím místě je Iran air a tato společnost, tuto společnost zasáhla, zasáhly několik katastrof, na druhém místě se umístila společnost, kdy na letu mezi Hongkongem a Tchaj-wanem v roce 2002 se vlastně letadlo zřítilo do moře a důvod nehody byla špatně provedená oprava na letadle. Společnost musela zrušit všechny své lety během následujícího měsíce. Ta nejnebezpečnější společnost na světě je kubánská společnost Cuba Airways, která, tato společnost disponuje letadly, které byly již v provozu za sovětské éry. Myslím si, že tedy kubánská společnost by se měla zamyslet nad tím, jestli náhodou by nebylo potřeba nahradit svou flotilu.

Strach z létání má následky pro psychickou stránku člověka, ale samozřejmě i ovlivňuje ekonomiku. Nicola Bouzou je odborník a společně s Xavie Titelmanem říká, že velké množství, velké množství pracovních cest bývá každým rokem zrušeno právě kvůli strachu z létání. Mám tady jeden příklad slečny, která se měla dostavit do Bordeaux na přijímací rozhovor, tento let měl trvat jenom hodinu, ale ona raději vlastně využila jiný dopravní prostředek. Říká, že často samozřejmě musí vstoupit do letadla, ale říká, že to má následky na její produktivitu a nemůže se soustředit.

Další skupinou jsou lidé, kteří kategoricky odmítají nastoupit do letadla, do letadla, a je to případ například Stephena Kinga, který má panickou hezkou hrůzu z letadel, a proto se rozhodl, že do letadla už nikdy nevleze. Přesto v roce 2013 svému slibu nedostál, protože byl pozván, byl pozvaný nakladatelstvím Albin Michel do Francie, aby představil svou novou knihu, a proto Steven King tedy přiletěl do Francie.

Nyní bych se chtěla vrátit k otázce k ekonomické otázce, kdy se říká, že tedy strach z létání omezuje pracovní cesty a společnosti tímto ztratí asi 28 milionů ročně a to samozřejmě má velké ztráty, to má samozřejmě důsledek velké ztráty pro společnost. Společnosti se snaží tento problém řešit, proto posílají své zaměstnance na různé kurzy, aby se zbavili strachu z létání. Tyto kurzy existují v různých zemích a organizují je

soukromníci, jako například Xavier Titelman, kterého jsem již zmiňovala, anebo letecké společnosti. To také dělá Air France, která už 21 let organizuje kurzy pro veřejnost. Philippe Goeurry vysvětlil, jak tento kurz funguje. Nejprve se tedy účastníci kurzu setkají s psychologem, který determinuje ty důvody pro strach. Dále je lidem vysvětleno, vysvětleno, jak letadlo funguje, a třetí část kurzu je simulátor letu.

Já osobně strach z letadla nemám, celkem často cestuju a cestuji v letadle, protože je to nejrychlejší a jeden z nejnebe, nejbezpečnějších dopravních prostředků, a musím říct, že nic nemá na ten pohled ze shora. Děkuji za pozornost.

FJP2

Dobrý den, jmenuji se, dobrý den, jmenuji se Eva a vítám vás na této konferenci, která se bude zabývat strachem z létání. Samozřejmě všichni mají, nebo každý má z něčeho strach, ať už to jsou pavouci, moje sestra má závratě, mohou to být hadi, a dokonce i některé slavné osobnosti mají fobie, které nám mohou připadat občas trochu prapodivné. Na stránkách anglického časopisu The Sun, jsem si přečetla, že Nicole Kidman, kterou možná znáte z filmu Austrálie, má panickou hrůzu z motýlů. Alfréd Hitchcock zase měl fobii, možná že z jeho filmu Ptáci byste si mohli myslet, že má strach z ptáků, ale ve skutečnosti měl fobii z vajec. Španělský tenista a jednička světových žebříčků, Rafael Nadal, Nadal musí nechávat večer zapnutou lampičku, protože má strach ze tmy. A nakonec bych ještě zmínila jednoho politika, Barack Obama, bývalý americký prezident, v jednom rozhovoru s americkým časopisem People řekl, že má panický strach ze sněhuláků.

Zdá se, že strach z létání je strach, který je možná nejrozšířenější, podle Americké psychiatrické asociace 80 % Američanů má strach z létání. Pro informaci bych jenom chtěla upřesnit, že tato Americká psychiatrická asociace byla vytvořena v roce 1844 Benjaminem Rushem, což je, byl v té době, době americké občanské války byl nejznámější odborník v této oblasti, měl své vlastní nakladatelství, vydal spoustu odborných knih a odborných časopisů. Je zajímavé se podívat na procento tedy lidí, kteří mají strach z létání, a je zajímavé vidět, že to číslo bylo potvrzeno i dalšími studiemi, norskými, švédskými, anglickými, francouzskými, českými, zdá se tedy, že strach z létání skutečně je nejrozšířenějším typem strachu.

Ale letadlo je jeden z nebezpečnějších způsobů přepravy, když se podíváme na čísla ministerstev dopravy nebo životního prostředí, tak zjistíme, že čísla potvrzují toto tvrzení. Například Federální úřad pro civilní letectví ve Spojených státech, který spadá pod ministerstvo dopravy a který možná znáte pod zkratkou FAA, podle amerického názvu, nebo anglického názvu, říká, že mezi lety 2002 a 2007 zemřelo na silnicích 200 tisíc lidí, ve stejném období zemřelo přibližně 100 lidí v nejrůznějších leteckých neštěstích. Podle

internetové databáze v roce 2012 zemřelo 1, 3 milionů lidí na silnicích na celosvětové úrovni, při leteckých nehodách to bylo pouze 500 lidí.

Přes tato čísla strach z létání přetrvává. Na začátku jsem hovořila o fobiích některých slavných osobností a teď bych mohla vám říct jména některých lidí, kteří se bojí létání a zejména lidí, u nichž bychom něco takového nečekaly, protože jsou to osoby, které využívají právě tento způsob přeprav velmi pravidelně. Například někteří herci a herečky, herečky mají strach z létání, například Jennifer Aniston, kterou jistě znáte ze seriálu Přátelé. Jennifer Aniston má strach z létání, poté co se jednou v letadle ocitla uprostřed silné bouře. Další herec je Sean Bean, který hraje v trilogii Pána Prstenů, jak víte, tento film se natáčel na Novém Zélandu, a proto musel tento herec tedy létat na místo natáčení, ale když byl na Novém Zélandu, tak odmítal nastoupit do vrtulníku, aby se mohl přesunout na jednotlivá místa natáčení, a přesouval se pouze po zemi. Ben Affleck, herec a režisér, má rovněž strach z létání, od svých 9 let, protože tehdy sám letěl letadlem bez své rodiny do Washingtonu, a to letadlo bylo zasaženo bleskem, jeden z motorů začal hořet a piloti tedy museli nouzově přistát.

Je potřeba ale říci, že některé letecké společnosti mohou nahánět strach, existují statistiky, které ukazují, že některé aerolinky mohou být nebezpečné. Americký internetový portál Askemen.com má seznam pěti nejhorších aerolinek. Na pátém místě je keňská společnost Kenya Airways, je to malá letecká společnost, která nabízí pouze velmi omezený počet letů. Na čtvrtém místě filipínská společnost Philippine Airlines, která bohužel byla velmi často cílem teroristických útoků, na třetím místě je íránská společnost Iran Air, která má na kontě řadu tragických nehod, a poté máme také společnost China Airlines, pokud jde o tuto společnost, tak nejhorší letecké neštěstí se stalo v roce 2002 mezi Tchaj-wanem a Hong Kongem, tehdy letadlo této aerolinky spadlo do moře se 225 osobami na palubě a bohužel šlo o špatnou opravu letadla po předchozím letu, a tato společnost poté po dobu jednoho měsíce musela zrušit všechny své lety. Na prvním místě potom je letecká společnost, která je tedy nejhorší z hlediska bezpečnosti, je to kubánská letecká společnost Cubana Airlines, která byla založena ještě v době spolupráce se Sovětským Svazem, jedná se o velmi stará letadla typu Antonov nebo Iljušin. Bylo by možná na čase, aby tato kubánská společnost se skutečně zamyslela na obnovení flotily svých letounů.

Strach z letadel má dopad na psychiku, ale má také ekonomické dopady. Jedna francouzská studie, která byla provedena Nicolasem Bouzouem, což je ekonom, specialista, a pardon, druhý autor této studie je specialista na letecký průmysl a ti ukázali, že celá řada letů musí být zrušena právě kvůli velkému počtu osob, které mají strach z letů. Mám kamarádku Marii, která je advokátka v Paříži a už tři roky nelítá letadlem. Naposledy musela letět do Bordeaux, do města Bordeaux ve Francii, na schůzku, mohla letět letadlem, ta cesta letem trvá asi hodinu, ona se nakonec rozhodla jet vlakem, ta cesta trvala 10 hodin,

přítom samotná ta schůzka trvala 45 minut. Ale moje kamarádka tedy nemohla překonat tu představu, že by její letadlo nikdy nedoletělo do své destinace. Někdy ovšem musí letět letadlem a v tom případě vysvětluje, že to skutečně má velký dopad na její pozornost, na její schopnost přemýšlet a má to také dopad na její produktivitu.

Přestože Marie nelétá, tak pořád patří do skupiny lidí, kteří občas musí letět navzdory svému strachu. Potom ale máme druhou skupinu osob, které kategoricky odmítají létat, a to je případ například Stephena Kinga, amerického spisovatele, který má panickou hrůzu z letadel a řekl, že nikdy do letadla nenastoupí. V roce 2013 ovšem tento slib nedodržel, byl pozván francouzským nakladatelstvím do Francie, aby představil svoji poslední knihu, která tehdy tedy vyšla ve Francii, a Stephen King přijel do Francie a tuto svoji knihu tedy představil osobně.

A teď se dostávám k ekonomické otázce, zdá se, že každá jedna pracovní cesta, která se nezrealizuje, způsobí ztrátu 22 tisíc eur, vzhledem k tomu, že každý rok je zrušeno asi 18 milionů schůzek, tak to má velké ztráty pro podniky, má to, vede to k velkým ztrátům i pro státy a z tohoto důvodu podniky v poslední době se snaží tento problém řešit, tedy problém strachu z létání, a své zaměstnance posílají na speciální školení, která mají za cíl tento strach snížit. Tato školení, kurzy, existují téměř ve všech státech, většinou je organizují soukromé společnosti, například se jedná o společnost vedenou Xavier Titelmanem, kterého jsem také zmiňovala, který je specialista na letecký průmysl, ale potom také mohou být i veřejné společnosti, které nabízejí tyto kurzy. Když se, jeden psycholog, Philippe Goeurry, který se zabývá těmito kurzy a kterého jsem potkala, tak mi trochu vysvětlil, jak to funguje, na začátku se všichni účastníci setkají s psychologem a snaží se zjistit odkud jejich strach pochází, potom následuje teoretická přednáška o tom, jak letadla fungují, a poté následuje praktická část na simulátoru.

Na závěr bych chtěla říct, že já nemám strach z letadel, cestuji velmi často i letadlem, protože se domnívám, že je to jeden z nejrychlejších a nejbezpečnějších způsobů přepravy a je potřeba říci, že ten pohled z výšky je opravdu nenahraditelný. Děkuji za pozornost.

Příloha č. 8: Analýza dat (FJ – ČJ)

Respondent	Vlastní jméno	Přetlumočeno vlastní jméno	Přetlumočeno správně	Obsah sdělení zůstal zachován	Následující segment byl přetlumočen	Užitá taktika
FJA2	1	ano	ano	ano	ano	
FJA2	2	ano	ano	ano	ano	zobecnění
FJA2	3	ne		ano	ano	
FJA2	4	ano	ano	ano	ano	
FJA2	5	ano	ano	ano	ano	
FJA2	6	ano	ano	ano	ano	
FJA2	7	ano	ano	ano	ano	
FJA2	8	ano	ano	ano	ano	
FJA2	9	ano	ano	ano	ano	
FJA2	10	ano	ano	ano	ano	
FJA2	11	ano	ano	ano	ano	
FJA2	12	ano	ano	ano	ano	
FJA2	13	ano	ano	ano	ano	
FJA2	14	ano	ano	ano	ano	
FJA2	15	ano	ano	ano	ano	
FJA2	16	ano	ano	ano	ano	
FJA2	17	ano	ano	ano	ano	
FJA2	18	ano	ano	ano	ano	
FJA2	19	ano	ano	ano	ano	
FJA2	20	ano	ano	ano	ano	
FJA2	21	ano	ano	ano	ano	
FJA2	22	ano	ano	ano	ano	
FJA2	23	ano	ano	ano	ano	
FJA2	24	ano	ano	ano	ano	
FJA2	25	ano	ano	ano	ano	
FJA2	26	ano	ano	ano	ano	
FJA2	27	ano	ano	ano	ano	
FJA2	28	ano	ano	ano	ano	
FJA2	29	ano	ano	ano	ano	zobecnění
FJA2	30	ne		ano	ano	
FJA2	31	ano	ano	ano	ano	
FJA2	32	ano	ano	ano	ano	
FJA2	33	ano	ano	ano	ano	
FJA2	34	ano	ano	ano	ano	
FJA2	35	ano	ano	ano	ano	vynechání
FJA2	36	ne		ne	ano	
FJA2	37	ano	ano	ano	ano	
FJA2	38	ano	ano	ano	ne	přetlumočen pouze

						rozvíjející větný člen
FJA2	39	ne		ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJA2	40	ne		ano	ano	
FJA2	41	ano	ano	ano	ne	
FJA2	42	ano	ano	ano	ne	
FJA2	43	ano	ano	ano	ano	
FJA2	44	ano	ano	ano	ano	
FJA2	45	ano	ano	ano	ano	
FJA2	46	ano	ano	ano	ano	
FJA2	47	ano	ano	ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJA2	48	ne		ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJA2	49	ne		ano	ano	zobecnění
FJA2	50	ne		ano	ano	
FJA2	51	ano	ano	ano	ano	
FJB2	1	ano	ano	ano	ano	
FJB2	2	ano	ano	ano	ano	zobecnění
FJB2	3	ne		ano	ano	
FJB2	4	ano	ano	ano	ano	
FJB2	5	ano	ne	ne	ano	
FJB2	6	ano	ano	ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJB2	7	ne		ano	ne	
FJB2	8	ano	ano	ano	ano	
FJB2	9	ano	ano	ano	ano	
FJB2	10	ano	ano	ano	ano	
FJB2	11	ano	ano	ano	ano	
FJB2	12	ano	ano	ano	ano	
FJB2	13	ano	ano	ano	ano	zobecnění
FJB2	14	ne		ano	ano	zobecnění
FJB2	15	ne		ano	ano	
FJB2	16	ano	ano	ano	ano	zobecnění
FJB2	17	ne		ano	ano	
FJB2	18	ano	ano	ano	ano	
FJB2	19	ano	ano	ano	ano	
FJB2	20	ano	ano	ano	ano	
FJB2	21	ano	ano	ano	ano	

FJB2	22	ano	ano	ano	ano	
FJB2	23	ano	ano	ano	ano	
FJB2	24	ano	ano	ano	ano	
FJB2	25	ano	ano	ano	ano	
FJB2	26	ano	ano	ano	ano	
FJB2	27	ano	ano	ano	ano	
FJB2	28	ano	ano	ano	ano	
FJB2	29	ano	ano	ano	ano	
FJB2	30	ano	ano	ano	ano	
FJB2	31	ano	ano	ano	ano	
FJB2	32	ano	ano	ano	ne	
FJB2	33	ano	ano	ano	ne	
FJB2	34	ano	ano	ano	ano	
FJB2	35	ano	ano	ano	ano	
FJB2	36	ano	ano	ano	ano	
FJB2	37	ano	ano	ano	ano	analýza
FJB2	38	ne		ano	ano	
FJB2	39	ano	ano	ano	ano	
FJB2	40	ano	ano	ano	ano	
FJB2	41	ano	ano	ano	ne	
FJB2	42	ano	ano	ano	ne	
FJB2	43	ano	ano	ano	ano	
FJB2	44	ano	ano	ano	ne	
FJB2	45	ano	ano	ne	ne	
FJB2	46	ano	ano	ano	ano	
FJB2	47	ano	ano	ano	ano	zobecnění
FJB2	48	ne		ano	ano	vynechání
FJB2	49	ne		ne	ano	
FJB2	50	ano	ano	ano	ne	
FJB2	51	ano	ano	ano	ano	
FJC2	1	ano	ano	ano	ano	vynechání
FJC2	2	ne		ano	ano	
FJC2	3	ano	ano	ano	ano	
FJC2	4	ano	ano	ano	ne	
FJC2	5	ano	ano	ne	ne	
FJC2	6	ano	ano	ne	ano	
FJC2	7	ano	ano	ano	ne	
FJC2	8	ano	ano	ano	ano	
FJC2	9	ano	ano	ano	ano	
FJC2	10	ano	ano	ano	ne	
FJC2	11	ano	ano	ano	ano	
FJC2	12	ano	ano	ano	ne	zobecnění
FJC2	13	ne		ano	ne	
FJC2	14	ano	ano	ano	ano	
FJC2	15	ano	ano	ano	ano	

FJC2	16	ano	ano	ano	ano	
FJC2	17	ano	ano	ano	ano	
FJC2	18	ano	ano	ano	ano	
FJC2	19	ano	ano	ano	ne	vynechání
FJC2	20	ne		ano	ano	
FJC2	21	ano	ano	ne	ne	
FJC2	22	ano	ano	ne	ne	
FJC2	23	ano	ano	ano	ano	
FJC2	24	ano	ano	ano	ano	
FJC2	25	ano	ano	ano	ano	
FJC2	26	ano	ano	ano	ano	
FJC2	27	ano	ano	ano	ano	
FJC2	28	ano	ano	ano	ne	vynechání
FJC2	29	ne		ano	ano	zobecnění
FJC2	30	ne		ano	ano	
FJC2	31	ano	ano	ano	ano	
FJC2	32	ano	ano	ano	ano	
FJC2	33	ano	ano	ano	ano	
FJC2	34	ano	ano	ano	ano	
FJC2	35	ano	ano	ano	ano	
FJC2	36	ano	ano	ano	ano	
FJC2	37	ano	ano	ano	ano	
FJC2	38	ano	ano	ano	ne	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJC2	39	ne		ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJC2	40	ne		ano	ano	
FJC2	41	ano	ano	ano	ano	
FJC2	42	ano	ano	ne	ano	
FJC2	43	ano	ano	ano	ano	
FJC2	44	ano	ano	ano	ne	
FJC2	45	ano	ano	ano	ne	
FJC2	46	ano	ano	ano	ano	
FJC2	47	ano	ano	ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJC2	48	ne		ano	ano	
FJC2	49	ano	ano	ano	ano	
FJC2	50	ano	ano	ano	ne	
FJC2	51	ano	ano	ano	ano	
FJD2	1	ano	ano	ano	ano	vynechání
FJD2	2	ne		ano	ano	zobecnění

FJD2	3	ne		ano	ano	
FJD2	4	ano	ano	ano	ano	vynechání
FJD2	5	ne		ano	ano	
FJD2	6	ano	ano	ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJD2	7	ne		ano	ano	
FJD2	8	ano	ano	ano	ano	
FJD2	9	ano	ano	ano	ano	zobecnění
FJD2	10	ne		ano	ano	
FJD2	11	ano	ano	ano	ano	
FJD2	12	ano	ano	ano	ne	
FJD2	13	ano	ano	ano	ne	
FJD2	14	ano	ano	ano	ano	
FJD2	15	ano	ano	ano	ano	
FJD2	16	ano	ano	ano	ano	
FJD2	17	ano	ano	ano	ano	
FJD2	18	ano	ano	ano	ano	
FJD2	19	ano	ano	ano	ne	vynechání
FJD2	20	ne		ano	ano	
FJD2	21	ano	ano	ano	ano	
FJD2	22	ano	ano	ano	ano	
FJD2	23	ano	ano	ano	ano	
FJD2	24	ano	ano	ano	ano	zobecnění
FJD2	25	ne		ne	ne	vynechání
FJD2	26	ne		ne	ne	
FJD2	27	ano	ne	ne	ne	
FJD2	28	ano	ano	ano	ne	
FJD2	29	ano	ano	ano	ne	
FJD2	30	ano	ano	ano	ano	
FJD2	31	ano	ano	ano	ano	
FJD2	32	ano	ano	ano	ano	
FJD2	33	ano	ano	ano	ano	
FJD2	34	ano	ano	ano	ano	
FJD2	35	ano	ano	ano	ano	
FJD2	36	ano	ano	ano	ano	
FJD2	37	ano	ano	ano	ano	
FJD2	38	ano	ne	ano	ne	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJD2	39	ne		ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJD2	40	ne		ano	ano	

FJD2	41	ano	ano	ano	ano	
FJD2	42	ano	ano	ano	ano	
FJD2	43	ano	ano	ano	ano	
FJD2	44	ano	ano	ano	ne	
FJD2	45	ano	ano	ano	ano	
FJD2	46	ano	ano	ano	ano	
FJD2	47	ano	ano	ano	ne	vynechání
FJD2	48	ne		ne	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJD2	49	ne		ano	ano	
FJD2	50	ano	ano	ano	ne	
FJD2	51	ano	ano	ano	ne	
FJE2	1	ano	ano	ano	ano	vynechání
FJE2	2	ne		ano	ano	vynechání
FJE2	3	ne		ne	ano	
FJE2	4	ano	ano	ano	ne	vynechání
FJE2	5	ne		ano	ano	
FJE2	6	ano	ano	ano	ano	vynechání
FJE2	7	ne		ano	ne	
FJE2	8	ano	ano	ano	ano	
FJE2	9	ano	ano	ano	ano	vynechání
FJE2	10	ne		ne	ano	
FJE2	11	ano	ano	ano	ano	
FJE2	12	ano	ano	ano	ne	
FJE2	13	ano	ano	ano	ne	zobecnění
FJE2	14	ne		ano	ano	
FJE2	15	ano	ano	ano	ano	zobecnění
FJE2	16	ne		ano	ano	
FJE2	17	ano	ano	ano	ano	
FJE2	18	ano	ano	ano	ano	
FJE2	19	ano	ano	ano	ano	zobecnění
FJE2	20	ne		ano	ano	
FJE2	21	ano	ano	ano	ano	
FJE2	22	ano	ano	ano	ano	
FJE2	23	ano	ano	ano	ano	
FJE2	24	ano	ano	ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJE2	25	ne		ano	ano	
FJE2	26	ano	ano	ano	ano	
FJE2	27	ano	ano	ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen

FJE2	28	ne		ano	ano	vynechání
FJE2	29	ne		ano	ne	
FJE2	30	ano	ano	ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJE2	31	ne		ano	ano	
FJE2	32	ano	ano	ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJE2	33	ne		ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJE2	34	ne		ano	ano	
FJE2	35	ano	ano	ano	ne	zobecnění
FJE2	36	ano	ne	ano	ne	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJE2	37	ne		ano	ne	analýza
FJE2	38	ne		ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJE2	39	ne		ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJE2	40	ne		ano	ano	vynechání
FJE2	41	ne		ano	ne	
FJE2	42	ano	ne	ano	ne	
FJE2	43	ano	ano	ano	ne	
FJE2	44	ano	ano	ne	ano	
FJE2	45	ano	ano	ano	ano	
FJE2	46	ano	ano	ano	ano	vynechání
FJE2	47	ne		ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJE2	48	ne		ano	ano	zobecnění
FJE2	49	ne		ano	ano	
FJE2	50	ano	ano	ano	ne	
FJE2	51	ano	ano	ano	ano	
FJF2	1	ano	ano	ano	ano	vynechání
FJF2	2	ne		ano	ano	zobecnění
FJF2	3	ne		ano	ano	
FJF2	4	ano	ano	ano	ne	zobecnění
FJF2	5	ne		ano	ano	

FJF2	6	ano	ano	ano	ne	vynechání
FJF2	7	ne		ne	ne	
FJF2	8	ano	ano	ano	ano	
FJF2	9	ano	ano	ano	ano	zobecnění
FJF2	10	ne		ano	ano	
FJF2	11	ano	ano	ano	ano	
FJF2	12	ano	ano	ano	ne	zobecnění
FJF2	13	ne		ano	ne	
FJF2	14	ano	ano	ano	ano	
FJF2	15	ano	ano	ano	ano	vynechání
FJF2	16	ne		ano	ano	
FJF2	17	ano	ano	ano	ano	
FJF2	18	ano	ano	ano	ano	
FJF2	19	ano	ano	ano	ano	
FJF2	20	ano	ano	ano	ano	zobecnění
FJF2	21	ne		ano	ne	vynechání
FJF2	22	ne		ano	ano	
FJF2	23	ano	ano	ano	ano	
FJF2	24	ano	ano	ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJF2	25	ne		ne	ano	
FJF2	26	ano	ano	ano	ano	
FJF2	27	ano	ano	ano	ano	
FJF2	28	ano	ano	ano	ne	
FJF2	29	ano	ano	ano	ano	zobecnění
FJF2	30	ne		ano	ano	
FJF2	31	ano	ano	ano	ano	
FJF2	32	ano	ano	ano	ano	vynechání
FJF2	33	ne		ne	ne	
FJF2	34	ano	ano	ano	ano	
FJF2	35	ano	ano	ano	ano	
FJF2	36	ano	ano	ano	ano	
FJF2	37	ano	ne	ano	ano	
FJF2	38	ano	ano	ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJF2	39	ne		ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJF2	40	ne		ano	ano	
FJF2	41	ano	ano	ano	ne	
FJF2	42	ano	ano	ano	ne	
FJF2	43	ano	ano	ano	ne	

FJF2	44	ano	ano	ne	ano	
FJF2	45	ano	ano	ano	ano	
FJF2	46	ano	ano	ano	ano	
FJF2	47	ano	ano	ne	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJF2	48	ne		ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJF2	49	ne		ne	ano	
FJF2	50	ano	ano	ano	ne	
FJF2	51	ano	ano	ano	ano	
FJG2	1	ano	ano	ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJG2	2	ne		ano	ano	
FJG2	3	ano	ano	ano	ano	
FJG2	4	ano	ano	ano	ne	
FJG2	5	ano	ano	ne	ano	
FJG2	6	ano	ano	ano	ano	
FJG2	7	ano	ano	ano	ne	vynechání
FJG2	8	ne		ne	ne	
FJG2	9	ano	ano	ano	ano	
FJG2	10	ano	ano	ano	ano	
FJG2	11	ano	ano	ano	ano	
FJG2	12	ano	ano	ano	ano	
FJG2	13	ano	ano	ano	ano	zobecnění
FJG2	14	ne		ano	ano	
FJG2	15	ano	ano	ano	ano	
FJG2	16	ano	ano	ano	ano	
FJG2	17	ano	ano	ano	ano	
FJG2	18	ano	ano	ano	ano	zobecnění
FJG2	19	ne		ano	ano	zobecnění
FJG2	20	ne		ano	ano	
FJG2	21	ano	ano	ano	ano	vynechání
FJG2	22	ne		ano	ano	
FJG2	23	ano	ano	ano	ano	
FJG2	24	ano	ano	ano	ano	
FJG2	25	ano	ano	ano	ano	
FJG2	26	ano	ano	ano	ano	
FJG2	27	ano	ano	ano	ano	
FJG2	28	ano	ano	ano	ne	
FJG2	29	ano	ano	ano	ano	zobecnění
FJG2	30	ne		ano	ano	

FJG2	31	ano	ano	ano	ano	
FJG2	32	ano	ano	ano	ano	
FJG2	33	ano	ano	ano	ano	zobecnění
FJG2	34	ne		ne	ano	
FJG2	35	ano	ano	ano	ano	
FJG2	36	ano	ano	ano	ano	
FJG2	37	ano	ne	ano	ne	analýza
FJG2	38	ne		ne	ne	zobecnění
FJG2	39	ne		ano	ano	zobecnění
FJG2	40	ne		ano	ano	
FJG2	41	ano	ano	ano	ano	
FJG2	42	ano	ano	ano	ano	zobecnění
FJG2	43	ne		ne	ne	vynechání
FJG2	44	ne		ne	ne	
FJG2	45	ano	ano	ne	ano	
FJG2	46	ano	ano	ano	ano	
FJG2	47	ano	ano	ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJG2	48	ne		ano	ano	
FJG2	49	ano	ano	ano	ano	
FJG2	50	ano	ano	ano	ano	
FJG2	51	ano	ano	ne	ano	
FJP2	1	ano	ano	ano	ano	
FJP2	2	ne		ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJP2	3	ano	ano	ano	ano	
FJP2	4	ano	ano	ano	ano	
FJP2	5	ano	ano	ano	ano	
FJP2	6	ano	ano	ano	ano	
FJP2	7	ano	ano	ano	ano	
FJP2	8	ano	ano	ano	ano	
FJP2	9	ano	ano	ano	ano	
FJP2	10	ano	ano	ano	ano	
FJP2	11	ano	ano	ano	ano	
FJP2	12	ano	ano	ano	ne	
FJP2	13	ne		ano	ne	kontext
FJP2	14	ano	ano	ano	ano	
FJP2	15	ano	ano	ano	ano	
FJP2	16	ano	ano	ano	ano	
FJP2	17	ano	ano	ano	ano	
FJP2	18	ano	ano	ano	ano	
FJP2	19	ano	ano	ano	ano	
FJP2	20	ano	ano	ano	ano	

FJP2	21	ano	ne	ano	ano	
FJP2	22	ano	ano	ano	ano	
FJP2	23	ano	ano	ano	ano	
FJP2	24	ano	ano	ano	ano	
FJP2	25	ano	ano	ano	ano	
FJP2	26	ano	ano	ano	ano	
FJP2	27	ano	ano	ano	ano	
FJP2	28	ano	ano	ano	ano	
FJP2	29	ano	ano	ano	ano	
FJP2	30	ano	ano	ano	ano	
FJP2	31	ano	ano	ano	ne	
FJP2	32	ano	ano	ano	ano	
FJP2	33	ano	ano	ano	ano	
FJP2	34	ano	ano	ano	ano	
FJP2	35	ano	ano	ano	ano	
FJP2	36	ano	ano	ano	ano	
FJP2	37	ano	ano	ano	ne	
FJP2	38	ano	ano	ne	ano	
FJP2	39	ano	ano	ano	ano	
FJP2	40	ano	ano	ano	ano	
FJP2	41	ano	ano	ano	ano	
FJP2	42	ne		ne	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJP2	43	ano	ano	ano	ano	
FJP2	44	ano	ano	ano	ano	
FJP2	45	ano	ano	ano	ano	
FJP2	46	ano	ano	ano	ano	
FJP2	47	ne		ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJP2	48	ne		ano	ano	přetlumočen pouze rozvíjející větný člen
FJP2	49	ano	ano	ano	ano	
FJP2	50	ne		ano	ne	
FJP2	51	ano	ano	ano	ano	

Příloha č. 9: Analýza dat ČZJ – ČJ

Respondent	Vlastní jméno	Přetlumočeno vlastní jméno	Přetlumočeno správně	Obsah sdělení zůstal zachován	Následující segment byl přetlumočen	Užitá taktika
ČZJA2	1	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	2	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	3	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	4	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	5	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	6	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	7	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	8	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	9	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	10	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	11	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	12	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	13	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	14	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	15	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	16	ano	ano	ano	ano	zobecnění
ČZJA2	17	ne		ano	ano	zobecnění
ČZJA2	18	ne		ano	ano	
ČZJA2	19	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	20	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	21	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	22	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	23	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	24	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	25	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	26	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	27	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	28	ano	ano	ano	ano	vynechání
ČZJA2	29	ne		ano	ano	zobecnění
ČZJA2	30	ne		ano	ano	
ČZJA2	31	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	32	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	33	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	34	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	35	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	36	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	37	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	38	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	39	ano	ano	ano	ano	zobecnění
ČZJA2	40	ne		ano	ano	

ČZJA2	41	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	42	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	43	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	44	ano	ano	ano	ne	
ČZJA2	45	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	46	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	47	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	48	ano	ne	ano	ano	
ČZJA2	49	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	50	ano	ano	ano	ano	
ČZJA2	51	ano	ano	ano	ano	
ČZJB2	1	ano	ano	ano	ano	
ČZJB2	2	ano	ano	ano	ano	
ČZJB2	3	ano	ano	ano	ano	
ČZJB2	4	ano	ne	ano	ne	
ČZJB2	5	ano	ano	ne	ne	
ČZJB2	6	ano	ano	ano	ne	vynechání
ČZJB2	7	ne		ne	ne	
ČZJB2	8	ano	ne	ano	ano	vynechání
ČZJB2	9	ne		ne	ne	
ČZJB2	10	ano	ano	ano	ne	
ČZJB2	11	ano	ano	ano	ano	
ČZJB2	12	ano	ano	ano	ne	vynechání
ČZJB2	13	ne		ne	ano	
ČZJB2	14	ano	ne	ano	ano	
ČZJB2	15	ano	ano	ano	ano	
ČZJB2	16	ano	ne	ano	ano	zobecnění
ČZJB2	17	ne		ano	ano	zobecnění
ČZJB2	18	ne		ano	ano	vynechání
ČZJB2	19	ne		ne	ne	vynechání
ČZJB2	20	ne		ne	ne	
ČZJB2	21	ano	ano	ano	ano	
ČZJB2	22	ano	ano	ano	ano	
ČZJB2	23	ano	ano	ano	ano	
ČZJB2	24	ano	ano	ano	ano	
ČZJB2	25	ano	ano	ano	ano	
ČZJB2	26	ano	ano	ano	ano	
ČZJB2	27	ano	ano	ano	ne	
ČZJB2	28	ano	ano	ano	ne	vynechání
ČZJB2	29	ne		ano	ne	
ČZJB2	30	ano	ano	ano	ano	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJB2	31	ne		ano	ne	
ČZJB2	32	ano	ano	ano	ano	

ČZJB2	33	ano	ne	ano	ne	
ČZJB2	34	ano	ano	ano	ano	vynechání
ČZJB2	35	ne		ano	ano	vynechání
ČZJB2	36	ne		ano	ano	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJB2	37	ne		ano	ne	analýza
ČZJB2	38	ne		ne	ne	vynechání
ČZJB2	39	ne		ne	ne	vynechání
ČZJB2	40	ne		ne	ne	
ČZJB2	41	ano	ano	ano	ne	
ČZJB2	42	ano	ano	ano	ne	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJB2	43	ne		ano	ano	
ČZJB2	44	ano	ano	ne	ne	
ČZJB2	45	ano	ano	ano	ano	
ČZJB2	46	ano	ano	ne	ne	
ČZJB2	47	ano	ano	ne	ne	vynechání
ČZJB2	48	ne		ne	ne	vynechání
ČZJB2	49	ne		ne	ano	
ČZJB2	50	ano	ano	ano	ne	
ČZJB2	51	ano	ano	ano	ne	
ČZJC2	1	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	2	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	3	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	4	ano	ano	ano	ne	
ČZJC2	5	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	6	ano	ano	ano	ne	
ČZJC2	7	ano	ano	ano	ne	
ČZJC2	8	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	9	ano	ano	ano	ne	
ČZJC2	10	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	11	ano	ne	ano	ne	
ČZJC2	12	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	13	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	14	ano	ano	ne	ano	zobecnění
ČZJC2	15	ne		ne	ano	
ČZJC2	16	ano	ano	ne	ano	zobecnění
ČZJC2	17	ne		ne	ano	
ČZJC2	18	ano	ano	ne	ano	vynechání
ČZJC2	19	ne		ne	ne	
ČZJC2	20	ano	ano	ne	ne	
ČZJC2	21	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	22	ano	ano	ano	ano	

ČZJC2	23	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	24	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	25	ano	ne	ano	ano	
ČZJC2	26	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	27	ano	ano	ano	ne	zobecnění
ČZJC2	28	ne		ano	ano	vynechání
ČZJC2	29	ne		ano	ano	
ČZJC2	30	ano	ne	ano	ano	
ČZJC2	31	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	32	ano	ano	ano	ano	zobecnění
ČZJC2	33	ne		ne	ano	
ČZJC2	34	ano	ne	ano	ano	
ČZJC2	35	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	36	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	37	ano	ano	ano	ne	
ČZJC2	38	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	39	ano	ano	ano	ne	
ČZJC2	40	ano	ne	ano	ne	
ČZJC2	41	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	42	ano	ano	ano	ano	zobecnění
ČZJC2	43	ne		ne	ano	vynechání
ČZJC2	44	ne		ano	ano	
ČZJC2	45	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	46	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	47	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	48	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	49	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	50	ano	ano	ano	ano	
ČZJC2	51	ano	ano	ano	ano	
ČZJD2	1	ano	ano	ano	ano	vynechání
ČZJD2	2	ne		ano	ano	
ČZJD2	3	ano	ano	ano	ne	zobecnění
ČZJD2	4	ne		ano	ne	vynechání
ČZJD2	5	ne		ne	ano	
ČZJD2	6	ano	ano	ano	ne	vynechání
ČZJD2	7	ne		ne	ne	
ČZJD2	8	ano	ano	ano	ano	
ČZJD2	9	ano	ano	ano	ne	vynechání
ČZJD2	10	ne		ne	ano	
ČZJD2	11	ano	ano	ne	ne	
ČZJD2	12	ano	ano	ne	ne	vynechání
ČZJD2	13	ne		ne	ne	zobecnění
ČZJD2	14	ne		ne	ano	
ČZJD2	15	ano	ano	ne	ano	zobecnění
ČZJD2	16	ne		ne	ano	zobecnění

ČZJD2	17	ne		ne	ano	zobecnění
ČZJD2	18	ne		ne	ano	vynechání
ČZJD2	19	ne		ano	ano	vynechání
ČZJD2	20	ne		ano	ano	
ČZJD2	21	ano	ano	ano	ano	vynechání
ČZJD2	22	ne		ano	ano	
ČZJD2	23	ano	ano	ano	ano	
ČZJD2	24	ano	ano	ano	ne	
ČZJD2	25	ano	ne	ano	ano	
ČZJD2	26	ano	ano	ano	ano	
ČZJD2	27	ano	ano	ano	ne	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJD2	28	ne		ano	ne	vynechání
ČZJD2	29	ne		ano	ne	odkaz na jiný zdroj
ČZJD2	30	ne		ne	ano	zobecnění
ČZJD2	31	ne		ano	ano	
ČZJD2	32	ano	ano	ano	ano	vynechání
ČZJD2	33	ne		ano	ne	
ČZJD2	34	ano	ne	ano	ano	vynechání
ČZJD2	35	ne		ano	ne	vynechání
ČZJD2	36	ne		ano	ne	odkaz na jiný zdroj
ČZJD2	37	ne		ano	ne	vynechání
ČZJD2	38	ne		ano	ne	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJD2	39	ne		ano	ne	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJD2	40	ne		ano	ne	
ČZJD2	41	ano	ano	ano	ne	
ČZJD2	42	ano	ano	ano	ne	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJD2	43	ne		ano	ano	
ČZJD2	44	ano	ano	ano	ano	
ČZJD2	45	ano	ano	ano	ano	
ČZJD2	46	ano	ano	ano	ne	vynechání
ČZJD2	47	ne		ne	ne	vynechání
ČZJD2	48	ne		ne	ne	
ČZJD2	49	ano	ano	ano	ne	vynechání
ČZJD2	50	ne		ne	ne	přetlumočen jen

						rozvíjející člen
ČZJD2	51	ne		ne	ne	
ČZJE2	1	ano	ano	ano	ano	
ČZJE2	2	ano	ano	ano	ano	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJE2	3	ne		ano	ano	
ČZJE2	4	ano	ano	ano	ne	vynechání
ČZJE2	5	ne		ne	ano	
ČZJE2	6	ano	ano	ano	ano	zobecnění
ČZJE2	7	ne		ne	ne	
ČZJE2	8	ano	ano	ano	ano	
ČZJE2	9	ano	ano	ano	ano	
ČZJE2	10	ano	ano	ano	ano	
ČZJE2	11	ano	ano	ano	ne	
ČZJE2	12	ano	ano	ano	ano	zobecnění
ČZJE2	13	ne		ano	ne	
ČZJE2	14	ano	ano	ano	ano	
ČZJE2	15	ano	ano	ano	ano	zobecnění
ČZJE2	16	ne		ano	ano	zobecnění
ČZJE2	17	ne		ano	ano	zobecnění
ČZJE2	18	ne		ano	ano	vynechání
ČZJE2	19	ne		ano	ano	vynechání
ČZJE2	20	ne		ano	ano	
ČZJE2	21	ano	ne	ano	ne	vynechání
ČZJE2	22	ne		ano	ano	
ČZJE2	23	ano	ne	ano	ne	vynechání
ČZJE2	24	ne		ano	ano	
ČZJE2	25	ano	ne	ne	ne	vynechání
ČZJE2	26	ne		ne	ne	
ČZJE2	27	ano	ano	ne	ne	
ČZJE2	28	ano	ano	ano	ano	zobecnění
ČZJE2	29	ne		ano	ano	
ČZJE2	30	ano	ne	ano	ano	
ČZJE2	31	ano	ano	ano	ano	
ČZJE2	32	ano	ano	ano	ano	
ČZJE2	33	ano	ne	ne	ne	
ČZJE2	34	ano	ano	ano	ano	
ČZJE2	35	ano	ne	ne	ano	
ČZJE2	36	ano	ano	ano	ano	
ČZJE2	37	ano	ne	ano	ano	
ČZJE2	38	ano	ne	ano	ano	přetlumočen jen rozvíjející člen

ČZJE2	39	ne		ano	ne	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJE2	40	ne		ano	ne	
ČZJE2	41	ano	ano	ano	ne	
ČZJE2	42	ano	ano	ano	ne	
ČZJE2	43	ano	ne	ano	ano	
ČZJE2	44	ano	ano	ano	ano	
ČZJE2	45	ano	ano	ano	ano	
ČZJE2	46	ano	ano	ano	ano	
ČZJE2	47	ano	ano	ne	ne	zobecnění
ČZJE2	48	ne		ne	ano	
ČZJE2	49	ano	ano	ano	ano	zobecnění
ČZJE2	50	ne		ano	ne	
ČZJE2	51	ano	ano	ne	ano	
ČZJF2	1	ano	ano	ano	ano	
ČZJF2	2	ano	ano	ano	ano	vynechání
ČZJF2	3	ne		ano	ne	
ČZJF2	4	ano	ano	ano	ne	vynechání
ČZJF2	5	ne		ne	ano	
ČZJF2	6	ano	ano	ano	ne	zobecnění
ČZJF2	7	ne		ne	ne	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJF2	8	ne		ano	ano	
ČZJF2	9	ano	ano	ano	ano	vynechání
ČZJF2	10	ne		ano	ano	
ČZJF2	11	ano	ano	ano	ano	
ČZJF2	12	ano	ano	ano	ne	zobecnění
ČZJF2	13	ne		ne	ne	
ČZJF2	14	ano	ano	ano	ano	
ČZJF2	15	ano	ano	ano	ano	
ČZJF2	16	ano	ano	ano	ano	
ČZJF2	17	ano	ano	ano	ano	zobecnění
ČZJF2	18	ne		ano	ano	vynechání
ČZJF2	19	ne		ano	ne	vynechání
ČZJF2	20	ne		ano	ne	
ČZJF2	21	ano	ano	ano	ne	
ČZJF2	22	ano	ano	ano	ano	
ČZJF2	23	ano	ano	ano	ano	
ČZJF2	24	ano	ano	ano	ano	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJF2	25	ne		ano	ano	

ČZJF2	26	ano	ano	ano	ano	
ČZJF2	27	ano	ano	ano	ano	
ČZJF2	28	ano	ne	ano	ano	vynechání
ČZJF2	29	ne		ano	ano	
ČZJF2	30	ano	ne	ano	ano	
ČZJF2	31	ano	ne	ano	ne	
ČZJF2	32	ano	ano	ano	ano	
ČZJF2	33	ano	ano	ano	ne	
ČZJF2	34	ano	ano	ano	ano	vynechání
ČZJF2	35	ne		ano	ano	vynechání
ČZJF2	36	ne		ano	ano	
ČZJF2	37	ano	ano	ano	ano	
ČZJF2	38	ano	ano	ano	ano	
ČZJF2	39	ano	ano	ano	ano	
ČZJF2	40	ano	ne	ano	ano	
ČZJF2	41	ano	ano	ano	ne	
ČZJF2	42	ano	ano	ano	ne	
ČZJF2	43	ano	ne	ano	ano	
ČZJF2	44	ano	ano	ano	ne	
ČZJF2	45	ano	ano	ano	ano	
ČZJF2	46	ano	ano	ano	ano	
ČZJF2	47	ano	ne	ano	ne	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJF2	48	ne		ne	ano	
ČZJF2	49	ano	ano	ano	ano	
ČZJF2	50	ano	ano	ano	ne	
ČZJF2	51	ano	ano	ano	ano	
ČZJG2	1	ano	ano	ano	ano	
ČZJG2	2	ano	ano	ano	ano	zobecnění
ČZJG2	3	ne		ano	ano	
ČZJG2	4	ano	ano	ano	ne	zobecnění
ČZJG2	5	ne		ano	ano	
ČZJG2	6	ano	ano	ano	ne	vynechání
ČZJG2	7	ne		ne	ano	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJG2	8	ne		ne	ano	
ČZJG2	9	ano	ano	ano	ne	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJG2	10	ne		ano	ano	
ČZJG2	11	ano	ano	ano	ano	
ČZJG2	12	ano	ano	ano	ne	vynechání

ČZJG2	13	ne		ano	ne	
ČZJG2	14	ano	ne	ano	ano	
ČZJG2	15	ano	ano	ano	ano	
ČZJG2	16	ano	ano	ano	ano	zobecnění
ČZJG2	17	ne		ano	ano	zobecnění
ČZJG2	18	ne		ano	ano	vynechání
ČZJG2	19	ne		ano	ne	vynechání
ČZJG2	20	ne		ano	ne	
ČZJG2	21	ano	ne	ne	ne	vynechání
ČZJG2	22	ne		ano	ano	zobecnění
ČZJG2	23	ne		ne	ne	
ČZJG2	24	ano	ano	ano	ano	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJG2	25	ne		ano	ano	
ČZJG2	26	ano	ano	ano	ano	
ČZJG2	27	ano	ano	ano	ne	vynechání
ČZJG2	28	ne		ne	ne	vynechání
ČZJG2	29	ne		ne	ne	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJG2	30	ne		ano	ano	
ČZJG2	31	ano	ano	ano	ano	
ČZJG2	32	ano	ano	ano	ano	vynechání
ČZJG2	33	ne		ano	ne	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJG2	34	ne		ano	ano	
ČZJG2	35	ano	ano	ano	ano	
ČZJG2	36	ano	ano	ano	ano	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJG2	37	ne		ano	ne	
ČZJG2	38	ano	ano	ano	ne	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJG2	39	ne		ano	ano	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJG2	40	ne		ano	ano	
ČZJG2	41	ano	ano	ano	ano	
ČZJG2	42	ano	ano	ano	ano	
ČZJG2	43	ano	ano	ano	ano	

ČZJG2	44	ano	ano	ano	ne	přetlumočen jen rozvíjející člen
ČZJG2	45	ne		ano	ano	
ČZJG2	46	ano	ano	ano	ano	
ČZJG2	47	ano	ano	ano	ne	vynechání
ČZJG2	48	ne		ne	ano	vynechání
ČZJG2	49	ne		ne	ne	vynechání
ČZJG2	50	ne		ne	ano	zobecnění
ČZJG2	51	ne		ano	ano	
ČZJP1	1	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	2	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	3	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	4	ano	ano	ano	ne	
ČZJP1	5	ne		ne	ano	
ČZJP1	6	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	7	ne		ano	ano	zobecnění
ČZJP1	8	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	9	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	10	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	11	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	12	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	13	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	14	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	15	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	16	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	17	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	18	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	19	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	20	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	21	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	22	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	23	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	24	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	25	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	26	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	27	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	28	ano	ano	ano	ne	
ČZJP1	29	ne		ano	ano	vynechání
ČZJP1	30	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	31	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	32	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	33	ne		ano	ne	přetlumočen pouze rozvíjející člen

ČZJP1	34	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	35	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	36	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	37	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	38	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	39	ano	ano	ano	ne	
ČZJP1	40	ano	ano	ano	ne	
ČZJP1	41	ano	ano	ano	ne	
ČZJP1	42	ano	ne	ano	ano	
ČZJP1	43	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	44	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	45	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	46	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	47	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	48	ano	ne	ano	ano	
ČZJP1	49	ano	ne	ano	ano	
ČZJP1	50	ano	ano	ano	ano	
ČZJP1	51	ano	ano	ano	ano	

Příloha č. 10: Konkrétní podoba taktik FJ – ČJ

		FJA2	FJB2	FJC2	FJD2	FJE2	FJF2	FJG2
1	Eva							
2	Rebeka			zobecnění	/	zobecnění	zobecnění	moje sestra
3	The Sun	jedno (anglické periodiku m)	jeden (britský časopis)		jeden (anglický časopis)	/	jeden (britský web)	
5	Austrálie				/	/	různé filmy	
7	Ptáci		film (který natočil)		filmy	/	/	
8	Rafael Nadal							/
9	Barack Obama				při jedné příležitosti			
10	People					/	americké noviny	
13	Válka za nezávislost			té doby			různé válečné konflikty	
14	Velká Británie		také například			například		například
15	Švédsko		také například					
16	Norsko					například	/	
17	Francie		také například					
19	ministerstvo dopravy							různé statistiky
20	ministerstvo životního prostředí			/	/	ministerstv a		různé statistiky
21	Federální letecká správa						jedna americká organizace	
22	FAA						/	/
25	Sean Bean				někteří herci	další herec	další herečka	
26	Pán prstenů				/			

28	Ben Affleck					další herec		
29	Washington			/		/		
30	Askmen.com	jedna (americká stránka)		existují statistiky			některé statistiky	jeden (americký portál)
31	Kenya Airways					keňská společnost		
33	Iran Air					iránská společnost	/	
34	China Airlines					čínská společnost		společnost
36	Hong Kong	/						
37	Cubana Airlines					kubánská společnost		
38	Sovětský svaz		sovětská letadla			sovětské stroje		sovětská éra
39	Antonov	velmi staré stroje		stará letadla	letadla	staré stroje	stará letadla	letadla
40	Iljušin	velmi staré stroje		stará letadla	letadla	staré stroje	stará letadla	letadla
41	Nicolas Bouzou					/		
43	Marie							slečna
44	Paříž							/
47	Albin Michel					/		
48	Doktor Spánek	poslední román	nová kniha	kniha	kniha	kniha	nová kniha	nová kniha
49	Xavier Titelman	jednotlivci	/		soukromý subjekt	specialisté	/	
50	Air France	ve Francii						

Příloha č. 11: Konkrétní podoba taktik ČZJ – ČJ

		ČZJA2	ČZJB2	ČZJC2	ČZJD2	ČZJE2	ČZJF2	ČZJG2
1	Eva							
2	Rebeka				/			
3	The Sun					na internetu anglickéh o časopisu	/	v jednom anglickém časopise
4	Nicole Kidman				jedna slavná osobnost			
5	Austrálie				/	/	/	hrála v nejrůzně jších filmech
7	Ptáci		/		/	film, který se týká ptáků	horor o ptácích	/
8	Rafael Nadal						nějaký Španěl	horolezec ze Španělska
9	Barack Obama		/					
10	People				/		/	americký časopis
12	Benjamin Rush							
13	Válka za nezávislost		/		/	válečná doba	někdy za války	/
14	Velká Británie				z různých evropských států			
15	Švédsko			třeba i				
16	Norsko				z různých evropských států	další státy Evropy		
17	Francie	další státy	další státy	třeba i	z různých evropských států	další státy Evropy		v dalších státech
18	Česká republika	další státy	další státy		z různých evropských států	další státy Evropy	a ještě jeden stát	v dalších státech
19	ministerstvo dopravy		/	/	/	/	/	/
20	ministerstvo životního prostředí		/		/	/	/	/
22	FAA				/	/		/
23	Jennifer Aniston							i někteří herci
24	Přátelé					/		
25	Sean Bean						známý herec	herec
26	Pán prstenů					/		
28	Ben Affleck			další slavná osobnost	z řad režisérů			/

29	Washington	/	/		/	zahraničí	/	/
30	Askmen.com	jedny webové stránky			na stránkách, které si můžete přečíst v prezentaci			americké webové stránky
31	Kenya Airways	aerolinka ze státu Keňa			společnost z Keni			
33	Iran Air			/			/	
34	China Airlines							čínská společnost
35	Tchaj-wan		/		/		/	
36	Hong Kong		/		/		/	
37	Cubana Airlines		kubánská aerolinka		jméno vidíte napsané za mnou			společnost z Kuby
38	Sovětský svaz		z doby komunism u		/			
39	Antonov		/		zastaralá letadla	stará letadla		staré stroje
40	Iljušin	a tak dále	/		zastaralá letadla	stará letadla		staré stroje
43	Marie		moje kamarádk a	jedna francouzsk á advokátka	jedna má kamarádk a			
44	Paříž			/				
45	Bordeaux							na jihu země
47	Albin Michel				/			
48	Doktor Spánek		/		/	něco	kniha, román	/
49	Xavier Titelman		/					/
50	Air France				/	různé společnost i		/
51	Philippe Goeurry				psycholog			lektor